

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ НА 2014 РІК

Церковні свята

(за старим і новим стилем)

7 (20) квітня – ПАСХА ХРИСТОВА

Дванадесяті перехідні

31 березня (13 квітня), *неділя* – Вхід Господній у Єрусалим.

16 (29) травня, *четвер* – Вознесіння Господнє.

26 травня (8 червня), *неділя* – День Святої Тройці. П'ятидесятниця.

Дванадесяті неперехідні

6 (19) січня, *неділя* – Хрещення Господнє.

2 (15) лютого, *субота* – Стрітення Господнє.

25 березня (7 квітня), *понеділок* – Благовіщення Пресвятої Богородиці.

6 (19) серпня, *вівторок* – Преображення Господнє.

15 (28) серпня, *четвер* – Успіння Пресвятої Богородиці.

8 (21) вересня, *неділя* – Різдво Пресвятої Богородиці.

14 (27) вересня, *субота* – Воздвиження Хреста Господнього.

21 листопада (4 грудня), *четвер* – Введення у храм Пресвятої Богородиці.

25 грудня 2014 р. (7 січня 2015 р.), *середа* – Різдво Христове.

Великі свята

1 (14) січня, *вівторок* – Обрізання Господнє і пам'ять свт. Василя Великого.

24 червня (7 липня), *понеділок* – Різдво Іоана Предтечі.

29 червня (12 липня), *субота* – святих первоверховних апостолів Петра і Павла.

29 серпня (11 вересня), *четвер* – Усікновення глави Іоана Предтечі.

1 (14) жовтня, *вівторок* – Покрова Пресвятої Богородиці.

Церковні пам'ятні дні

9 (22) жовтня – день інтронізації Святейшого Патріарха Філарета.

1 (14) грудня – день тезоіменитства Святейшого Патріарха Філарета.

29 травня (11 червня) – день кончини Святейшого Патріарха Мстислава.

1 (14) липня – день кончини Святейшого Патріарха Володимира.

Про пости і трапезу

Багатоденні пости

Великий піст – з 18 лютого (3 березня) до 6 (19) квітня.

Петрів піст – з 3 (16) червня по 28 червня (11 липня).

Успенський піст – з 1 (14) серпня по 14 (27) серпня

Різдвяний (Пилипів) піст – з 15 (28) листопада по 24 грудня (6 січня 2015 р.).

Одноденні пости

Середа і п'ятниця впродовж усього року, за винятком загальниць і святок.

Хрещенський святвечір (навечір'я Богоявлення) – 5 (18) січня.

Усікновення глави Іоана Предтечі – 29 серпня (11 вересня).

Воздвиження Хреста Господнього – 14 (27) вересня.

Загальниці

Святки – з 25 грудня (7 січня) по 4 (17) січня.

Митаря і фарисея – з 28 січня (10) лютого по 3 (16) лютого.

Сирна (масляниця) – з 11 (24) лютого по 17 лютого (2 березня).

Пасхальна (Світла) – з 8 (21) квітня по 14 (27) квітня.

Троїцька – з 27 травня (9 червня) по 2 (15) червня.

Про трапезу у свята

За церковним уставом у свята Різдва Христового і Богоявлення, що припали на середу і п'ятницю, посту немає. У Різдвяний і Хрещенський святвечори, у свята Воздвиження Хреста Господнього та Усікновення глави Іоана Предтечі дозволяється їжа з олією. У свята Стрітіння Господнього, Преображення Господнього, Різдва Пресвятої Богородиці, Покрови Пресвятої Богородиці, Введення Її у храм, Успіння, Різдва Іоана Предтечі, апостолів Петра і Павла, Іоана Богослова, що припадають на середу і п'ятницю, на період від Пасхи до Тройці у середу і п'ятницю дозволяється риба.

Дні особливого поминання померлих

Субота м'ясопуста – 9 (22) лютого.

Субота 2-ої седмиці Великого посту – 2 (15) березня.

Субота 4-ої седмиці Великого посту – 16 (29) березня.

Поминання жертв Чорнобильської аварії – 13 (26) квітня.

Радониця (проводи) – 16 (29) квітня.

Поминання спочилих воїнів – 26 квітня (9 травня).

Субота Троїцька – 25 травня (7 червня).

Субота Димитрівська – 19 жовтня (1 листопада).

Поминання всіх, в Україні голодом заморених – 4-та субота листопада – 16 (29) листопада.

Не відправляється вінчання

Напередодні середи і п'ятниці впродовж усього року (вівторок і четвер), недільних днів (субота), дванадесятих, храмових і великих свят, упродовж Великого, Петрового, Успенського і Різдвяного постів, упродовж святка з 25 грудня (7 січня) по 5 (18) січня, упродовж сиропусної седмиці, розпочинаючи з неділі м'ясопусної, і в неділю сиропусну, впродовж Пасхальної (Світлої) седмиці, в дні і напередодні Усікновення глави Іоана Предтечі – 29 серпня (11 вересня) і Воздвиження Хреста Господнього – 14 (27) вересня.

Пояснення до місяцеслова

Після вказання свята чи неділі, гласу і седмиці після П'ятидесятниці у першому

абзаці поруч із цифрами вміщено імена вселенських, українських і руських святих, які мають службу в Мінеях і Тріодях; у другому – інші свята, пам'ять яких припадає на цей день; у третьому – свята на честь ікони Божої Матері. Арабська цифра після імені святого означає рік його кончини або знайдення мощей. Римська цифра означає століття, у якому жив святий. Цифра після найменування ікони Божої Матері – рік прославлення цієї ікони. У вказаннях читань римська цифра (після зачала) означає главу, арабські – стихи цієї глави. Дати у колонці уставних заміток, вказання на числа і місяці інших днів скрізь подано за старим стилем.

Скорочення

ап. – апостол; **апп.** – апостоли; **архієп.** – архієпископ; **архім.** – архімандрит; **безср.** – безсрібник; **блгв.** – благовірний; **блж.** – блаженний; **вмц.** – великомучениця; **вмч.** – великомученик; **дияк.** – диякон; **єп.** – єпископ; **ігум.** – ігумен; **спов.** – сповідник; **кн.** – князь; **митр.** – митрополит; **мц.** – мучениця; **мцц.** – мучениці; **мч.** – мученик; **мчч.** – мученики; **патр.** – патріарх; **прав.** – праведний; **прп.** – преподобний; **прпп.** – преподобні; **прмц.** – преподобномучениця; **прмч.** – преподобномученик; **пресвіт.** – пресвітер; **прор.** – пророк; **св.** – святий; **свв.** – святі; **свт.** – святитель; **свтт.** – святителі; **сщмч.** – священномученик; **сщмчч.** – священномученики; **веч.** – вечірня; **утр.** – утрєня; **літ.** – літургія; *Євангеліє:* **Мф.** – від Матфея, **Мк.** – від Марка, **Лк.** – від Луки, **Ін.** – від Іоана; *Діянь.* – Діяння святих апостолів; *Послання апостолів:* **Як.** – Якова. **1 Пет.** – 1-ше Петра, **2 Пет.** – 2-ге Петра. **1 Ін.** – 1-ше Іоана, **2 Ін.** – 2-ге Іоана, **3 Ін.** – 3-тє Іоана. **Іуд.** – Іуди; *Послання апостола Павла:* **Рим.** – до римлян. **1 Кор.** – 1-ше до коринфян, **2 Кор.** – 2-ге до коринфян. **Гал.** – до галатів. **Еф.** – до ефесян. **Флп.** – до филип'ян. **Кол.** – до колосян. **1 Сол.** – 1-ше до солунян, **2 Сол.** – 2-ге до солунян. **1 Тим.** – 1-ше до Тимофія, **2 Тим.** – 2-ге до Тимофія. **Тит.** – до Тита. **Флм.** – до Филимона. **Євр.** – до євреїв; **Бут.** – Буття; **Вих.** – Вихід; **Притч.** – Притчі Соломона; **Іс.** – Книга Ісаї; **Іоїл.** – Книга Іоїля; **Зах.** – Книга Захарії.

МІСЯЦЕСЛОВ

НА 2014 РІК

ст. (н.) стиль

Січень за новим стилем

19 (1)
середа

Мч. Вонифатія (290). **Прп. Іллі Муромця, Печерського, у Ближніх печерах (бл. 1188).** Мчч. Іллі, Прова та Ариса, єгиптян (308). Мчч. Полієвкта і Тимофія, диякона (IV). Свт. Вонифатія Милостивого, єп. Ферентійського (VI). Свт. Григорія, єп. Омиритського (бл. 552).
Як., 50 зач., I, 1 – 18. Мк., 44 зач., X, 11 – 16.

20 (2)
четвер

Передсвято Різдва Христового. Щмч. Ігнатія Богоносця (107). Прав. Іоана Кронштадтського (1908). **Прп. Ігнатія, архім. Печерського, у Дальніх печерах (1435).** Свт. Філогонія, єп. Антиохійського (323). Свт. Даниїла, архієп. Сербського (1338).
Новодворської і Ленківської (Новгород-Сіверської), званої «Спасительниця потопаючих», ікон Божої Матері.
Як., 51 зач., I, 19 – 27. Мк., 45 зач., X, 17 – 27.

21 (3)
п'ятниця

Мц. Юліанії і з нею 500 мужів та 130 жон, що в Нікомидії постраждали (304). **Кончина святителя Петра, митр. Київського і всієї Руси, чудотворця (1326).** Блгв. кн. Юліанії Вяземської (1406). Блж. Прокопія, Христа ради юродивого, В'ятського (1627). Мч. Фемістокля (251).
Як., 52 зач., II, 1 – 11. Мк., 46 зач., 23 – 32.
Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

22 (4)
субота

Вмц. Анастасії Узорішительниці (бл. 304). Мчч. Хрисогона, Феодотії, Євода, Євтихіана та інших (бл. 304).
Суботи перед Різдвом Христовим: Гал., 205 зач., III, 8-12. Лк., 72 зач., XIII, 18-29.
Вмц.: Гал., 208 зач., III, 23 – 29. Лк. 33 зач., VII, 36 – 50.

23 (5)
неділя

Неділя 28-ма після П'ятидесятниці, перед Різдвом Христовим, свв. отців. Глас 3.
Мчч. на Криті: Феодула, Саторнина, Євпора, Геласія, Євникіана, Зотика, Помпія, Агафопуса, Василіда та Євареста (III). Свт. Феоктиста, архієп. Новгородського (1310). Прп. Нифонта, єп. Кіпрського (IV). Прп. Павла, єп. Неокесарійського (IV).
Утр. – Єв. 6-те: Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.
Літ. – Неділі перед Різдвом Христовим: Євр., 328 зач., XI, 9 – 10, 17 – 23, 32 – 40. Мф., 1 зач., I, 1 – 25.

Служба звершується за Марковою главою Типікона під 20 грудня.

24 (6)**понеділок**

Седмиця 29-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 32-ої седмиці).

Навечір'я Різдва Христового (Різдвяний святвечір). Прмц. Євгенії і з нею мчч. Прота, Якинфа та мц. Клавдії (бл. 262). Прп. Миколая, ченця (IX).

Літургія свт. Василя Великого.

На першому часі – Євр., 303 зач., I, 1 – 12. Мф., 2 зач., I, 18 – 25.

На третьому часі – Гал., 208 зач., III, 23 – 29. Лк., 5 зач., II, 1 – 20.

На шостому часі – Євр., 304 зач., I, 10 – II, 3. Мф., 3 зач., II, 1 – 12.

На дев'ятому часі – Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

Літ. – Євр., 303 зач., I, 1 – 12. Лк., 5 зач., II, 1 – 20.

День пісний.

У цей день перший час до утрені не приєднується, а відправляються окремо царські часи та зображальні. Блаженні читаються. **Літургія** починається з **вечірні**. «Блажен муж» не співається. Вхід з Євангелієм, прокимен великий: «Хто бог великий...», читання восьми паримій. Після 3-ої та 6-ої відчиняються царські врата і співаються заспіви: «З ними ж помилуй нас» і «Життєдавче, слава Тобі». Замість «Достойно» – «Тобою радується...». Причасний: «Хвалить Господа з небес...». Після відпусту літургії клірики перед свічником із запаленою свічкою співають тропар і кондак свята Різдва Христового.

25 (7)**вівторок**

РІЗДВО ГОСПОДА БОГА І СПАСА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

Утр. – Мф., 2 зач., I, 18 – 25.

Літ. – Гал., 209 зач., IV, 4 – 7. Мф., 3 зач., II, 1 – 12.

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Від 25 грудня до 5 січня – Святки (святі дні). Немає посту в середу і п'ятницю.

Всенічна починається з великого повечір'я виголосом «Слава Святій...». Величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, що нас ради нині плоттю народився від Безневісної і Пречистої Діви Марії». Приспів на 9-й пісні канону: «Величай, душе моя, чеснішу і славнішу від горніх воїнств Діву Пречисту Богородицю».

На літургії антифони свята, вхідний стих: «Із утроби перше денниці родив Я Тебе – клявся Господь і не розкався. Ти ієрей повік за чином Мелхиседековим». Замість трисвятого – «Всі ті...». Замість «Достойно» – «Величай, душе.. Любити нам...» (до віддання). У седмичні дні (до віддання) та на архієрейських службах у свято після малого входу: «Прийдіть, поклонімся... спаси нас, Сину Божий, що від Діви народився...». До віддання в седмичні дні відпуст святковий, а в недільні – воскресний.

26 (8)**середа**

Собор Пресвятої Богородиці.

Сщмч. Євфимія, еп. Сардійського (бл. 840). Прп. Константина Синадського (VIII). Прп. Євареста (825).

Віленсько-Остробрамської, «Трьох радостей», «Милостивої» і Барлівської «Блаженна утроба» (1392) ікон Божої Матері.

Богородиці: Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

На вечірні вхід, прокимен великий: «Хто бог великий...». Замість «Чеснійшу» співаються приспіви свята. Співається велике славослів'я.

27 (9)**четвер**

Ап. першомч. і архідиякона Стефана (34).

Прп. Феодора Начертанного, спов. (бл. 840). Свт. Феодора, архієп. Константинопольського (бл. 686).

Як., 56 зач., IV, 7 – V, 9. Мк., 52 зач., XI, 27 – 33.

Першомч.: Діян., 17 зач., VI, 8 – 15; VII, 1 – 5, 47 – 60. Мф., 87 зач., XXI, 33 – 42.

28 (10)**п'ятниця**

Мчч. 20 000, у Нікомидії спалених: Гликерія, пресвітера, Зинона, Феофіла, диякона, Дорофея, Мардонія, Мигдонія, диякона, Індиса, Горгонія, Петра, Євфимія, мцц. Агафії, Домни, Феофіли та інших (302). Прп. Ігнатія Ломського, Ярославського (1591).

Ап. від 70-ох Никанора (34).

1 Пет., 58 зач., I, 1 – 2; 10 – 12; II, 6 – 10. Мк., 53 зач., XII, 1 – 12.

29 (11)**субота**

Субота після Різдва Христового.

Прп. Іова Манявського (1621). Мчч. 14 000 немовлят, Іродом у Вифлеємі вбитих (I). Прп. Маркела, ігумена обителі «Невсипущих» (485). **Прпп. Марка, гробокопателя, Феофіла та Іоана, Печерських, у Ближніх печерах (XII).** Прп. Феофіла Омуцького (XV).

Прп. Фадея, спов. (818).

Суботи після Різдва Христового: 1 Тим., 288 зач., VI, 11 – 16. Мф., 46 зач., XII, 15 – 21.

Мчч.: 2 Кор., 180 зач., V, 15 – 21. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

30 (12)**неділя**

Неділя 29-та після П'ятидесятниці, після Різдва Христового, перед Богоявленням. Глас 4.

Прав. Йосифа Обручника, Давида, царя, і Якова, брата Господнього.

Мц. Анисії (285 – 305). Прп. Зотика, пресвітера (IV). Ап. від 70-ох Тимона (I). Мч. Філетера Нікомидійського (311). Прп. Феодори Кесарійської (VIII). Прп. Феодори Царгородської (940). Свт. Макарія, митр. Московського (1563).

Утр. – Єв. 7-ме: Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – Неділі після Різдва Христового: Гал., 200 зач., I, 11 – 19. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

Апостол та Євангеліє Неділі перед Богоявленням переноситься на 1 (14) січня.

*Служба воскресна, післясвятя і святим Богоотцям звершується за Марковою главою Тіпікона під 26 грудня. **На вечірні** на «Господи, взиваю» стихири воскресні 3, свята 4 і святих 3, «Слава» святих, «І нині» – богородичний догматик гласу. На стиховні стихири Октоїха, «Слава» святих, «І нині» – свята. Після «Нині відпускаєш» тропар свята (2 р.) і святих тропар (1 р.).*

***На утрєні** на «Бог Господь» тропар воскресний (2 р.), «Слава» – святих, «І нині» – свята. Після звичайних, кафизм сідальні воскресні з богородичними. Степенна і прокимен гласу. Після 50-го псалма стихира воскресна. Канон воскресний з ірмосом на 4, Богородиці на 2, свята на 4 і богоотцям на 4. Катавасія свята: «Христос народжується». Після 3-ої пісні кондак та ікос свята і сідальний святих. Після 6-ої пісні кондак і ікос святих.*

*На 9-ій пісні співається «Чеснійшу». Світільний воскресний, «Слава» – святих, «І нині» – свята. На хвалітних стихири воскресні і свята, «Слава» – святих, «І нині» – «Преблагословенна єси». Велике славослів'я. Після трисвятого тропар воскресний, ектенії і відпуст. «Слава і нині», стихира євангельська і перший час. **На часах** тропар воскресний, «Слава» – свята, «І нині» – богородичний часів, а святих тропар і свята поперемінно читається. Після «Отче наш» кондак свята і святих поперемінно читається.*

***На літургії** після входу тропар воскресний, свята і святих, «Слава» – кондак святих, «І нині» – свята. Прокимен гласу і святих. Апостол і Євангеліє тільки Неділі після Різдва Христового. Причасний: «Хвалить Господа...» і «Радуйтесь, праведні...».*

31 (13)**понеділок**

Седмиця 30-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 16-ої седмиці).

Віддання свята Різдва Христового.

Прп. Меланії Римлянки (439).

Гал., 211 зач., IV, 28 – V, 10. Мк., 27 зач., VI, 54 – VII, 8 – за понеділок.

Гал., 212 зач., V, 11-21. Мк., 28 зач., VII, 5-16 – за вівторок.

*Служба прп. Меланії переноситься на 30 грудня. **На утрєні** замість «Чеснійшу» співаються пріспіви свята. Співається велике славослів'я.*

СТЧЕНЬ

**1 (14)
вівторок**

ОБРИЗАННЯ ГОСПОДНЄ. Свт. Василя Великого, архієп. Кесарії Каппадокійської (379). Свт. Петра Могили, митрополита Київського і Галицького та всієї Руси (1647). Мч. Василя Анкирського (бл. 362). Св. Емілії, матері свт. Василя Великого (IV).

Літургія свт. Василя Великого.

Утр. – Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Літ. – Неділі перед Богоявленням: 2 Тим., 298 зач., IV, 5 – 8. Мк., 1 зач., I, 1 – 8.

Обрізанню: Кол., 254 зач., II, 8 – 12. Лк., 6 зач., II, 20 – 21, 40 – 52.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

На великій вечірні на «Господи, взиваю...» стихири свята Обрізання – 4, святителю – 4, «Слава...» – святителю, «І нині...» – свята. Паремії, після «Нині відпускаєш...» тропар святителю двічі і свята один раз.

На утрени на «Бог Господь» тропар свята – двічі, «Слава...» – святителю, «І нині...» – свята. Після поліелею величання, прокимен, Євангеліє святителю. Катавасія «Глибини відкрив Ти дно...». Замість «Чеснійшу...» співаємо приспіву свята та святителю 1-ий приспів: «Величай, душе моя, Господа, Який за законом обрізався плоттю».

На літургії замість «Достойно...» – «Тобою радується...». Відпуст свята. З цього дня до віддання Богоявлення на утрени, коли співається велике славослів'я, катавасія «Глибини відкрив Ти дно...».

**2 (15)
середа**

Передсвятю Богоявлення.

Свт. Сильвестра, єп. Римського (335). Прп. Серафима, Саровського чудотворця (1833). Прп. Сильвестра, Печерського, у Ближніх печерах (XII). Прав. Юліанії Лазаревської, Муромської (1604). Щмч. Феогена, єп. Парійського (бл. 320).

Утр. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Ряд.: Гал., 214 зач., VI, 2 – 10. Мк., 29 зач., VII, 14 – 24.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

З цього дня до 5 січня – передсвятю Богоявлення. В ці дні на малому повечір'ї співаються трипівні або канони передсвятя. Октоїх в седмичні дні не співається до віддання Богоявлення.

**3 (16)
четвер**

Прор. Малахії (400 р. до Р. Хр.). Мч. Гордія (IV).

Еф., 216 зач., I, 1 – 9. Мк., 30 зач., VII, 24 – 30 – за четвер.

Еф., 217 зач., I, 7 – 17. Мк., 32 зач., VIII, 1 – 10 – за п'ятницю.

**4 (17)
п'ятниця**

Собор 70-ох апостолів: Якова, брата Господнього, Марка і Луки, євангелістів, Клеопи, Симеона, Варнави, Іосії, званого Юстом, Фадея, Ананії,

Стефана, Филипа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена, Тимофія, Тита, Филимона, Онисима, Єпафраса, Архипа, Сили, Силуана, Крискента, Криспа, Єпенета, Андроніка, Стахія, Амплія, Урвана, Наркіса, Апелія, Аристовула, Родіона (Іродіона), Агава, Руфа, Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Єрмія, Ліна, Гайя, Філолога, Лукія, Ясона, Сосипатра, Олімпа (Олімпана), Тертія, Ераста, Куарта, Євода, Онисифора, Климента, Сосфена, Аполлоса, Тихика, Єпафродита, Карпа, Кондрата, Марка, сина Варнави, Зіни, законника, Аристарха, Пуда, Трофима, Марка, Артеми, Акили, Фортуната, Ахаїка. Діонісія Ареопігита і Симеона Нігера. Прп. Феоктиста, ігум. Кукума Сикелійського (800).

Прмч. Зосими і мч. Афанасія (III – IV). Свт. Євстафія I, архієп. Сербського (бл. 1285). Прп. Ахили, дияк., Печерського, в Дальніх печерах (XIV).

Літургія не звершується.

Часи навечір'я.

На першому часі – Діян., 33 зач., XIII, 25 – 32. Мф., 5 зач., III, 1 – 11.

На третьому часі – Діян., 42 зач., XIX, 1 – 8. Мк., 1 зач., I, 1 – 8.

На шостому часі – Рим., 91 зач., VI, 3 – 11. Мк., 2 зач., I, 9 – 15.

На дев'ятому часі – Тит., 302 зач., II, 11 – 14; III, 4 – 7. Мф., 6 зач., III, 13 – 17.

Перший час до утрени не приєднується, а звершуються окремо часи навечір'я Богоявлення та зображальні. «Блаженні...» читаються. Вечірня звершується у свій час.

5 (18) субота

Субота перед Богоявленням.

Навечір'я Богоявлення (Хрещенський святвечір). Сщмч. Феопемпта, еп. Нікомидійського, і мч. Феони, волхва (303). Прп. Синклітики Олександрийської (бл. 350). Прор. Михея (IX ст. до Р. Хр.). Прп. Аполлінарії (бл. 470). Прпп. Фостирія та Мини (VI). Прп. Григорія Акритського (бл. 820).

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Літ. – Суботи перед Богоявленням: 1 Тим., 284 зач., III, 14 – IV, 5. Мф., 5 зач., III, 1 – 11.

Ряд.: 1 Кор., 146 зач., X, 23-28. Мф., 101 зач., XXIV, 34 – 44.

На вечірні (звершується окремо від Літургії): 1 Кор., 143 зач., IX, 19 – 27. Лк., 9 зач., III, 1 – 18.

На освяченні води: 1 Кор., 143 зач. (від половини), X, 1 – 4. Мк., 2 зач., I, 9 – 11.

День пісний.

Після закінчення літургії звершується 9-ий час і велика вечірня. 103-ій псалом читается, співається «Блажен муж...» (вся кафизма). Вхід з Євангелієм. Прокимен «Господь воцарився...», читання 13-ох паремій зі співанням заспівів після 3-ої та 6-ої: «Чоловіколюбче, слава Тобі» та «Тільки на сидячих у пільмі, слава Тобі». Після паремій – мала ектенія і після виголосу – прокимен. Апостол та Євангеліє. Ектенія «Промовмо всі...», «Сподоби, Господи...», ектенія «Доповнимо вечірню молитву...», а після виголосу – «Глас Господній...» і звершується велике освячення води.

Після відпусту літургії посеред церкви перед запаленою свічкою співаються тропар та кондак свята.

6 (19) неділя

Неділя 30-та після П'ятидесятниці. Глас 5.

СВЯТЕ БОГОЯВЛЕННЯ. ХРЕЩЕННЯ ГОСПОДА БОГА І СПАСА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

Літургія свт. Василя Великого.

Утр. – Мк., 2 зач., I, 9 – 11.

Літ. – Тит., 302 зач., II, 11 – 14; III, 4 – 7. Мф., 6 зач., III, 13 – 17.

На освяченні води: 1 Кор., 143 зач. (від половини), X, 1 – 4. Мк., 2 зач., I, 9 – 11.

Всенічна складається з великого повечір'я, що починається виголосом священика «Слава Святій...», літії, утрени та 1-го часу. Вся служба з Мінеї. **На утрени** величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, що ради нас нині плоттю хрестився від Іоана у водах Йорданських». Замість «Чеснійшу...» співаємо приспиви свята. 1-ий приспів: «Величай, душе моя, чеснішу від горніх воїнств Діву Пречисту, Богородицю».

На літургії – антифони свята, вхідний стих: «Благословен, хто йде в ім'я Господнє, благословляємо вас із дому Господнього, Бог Господь і явився нам». На архієрейській службі в день свята і на щоденних службах до віддання (включно) на вході співається: «Прийдіть, поклонітесь і припадім до Христа, спаси нас, Сину Божий, що в Йордані хрестився, співаючих Тобі. Алилуя». У день свята замість трисвятого – «Всі ті...». Задостойник – «Величай, душе...», «Не в змозі ніяка людина...». Після заамвонної молитви – велике освячення води. «Нехай буде ім'я Господнє...» тричі, 33-ий псалом і відпуст.

7 (20) понеділок

Седмиця 31-ша після П'ятидесятниці (рядове читання 17-ої седмиці). Післясвятю Богоявлення. Собор Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана.

Еф., 219 зач., I, 22 – II, 3. Мк., 48 зач., X, 46 – 52.

Предтечі: Діян., 42 зач., XIX, 1 – 8. Ін., 3 зач., I, 29 – 34.

На вечірні вхід, прокимен великий: «Бог наш на небі і на землі...». **На утрени** замість «Чеснійшу...» співаємо приспіву свята і Предтечі. Співається велике славослів'я.

З цього дня по 14 січня – післясвятю Богоявлення. У седмичні дні служба тільки по Мінеї.

На літургії замість «Достойно» – «Величай, душе... Не в змозі ніяка людина...» (до віддання). Наприкінці вечірні, утрени й літургії відпуст святковий до віддання (крім воскресних днів).

8 (21) вівторок

Прпп. Георгія Хозевіта (VII) та Еміліана, спов. (IX). Прп. Домніки (бл. 474). **Прп. Григорія, чудотворця Печерського, в Близьких печерах (1093). Прп. Григорія, затворника Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV).** Сщмч. Ісидора, пресвітера, та з ним 72, що в Юр'єві Ліфляндському постраждали (1472). Прп. Паїсія Углицького (1504). Сщмч. Картерія, пресвітера Кесарії Каппадокійської (304). Мчч. Феофіла, диякона, та Елладія (IV). Мчч. Юліана, Келсія, Антонія, Анастасія, мцц. Василіси і Маріоніли, семи отроків та 20 воїнів (313). Прп. Іллі Єгипетського (IV). Мч. Або Тбіліського (бл. 790, Груз.).

Еф., 222 зач., II, 19 – III, 7. Мк., 50 зач., XI, 11 – 23.

9 (22) середа

Мч. Полієвкта (259). Прор. Самея (X ст. до Р. Хр.). Свт. Петра, єп. Севастії Вірменської (IV). Прп. Євстратія, чудотворця (IX). Свт. Филипа, митр. Московського і всієї Руси, чудотворця (1569).
Еф., 223 зач., III, 8 – 21. Мк., 51 зач., XI, 23 – 26.

10 (23) четвер

Свт. Григорія, єп. Ниського (395). Прп. Дометіана, єп. Мелітинського (601). Свт. Феофана, затворника Вишенського (1894). Прп. Маркіана, пресвітера (V). Прп. Павла Комельського, або Обнорського (1429). Прп. Макарія. Блж. Феозви, диякониси.

Еф., 225 зач., IV, 14 – 19. Мк., 52 зач., XI, 27 – 33.

11 (24) п'ятниця

Прп. Феодосія Великого, спільних житій начальника (529). Прп. Михаїла Клопського, Новгородського (бл. 1453 – 1456). Прп. Феодосія Антиохійського (бл. 412).

Єлецької ікони Божої Матері (1060).

Еф., 226 зач., IV, 17 – 25. Мк., 53 зач., XII, 1 – 12.

Прп.: 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

12 (25) субота

Субота після Богоявлення.

Мц. Татіани і з нею в Римі замучених (226 – 235). **Свт. Сави, архієп. Сербського (1237).** Прп. Мартиніана Белоезерського (1483). Мч. Мертія (284 – 305). Мч. Петра Авесаломіта (309 – 310). Прп. Євпраксії, діви

Тавенської (393).

Прп. Пахомія Кенського (XVI) (перехідне святкування в суботу після Богоявлення).

Ікон Божої Матері, званих «Акафістна» та «Молокоживителька».

Суботи після Богоявлення: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Мф., 7 зач., IV, 1 – 11.

Ряд. (під зачало): 1 Кор., 156 зач., XIV, 20 – 25. Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

13 (26) неділя

Неділя 31-ша після П'ятидесятниці, після Богоявлення. Глас 6.

Мчч. Єрмила та Стратоніка (бл. 315). Прп. Іринарха, затворника Ростовського (1616). Прп. Єлеазара Анзерського (1656). Мч. Петра Анійського (309 – 310). Прп. Якова, еп. Низибійського (350).

Утр. – Єв. 9-те: Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

Літ. – **Неділі після Богоявлення:** Еф., 224 зач., IV, 7 – 13. Мф., 8 зач., IV, 12 – 17.

Ряд.: 2 Кор., 182 зач. (від пол.), VI, 16 – VII, 1. Мф., 62 зач., XV, 21 – 28.

14 (27) понеділок

Седмиця 32-га після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 32-ої седмиці).

Віддання свята Богоявлення. Прпп. отців, у Синаї і Раїфі вбитих: Ісаї, Сави, Мойсея і учня його Мойсея, Єремії, Павла, Адама, Сергія, Домна, Прокла, Іпатія, Ісаака, Макарія, Марка, Веніаміна, Євсевія, Іллі та інших з ними (IV – V). **Рівноап. Ніни, просвітительки Грузії (335).** Прп. Йосифа Аналітина Раїфського (IV). Прп. Феодула (V). Прп. Стефана (VIII).

Утр. – Мф., 34 зач., X, 1 – 8.

Літ. – **Ряд.**: Як., 53 зач., II, 14 – 26. Мк., 48 зач., X, 46 – 52.

Рівноап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

Уся служба за Мінеєю. **На утрєні** замість «Чеснійшу...» співаємо приспиви свята. Службу св. рівноап. Ніни треба перенести на інший день, але в тих храмах, де буде визнано за необхідне відправляти службу їй в день її пам'яті, треба керуватися Марковою главою Типікона про з'єднання служб віддання Вознесіння Господнього і служби Знайдення глави святого Іоана Предтечі під 25 травня:

На вечірні кафизма «Блажен муж», 1-ий антифон. На «Господи, взиваю» стихира свята 6 і рівноап. 4, «Слава...» – рівноап., «І нині...» – свята. Вхід з кадилом. Прокимен дня, паремії 3 рівноап. На стиховні: стихирі свята, «Слава...» – рівноап., «І нині...» – свята. Після трисвятого тропар рівноап., «Слава... І нині...» – свята.

На утрєні на «Бог Господь» тропар свята (2 р.) «Слава...» – рівноап., «І нині...» – свята. Після кафизми мала ектенія і сідальний свята. Поліелей, величання рівноап. Після поліелей сідальний рівноап., «І нині...» – свята. Степенна 1-ий антифон 4-го гласу. Прокимен і Євангеліє рівноап. Канони: свята з ірмосом на 6, рівноап. на 4 і 2-ий канон свята на 4. Катавасія свята. Після 3-ої пісні: кондак і ікос рівноап. Після 6-ої пісні: кондак і ікос свята. На 9-й пісні «Чеснійшу» не співаємо, а приспиви свята. Світільний свята, «Слава...» – рівноап., «І нині...» – свята. На хвалітних стихирі свята 3 і рівноап. 3, «Слава...» – рівноап., «І нині...» – свята. Велике славослів'я, тропар рівноап., «Слава... І нині...» – тропар свята. Відпуст короткий святковий зі згадкою рівноап. Ніни і 1-ий час.

На часах тропар свята і рівноап. Кондак свята і рівноап. поперемінно.

На літургії співається: «Прийдіть, поклонімся... спаси нас, Сину Божий, що в Йордані хрестився...».

Тропарі (у всіх храмах): тропар свята, тропар рівноап., «Слава...» – кондак рівноап., «І нині...» – кондак свята. Прокимен, алуарій, причасний свята і рівноап.

Апостол і Євангеліє рядове й рівноап.

Задостойник свята

Відпуст короткий святковий зі згадкою св. рівноап. Ніни.

15 (28) вівторок

Прпп. Павла Фівейського (341) та Іоана Кушника (V). Прмч. Пансофія (249 – 251). Прпп. Прохора (X) і Гавриїла (XI, Серб.).

Як., 54 зач., III, 1 – 10. Мк., 50 зач., XI, 11 – 23.

З цього дня до передсвята Стрітення Господнього співається Октоїх. З цього дня і до Стрітення на святковій утрєні катавасія «Сушу в глибині землі...».

16 (29)
середа

Поклоніння оковам ап. Петра. Прав. Максима, ієрея Тотемського (1650). Мчч. Спевсипа, Єлевсипа, Малевсипа і бабки їхньої Леоніли, і з ними Неона, Турвона та Ювіли (161 – 180). Мч. Данакта, читця (II). Як., 55 зач., III, 11 – IV, 6. Мк., 51 зач., XI, 23 – 26.

Ап.: Діян., 29 зач. XII, 1 – 11. Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

17 (30)
четвер

Прп. Антонія Великого (356). Прп. Антонія Димського (1224). Прп. Антонія Чорноєзерського (XVI).

Утр. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Ряд.: Як., 56 зач., IV, 7 – V, 9. Мк., 52 зач., XI, 27 – 33.

Прп.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

18 (31)
п'ятниця

Свт. Афанасія (373) та Кирила (444), архієпп. Олександрійських.

Прп. Афанасія Сяндемського, Вологодського (бл. 1550). Прп. Афанасія Наволоцького (XVI – XVII). Прп. Маркіана Кирського (бл. 388).

1 Пет., 58 зач., I, 1 – 2; 10 – 12; II, 6 – 10. Мк., 53 зач., XII, 1 – 12.

Лютий за новим стилем

19 (1)
субота

Прп. Макарія Великого, Єгипетського (390 – 391). Свт. Марка, архієп. Ефеського (1457). **Прп. Макарія, посника Печерського, у Ближніх печерах (XII).** **Прп. Макарія, диякона Печерського, у Дальніх печерах (XIV).** Блж. Феодора, Христа ради юродивого, Новгородського (1392).

Знайдений мощей прп. Сави Сторожевського, Звенигородського (1652). Прп. Макарія Римлянина, Новгородського (XVI – XVII). Мц. Євфрасії, діви (303). Прп. Макарія Олександрійського (394 – 395). Свт. Арсенія, архієп. Керкирського (VIII). Прп. Антонія, стовпника Марткобського (VI, Груз.).

1 Сол., 273 зач., V, 14 – 23. Лк., 84 зач., XVII, 3 – 10.

20 (2)
неділя

Неділя 32-га після П'ятидесятниці, про Закхея. Глас 7.

Прп. Євфимія Великого (473). Прпп. Євфимія, схимника (XIV), і Лаврентія, затворника (XIII – XIV), Печерських, у Дальніх печерах. Прп. Євфимія Сянжемського, Вологодського (бл. 1465). Мчч. Інни, Пінни і Римми (I – II). Мчч. Васса, Євсевія, Євтихія і Василіда (303).

Утр. – Єв. 10-те: Ін., 66 зач., XXI, 1 – 14.

Літ. – 1 Тим., 285 зач. (від половини), IV, 9 – 15. Лк., 94 зач., XIX, 1 – 10 (про Закхея).

21 (3)
понеділок

Седмиця 33-тя після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 33-ої седмиці).

Прп. Максима Спов. (662). Мч. Неофіта (304). Мчч. Євгенія, Кандида, Валеріана і Акили (III). Прп. Максима Грека (1556). Мц. Агнії, діви (бл. 304). Мч. Анастасія (662).

1 Пет., 59 зач., II, 21 – III, 9. Мк., 54 зач., XII, 13 – 17.

22 (4)
вівторок

Ап. Тимофія (бл. 96). Прмч. Анастасія Персидського (628). **Прмч. Анастасія, дияк. Печерського, у Ближніх печерах (XII).** Прп. Макарія Жабинського, Белівського, чудотворця (1623). Мчч. Мануїла, Георгія, Петра, Леонтія, єпископів, Сионія, Гавриїла, Іоана, Леонта, Парода, пресвітерів, та інших 377 (бл. 817).

1 Пет., 60 зач., III, 10 – 22. Мк., 55 зач., XII, 18 – 27.

**23 (5)
середа**

Сщмч. Климента, єп. Анкирського, і мч. Агафангела (312). Прп. Геннадія Костромського і Любимського (1565). Перенесення мощей свт. Феоктиста, архієп. Новгородського (1786). Прп. Мавсими Сиріна (IV). Прп. Самана, мовчальника (бл. 400). Свт. Павлина Милостивого, єп. Ноланського (431). Спомин VI Вселенського Собору (680 – 681).

1 Пет., 61 зач., IV, 1 – 11. Мк., 56 зач., XII, 28 – 37.

**24 (6)
четвер**

Прп. Ксенії (V). Блж. Ксенії Петербурзької (XIX). Свт. Герасима Великопермського, Устьвимського (1441). Мч. Іоана Казанського (1529). Мчч. Вавили Сицилійського та учнів його Тимофія і Агапія (III). Прп. Македонія, Сирійського, пустельника (бл. 420). Перенесення мощей прмч. Анастасія Персидського (VII).

1 Пет., 62 зач., IV, 12 – V, 5. Мк., 57 зач., XII, 38 – 44.

**25 (7)
п'ятниця**

Свт. Григорія Богослова, архієпископа Константинопольського (389). Свт. Мойсея, архієп. Новгородського (1362). Мц. Філіцати та синів її Януарія, Фелікса, Филипа, Сильвана, Олександра, Віталія і Марціала (164). Прп. Поплія Сирійського (380). Прп. Мара співця (бл. 430).

Ікони Божої Матері, званої «Утамуй мої печалі».

Утр. – Ін., 35 зач., X, 1 – 9.

Літ. – Ряд.: 2 Пет., 64 зач., I, 1 – 10. Мк., 58 зач., XIII, 1 – 8.

Свт.: 1 Кор., 151 зач., XII, 7 – 11. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

**26 (8)
субота**

Прпп. Ксенофонта, дружини його Марії та синів їхніх Аркадія та Іоана (V – VI). Прп. Ксенофонта Робейського (1262). Мчч. Ананії, пресвітера, Петра, сторожа в'язниці, з ними семи воїнів (295). Прп. Симеона Ветхого (бл. 390). Перенесення мощей прп. Федора, ігумена Студійського (845). Свт. Йосифа, архієп. Солунського (830). Блгв. Давида III Відновителя, царя Іверії та Абхазії (1125, Груз.).

2 Тим., 293 зач., II, 11 – 19. Лк., 88 зач., XVIII, 2 – 8.

**27 (9)
неділя**

Неділя про митаря і фарисея. Глас 8.
Перенесення мощей святителя Іоана Золотоустого (438).

Утр. – Єв. 11-те: Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – 2 Тим., 296 зач., III, 10 – 15. Лк., 89 зач., XVIII, 10 – 14.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

У воскресні дні (до неділі вербної) служба звершується за Октоїхом та Тріоддю, а Мінея пропускається (за винятком свят та пам'яті святих, що мають бдіння або поліелей) (Типікон, гл. 49, 1-ше "зри"). Після 50-го псалма співається «Покаяння відкрий мені двері, Життєдавче...» (до неділі 5-ої Великого посту включно).

**28 (10)
понеділок**

Седмиця загальна.

Прп. Єфрема Сиріна (373 – 379). Прп. Феодосія Тотемського (1568). Прп. Єфрема Новоторзького (1053). **Прп. Єфрема Печерського, єп. Переяславського (бл. 1098).** Прп. Палладія, пустельника (IV). Прп. Ісаака Сиріна, єп. Ніневійського (VI).

Суморинської-Тотемської ікони Божої Матері.

2 Пет., 66 зач., I, 20 – II, 9. Мк., 59 зач., XIII, 9 – 13.

Посту в середу та п'ятницю немає.

29 (11) вівторок

Перенесення мощей щмч. Ігнатія Богоносця (107). Свт. Лаврентія, затворника Печерського, єп. Туровського, у Ближніх печерах (1194). Свт. Герасима (1441 – 1467), Питирима (1455), Іони (1470), єпп. Велико-пермських, Устьвимських. Мчч. Романа, Якова, Філофея, Іперихія, Авива, Юліана і Паригорія (297). Мчч. Сильвана, єп., Луки, дияк., Мокія, читця (312).

2 Пет., 67 зач., II, 9 – 22. Мк., 60 зач., XIII, 14 – 23 – за вівторок.

2 Пет., 68 зач., III, 1 – 18. Мк., 61 зач., XIII, 24 – 31 – за середу.

30 (12) середа

Собор вселенських учителів і святителів: Василя Великого, Григорія Богослова та Іоана Золотоустого. Щмч. Іполита та з ним мчч. Кенсорина, Савина, Фрисії, діви, та інших 20 мчч. (III). **Прп. Зинона, по-сника Печерського, у Дальніх печерах (XIV).** Прп. Зинона, учня свт. Василя Великого (V). Мч. Феофила Нового (784). Блгв. Петра, царя Болгарського (967).

Утр. – Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Літ. – Свт.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

На утрени замість «Чеснійшу...» співаються приспиви свята. 1-ий приспів: «Величай, душе моя, чеснішу від небесних воїнств Діву, Пречисту Богородицю».

31 (13) четвер

Безсрр. мчч. Кира та Іоана і з ними мцц. Афанасії та дочок її: Феодотії, Феоктисти і Євдоксії (311). **Свт. Микити, затворника Печерського, єп. Новгородського (1108).** Мчч. Вікторина, Віктора, Никифора, Клавдія, Диодора, Серапіона і Папія (251). Мц. Трифени Кизицької.

1 Ін., 69 зач., I, 8 – II, 6. Мк., 62 зач., XIII, 31 – XIV, 2.

ЛЮТИЙ

1 (14) п'ятниця

Передсвятю Стрітіння Господнього.

Мч. Трифона (250). Мц. Перпетуї, мчч. Сатира, Ревоката, Саторнила, Секунда і мц. Феліцитати (202 – 203). Прп. Петра Галатійського (429). Прп. Вендиміана, пустельника Вифинійського (бл. 512).

1 Ін., 70 зач., II, 7 – 17. Мк., 63 зач., XIV, 3 – 9 – за п'ятницю.

2 Тим., 295 зач., III, 1 – 9. Лк., 103 зач., XX, 45 – XXI, 4 – за суботу.

2 (15) субота

СТРІТЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

Утр. – Лк., 8 зач., II, 25 – 32.

Літ. – Євр., 316 зач., VII, 7 – 17. Лк., 7 зач., II, 22 – 40.

*Величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, і шануємо Пречисту Матір Твою, Нею ж за законом нині принесений був до храму Господнього». Замість «Чеснійшую...» – приспиви свята. 1-ий приспів: «Богородице Діво уповання християн, покрій, збережи і спаси тих, що на Тебе уповають». **На літургії** на вході вхідний стих: «Сказав Господь спасіння Своє, перед народами відкрив правду Свою». Задостойник – «Богородице Діво... В Законі тіні...» (до віддання). Відпуст: «Христос, істинний Бог наш, що на руках праведного Симеона...» (до віддання в седмичні дні, а в неділю – воскресний).*

3 (16) неділя

Неділя про блудного сина. Глас 1.

Правв. Симеона Богоприємця і Анни, пророчиці. Рівноап. Миколая, архієп. Японського (1912). Свт. Симеона, єп. Полоцького, єп. Тверського (1289). Блгв. кн. Романа Углицького (1285). Прор. Азарії (X ст. до Р. Хр.).

Мчч. Папія, Діодора, Клавдіана (250). Мчч. Адріана і Єввула (308 – 309). Мч. Власія Кесарійського (III).

Утр. – Єв. 1-ше: Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – 1 Кор., 135 зач., VI, 12 – 20. Лк., 79 зач., XV, 11 – 32.

На утрени до звичайних двох поліелейних псалмів приєднується псалом 136-ий: «На ріках Вавилонських...». Цей же псалом співається і в дві наступні неділі. Катавасія «Мойсейську пісню...».

4 (17)

понеділок

Прп. Ісидора Пелусіотського (бл. 436 – 440). Блгв. вел. кн. Георгія (Юрія) Всеволодовича, Володимирського (1238). Прп. Кирила Новоезерського (1532). Прпп. Авраамія і Копрія Печенізьких, Вологодських (XV). Мч. Іадора (III). Щмч. Авраамія, еп. Арвільського (бл. 344 – 347). Прп. Миколая, спов., ігумена Студійського (868).

1 Ін., 71 зач., II, 18 – III, 10. Мк., 49 зач., XI, 1 – 11..

5 (18)

вівторок

Мц. Агафії (251). **Свт. Феодосія, архієп. Чернігівського (1696).** Мц. Феодулі і мчч. Елладія, Макарія і Євагрія (бл. 304). Єлесько-Чернігівської (1060), Сицилійської, або Дивногірської (1092), і званої «Прикликання загиблих» ікон Божої Матері.

Утр. – Ін., 35 зач., X, 1 – 9.

Літ. – **Ряд.**: 1 Ін., 72 зач., III, 10 – 20. Мк., 64 зач., XIV, 10 – 42.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 25 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

6 (19)

середа

Прп. Вукола, еп. Смирнського (бл. 100). Прп. Варсонофія Великого та Іоана, пророка (VI). Свт. Фотія, патр. Константинопольського (891). Мцц. Дорофеї, Христини, Каллісти і мч. Феофіла (288 – 300). Мц. Фавсти, мчч. Євіласія і Максима (305 – 311). Мч. Юліана (312). Мцц. Марфи, Марії та брата їх прмч. Ликаріона, отрока.

1 Ін., 73 зач., III, 21 – IV, 6. Мк., 65 зач., XIV, 43 – XV, 1.

7 (20)

четвер

Прп. Парфенія, еп. Лампсакійського (IV). Прп. Луки Елладського (бл. 946). 1003 мчч. Нікомидійських (303).

1 Ін., 74 зач., IV, 20 – V, 21. Мк., 66 зач., XV, 1 – 15.

8 (21)

п'ятниця

Віддання свята Стрітіння Господнього. Вмч. Феодора Стратилата (319). Прор. Захарії Серповидця (бл. 520 до Р. Хр.). Свт. Сави II, архієп. Сербського (1268 – 1269).

1 Ін., 75 зач., I, 1 – 13. Мк., 68 зач., XV, 22 – 25, 33 – 41.

На утрени «Чеснійшу...» не співається. Співається велике славослів'я

9 (22)

субота

Субота поминальна (м'ясопущна). Мч. Никифора, з Антиохії Сирійської (бл. 257). Знайдення мощей свт. Інокентія, еп. Іркутського (1805). **Прп. Панкратія, ієром., затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIII).** Прпп. Никифора (1557) і Геннадія (бл. 1516) Важозерських. Щмчч. Маркела, еп. Сикелійського, Філагрія, еп. Кіпрського, і Панкратія, еп. Тавроменійського (I).

1 Кор., 146 зач., X, 23 – 28. Лк., 105 зач., XXI, 8 – 9, 25 – 27, 33 – 36.

За упокій: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

На вечірні замість прокімна – «Алилуя» з заупокійними стихами. На утрени замість «Бог Господь» – «Алилуя». 17-та кафізма ділиться на дві статті з заупокійними приспівами.

10 (23) неділя

Неділя м'ясопусна, про Страшний суд. Глас 2.

Сщмч. Харалампія і з ним мчч. Порфирія і Ваптоса та трьох мучениць (202). Блгв. кн. Анни Новгородської (1056). **Прп. Прохора, чудотворця Печерського, у Ближніх печерах (1107).** Прп. Лонгина Коряжемського (1540). Мцц. дів Єнафи, Валентини і Павли (308).

Ікони Божої Матері «Вогневидна».

Утр. – Єв. 2-ге: Мк., 70 зач., XVI, 1 – 8.

Літ. – 1 Кор., 140 зач., VIII, 8 – IX, 2. Мф., 106 зач., XXV, 31 – 46.

На утрени до двох поліелейних псалмів приєднується псалом 136-ий: «На ріках Вавилонських...». Катавасія: «Помічник і Покровитель...». **На літургії** прокимен, глас 3-ий: «Великий Господь наш...».

Від неділі м'ясопусної до суботи Лазаревої стихири на стиховні на вечірні та утрени Октоїха замінюються стихами Тріоди.

Заговини на м'ясо.

11 (24) понеділок

Седмиця сирна (масляна) – загальна.

Сщмч. Власія, еп. Севастійського (бл. 316). Блгв. кн. Всеволода, у хрещенні Гавриїла, Псковського (1138). Прп. Димитрія Прилуцького, Вологодського (1392). Прав. Феодори, цариці Грецької, що відновила вшанування святих ікон (бл. 867).

3 Ін., 76 зач., I, 1 – 15. Лк., 96 зач., XIX, 29 – 40; XXII, 7 – 39.

У середу і п'ятницю дозволяється вживання молока та яєць.

12 (25) вівторок

Іверської ікони Божої Матері. Свт. Мелетія, архієп. Антіохійського (381). Свт. Олексія, митр. Київського і всієї Руси, чудотворця (1378).

Свт. Мелетія, архієп. Харківського (1840). Прп. Марії, званої Марином, та батька її Євгенія (VI). Свт. Антонія, патр. Константинопольського (895).

Іуд., 77 зач., I, 1 – 10. Лк., 109 зач., XXII, 39 – 42, 45 – XXIII, 1.

13 (26) середа

Прп. Мартиніана (V). Прпп. Зої і Фотинії (Світлани) (V). Прп. Євлогія, архієп. Олександрійського (607 – 608). **Блгв. кн. Константина Острозького (1608).** Прп. Стефана, у чернецтві Симеона, царя Сербського, Мироточивого (1200).

Літургія не звершується.

На 6-му часі – Іоїл., II, 12 – 26. **На веч.** – Іоїл., III, 12 – 21.

Починаючи з **вечірні**, служби відправляються подібно до великопісних: після «Нині відпускаєш...» співання «Богородице Діво...», «Хрестителю Христовий...» та ін. з поклонами. **На утрени** «Алилуя» за гласом Октоїха, трієчні. Канони Октоїха, Мінеї, Тріоди з трієписнями. Великопісні тропарі на часах та блаженні на зображальних читаються.

Наприкінці вечірні, великого повечір'я, полуношниця, утрени, кожного часу, зображальних – молитва прп. Єфрема Сиріна з поклонами.

14 (27) четвер

Прп. Авксентія (бл. 470). Рівноап. Кирила, учителя слов'янського (869). Прп. Ісакія, затворника Печерського, у Ближніх печерах (бл. 1090). 12 греків, будівників соборної Успенської церкви Києво-Печерської лаври (XI). Перенесення мощей блгв. кн. Михайла Чернігівського і боярина його Феодора (1578). Прп. Марона, пустельника Сирійського (IV). Свт. Авраамія, еп. Каррійського (V).

Прп. Шіо Мгвимського (VI, Груз.) (перехідне святкування у четвер сирної седмиці).

Іуд., 78 зач., I, 11 – 25. Лк., 110 зач., XXIII, 1 – 34, 44 – 56.

15 (28)**п'ятниця**

Ап. від 70-ох Онисима (бл. 109). Прп. Пафнутія, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIII). Прп. Пафнутія і дочки його Єфросинії (V). Прп. Євсевія, пустельника Сирійського (V).

Віленської (перенесення у Вільно в 1495 р.) і Далматської (1646) ікон

Божої Матері.

Літургія не звершується.

На 6-му часі – Зах., VIII, 7 – 17. **На веч.** – Зах., VIII, 19 – 23.

Порядок богослужінь такий самий, як у середу.

Березень за новим стилем

16 (1)**субота**

Мчч. Памфіла, пресвітера, Валента (Уалента), диякона, Павла, Порфирія, Селевкія, Феодула, Юліана, Самуїла, Іллі, Даниїла, Єремії, Ісаї (307 – 309). Мчч. персидських в Мартирополі (IV). Прп. Маруфа, еп. Месопотамського (422).

Всіх преподобних отців, що в подвигу просяяли (перехідне святкування в суботу сирної седмиці).

Рим., 115 зач., XIV, 19 – 26. Мф., 16 зач., VI, 1 – 13.

Прпп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

На літургії прокимен один, глас 4-ий: «Звеличаться преподобні у славі...», а Євангеліє отцям і рядове.

17 (2)**неділя**

Неділя сиропусна. Згадування Адамового вигнання. Прощена неділя. Глас 3.

Вмч. Феодора Тирона (бл. 306). Прп. Феодора мовчальника, Печерського, у Дальніх печерах (XIII). Прав. Маріамни, сестри ап. Филипа (I). Знайдення мощей мч. Мини Калікелада (867 – 889). Сщмч. Єрмогена, патріарха Московського і всієї Руси, чудотворця (1612).

Утр. – Єв. 3-тє: Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.

Літ. – Рим., 112 зач., XIII, 11 – XIV, 4. Мф., 17 зач., VI, 14 – 21.

На утрени до двох поліелейних псалмів приєднується псалом 136-ий: «На ріках Вавилонських...».

В цю неділю та наступні п'ять (до Неділі вербної) відправляється вечірня із входом та великими прокимнами: «Не відверни лиця Твого...» і «Дав єси насліддя...», які співаються по чергово через неділю. Після вечірні звершується чин прощення.

Заговини на великий піст.

18 (3)**понеділок**

Седмиця 1-ша Великого посту.

Свт. Льва, папи Римського (461). Прп. Косми Яхромського (1492). Свт. Агапіта, спов., еп. Синадського (IV). Свт. Флавіана, спов., патр. Царгородського (449 – 450).

На 6-му часі – Іс., I, 1 – 20.

На веч. – Бут., I, 1 – 13; Притч., I, 1 – 20.

У седмичні дні Великого посту служба відправляється з Мінеї і Тріоді. У перші чотири дні цієї седмиці на великому повечір'ї читається канон прп. Андрія Критського.

По понеділках, вівторках і четвергах святої Чотиридесятниці літургія не звершується.

Початок Великого посту.

**19 (4)
вівторок**

Апп. від 70-ох: Архипа та Филимона і мц. рівноап. Апфії (I). Мчч. Максима, Феодота, Ісихія, мц. Аскліпідоти (305 – 311). Прпп. Євгенія і Макарія, сповідників, пресвітерів Антиохійських (363). Прп. Досифея (VII), учня прп. авви Дорофея. Прп. Равули (бл. 530).

На 6-му часі – Іс., I, 19 – II, 3.

На веч. – Бут., I, 14 – 23. Притч., I, 20 – 33.

**20 (5)
середа**

Прп. Льва, еп. Катанського (бл. 780). **Прп. Агафона, чудотворця Печерського, у Дальніх печерах (XIII – XIV).** Блгв. кн. Київського Ярослава Мудрого (1054). Сщмч. Корнилія Псково-Печерського (1570). Сщмч. Садока, еп. Персидського, і з ним 128 мчч. (342 – 344). Прп. Агафона, папи Римського (682).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., II, 3 – 11.

На веч. – Бут., I, 24 – II, 3. Притч., II, 1 – 22.

**21 (6)
четвер**

Прп. Тимофія, що в Символах (795). Свт. Євстафія, архієп. Антиохійського (337). Свт. Георгія, еп. Амастридського (802 – 811). Козельщанської ікони Божої Матері (1881).

На 6-му часі – Іс., II, 11 – 21.

На веч. – Бут., II, 4 – 19. Притч., III, 1 – 18.

**22 (7)
п'ятниця**

Знайдення мощей мучеників, що в Євгенії (395 – 423). Мчч. Маврикія і 70 воїнів: Фотина, Феодора, Филипа та інших (бл. 305). Прпп. Фаласія, Лимнія і Варадата, пустельників сирійських (V). Прп. Афанасія, Спов. (821).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., III, 1 – 14.

На веч. – Бут., II, 20 – III, 20. Притч., III, 19 – 34.

Після заамвонної молитви – молебний канон вчч. Феодору Тирону та благословення колива.

**23 (8)
субота**

Вчч. Феодора Тирона (бл. 306) (перехідне святкування в суботу 1-ої седмиці Великого посту). Сщмч. Полікарпа, еп. Смирнського (167). Прп. Полікарпа Брянського (1620 – 1621). Прпп. Іоана, Антиоха, Антоніна, Мойсея, Зевина, Поліхронія, Мойсея іншого і Даміана, пустельників сирійських (V). Прп. Олександра, ченця, ігумена обителі «Невсипущих» (бл. 430).

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Євр., 303 зач., I, 1 – 12. Мк., 10 зач., II, 23 – III, 5.

Вмч.: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

Служба тільки з Тріоди. На літургії прокимен, глас 7-ий: «Звеселиться праведник у Господі...».

**24 (9)
неділя**

Неділя 1-ша Великого посту. Торжество Православ'я. Глас 4. Перше (IV) і друге (452) знайдення глави Іоана Предтечі. Прп. Еразма Печерського, у Ближніх печерах (бл. 1160).

Ікони Божої Матері Кіпрської в с. Стромини Московської області (перехідне святкування в неділю 1-шу Великого посту).

Літургія свт. Василя Великого.

Утр. – Єв. 4-те: Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – Євр., 329 зач., XI, 24 – 26, 32 – XII, 2. Ін., 5 зач., I, 43 – 51.

Предтечі: 2 Кор., 176 зач., IV, 6-15. Мф., 40 зач., XI, 2-15.

На великій вечірні «Блажен муж», кафизма вся. На «Господи, взиваю» стихири воскресні 3, Тріоді 4, Предтечі 3, «Слава...» – Тріоді, «І нині...» – догматик гласу. Паремії Предтечі. На стиховні стихири воскресні, «Слава...» – Предтечі, «І нині...» – Тріоді. Після «Нині відпускаєш» «Богородице Діво» (2 р.) і Образу (1 р.).

На утрєні на «Бог Господь» тропар воскресний (2 р.), «Слава...» – Предтечі, «І нині...» – Образу. Після кафизми сідальний воскресний з Богородичним. Полієлей і величання Предтечі, і «Ангельський собор». Після ектенії сідальний Предтечі з Богородичним. Степенна гласу. Прокимен і Євангеліє воскресне. Після 50 псалма: «Покаяння відкрий мені двері...». Канони: воскресний з ірмосами на 4, Предтечі на 4 і Тріоді на 6. Катавасія – «Моря Червоного безодню...». Після 3-ої пісні кондак, ікос і сідальний Предтечі, «Слава... І нині...» – сідальний Тріоді. Після 6-ої пісні кондак і ікос Образу. Світільний воскресний, «Слава...» – Предтечі, «І нині...» – Тріоді. На хвалітних стихири воскресні 4, Тріоді 4, «Слава...» – Тріоді, «І нині...» – «Преблагословенна єси». Славослів'я велике і тропар воскресний.

На часах тропар воскресний, Образу і Предтечі по чергово. Кондак Предтечі і Тріоді по чергово.

На літургії після входу тропар воскресний, Образу і Предтечі, «Слава...» – кондак Предтечі, «І нині...» – Образу. Прокимен, Апостол, алуарій, Євангеліє та причасний воскресні, а потім Предтечі. Замість «Достойно» – «Тобою радується...». Після літургії – молебень Торжества Православ'я.

25 (10)

понеділок

Седмиця 2-га Великого посту.

Свт. Тарасія, архієп. Константинопольського (806).

На 6-му часі – Іс., IV, 2 – V, 7.

На веч. – Бут., III, 21 – IV, 7. Притч., III, 34 – IV, 22.

26 (11)

вівторок

Свт. Порфирія, архієп. Газького (420). Прп. Севастіана Пошехонського (бл. 1500). Мч. Севастіана (бл. 66).

На 6-му часі – Іс., V, 7 – 16.

На веч. – Бут., IV, 8 – 15. Притч., V, 1 – 15.

27 (12)

середа

Прп. Прокопія Декаполіта, спов. (бл. 750). **Прп. Тита, пресвітера Печерського, у Ближніх печерах (1190).** **Прп. Тита Печерського, колишнього воїна, що в Дальніх печерах (XIV).** Прп. Фалалея Сирійського (бл. 460).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., V, 16 – 25.

На веч. – Бут., IV, 16 – 26. Притч., V, 15 – VI, 3.

28 (13)

четвер

Прп. Василя, сповідника (750). Блж. Миколая, Христа ради юродивого, Псковського (1576). Сщмч. Протерія, патр. Олександрійського (457). Сщмч. Нестора, еп. Магиддійського (250). Прпп. жон Марини і Кіри (бл. 450). **Святителя Арсенія (Мацієвича), митр. Ростовського (1772).**

Прп. Касіяна Римлянина (435) (пам'ять переноситься з 29-го лютого). Мч. Феокториста (VIII) (пам'ять переноситься з 29-го лютого). Прп. Іоанна, нареченого Варсонофієм, еп. Дамаського (V) (пам'ять переноситься з 29-го лютого).

Девпетерувської ікони Божої Матері (1392) (пам'ять переноситься з 29-го лютого).

На 6-му часі – Іс., VI, 1 – 12.

На веч. – Бут., V, 1 – 24. Притч., VI, 3 – 20.

БЕРЕЗЕНЬ

**1 (14)
п'ятниця**

Прмц. Євдокії (бл. 160 – 170).
Мчч. Нестора і Тривімія (III). Мц. Антоніни (III – IV). Мчч. Маркела і Антонія. Прп. Домніни Сирійської (бл. 450 – 460). Прп. Мартирія Зеленецького (1603).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., VII, 1 – 14.

На веч. – Бут., V, 32 – VI, 8. Притч., VI, 20 – VII, 1.

**2 (15)
субота**

Сщмч. Феодота, єп. Киринейського (бл. 326). **Свт. Іова (Борецького), митр. Київського і всієї Руси (1603).** Свт. Арсенія, єп. Тверського (1409). Мц. Євфалії (257). Мч. Троадія (III). Прп. Агафона Єгипетського (V). Мчч. 440 італійських (579).

Ікони Божої Матері, званої «Державна» (1917).

Поминання померлих.

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Євр., 309 зач., III, 12 – 16. Мк., 6 зач., I, 35 – 44.

За упокій: Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

На вечірні замість прокимна і **на утрєні** замість «Бог Господь...» – «Алилуя». Заупокійна служба з Тріоди з'єднується зі службою Мінеї та Октоїха.

**3 (16)
неділя**

Неділя 2-га Великого посту. Глас 5.

Свт. Григорія Палами, архієп. Фессалонітського (перехідне святкування у неділю 2-гу Великого посту).

Мчч. Євтропія, Клеоника і Василіска (бл. 308). Прп. Піама, діви (337).

Свв. Зинона і Зоїла.

Собор усіх преподобних отців Києво-Печерських (перехідне святкування у 2-ге Неділю Великого посту).

Волоколамської ікони Божої Матері (1572).

Літургія свт. Василя Великого.

Утр. – Єв. 5-те: Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.

Літ. – Євр., 304 зач., I, 10 – II, 3. Мк., 7 зач., II, 1–12.

Свт: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

На утрєні катавасія «Відкрию уста мої...».

На літургії прокимен, глас 5-ий «Ти, Господи, збережеш нас...» та прокимен свт. Григорію.

**4 (17)
понеділок**

Седмиця 3-тя Великого посту.

Прп. Герасима, що на Йордані (475). Прп. Герасима Вологодського (1178). Прп. Іоасафа Снетногорського, Псковського (1299). Блгв. кн. Василя (Василька) Ростовського (1238). Блгв. кн. Даниїла Московського (1303). Мчч. Павла і Юліанії (бл. 273). Прп. Якова, посника (VI). Перенесення мощей блгв. кн. В'ячеслава Чеського (938). Свт. Григорія, єп. Констанції Кіпрської.

На 6-му часі – Іс., VIII, 13 – IX, 7.

На веч. – Бут., VI, 9 – 22. Притч., VIII, 1 – 21.

**5 (18)
вівторок**

Мч. Конона Ісаврійського (I). Знайдення мощей блгв. кн. Феодора Смоленського і чад його Давида і Константина Ярославських (1463). Прмч. Адріана Пошехонського, Ярославського (1550). Мч. Онисія (I). Мч. Конона, градаря (городника) (III). Мц. Іраїди. Мч. Євлогія, що в Палестині.

Мч. Євлампія. Прп. Марка (V). Прп. Ісихія (бл. 790).

Ікони Божої Матері, званої «Виховання».

На 6-му часі – Іс., IX, 9 – X, 4.

На веч. – Бут., VII, 1 – 5. Притч., VIII, 32 – IX, 11.

6 (19)

середа

Мчч. 42 в Амморії: Константина, Аетія, Феофіла, Феодора, Мелісена, Каліста, Васоя та інших з ними (бл. 845). Знайдення Чесного Хреста і цвяхів св. царицею Єленою в Єрусалимі (326). Прмч. Конона і сина його Конона (270 – 275). Прп. Аркадія Кіпрського (бл. 361).

Ікон Божої Матері Ченстоховської, Шестоківської і «Благодатне небо».

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., X, 12 – 20.

На веч. – Бут., VII, 6 – 9. Притч., IX, 12 – 18.

7 (20)

четвер

Священномучеників, що в Херсонесі єпископствували: Василя, Єфрема, Капітона, Євгенія, Єферія, Єлпідія та Агафодора (IV). Прп. Павла Препростого (IV). Свт. Павла, спов., єп. Прусіадського (IX). Прп. Еміліана Італійського.

Ікони Божої Матері «Споручниця грішних».

На 6-му часі – Іс., XI, 10 – XII, 2.

На веч. – Бут., VII, 11 – VIII, 3. Притч., X, 1 – 22.

8 (21)

п'ятниця

Прп. Феофілакта, спов., єп. Нікомидійського (842 – 845). Прпп. Лазаря (1391) і Афанасія (XV) Мурманських, Олонецьких. Ап. Єрма (I). Сщмч. Феодорита, пресвітера Антиохійського (361 – 363). Прп. Дометія (363). Курської ікони Божої Матері «Знамення» (1898).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., XIII, 2 – 13.

На веч. – Бут., VIII, 4 – 21. Притч., X, 31 – XI, 12.

Мчч. – Іс., XLIII, 9 – 14. Прем., III, 1 – 9; V, 15 – VI, 3.

На вечірні на «Господи, взиваю...» *стихири Тріоди і мученикам. «Слава...» – мученикам, «І нині...» – Богородичний (догматик). Вхід з кадилом. Паремії Тріоди (2) і мученикам (3).* Далі звичайне послідування літургії Ранішосвячених Дарів.

9 (22)

субота

40 мчч., що в Севастійському озері мучилися: Киріона, Кандида, Домна, Ісихія, Іраклія, Смарагда, Євноїка, Уалента (Валента), Вівіана, Клавдія, Приска, Феодула, Євтихія, Іоана, Ксанфія, Іліана, Сисинія, Ангія, Аетія, Флавія, Акакія, Єкдикія (Єкдита), Лисимаха, Олександра, Ілія, Горгонія, Феофіла, Дометіана, Гаїя, Леонтія, Афанасія, Кирила, Сакердона, Миколая, Уалерія (Валерія), Філоклімона, Северіана, Худіона, Мелітона і Аглаїя (бл. 320).

Мч. Урпасіана (бл. 295). Св. Кесарія, брата свт. Григорія Богослова (бл. 369). Прав. Тарасія. Албазинської ікони Божої Матері «Слово плоть бисть» (1666).

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Утр. – Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

Євр., 309 зач., III, 12 – 16. Мк., 6 зач., I, 35 – 44.

Мчч. – Євр., 331 зач., XII, 1 – 10. Мф., 80 зач., XX, 1 – 16.

Заупокійне богослужіння в цю суботу не звершується.

Служба звершується за Марковою главою Типікона під 24 лютого: «Якщо припаде знайдення чесної глави Іоана Предтечі в 2-гу чи 3-тю суботу посту».

Повечір'я велике «без поклонів», на ньому співається четверопіснець суботи. Після 1-го трисвятого – тропар мученикам, після 2-го – тропарі звичайні «Помилуй нас, Господи...». Замість «Господи сил, з нами будь...» – кондак мученикам. Відпуст малий.

На утрени на «Бог Господь» тропар мученикам (2 р.), «Слава... І нині...» – Богородичний воскресний чергового гласу. Після кафизми ектенія і сідальний мученикам. Поліелей, величання і сідальний мученикам. Прокимен, Євангеліє і стихира мученикам. Канони: Богородичний з ірмосами на 6 (ірмоси по 2 р.) і мученикам на 8. Катавасія: «Відкрию уста мої». Четверопіснець суботній повинен бути прочитаний раніше. Після 3-ої пісні сідальний мученикам з Богородичним. Після 6-ої пісні кондак і ікос мученикам. Світільний мученикам з Богородичним. На хвалітних стихири на 4, «Слава...» – мученикам, «І нині...» – Богородичний. Славослів'я велике і тропар мученикам, «Слава... І нині...» – Богородичний воскресний за гласом тропаря. Ектенія і відпуст.

На часах тропар і кондак мученикам.

На літургії антифони зображальні. Після вході тропар мученикам, «Слава...» – кондак мученикам, «І нині...» – «Заступнице християн...». Прокимен, Апостол, алилуарій, Євангеліє і причасний мученикам.

10 (23) неділя

Неділя 3-тя Великого посту, Хрестопоклонна. Глас 6.

Мчч. Кодрата та з ним Кипріяна, Діонісія, Анекта, Павла, Крискента, Діонісія (іншого), Вікторина, Віктора, Никифора, Клавдія, Діодора, Серафіона, Папія, Леоніда і мцц. Харієси, Нунехії, Василиси, Ніки, Галі, Галини, Феодори та інших багатьох (бл. 258). Мчч. Кодрата Нікомидійського, Саторина, Руфина та інших (III). Прп. Анастасії (567 – 568).

Літургія свт. Василя Великого.

Утр. – Єв. 6-те: Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

Літ. – Євр., 311 зач., IV, 14 – V, 6. Мк., 37 зач., VIII, 34 – IX, 1.

На великій вечірні після «Нині відпускаєш...» – «Богородице Діво...» двічі і тропар Хресту один раз. **На утрени** на «Бог Господь» тропар воскресний двічі, «Слава...» – Хресту, «І нині...» – «Коли Гавриїл привітав...». Євангеліє читається у вівтарі. Катавасія «Божественний Мойсей...». Після великого славослів'я винесення Хреста і поклоніння йому. **На літургії** після входу тропар воскресний і Хресту. «Слава... І нині...» – кондак, глас 7-ий: «Зброя вогненна...». Замість трисвятого – «Хресту Твоєму...». Прокимен, глас 6-ий: «Спаси, Господи, людей Твоїх...». Причасний: «Ти явив нам світло...».

11 (24) понеділок

Седмиця 4-та Великого посту.

Свт. Софронія, патр. Єрусалимського (638 – 644). Свт. Євфимія, архієп. Новгородського, чудотворця (1458). Прп. Софронія, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIII). Сщмч. Піонія, пресвітера Смирнського, та інших з ним (250). Перенесення мощей мч. Єпимаха. Свт. Софронія, еп. Врачанського (1813, Болг.).

На 6-му часі – Іс., XIV, 24 – 32.

На веч. – Бут., VIII, 21 – IX, 7. Притч., XI, 19 – XII, 6.

На 1-му часі поклоніння Хресту. Замість «Стопи мої...» співається «Хресту Твоєму...» і стихири на цілування Хреста (як у неділю Хрестопоклонну). Подібним чином поклоніння Хресту на 1-му часі буває в середу. На всіх часах та зображальних у ці дні після «Отче наш» – кондак «Зброя вогненна...».

12 (25) вівторок

Прп. Феофана, спов., Сигріанського (818). Прав. Фінеєса (бл. 1500 р. до Р. Хр.). Свт. Григорія Двоєслова, папи Римського (604). Прп. Симеона Нового Богослова (1021).

Ліддської [нерукотворної] (в Лідді на стовпі) ікони Божої Матері (I).

На 6-му часі – Іс., XXV, 1 – 9.

На веч. – Бут., IX, 8 – 17. Притч., XII, 8 – 22.

Служба відправляється тільки з Тріоди.

13 (26) середа

Перенесення мощей свт. Никифора, патр. Константинопольського (846). Мч. Савина (287). Мчч. Африкана, Публія і Терентія (III). Мч. Олександра (305 – 311). Мц. Христини Персидської (IV). Прп. Анина, пресвітера.

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., XXVI, 21 – XXVII, 9.

На веч. – Бут., IX, 18 – X, 1. Притч., XII, 23 – XIII, 9.

Утрєня відправляється тільки з Тріоді. Служба рядовому святому співається на повечір'ї.

Починаючи з цього дня, до Великої середи на всіх літургіях Ранішосвячених Дарів додається ектенія про «тих, хто готується до святого просвічення».

14 (27) четвер

Прп. Венедикта (543). **Свт. Феогноста, митр. Київського і всієї Руси (1353).** Блгв. вел. кн. Ростислава-Михайла (1167). Свт. Євсхимона, спов., єп. Лампакійського (IX). Феодорівської ікони Божої Матері (1613).

На 6-му часі – Іс., XXVIII, 14 – 22.

На веч. – Бут., X, 32 – XI, 9. Притч., XIII, 20 – XIV, 6.

15 (28) п'ятниця

Мч. Агапія та з ним семи мчч.: Публія, Тимолая, Ромила, двох Олександрів та двох Діонісіїв (303). Сщмч. Олександра, ієрея в Сиді (270 – 275). Мч. Никандра (бл. 302).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., XXIX, 13 – 23.

На веч. – Бут., XII, 1 – 7. Притч., XIV, 15 – 26.

Утрєня відправляється тільки з Тріоді. Після відпусту часів звершується поклоніння Хресту. При співанні тропаря і кондака Хрест через Царські врата вноситься у вівтар.

16 (29) субота

Мчч. Савина (287) і Папи (305 – 311). Свт. Серапіона, архієп. Новгородського (1516). Ап. Аристовула, єп. Вританійського (Британського) (I). Сщмч. Олександра, єп. Римського (119). Мч. Юліана Аназаврського (305 – 311). Сщмчч. Трофима і Фала, пресвітерів Лаодикійських (бл. 300).

Поминання померлих.

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Євр., 313 зач., VI, 9 – 12. Мк., 31 зач., VII, 31 – 37.

За упокій – 1 Кор., 163 зач., XV, 47 – 57. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

На вечірні замість прокимна і на утрєні замість «Бог Господь...» – «Алилуя». Заупокійна служба з Тріоді з'єднується зі службою Мінеї та Октоїха.

17 (30) неділя

Неділя 4-та Великого посту. Глас 7.

Прп. Іоана Ліствичника (перехідне святкування в неділю 4-ту Великого посту).

Прп. Олексія, чоловіка Божого (411). Прп. Макарія, ігум. Калязинського, чудотворця (1483). Мч. Марина.

Літургія свт. Василя Великого.

Утр. – Єв. 7-ме: Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – Євр., 314 зач., VI, 13 – 20. Мк., 40 зач., IX, 17 – 31.

Прп.: Еф., 229 зач., V, 9 – 19. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

18 (31)
понеділок

Седмиця 5-та Великого посту.

Свт. Кирила, архієп. Єрусалимського (386). Мчч. Трофима і Євкарпія (бл. 300). Прп. Анина, ченця.

На 6-му часі – Іс., XXXVII, 33 – XXXVIII, 6.

На веч. – Бут., XIII, 12 – 18. Притч., XIV, 27 – XV, 4.

Квітень за новим стилем

19 (1)
вівторок

Мч. Хрисанфа і мц. Дарії (283) і з ними мчч. Клавдія, трибуна, Іларії, дружини його, Ясона і Мавра, синів їхніх, Діодора, пресвітера, і Маріана, дякона. Прав. Софії, кн. Слуцької (1612). Прп. Васси Псково-Печерської (близько 1473). Прп. Інокентія Комельського, Вологодського (1521).

Мч. Панхарія (бл. 302).

Ікони Божої Матері «Розчулення», Смоленської (1103).

На 6-му часі – Іс., XL, 18 – 31.

На веч. – Бут., XV, 1 – 15. Притч., XV, 7 – 19.

20 (2)
середа

Прпп. Іоана, Сергія, Патрикія та інших, в обителі св. Сави вбитих (796). Прп. Єфросина Сіноезерського, Новгородського (1612). Мц. Фотини (Світлани), самарянки, її синів мчч. Віктора, нареченого Фотином, та Іосії; мцц. Анатолії, Фото, Фотиди, Параскеви, Киріакії, Домніни і мч. Севастіана (бл. 66). Мцц. Олександри, Клавдії, Євфрасії, Матрони, Юліанії, Євфимії і Феодосії (310). Свт. Микити, спов., архієп. Аполлоніадського (бл. 813 – 820).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., XLI, 4 – 14.

На веч. – Бут., XVII, 1 – 9. Притч., XV, 20 – XVI, 9.

На вечірні до стихир на «Господи, взиваю...» додаються 24 покаянні стихири Великого канону.

21 (3)
четвер

Прп. Якова, єп., спов. (VIII). Свт. Кирила, єп. Катанського (I – II). Свт. Фоми, патр. Константинопольського (610).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., XLII, 5 – 16.

На веч. – Бут., XVIII, 20 – 33. Притч., XVI, 17 – XVII, 17.

Уся служба з Тріоди. **На утрєні** читання Великого покаянного канону прп. Андрія Критського (стояння Марії Єгипетської). Читається життє прп. Марії Єгипетської. 1-ша частина – після кафизми і сідального (перед 50-им псалмом), 2-га частина – після 3-ої пісні канону. Закінчення утрєні звичайне, великопільне. 1-ий час без кафизми. В кінці утрєні і кожного часу Після 3 великих поклони. На часах тропарі постові читаються і кондак «Душе моя...». Блаженні читаються.

22 (4)
п'ятниця

Сщмч. Василя, пресвітера Анкирського (362 – 363). Мц. Дросиди, дочки царя Траяна (104 – 117). Прп. Ісаакія Далматського (IV).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., XLV, 11 – 17.

На веч. – Бут., XXII, 1 – 18. Притч., XVII, 17 – XVIII, 5.

23 (5)
субота

Похвала Пресвятої Богородиці (субота Акафіста).

Прмч. Никона, єп., і 199 учнів його (251). **Прп. Никона, ігумена Києво-Печерського (1088).** Мчч. Філіта, Лідії, дружини його, Македона, Феопрепія, Кронида і Амфілохія (117 – 138). Прав. Василя Мангазейського (1600).

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Євр., 322 зач., IX, 24 – 28. Мк., 35 зач., VIII, 27 – 31.

Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.*Служба з Тріоди. На утрєні після 1-ої і 2-ої кафизми та після 3-ої і 6-ої пісень канону співається акафіст Пресвятій Богородиці. Співається велике славослів'я.***24 (6)
неділя****Неділя 5-та Великого посту. Глас 8.****Передсвятю Благовіщення Пресвятої Богородиці. Прп. Марії Єгипетської** (перехідне святкування в 5-ту неділю Великого посту).*Прп. Захарії, ченця. Свт. Артемія (Артемона), єп. Солунського (Селевкійського, I – II). Прп. Захарії, посника Печерського, у Дальніх печерах (XIII – XIV). Мчч. Стефана і Петра Казанських (1552). Прп. Якова, спов. (VIII – IX).***Літургія свт. Василя Великого.****Утр.** – Єв. 8-ме: Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.**Літ.** – Євр., 321 зач. (від половини), IX, 11 – 14. Мк., 47 зач., X, 32 – 45.*Звершується служба воскресна і передсвятя Благовіщення. Служба прп. Марії Єгипетської переноситься на інший день (Типікон, 24 березня, 3-тя Маркова глава).**На великій вечірні «Блажен муж» (кафизма вся). На «Господи, взиваю...» стихири воскресні 6, передсвятя 4, «Слава...» – передсвятя, «І нині...» – догматик гласу. Потім все воскресне до канону, тільки на літії і на стиховні – на «Слава... І нині...» передсвятя. На «Бог Господь...» тропар воскресний двічі, «Слава... І нині...» – передсвятя. Канони: воскресний з ірмосами на 4, Богородичний на 2, Тріоді на 4 і передсвятя на 4. Катавасія: «Відкрию уста мої...». Після 3-ої пісні кондак передсвятя, сідальний Тріоді, «Слава... І нині...» – Тріоді. Після 6-ої пісні – кондак і ікос воскресний. Співається «Чеснійшу».**Світільний воскресний, «Слава... І нині...» – передсвятя. На хвалітних стихири воскресні і Тріоді, самогласна стихири з приспівом «Воскресни, Боже», «Слава... І нині...» – «Преблагословенна еси». Славослів'я велике і тропар воскресний.**На часах тропар воскресний, «Слава...» – передсвятя, «І нині...» – кондак передсвятя.**На літургії після входу тропар воскресний, передсвятя і храму святого, «Слава...» – кондак святого, «І нині...» – передсвятя. Прокимен, Апостол, алилуарій, Євангеліє і причасний дня. Задостойник: «Тобою радіє...».***25 (7)
понеділок****Седмиця 6-та Великого посту (Вербна).****БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ.***Ікони Благовіщення Божої Матері (XVI).***Літургія свт. Іоана Золотоустого.****Утр.** – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.**На 6-му часі** – Іс., XLVIII, 17 – XLX, 4**На веч.** – Бут., XXVII, 1 – 41. Притч., XIX, 16 – 25.**Благовіщенню** – Вих., III, 1 – 8. Притч., VIII, 22 – 30.**Літ.** – Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Лк., 3 зач., I, 24 – 38.**На трапезі дозволяється риба.***На великій вечірні «Блажен муж» (1-ий антифон 1-ої кафизми). На «Господи, взиваю...» стихири на 10: Тріоді 3 і свята 7, «Слава... І нині...» – свята: «Посланий був...». Вхід. Прокимен дня великий: «Не відверни Лиця Твого...» і паремії свята 3. На літії стихири свята, «Слава... І нині...» – свята. На стиховні стихири свята з приспівом їх. На благословенні хлібів тропар свята тричі.**На утрєні на «Бог Господь...» тропар свята тричі. Три кафизми: 4-та, 5-та і 6-та. Після 1-ої кафизми ектенії нема, але сідальні Тріоді. Після 2-ої кафизми – ектенія і сідальний*

свѣта. Після 3-ої кафизми – екте́нія і сіда́льний свѣта. Полі́елей. Величання: «Архангельським гласом взиваємо до Тебе, Чиста: радуйся, Благодатна, Господь з Тобою». Прокимен і Євангеліє свѣта. Канон свѣта з приєднанням тріпіснця Тріоди на 1-ий, 8-ий і 9-ий піснях. Катавасія свѣта, в піснях з тріпіснцем катавасія – ірмос 2-го тріпіснця. «Чеснійшу...» не співаємо, але приспів: «Благовісти, земле, радість велику, хваліть, небеса, Божу славу» та ірмос «Як до одухотвореного Божого кивота...». До тропарів 9-ої пісні канону свѣта той самий приспів, до тропарів тріпіснця приспів: «Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі». «Все, що дише...» і стихири на хвалітних співаються. Читається повсякденне славослів'я. Екте́нія «Доповнимо ранішню молитву...». На стиховні стихири Тріоди, «Слава... І нині...» – свѣта, глас 8-ий: «Нехай веселяться небеса...». «Благо є...» – 1 раз. Після трисвятого тропар свѣта. Сугуба екте́нія. Після виголосу – 3 великих поклони з молитвою прп. Єфрема Сиріна і відразу (без відпусту утрени) 1-й час без кафизми. Наприкінці 1-го часу – 3 великих поклони з молитвою Єфрема Сиріна і відпуст.

3-ій, 6-ий, 9-ий часи з кафизмами, але без поклонів. На 6-му часі паремія. На зображальних блаженні читаються, після «Отче наш» кондак свѣта, в кінці зображальних 3 великих поклони і відпуст.

Літургія починається вечірнею. Кафизма не читається. На «Господи, взиваю...» 11 стихир: Тріоди самогласний дня двічі, подобні Тріоди 3, свѣта 3 і Архангела 3 (до 11-ої стихири приспів: «Ти твориш духів ангелами своїми, і слугами своїми – вогненне полум'я». «Слава... І нині...» – «Посланий був...»). Вхід з Євангелієм. Паремії Тріоди 2 і свѣта 2. Мала екте́нія, виголос «Бо Ти Свѣтий...», трисвяте, далі – літургія свт. Іоана Золотоустого. Замість «Достойно» – «Благовісти, земле... Як до одухотвореного Божого кивота...». Причасний: «Обрав Господь Сион і зволив його на оселю Свою».

26 (8) вівторок

**Віддання свѣта Благовіщення Пресвятої Богородиці.
Собор архангела Гавриїла.**

Сщмч. Іриней, єп. Сирійського (304). Мчч. Вафусія і Верка, пресвітерів, Арпили, ченця, мирян: Авіва, Агна, Реаса, Ігафракса, Іскоя, Сили, Сигиця, Сонирила, Суимвла, Ферма, Філа та мцц.: Анни, Алли, Лариси, Моїко, Маміки, Уїрко, Анімаїси (Анімаїди), Гаафи, цариці Готфської, і Дукліди (бл. 375). Прп. Малха Сирійського (IV). Прп. Васи́лія Нового (бл. 944).

На 6-му часі – Іс., XLIX, 6 – 10.

На веч. – Бут., XXXI, 3 – 16. Притч., XXI, 3 – 21.

Служба з Тріоди і Мінеї. **На утрени** – «Алилуя» і троїчні гласу. Канони свѣта, архангела і тріпіснець Тріоди. Співається «Чеснійшу...». Читається повсякденне славослів'я. Закінчення утрени, часів та зображальних за великопісним чином.

27 (9) середа

Мц. Матрони Солунської (III – IV). Мчч. Мануїла і Феодосія (304). Прп. Іоана, прозорливого, Єгипетського (бл. 395).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., LVIII, 1 – 11.

На веч. – Бут., XLIII, 26 – 31; XLV, 1 – 16. Притч., XXI, 23 – XXII, 4.

28 (10) четвер

Прп. Іларіона Нового, ігум. Пелікітського (бл. 754). Прп. Стефана чудотворця, спов., ігум. Триглійського (бл. 815). **Прмч. Євстратія Печерського, у Ближніх печерах (1097).** Прп. Іларіона Псковоезерського (1476). Мчч. Іони, Варахсія та ін. з ними (бл. 330). Мч. Бояна, кн. Болгарського (830).

На 6-му часі – Іс., LXV, 8 – 16.

На веч. – Бут., XLVI, 1 – 7. Притч., XXIII, 15 – XXIV, 5.

29 (11)**п'ятниця**

Мчч. Марка, єп. Арефусійського, Кирила, диякона, та інших багатьох (бл. 364). Прп. Іоана, пустельника (IV). Свт. Євстафія, спов., єп. Вифінійського (IX). Прпп. Марка (XV) і Іони (1480) Псково-Печерських.

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі – Іс., LXVI, 10 – 24.

На веч. – Бут., XLIX, 33 – L, 26. Притч., XXXI, 8 – 32.

30 (12)**субота**

Лазарева субота. Воскрешення прав. Лазаря.

Прп. Іоана Ліствичника (649). Свт. Софронія, єп. Іркутського (1771). Прор. Іоада (X ст. до Р. Хр.). Апп. Сосфена, Аполоса, Кифи, Кесаря і Єпафродита (I). Св. Євули, матері вмч. Пантелеймона (бл. 303). Прп. Іоана, безмовника (VI). Прп. Зосими, єп. Сиракузького (бл. 662).

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Євр., 333 зач., XII, 28 – XIII, 8. Ін., 39 зач., XI, 1 – 45.

На трапезі дозволяється вживання рибної ікри.

На утрєні після 2-ої кафизми – «Ангельський собор...» (здійснюється кадиння всього храму), мала ектенія, сідальний двічі, «Воскресіння Христове бачивши». На 9-ій пісні «Чеснійшу...» не співається до понеділка Фоминої неділі. **На літургії** після входу: «Спаси нас, Сину Божий, у святих дивен сий...». Замість трисвятого – «Усі ті...». Замість «Достойно» – ірмос 9-ої пісні канону «Чисту Богородицю...». Відпуст утрєні і літургії – «Христос, істинний Бог наш...» зі згадуванням імені св. прав. Лазаря.

З цього дня Мінея не використовується до понеділка Фоминої неділі, крім служб великим святам.

31 (13)**неділя**

Неділя 6-та, вайї (цвітоносна, Вербна неділя).

ВХІД ГОСПОДНІЙ У ЄРУСАЛИМ.

Сщмч. Іпатія, єп. Гангрського (бл. 326). **Прп. Іпатія, цілителя, Печерського, у Дальніх печерах (XIV).** Прп. Аполлонія Єгипетського (IV). Сщмчч. Авди, єп. Персидського, і Веніаміна диякона (418 – 424). Прп. Іпатія, ігумена в Рувіянах (бл. 446). Свт. Іони, митр. Київського і всієї Руси, чудотворця (1461). Свт. Інокентія, митр. Московського (1879).

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Утр. – Мф., 83 зач., XXI, 1 – 11, 15 – 17.

Літ. – Флп., 247 зач., IV, 4 – 9. Ін., 41 зач., XII, 1 – 18.

На вечірні «Блажен муж» вся кафизма. **На утрєні** величання: «Величаємо Тебе, Життедавче Христе, осанна в вишніх і ми співаємо Тобі: благословен, хто йде в ім'я Господнє». Після Євангелія відразу ж читається 50-ий псалом (тоді кадиться верба), потім читається молитва на освячення верби, і верба окропляється святою водою. «Чеснійшу...» не співається. Після канону – «Свят Господь Бог наш...». **На літургії** – антифони свята. Вхідне: «Благословен, хто йде в ім'я Господнє, благословляємо вас із дому Господнього: Бог Господь і явився нам». Задостойник святковий.

На трапезі дозволяється риба.

КВІТЕНЬ

1 (14)**понеділок**

Страсна седмиця. Великий понеділок.

Прп. Марії Єгипетської (522). Прп. Євфимія, архім. Суздальського, чудотворця (1404). Мч. Авраамія Болгарського, Володимирського, чудотворця (1229). **Прп. Геронтія, канонарха Печерського, у Дальніх печерах (XIV).** Прп. Макарія, ігумена Пелікитської обителі (бл. 830). Мчч. Геронтія і Василіда (III). Прав. Ахаза.

Літургія Ранішосвячених Дарів.**Утр.** – Мф., 84 зач., XXI, 18 – 43.**Літ.** – Мф., 98 зач., XXIV, 3 – 35.

У неділю **на вечірні** вхід з кадилом. Прокимен дня: «Ось нині благословіть Господа...». Закінчення вечірні за зразком неділь Чотиридесятниці. Відпуст: «Гряде Господь на вільні страждання...». **На утрени** «Алилуя» тричі, тропар «Ось Жених гряде...» тричі, після кафизм – Євангеліє дня, 50-ий псалом, «Спаси, Боже, людей Твоїх...». Трипіснець. Світільний «Чертог Твій бачу...». Часи постові. У понеділок, вівторок і середу Страсної седмиці на 3-му, 6-му і 9-му часах читається Четвероевангеліє. На всіх часах і зображальних – кондак Тріоді. **На літургії Ранішосвячених Дарів** вхід з Євангелієм і читання Євангелія. Наприкінці утрени і літургії (крім зображальних) у Велику середу відпуст «Господь, що гряде на добровільні страждання...» (святі храму і дня не згадуються, але на відпусті літургії згадується свт. Григорій Двоєслов). Наприкінці інших служб відпуст малий.

2 (15)
вівторок
Великий вівторок.

Прп. Тита, чудотворця (IX). Мчч. Амфіана і Едесія (306). Мч. Полікарпа (IV).

Літургія Ранішосвячених Дарів.**Утр.** – Мф., 90 зач., XXII, 15 – XXIII, 39.**Літ.** – Мф., 102 зач., XXIV, 36 – XXVI, 2.Порядок служби, як у понеділок. **На утрени** – двопіснець.
3 (16)
середа
Велика середа.

Прп. Микити, сповідника, ігумена обителі Мидикійської (824). Мц. Феодосії, діви (307 – 308). Прп. Ілірика. Мчч. Елпідіфора, Дія, Віфонія і Галика.

Ікони Божої Матері «Нев'янучий цвіт».

Літургія Ранішосвячених Дарів.**Утр.** – Ін., 41 зач., XII, 17 – 50.**Літ.** – Мф., 108 зач., XXVI, 6 – 16.

Порядок служби, як у понеділок. **На утрени** трипіснець. На зображальних замість відпусту – молитва «Владико Многомилостивий...». **На літургії** після «Нехай буде ім'я Господнє...» 3 великих поклони з молитвою прп. Єфрема Сиріна, після чого земні поклони в храмі припиняються до дня Святої Тройці (крім поклонів біля Святої Плащаниці). Відпуст – «Господь, що гряде на добровільні страждання...».

4 (17)
четвер
Великий четвер. Спомин Тайної вечері.

Прп. Йосифа Піснеписця (883). Прп. Георгія, що в Малей (IX). Прп. Йосифа Багатохворобливого, Печерського, в Дальніх печерах (XIV). Прп. Зосими (бл. 560). Мцц. Фервуфи, діви, сестри та рабині її (341 – 343).

Прп. Зосими Ворбозомського (бл. 1550).

Літургія свт. Василя Великого.**Утр.** – Лк., 108 зач., XXII, 1 – 39.**Літ.** – 1 Кор., 149 зач., XI, 23 – 32. Єв. (складене): Мф., 107 зач., XXVI, 1 – 20. Ін., XIII, 3 – 17; Мф. XXVI, 21 – 39; Лк., XXII, 43 – 45; Мф., XXVI, 40 – XXVII, 2.**На обмиванні ніг** – Ін., 44 зач., XIII, 1 – 11; **після обмивання ніг**: Ін., 45 зач., XIII, 12 – 17.

На утрени кафизм немає (кафизми відмінюються до неділі Фоминої, за винятком 17-ої кафизми на утрени Великої суботи). «Спаси, Боже, людей Твоїх...» не промовляється. Після 50-го псалма канон. **Літургія** починається вечірнею. Вхід з Євангелієм. Замість Херувимської пісні і причасного стиха, під час причащення та замість «Нехай наповняться

уста наші...» співається «Вечері Твоєї тайної...». Задостойник – ірмос 9-ої пісні канону «Прийдіть, вірні...». Відпуст утрени і літургії – «Христос, істинний Бог наш, що заради нас людей...». Відпуст після повечір'я і зображальних малий: «Христос, істинний Бог наш, молитвами...».

Зазвичай у Великий четвер заготовляються запасні Святі Дари на весь рік для причащення хворих; чин обмивання ніг відправляється при архієрейському служінні.

5 (18)

п'ятниця

Велика п'ятниця. Спомин святих спасительних Страстей Господа нашого Ісуса Христа.

Мчч. Агафопода, диякона, Феодула, читця, та інших з ними (бл. 303). Прп. Пуплія Єгипетського (IV). Прпп. Феони, Симеона і Форвина (IV). Прп. Марка Афіньського (400). Прп. Платона, спов., Студійського (814). Прп. Феодори Солунської (892). Перенесення мощей свт. Іова, патріарха Московського і всієї Руси (1652).

На утр. – Євангелія. Послідування Святих Страстей Господа нашого Ісуса Христа: **1-ше.** Ін., 46 зач., XIII, 31 – XVIII, 1. **2-ге.** Ін., 58 зач., XVIII, 1 – 28. **3-тє.** Мф., 109 зач., XXVI, 57 – 75. **4-те.** Ін., 59 зач., XVIII, 28 – XIX, 16. **5-тє.** Мф., 111 зач., XXVII, 3 – 32. **6-тє.** Мк., 67 зач., XV, 16 – 32. **7-ме.** Мф., 113 зач., XXVII, 33 – 54. **8-ме.** Лк., 111 зач., XXIII, 32 – 49. **9-тє.** Ін., 61 зач., XIX, 25 – 37. **10-тє.** Мк., 69 зач., XV, 43 – 47. **11-тє.** Ін., 62 зач., XIX, 38 – 42. **12-тє.** Мф., 114 зач., XXVII, 62 – 66.

Літургія не звершується.

На 1-му часі – Гал., 215 зач. (від половини), VI, 14 – 18. Мф., 110 зач., XXVII, 1 – 56.

На 3-му часі – Рим., 88 зач. (від половини), V, 6 – 11. Мк., 67 зач., XV, 16 – 41.

На 6-му часі – Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Лк., 111 зач., XXIII, 32 – 49.

На 9-му часі – Євр., 324 зач., X, 19 – 31. Ін., 59 зач., XVIII, 28 – XIX, 37.

На веч. – 1 Кор., 125 зач., I, 18 – II, 2. Єв. (складене): Мф., 110 зач., XXVII, 1 – 38; Лк., 111 зач. (від половини), XXIII, 39 – 43; Мф., 113 зач., XXVII, 39 – 54; Ін., 61 зач. (від половини), XIX, 31 – 37; Мф., 113 зач. (від половини), XXVII, 55 – 61.

Строгий піст.

У четвер увечері звершується **утрення** з читанням 12-ох Євангелій Святих Страстей Господа нашого Ісуса Христа. 1-ий час до утрени не приєднується. Відпуст у кінці утрени – Великої п'ятниці.

Ранком у п'ятницю звершується Послідування часів Великої п'ятниці з зображальними. У другій половині дня правиться **вечірня** Великої суботи, наприкінці якої, під час співання тропарів після «Нині відпускаєш...», з вітваря через північні двері виноситься свята Плащаниця. Відпуст часів із зображальними і вечірні – «Христос, істинний Бог наш, що заради нас людей...». Після виносу Плащаниці – мале повечір'я з канонам «Розп'яття Господнє і на плач Пресвятої Богородиці». Відпуст повечір'я звичайний. Під час цілування Плащаниці належить співати «Прийдіть, вшануймо...».

6 (19)

субота

Велика субота.

Свт. Євтихія, архієп. Константинопольського (582). Свт. Мефодія, архієп. Моравського (885). Прп. Платоніди Сирської (308). Мчч. 120 перських (344 – 347). Мчч. Ієремія та Архилія, ієрея (III).

Літургія свт. Василя Великого.

Утр. – 1 Кор., 133 зач., V, 6 – 8. Гал., 206 зач., III, 13 – 14. Мф., 114 зач., XXVII, 62 – 66.

Літ. – Рим., 91 зач., VI, 3 – 11. Мф., 115 зач., XXVIII, 1 – 20.

На утрени – похвали зі стихами 17-ої кафизми на три статті. Після 9-ої пісні канону і малої ектенії – «Свят Господь Бог наш» і відразу «Все, що дише...» і хвалитні стихири. Після співання великого славослів'я обносять Святу Плащаницю довкола храму, співаючи

поховальне «Святий Боже...». Далі паремія, Апостол і Євангеліє. Після Євангелія ектенії – потрійний («Промовмо всі...») і прохальна. Відпуст утрени – «Христос, Істинний Бог наш, що заради нас людей...» і 1-й час.

На зображальних блаженні читаються. **Літургія** свт. Василя Великого починається вечірнею. Вхід з Євангелієм. Прокимна немає, але відразу читання 15 паремій, потім мала ектенія, виголос «Бо Ти Святий еси...». Замість трисвятого – «Всі ті...». Після Апостола хор замість «Алилуя» співає «Воскресни, Боже...». Священнослужителі в цей час переодягаються у світлі облачення. Замість Херувимської пісні – «Нехай мовчить всяка плоть...». Задостойник: «Не ридай за Мною, Мати...». Після заамвонної молитви співаються тропарі «Благообразний Йосиф...», «Слава...» – «Коли зійшов Ти до смерті...», «І нині...» – «Мирноносцям жонам...» (гласовим розспівом), молитва на благословення хлібів, але без згадування про пшеницю і єлей, потім «Нехай буде ім'я Господнє», 33-й псалом і відпуст літургії – «Христос, Істинний Бог наш...».

7(20) неділя

СВІТЛЕ ХРИСТОВЕ ВОСКРЕСІННЯ, ПАСХА.

Прп. Георгія, сповідника, митр. Мітиленського (після 820). Прп. Даниїла Переяславського (1540). Мч. Каліопія (304). Мч. Руфина, диякона, мц. Акилини і з ними 200 воїнів (бл. 310). Прп. Серапіона, ченця.

Літ. – Діян., 1 зач., І, 1 – 8. Ін., 1 зач., І, 1 – 17.

На веч. – Ін., 65 зач., XX, 19 – 25.

Після читання Діань святих апостолів звершується **полуношниця**. На 9-ій пісні, коли вдруге співають ірмос «Не ридай за Мною, Мати...», – святу Плащаницю кадять і потім на словах «...устану бо і прославлюся...» піднімають і вносять царськими вратами у вівтар і кладуть на престолі, врата зачиняються, полуношниця продовжується. Відпуст короткий: «Христос, істинний Бог наш...». Опівночі починається хресний хід навколо храму зі співом стихири «Воскресіння Твоє, Христе Спасе...». Пасхальна **утреня** починається в притворі перед зачиненими дверима виголосом «Слава Святий...» і далі за пасхальним уставом. Кадіння на кожній пісні канону і мала ектенія. Після стихир Пасхи читається слово свт. Іоана Золотоустого і співається йому тропар. Часи співаються пасхальні. **На літургії** – антифони свята. Вхідне: «В церквах благословить Бога Господа від джерел Ізраїлевих». Замість трисвятого – «Всі ті...». Задостойник – «Ангел взивав...», «Світися, світися...». Замість «Благословен, хто йде...», «Тіло Христове прийміть...», «Ми бачили Світло істинне...», «Нехай наповняться уста наші...» співається «Христос воскрес» (один раз), а замість «Нехай буде ім'я Господнє...» співається «Христос воскрес...» (багато разів). Після заамвонної молитви освячується артос. На відпусті літургії згадується тільки свт. Іоан Золотоустий. **На вечірні** вхід з Євангелієм. Після великого прокимна священник читає Євангеліє у повному облаченні в царських вратах обличчям до народу.

8 (21) понеділок

Світла седмиця. Понеділок Світлої седмиці. Загальниця.

Апп. Іродіона, Агава, Асинкрита, Руфа, Флегонта, Єрма та інших з ними (І). Свт. Нифонта, єп. Новгородського (1156). **Прп. Руфа, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIV)**. Мч. Павсилипа (117 – 138). Свт. Келестина, єп. Римського (432).

Діян., 2 зач., І, 12 – 17, 21 – 26. Ін., 2 зач., І, 18 – 28.

Порядок служби, як у перший день Пасхи. Початок **утрени** у вівтарі. На каноні додаються Богородичні. Ектенія після 3-ої, 6-ої і 9-ої пісень. Кадіння – на 1-ій, 4-ій, 7-ій і 9-ій. Часи пасхальні. **На літургії** антифони Пасхи, вхідний стих, замість трисвятого – «Всі ті...», задостойник Пасхи. Закінчення літургії – як у перший день Пасхи. З такими ж особливостями звершуються служби в усі дні Світлої седмиці.

9 (22)**вівторок****Вівторок Світлої седмиці.****Іверської ікони Божої Матері** (перехідне святкування у вівторок Світлої седмиці).

Мч. Євсихія (362). Мчч. Дисана, єп., Маріава, пресвіт., Авдієса та ін. 270 (362 – 364). Прмч. Вадима, архім. (376).

Прмчч. отців Давидо-Гареджийських (XVII, Груз.) (перехідне святкування у вівторок Світлої седмиці).

Шуйської ікони Божої Матері (перехідне святкування у вівторок Світлої седмиці).

Молченської ікони Божої Матері (1405).

Діян., 4 зач., II, 14 – 21. Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.

10 (23)**середа****Середа Світлої седмиці.**

Мчч. Терентія, Помпія, Африкана, Максима, Зинона, Олександра, Феодора та інших 33 (бл. 249 – 251). Мчч. Якова, пресвітера, Азадана і Авдікія, дияконів Персидських (бл. 380).

Собор преподобних отців, що на горі Синай подвизались (перехідне святкування в середу Світлої седмиці).

Касперівської ікони Божої Матері (перехідне святкування в середу Світлої седмиці).

Діян., 5 зач., II, 22 – 36. Ін., 4 зач., I, 35 – 51.

11 (24)**четвер****Четвер Світлої седмиці.**

Сщмч. Антипи, єп. Пергама Асійського (бл. 68). Прпп. Якова Железноборовського (1442) і Якова, сподвижника його (XV). Свт. Варсофія, єп. Тверського (1576). Мчч. Прокуса і Мартиніана (бл. 67). Прп. Фармуфія (IV). Прп. Іоана, учня прп. Григорія Декаполіта (820 – 850).

Діян., 6 зач., II, 38 – 43. Ін., 8 зач., III, 1 – 15.

12 (25)**п'ятниця****П'ятниця Світлої седмиці.****Ікони Божої Матері «Живоносне джерело»** (перехідне святкування у п'ятницю Світлої седмиці).

Прп. Василія, спов., єп. Парійського (після 754). Сщмч. Зинона, єп. Веронійського (бл. 260). Прп. Ісаака Сиріна, у Сполеті Італійському (550). Прмчч. Мина, Давида та Іоана (після 636). Прп. Анфуси, діви (801). Прп. Афанасії, ігумені (860).

Муромської (XII) і Бєлініцької (XIII) ікон Божої Матері.

Діян., 7 зач., III, 1 – 8. Ін., 7 зач., II, 12 – 22.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

До Пасхальної відправи додається служба Пресвятій Богородиці на честь ікони її «Живоносне джерело» (в Тріоді квітній). Після літургії за звичаєм відправляється мале освячення води.

13 (26)**субота****Субота Світлої седмиці.**

Сщмч. Артемона, пресвітера Лаодикійського (303). Мч. Крискента з Мир Лікійських. Мц. Фомаїди Єгипетської (476).

Діян., 8 зач., III, 11 – 16. Ін., 11 зач., III, 22 – 33.

На літургії після заамвонної молитви читається молитва на роздроблення артоса і відбувається роздроблення та роздача артоса. Перед 9-им часом зачинаються царські врата.

14 (27) неділя

Антипасха. Неділя 2-га після Пасхи. Ап. Фоми. Глас 1.

Свт. Мартина, спов., еп. Римського (655). Мчч. Антонія, Іоана і Євстафія Литовських (1347). Мч. Ардаліона (305 – 311). Мчч. 1000 перських і Азата, скопця (бл. 341).

Віленської ікони Божої Матері.

Утр. – Єв. 1-ше: Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – Діян., 14 зач., V, 12 – 20. Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

Служба з Тріоди. Від сьогодні щодня до віддання Пасхи відправа після виголошу священника починається триразовим читанням або співанням «Христос воскрес...». **На утрені** величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, що заради нас у пекло зійшов і з Собою всіх воскресив». Після Євангелія – «Воскресіння Христове бачивши...» – тричі (і так у всі неділі до віддання Пасхи). Пасхальний канон і «Чеснійшу...» в цю неділю не співається. **На літургії** після входу: «Прийдіть, поклонімся... спаси нас, Сину Божий, що воскрес із мертвих...». Задостойник «Ангел взивав...», «Світися, світися...» (так щодня, крім Переполювання П'ятидесятниці і його віддання). Замість «Ми бачили Світло істинне...» – «Христос воскрес...» (1 раз), а перед відпустом після «Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі» співається тричі. Відпуст воскресний: «Христос, що воскрес із мертвих, є істинний Бог наш...» (і так у всі дні до віддання Пасхи включно). Вечірня в неділю Антипасхи із входом і великим прокимном. Словом «празник» у богослужбових книгах у період П'ятидесятниці означаються співи служби названої неділі Тріоди. У будні перед каноном співається «Воскресіння Христове бачивши...» (1 раз). Співається «Чеснійшу...». Катавасія, коли співається велике славослів'я, – «Воскресіння день...». «Царю Небесний...» не читається до П'ятидесятниці. Седмиці від Пасхи до П'ятидесятниці починаються з неділі, а не з понеділка. В період Тріоди квітної на літургії навіть у свята зі всенічним бдінням Апостол і Євангеліє дня читається на ряду першим, а не переноситься.

15 (28) понеділок

Седмиця 2-га після Пасхи.

Апп. від 70-ох Аристарха, Пуда і Трофима (бл. 67). Мцц. Василіси і Анастасії (бл. 68). Мчч. Месукевійських Сухія і воїнів його: Андрія, Анастасія, Талале, Феодорита, Івхиріона, Йордана, Кіндрата, Лукіана, Мимненоса, Нерангіоса, Полієвкта, Якова, Фоки, Доментіана, Віктора, Зосими (100 – 130, Груз.). Мч. Сави Готського (372).

Діян., 9 зач., III, 19 – 26. Ін., 6 зач., II, 1 – 11.

16 (29) вівторок

Радониця. Проводи. Поминання померлих.

Мцц. Агапії, Ірини і Хіонії (304). Мч. Леоніда і мцц. Харієси, Ніки, Галини, Каліси, Нунехії, Василіси, Феодори, Ірини та інших (258).

Ільїнсько-Чернігівської (1658) і Тамбовської (1692) ікон Божої Матері.

Діян., 10 зач., IV, 1 – 10. Ін., 10 зач., III, 16 – 21.

Після літургії звершуються панахиди.

17 (30) середа

Сщмч. Симеона, еп. Персидського, і з ним мчч. Авделая і Ананії, пресвітерів, Хусдазата (Усфазана), євнуха, Фусика, Азата, мц. Аскитреї та інших багатьох (344). Прп. Акакія, еп. Мелітинського (бл. 435). Прп. Зосими, ігум. Соловецького (1478). Знайдення мощей прп. Олександра Свірського (1641). Мч. Адріана (251). Свт. Агапіта, еп. Римського (536).

Діян., 11 зач., IV, 13 – 22. Ін., 15 зач., V, 17 – 24.

Травень за новим стилем

18 (1)**четвер**

Прп. Іоана, учня прп. Григорія Декаполіта (820 – 850). Мчч. Віктора, Зотика, Зинона, Акиндина і Северіана (303). Свт. Косми, спов., єп. Халкидонського, і прп. Авксентія (815 – 820). Мч. Іоана Нового з Яніни (1526).

Максимівської ікони Божої Матері (1299).

Діян., 12 зач., IV, 23 – 31. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

19 (2)**п'ятниця**

Прп. Іоана Ветхопечерника (VIII). Мчч. Феони, Христофора і Антоніна (303). Сщмч. Пафнутія, єп. Єрусалимського. Свт. Георгія, спов., єп. Антіохії Пісидійської (813 – 820). Свт. Трифона, патр. Константинопольського (933). Прп. Никифора, ігумена.

Діян., 13 зач., V, 1 – 11. Ін., 17 зач., V, 30 – VI, 2.

20 (3)**субота**

Прп. Феодора Трихини. Прп. Олександра Ошевенського (1479). Мч. немовляти Гавриїла Белостоцького (1690). Свт. Григорія (593) і Анастасія Синаїта (599), патріархів Антіохійських. Прп. Анастасія, ігум. Синайської гори (695).

Діян., 15 зач., V, 21 – 33. Ін., 19 зач., VI, 14 – 27.

Порядок поєднання служб з Тріоди і Мінеї вказаний в главі Типікона «Про суботи П'ятидесятниці».

21 (4)**неділя**

Неділя 3-тя після Пасхи. Свв. жон-мироносиць. Глас 2.

Свв. Жон-мироносиць: Марії Магдалини, Марії Клеопової, Соломії, Іоанни, Марфи і Марії, Сусанни та інших; праведних Йосифа Аримафейського і Никодима (перехідне святкування в неділю 3-тю після Пасхи).

Сщмч. Януарія, єп., і з ним мчч. Прокула, Соссія і Фавста, дияконів, Дисидерія, читця, Євтихія і Акутіона (бл. 305). Мч. Феодора, що в Пергії, матері його Филиппі, Діоскора, Сократа і Діонісія (138 – 161). Мчч. Ісаакія, Аполоса і Кіндрата (303). Свт. Максиміана, патріарха Константинопольського (434).

Блгв. Тамари, цариці Грузинської (перехідне святкування в неділю 3-тю після Пасхи).

Утр. – Єв. 3-тє: Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.

Літ. – Діян., 16 зач., VI, 1 – 7. Мк., 69 зач., XV, 43 – XVI, 8.

З цього дня у всі воскресні дні до віддання Пасхи канонам на утрени передують співання пасхального (без приспівів на 9-ій пісні) і Богородичного канонів.

22 (5)**понеділок**

Седмиця 3-тя після Пасхи.

Прп. Феодора Сикеота, єп. Анастасіупольського (613). Перенесення мощей блгв. кн. Всеволода, у святому хрещенні Гавриїла, Псковського (1834). Апп. Нафанаїла, Луки та Климента (I). Прп. Віталія (609 – 620).

Діян., 17 зач., VI, 8 – VII, 5, 47 – 60. Ін., 13 зач., IV, 46 – 54.

23 (6)**вівторок**

Вмч. Георгія Побідоносця (Юрія Переможця) (303). Мц. цариці Олександри (303). Мчч. Анатолія і Протолеона (303).

Утр. – Лк., 63 зач., XII, 2 – 12.

Літ. – Діян., 18 зач., VIII, 5 – 17. Ін., 20 зач., VI, 27 – 33.

Вмч.: Діян., 29 зач., XII, 1 – 11. Ін. 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

24 (7)
середа

Мч. Сави Стратилата і з ним 70 воїнів (272). **Прп. Сави Печерського, у Ближніх печерах (XIII).** Прп. Олексія, затворника Печерського, у **Ближніх печерах (XIII).** Мчч. Пасикрата і Валентина (228). Мчч. Євсевія, Неона, Леонтія, Лонгина та інших (303). Прп. Фоми, юродивого (546 – 560). Прп. Єлисавети, чудотвориці (VI – VIII).

Молченської ікони Божої Матері (1405).

Діян., 19 зач., VIII, 18 – 25. Ін., 21 зач., VI, 35 – 39.

25 (8)
четвер

Апостола і євангелиста Марка (63). Прп. Сильвестра Обнорського (1379).

Царгородської ікони Божої Матері (1071).

Утр. – Лк., 50 зач., X, 1 – 15.

Літ. – Діян., 20 зач., VIII, 26 – 39. Ін., 22 зач., VI, 40 – 44.

Ап.: 1 Пет., 63 зач., V, 6 – 14. Мк., 23 зач., VI, 7 – 13.

26 (9)
п'ятниця

Сщмч. Василя, єп. Амасійського (бл. 322). Прав. Глафіри, діви (322). Прп. Іоанікія Дівиченського (XIII, Серб.). Свт. Стефана, єп. Великопермського (1396).

Діян., 21 зач., VIII, 40 – IX, 19. Ін., 23 зач., VI, 48 – 54.

Поминання спочилих воїнів.

27 (10)
субота

Ап. і сщмч. Симеона, сродника Господнього (107). **Прп. Стефана, ігум. Печерського, єп. Володимиро-Волинського (1094).** Прав. Євлогія, странноприїмця (IV).

Діян., 22 зач., IX, 20 – 31. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

28 (11)
неділя

Неділя 4-тя після Пасхи, про розслабленого. Глас 3.

Апп. від 70-ох Ясона і Сосипатра, Керкири, діви, та інших, що з ними постраждали (I). Мчч. Дади, Максима і Квинтиліана (286). **Свт. Кирила, єп. Туровського (1183).** Мчч. Саторнія, Якисхола, Фавстиана, Януарія, Марсалія, Єфрасія, Маммія, Мурина, Зинона, Євсевія, Неона і Віталія (бл. 63).

Перенесення мощей мч. Авраамія Болгарського (1230) (*перехідне святкування в 4-ту неділю після Пасхи*). Прав. Тавифи (I) (*перехідне святкування в 4-ту неділю після Пасхи*).

Львівської ікони Божої Матері (*перехідне святкування у неділю після 23 квітня*).

Утр. – Єв. 4-те: Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – Діян., 23 зач., IX, 32 – 42. Ін., 14 зач., V, 1 – 15.

29 (12)
понеділок

Седмиця 4-та після Пасхи.

Дев'яти мчч. Кизицьких: Феогнида, Руфа, Антипатра, Феостиха, Артеми, Магна, Феодота, Фавмасія і Филимона (286 – 299). Прп. Мемнона, чудотворця. Мчч. Діодора і Родопіана, диякона (284 – 305). **Прп. Амфілохія Почаївського (1971).** Свт. Василя, єп. Захолмського (XVI, Серб.).

Діян., 24 зач., X, 1 – 16. Ін., 24 зач., VI, 56 – 69.

30 (13)
вівторок

Ап. Якова Зеведесва (44). Знайдення мощей свт. Микити, єп. Новгородського (1558). Свт. Ігнатія Брянчанінова, єп. Ставропольського (1867). Свт. Доната, єп. Єврії (бл. 387). Знайдення мощей сщмч. Василя, єп. Амасійського (IV). Мч. Максима.

Утр. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Діян., 25 зач., X, 21 – 33. Ін., 25 зач., VII, 1 – 13.

Ап.: Діян., 29 зач., XII, 1 – 11. Лк., 17 зач., V, 1 – 11.

ТРАВЕНЬ

1 (14)**середа****Переполювання П'ятидесятниці.**

Прор. Єремії (VI ст. до Р. Хр.). Прп. Пафнутія Боровського (1478). Прмч. Афонських: Євфимія (1814), Ігнатія (1814) та Акакія (1816). **Сщмч. Макарія, митр. Київського (1497).** Прмч. Вати Персянина (IV). Блгв.

Тамари, цариці Грузинської.

Царевококшайської, або Мироносицької (1647), Андрониківської і званої «Несподівана радість» ікон Божої Матері.

Моздокської та Дубенсько-Красногорської (XVII) ікон Божої Матері (*перехідне святкування в Переполювання П'ятидесятниці*).

Утр. – Ін., 35 зач. (від пол.), X, 1 – 9.

Літ. – Діян., 34 зач., XIV, 6 – 18. Ін., 26 зач., VII, 14 – 30.

Сщмч.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Служба тільки з Тріоди. На вечірні вхід. Паремії. На утрени перед 50-им псалмом «Воскресіння Христове...». Канони свята. Катавасія – ірмос 2-го канону. «Чеснійшу» не співається. На літургії замість «Світися...» – «Чуже матерям дівство...» (так само і у відання. В інші дні післясвятка – задостойних Пасхи). У цей день зршується мале освячення води.

2 (15)**четвер**

Свт. Афанасія Великого, архієп. Олександрійського (373). **Перенесення мощей блгвв. князів страсотерпців Бориса і Гліба, у св. Хрещенні Романа і Давида (1072 і 1115).** Свт. Афанасія, патр. Царгородського, Лубенського, чудотворця (1654). Мчч. Еспера і Зої, та чад їхніх Кириака і Феодула (II). Блгв. і рівноап. царя Бориса, у св. Хрещенні Михайла (907), який прийняв хрещення зі своїм народом у IX ст. (Болг.).

Муромської (XII) і Белиницької (XIII) ікон Божої Матері.

Путивльської ікони Божої Матері (1635).

Утр. – Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

Літ. – Діян., 26 зач., X, 34 – 43. Ін., 29 зач., VIII, 12 – 20.

Мчч.: Рим., 99 зач., VIII, 28 – 39. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

Прокимен святим: «Чесна перед Господом смерть преподобних Його».

3 (16)**п'ятниця**

Мчч. Тимофія і Маври (бл. 286). **Прп. Феодосія, ігум. Києво-Печерського (1074).** Прп. Петра, чудотворця, єп. Аргоського (X).

Ікон Божої Матері: Успіння Києво-Печерської, принесеної з Царгорода (1073), Печерської (з предстоящими Антонієм і Феодосієм) (1085) та Свенської (1288).

Утр. – Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Літ. – Діян., 27 зач., X, 44 – XI, 10. Ін., 30 зач., VIII, 21 – 30.

Прп.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

4 (17)**субота**

Мц. Пелагеї, діви Тарсійської (бл. 290). Прпп. Микити, Кирила, Никифора, Климента та Ісакія, братів Алфанових (Сокольніцьких) у Новгороді (XIV – XV). Сщмч. Еразма, єп. Формійського (303). Сщмч. Альвіана, єп. Анейського, та учнів його (304). Сщмч. Сильвана, єп. Газького, і з ним 40

мучеників (311).

Староруської ікони Божої Матері (1570).

Діян., 29 зач., XII, 1 – 11. Ін., 31 зач., VIII, 31 – 42.

**5 (18)
неділя****Неділя 5-та після Пасхи, про самарянку. Глас 4.**

Вмц. Ірини (I – II). Знайдення мощей прп. Якова Железоборовського. Ікони Божої Матері «Невипивана чаша» (1878).

Утр. – Єв. 7-ме: Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – Діян., 28 зач., XI, 19 – 26, 29 – 30. Ін., 12 зач., IV, 5 – 42.

**6 (19)
понеділок****Седмиця 5-та після Пасхи.**

Прав. Іова Багатостраждального (бл. 2000 – 1500 до Р. Хр.). **Прп. Іова Почаївського (1651).** Прп. Михея Радонезького (1385). Мчч. Варвара, воїна, Вакха, Калімаха та Діонісія (бл. 362). Мч. Парфенія. Мч. Варвара, колишнього розбійника.

Діян., 30 зач., XII, 12 – 17. Ін., 32 зач., VIII, 42 – 51.

**7 (20)
вівторок**

Згадування появи на небі Хреста Господнього в Єрусалимі (351). Мч. Акакія, сотника (303). Прп. Ніла Сорського (1508). Прпп. Іоана Зедазнійського та учнів його: Авіва, єп. Некреського, Антонія Марткобського, Давида Гареджийського, Зинона Ілкатського, Фадея Степанцидського, Ісе (Іесея), єп. Цилканського, Йосифа, єп. Алавердського, Ісидора Самтавійського, Михайла Улумбійського, Пірра Бретського, Стефана Хірського і Шіо Мгвїмського (VI, Груз.).

Любецької (XI) та Жировицької (1470) ікон Божої Матері.

Діян., 31 зач., XII, 25 – XIII, 12. Ін., 33 зач., VIII, 51 – 59.

**8 (21)
середа****Віддання свята Переполовлення П'ятидесятниці.**

Апостола і євангелиста Іоана Богослова (98 – 117). Прп. Арсенія Великого (449 – 450). Прпп. Арсенія Працелюбного (XIV) та Пімена, послика, (XII) Печерських, у Дальніх печерах.

Утр. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Діян., 32 зач., XIII, 13 – 24. Ін., 18 зач., VI, 5 – 14.

Ап.: 1 Ін., 68 зач., I, 1 – 7. Ін., 61 зач., XIX, 25 – 27; XXI, 24 – 25.

Служба звершується за Марковою главою Типікона за 8 травня: «Якщо припаде свято св. ап. Іоана Богослова в середу Переполовлення».

На вечірні «Блажен муж» (1-й антифон). На «Господи, взиваю...» стихирі свята 4 і святого 4, «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. Паремії дня 3 і святого 3. На стиховні стихирі свята, «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. Тропар свята (2 р.) і святого (1 р.).

На утрени на «Бог Господь...» тропар свята (2 р.), «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. Після кафизми сідалий свята. Поліелей з величанням апостола. «Від юності моєї...». Прокимен і Євангеліє святого. «Воскресіння Христове бачивши...», стихира святого.

Канони: свята з ірмосом на 6, святого на 4, і 2-ий канон свята на 4. Катавасія: ірмос 2-го канону свята. Після 3-ої пісні кондак, ікос і сідалий святого, «Слава... І нині...» – свята. Після 6-ої пісні кондак і ікос свята. «Чеснійшу» не співаємо. Світільний свята, «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. На хвалітних стихирі свята 3 і святого 3, «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. Після великого славослів'я тропар святого, «Слава... І нині...» – свята.

На часах тропар свята, «Слава...» – святого. Кондаки почергово.

На літургії антифони зображальні. Після входу тропар свята і святого, «Слава...» – кондак святого, «І нині...» – свята. Прокимен, Апостол, Алілуарій, Євангеліє і причасний свята і святого. Задостойник: «Чуже матерям дівство...».

**9 (22)
четвер****ПЕРЕНЕСЕННЯ МОЩЕЙ СЯТИТЕЛЯ І ЧУДОТВОРЦЯ МИКОЛАЯ З МИР ЛІКІЙСЬКИХ У М. БАР (1087).**

Прор. Ісайї (VIII ст. до Р. Хр.). Мч. Христофора (бл. 250).

Прп. Шіо Мгвїмського (VI, Груз.).

Утр. – Ін., 35 зач., X, 1 – 9.

Літ. – Діян., 35 зач., XIV, 20 – 27. Ін., 35 зач., IX, 39 – X, 9.

Свт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

10 (23)

п'ятниця

Апостола Симона Зилота (І). Свт. Симеона, єп. Володимирського і Суздальського, в Києві, у Ближніх печерах (1226). Мчч. Алфія, Філадельфа, Кипріяна, Онисима, Еразма та інших (251). Мч. Ісихія Антиохійського (IV). Прп. Ісидори, юродивої (IV). Блж. Таїсії (V).

Києво-Братської ікони Божої Матері (1654).

Діян., 36 зач., XV, 5 – 34. Ін., 37 зач., X, 17 – 28.

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мф., 56 зач., XIII, 54 – 58.

11 (24)

субота

Сщмч. Мокія (бл. 295). **Рівноап. Кирила (869) та Мефодія (885), вчителів Слов'янських.** Прп. Софронія, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIII). Сщмч. Йосифа, митр. Астраханського (1671). Свт. Никодима, архієп. Сербського (1325).

Утр. – Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Літ. – Діян., 37 зач., XV, 35 – 41. Ін., 38 зач., X, 27 – 38.

Рівноап.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

На утрєні величання: *«Величаємо вас, святі рівноапостольні Кириле і Мефодію, що всі слов'янські країни ученням своїм просвітили і до Христа привели».*

12 (25)

неділя

Неділя 6-та після Пасхи, про сліпого. Глас 5.

Св. Єпифанія, єп. Кіпрського (403), свт. Германа, патр. Константинопольського (740). Прославлення сщмч. Єрмогена, патр. Московського і всієї Руси, чудотворця (1913). Прп. Діонісія Радонезького (1633). Свт. Савина, архієп. Кіпрського (V), і Полувія, єп. Ринокирського (V). Мч. Іоана Валаха (румун.).

Відновлення Свято-Михайлівського Золотоверхого собору в м. Києві (2000) (святкування перехідне в останню неділю травня за н. ст.).

Утр. – Єв. 8-ме: Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – Діян., 38 зач., XVI, 16 – 34. Ін., 34 зач., IX, 1 – 38.

На утрєні катавасія *«Спасителю Богу...»*. **На літургії** прокимен, глас 8-ий: *«Помоліться і воздайте...»*.

13 (26)

понеділок

Седмиця 6-та після Пасхи.

Мц. Гликерії, діви, і з нею Лаодикія, сторожа в'язничного (бл. 117). Прав. Гликерії, діви, Новгородської (1522). **Перенесення мощей прмч. Макарія, архім. Канівського, ігум. Пінського, Переяславського чудотворця (1688).** Мч. Олександра Римського (284 – 305). Св. Павсикакія, єп. Синадського (606). Св. Георгія, спов., з дружиною Іриною і чадами (IX). Прп. Євфимія Іверського (1028, Груз.).

Діян., 39 зач., XVII, 1 – 15. Ін., 40 зач., XI, 47 – 57.

14 (27)

вівторок

Мч. Ісидора (251). Блж. Ісидора, Христа ради юродивого, Ростовського чудотворця (1474). **Прп. Микити, затворника Печерського, єп. Новгородського (1108).** Мч. Максима (бл. 250). Прп. Серапіона Синдоніта (V). Свт. Леонтія, патр. Єрусалимського (1175).

Ярославської (Печерської) ікони Божої Матері (1823).

Діян., 40 зач., XVII, 19 – 28. Ін., 42 зач., XII, 19 – 36.

15 (28) середа

Віддання свята Пасхи.

Прп. Пахомія Великого (348). Свт. Ісаї, єп. Ростовського, чудотворця (1090). Блгв. царевича Димитрія, Углицького і Московського (1591). **Прп. Ісаї Печерського (1115).** Прп. Пахомія Нерехтського (1384). Прпп. Євфросина і учня його Серапіона, Псковських (1481). Прп. Ахиллія, єп. Лариссійського (бл. 330). Діян., 41 зач., XVIII, 22 – 28. Ін., 43 зач., XII, 36 – 47.

Початок вечірні, утрени і літургії – пасхальний. **На утрени** – катавасія «Спасителю Богу...». Часи звичайні. Закінчення літургії та відпуст пасхальні.

Існує також традиція звершувати богослужіння за пасхальним чином.

16 (29) четвер

ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДНЄ.

Прп. Феодора Освяченого (368). Прпп. отців, у Лаврі свт. Савви побитих (614). Перенесення мощей прп. Єфрема Перекомського, Новгородського чудотворця (1545). Прпп. Касіяна (1537) і Лаврентія (1548) Комельських. Свт. Олександра, єп. Єрусалимського (213 – 250). Мчч. Віта, Модеста і Крискентії (бл. 303). Блж. отроковиці Музи (V). Свт. Георгія II, єп. Митиленського (IX).

Утр. – Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.

Літ. – Діян., 1 зач., I, 1 – 12. Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

На великій вечірні «Блажен муж» не співається. **На утрени** величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, і шануємо на небеса з Пречистою Твоєю плоттю Божественне вознесіння». Після Євангелія – «Воскресіння Христове бачивши». Катавасія «Божественним покритий...». Замість «Чеснійшу...» співаються приспиви свята. 1-ий приспів: «Величай, душе моя, Христа Життєдавця, Який вознісся від землі на небо». **На літургії** антифони свята. Вхідне: «Зійшов Бог при окликах радості, Господь – при звуках сурмних». **На літургії** архієрейській та в седмичні дні (до віддання) після входу співається: «Прийдіть, поклонімося... спаси нас, Сину Божий, що вознісся у славі...».

Співається трисвяте. Замість «Достойно» – «Величай, душе моя... Тебе, вище розуму...». Замість «Ми бачили Світло істинне...» – «Вознісся Ти у славі...» (до віддання).

Увечері на свято відправляється вечірня із входом і великим прокимном.

17 (30) п'ятниця

Ап. Андроника і св. Юнії (I). Мчч. Солохона, Памфамира і Памфалона, воїнів (284 – 305). Свт. Стефана, патр. Константинопольського (893). Прп. Єфросинії, в миру Євдокії, вел. кн. Московської (1407). Діян., 42 зач., XIX, 1 – 8. Ін., 47 зач., XIV, 1 – 11.

З цього дня на утрени, коли співається велике славослів'я, катавасія «Спасителю Богу...», крім неділі 7-ої після Пасхи і віддання Вознесіння.

18 (31) субота

Пам'ять свв. отців семи Вселенських Соборів. Мчч. Феодота Анкирського, Петра, Діонісія, Андрія, Павла, Христини (249 – 251) і мцц. семи дів: Олександри, Текуси, Клавдії, Фаїни, Євфрасії, Матрони і Юлії (303). Мчч. Симеона, Ісаака і Вахтисія (IV). Мчч. Іраклія, Павлина і Венедима.

Мчч. Давида і Таричана (693, Груз.).

Діян., 43 зач., XX, 7 – 12. Ін., 48 зач., XIV, 10 – 21.

Червень за новим стилем

19 (1) неділя

Неділя 7-ма після Пасхи. Свв. отців I Вселенського Собору (325). Глас 6.

Сщмчч. Патрикія, єп. Пруського, і з ним трьох пресвітерів: Акакія, Менандра і Полієна (бл. 100). Прп. Корнилія, чудотворця Комельського

(1537). Блгв. вел. кн. Димитрія Донського (1389). Прп. Корнилія, ігум. Палеостровського, Олонецького (XV). Блгв. кн. Іоана Углицького, в чернецтві Ігнатія, чудотворця Вологодського (1523). Прп. Сергія Шухтомського (1609). Мч. Калуфа Єгиптянина (284 – 303). Прп. Іоана, еп. Готфського (VIII).

Челнської ікони Божої Матері (*перехідне святкування в 7-му неділю після Пасхи*).

Утр. – Єв. 10-те: Ін., 66 зач., XXI, 1 – 14.

Літ. – Діян., 44 зач., XX, 16 – 18, 28 – 36. Ін., 56 зач., XVII, 1 – 13.

На вечірні «Блажен муж» (кафізма вся). На «Господи, взиваю» стихирі воскресні 3, свята 3 і отцям 4, «Слава...» – отцям, «І нині...» – догматик гласу. Паремії 3 отцям. На стиховні стихирі воскресні, «Слава...» – отцям, «І нині...» – свята. Тропар отцям (2 р.) і свята (1 р.).

На утрени тропар воскресний (2 р.), «Слава...» – отцям, «І нині...» – свята. Після кафізми сідалий воскресений з богородичним. Інакої, степенні і прокимен гласу. «Воскресіння Христове» (1 р.) і далі все інше, як звичайно. Канони: воскресний з ірмосом на 4, Вознесіння на 4 і отцям на 6. Катавасія «Божественним покритий». Після 3-ої пісні кондак і ікос Вознесіння. Після 6-ої – кондак і ікос отцям. Співається «Чеснійшу». Світільний воскресний, «Слава...» – отцям, «І нині...» – свята. На хвалітних стихирі воскресні 4, отцям 4, «Слава...» – отцям, «І нині...» – «Преблагословенна еси».

На часах тропар воскресний, а тропарі свята й отцям поперемінно. Кондаки свята отцям також поперемінно.

На літургії після входу тропар воскресний, свята і отцям, «Слава...» – кондак отцям, «І нині...» – кондак свята. Прокимен, Апостол, алуарій і Євангеліє отцям. Задостойник свята. Причасний «Хваліть Господа...» і «Радуйтеся, праведні...»

20 (2)

понеділок

Седмиця 7-ма після Пасхи.

Мчч. Фалалея, Олександра і Астерія (бл. 284). Знайдення мощей святителя Олексія, митр. Київського і всієї Руси, чудотворця (1431). Блгв. кн. Довмонта, у св. Хрещенні Тимофія, Псковського (1299). Мч. Аскалона (бл. 287).

Діян., 45 зач., XXI, 8 – 14. Ін., 49 зач., XIV, 27 – XV, 7.

21 (3)

вівторок

Вишгородської (Володимирської) ікони Божої Матері. Рівноап. царя Константина (337) і матері його цариці Єлени (327). Блгв. кн. Константина (1129) та чад його Михаїла і Феодора, Муромських чудотворців. Прп. Кассіана Грека, Углицького чудотворця (1504).

Шановані списки з Володимирської ікони Божої Матері: Псково-Печерська «Розчуження» (1524), Заоникіївська (1588), Красногірська, або Чорногірська (1603), Оранська (1634).

Діян., 46 зач., XXI, 26 – 32. Ін., 53 зач., XVI, 2 – 13.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

22 (4)

середа

Мчч. Василіска (бл. 308). Пам'ять II Вселенського Собору (381). Мч. Іоана-Володимира, кн. Сербського (1015).

Прп. Додо Давидо-Гареджийського (596, Груз.) (*перехідне святкування в середу після Вознесіння*).

Діян., 47 зач., XXIII, 1 – 11. Ін., 54 зач., XVI, 15 – 23.

23 (5) четвер

Прп. Михаїла, спов., еп. Синадського (821). Знайдення мощей свт. Леонтія, еп. Ростовського (1164). Прп. Єфросинії, ігум. Полоцької (1173). Прп. Паїсія Галицького (1460). Прмч. Михаїла, чорноризця (IX). Прп. Давида Гареджийського (VI – VII, Груз.) (перехідне святкування в четвер після Вознесіння).

Утр. – Лк., 31 зач., VII, 17-30.

Літ. – Діян., 48 зач., XXV, 13 – 19. Ін., 55 зач., XVI, 23 – 33.

Предтечі: 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Мф., 40 зач., XI, 2 – 15.

На цей день, згідно з Уставом, переноситься з суботи, 25 травня, поліелейна служба знайдення глави Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана (див. Типікон, 25 травня, 2-ге «зри»).

24 (6) п'ятниця

Віддання свята Вознесіння Господнього.

Прп. Симеона Стовпника, на Дивній горі (596). Прп. Микити, стовпника Переяславльського (1186). Мчч. Мелетія Стратилата, Стефана, Іоана, Серапіона, єгиптянина, Калиника, волхва, Феодора і Фавста, і з ними 1218-ох воїнів з дружинами і дітьми (218).

Літ. – Діян., 50 зач., XXVII, 1 – 44. Ін., 57 зач., XVII, 18 – 26.

На **утрені** замість «Чеснійшу...» співаємо приспіву свята. Співається Велике славослів'я.

25 (7) субота

Троїцька поминальна субота.

Третє знайдення глави Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана (бл. 850). Сщмч. Ферапонта, еп. Кіпрського (IV).

Діян., 51 зач., XXVIII, 1 – 31. Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

За упокій: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Служба тільки з Тріоди. Святкування Знайдення глави Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана переноситься на четвер, 23 травня.

На **вечірні** замість прокимна «Алилуя» із заупокійними стихами. На **утрені** канон храму і Тріоди (з 2-ою піснею). Катавасія Тріоди. На **літургії** «Достойно є». Замість «Ми бачили Світло істинне...» – тропар «Глибиною мудрості...».

26 (8) неділя

Неділя 8-ма після Пасхи.

ДЕНЬ СЯТОЇ ТРОЙЦІ, П'ЯТИДЕСЯТНИЦЯ.

Апп. від 70 Карпа і Алфея (I). Мч. Георгія Нового (1515). Знайдення мощей прп. Макарія Калязинського (1521). Мчч. Аверкія та Єлени (I). Прп. Іоана Психаїта, сповідника (IX).

Утр. – Ін., 65 зач., XX, 19 – 23.

Літ. – Діян., 3 зач., II, 1 – 11. Ін., 27 зач., VII, 37 – 52; VIII, 12.

На **великій вечірні** «Блажен муж» (вся кафизма). На **утрені** величання: «Величаємо Тебе, Життєдаве Христе, і прославляємо Всесвятого Духа Твого, Його ж від Отця послав еси Божественним ученикам Твоїм». «Воскресіння Христове бачивши» не співаємо. В Тріоді для 9-ої пісні канону приспівів немає, але в Тріоді нотного співу, Святійшим Синодом, для задостойника в день П'ятидесятниці вказується такий приспів: «Апостоли, зшесть Утішителя бачивши, здивувалися, як у вигляді вогняних язиків явився Дух Святий». «Свят Господь Бог наш» не має. На **літургії** антифони свята, вхідний стих «Вознесися, Господи, силою Твоєю, опісуюємо і співаємо сили Твої». Замість трисвятого – «Всі ті...», замість «Достойно є...» – «Радуйся, Царице...». Після «Спаси, Боже...» співаємо «Ми побачили Світло істинне...». Після відпусту літургії царські врата зачиняються, правиться 9-ий час і починається вечірня з виголосу: «Благословен Бог наш...». «Царю Небесний...», як правило, співається народом. На **вечірні** після передпочаткових псалмів велика ектенія з додаванням особливих прохань. Вхід з кадилом, великий прокимен і читання колінопреклонних молитов. Відпуст вечірні при відчинених царських вратах: «Христос, що з Отчого і Божествен-

ного лона...». З цього дня і до віддання П'ятидесятниці на утрени, коли співається велике славослів'я, катавасія «Божественним покритий...». Після свята П'ятидесятниці седмиці починаються з понеділка, а закінчуються неділею.

27 (9)**понеділок**

Седмиця 1-ша після П'ятидесятниці. Загальниця. ДЕНЬ СЯТОГО ДУХА.

Сщмч. Ферапонта, еп. Сардійського (III). Знайдення мощей прп. Ніла Столобенського (1667). Прп. Ферапонта Білоєзерського, Можайського (1426). Перенесення мощей свтт. Київських: Кипріяна, Фотія та Іони (1472). Прп. Ферапонта Монзенського (XVI). **Прав. Іоана Руського, сповідника (1730).** Мчч. Феодори, діви, і Дидима, воїна (304).

Ікон Божої Матері Тупічевської та Кіпрської (*перехідне святкування в День Святого Духа*). Еф., 229 зач., V, 9 – 19. Мф., 75 зач., XVIII, 10 – 20.

Служба з великим славослів'ям з Тріоди. **На утрени** замість «Чеснійшу...» співається ірмос «Радуйся, Царице...». **На літургії** вхідний стих, що й на свято. Співається трисвяте. Замість «Достойно є...» – «Радуйся, Царице...» (до віддання). Відпуст вечірні, утрени і літургії в усі дні до віддання – «Христос, що у вигляді вогняних язиків...».

У середу і п'ятницю посту немає.

28 (10)**вівторок**

Прп. Микити, спов., еп. Халкидонського (IX). Свт. Ігнатія, еп. Ростовського (1288). Сщмч. Євтихія, еп. Мелітинського (I), мц. Єликониди (244). Сщмч. Елладія, єпископа (VI – VII).

Нікейської (304) і Чухломської (Галицької) (1350) ікон Божої Матері.

Рим., 79 зач., I, 1 – 7. 13 – 17. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 13.

З цього дня співається «Чеснійшу...» (крім віддання П'ятидесятниці).

29 (11)**середа**

Мц. Феодосії, діви, Тирської (307 – 308). Блж. Іоана, Христа ради юродивого, Устюзького (1494). Пам'ять I Вселенського Собору (325). Прмч. Феодосії, діви (726 – 730). **Свт. Луки, архієп. Сімферопольського, спов. (1961).**

Рим., 80 зач., I, 18 – 27. Мф., 12 зач., V, 20 – 26.

30 (12)**четвер**

Прп. Ісаакія, спов., ігумена обителі Далматської (383).

Рим., 81 зач., I, 28 – II, 9. Мф., 13 зач., V, 27 – 32.

31 (13)**п'ятниця**

Ап. від 70-ох Єрма (I). Мч. Єрмія (II). Мч. Філософа (III).

Ікони Божої Матері «Нерушима стіна» (1049).

Рим., 82 зач., II, 14 – 29. Мф., 14 зач., V, 33 – 41.

ЧЕРВЕНЬ

1 (14)**субота**

Віддання свята П'ятидесятниці.

Мчч. Іустина Філософа та іншого Іустина і з ними Харитона, Харити, Євелпіста, Ієракса, Пеона і Валеріана (166). Прп. Діонісія, ігум. Глушицького (1437). **Прп. Агапіта Печерського, лікаря безвідплатного, у Ближніх печерах (бл. 1095).**

Рим., 79 зач., I, 7 – 12. Мф., 15 зач., V, 42 – 48.

Уся служба з Тріоди. **На утрени** замість «Чеснійшу...» співається ірмос «Радуйся, Царице...». Співається велике славослів'я.

2 (15) неділя

Неділя 1-ша після П'ятидесятниці. Всіх святих. Глас 8.

Свт. Никифора, спов., патр. Константинопольського (828). Вмч. Іоана Нового, Сочавського (1330 – 1340). Знайдення мощей прав. Юліанії, кн. Вяземської, Новоторзької (1819).

Києво-Братської ікони Божої Матері (1654).

Ікон Божої Матері «Пом'якшення злих сердець» (Семистрільна) та «Нерушима стіна» (перехідні святкування в неділю Всіх святих).

Утр. – Єв. 1-ше: Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – Євр., 330 зач., XI, 33 – XII, 2. Мф., 38 зач., X, 32 – 33, 37 – 38; XIX, 27 – 30.

Служба вся з Тріоди. З цього дня і до 1-го серпня на утрнях (коли співається велике славослів'я) катавасія «Відкрию уста мої.....».

Заговини на Петрів піст.

3 (16) понеділок

Седмиця 2-га після П'ятидесятниці.

Мчч. Лукиліана, Клавдія, Іпатія, Павла, Діонісія і Павли, діви (270 – 275). Перенесення мощей блгв. царевича Димитрія з Углича до Москви (1606). Сщмчч. Лукіана, еп., Максiana, пресвітера, Юліана, диякона, Маркеліана і Сатурнина у Бельгії (81 – 96).

Рим., 83 зач., II, 28 – III, 18. Мф., 19 зач., VI, 31 – 34; VII, 9 – 11.

Початок Петрового посту.

З цього дня співається Октоїх. Устав повсякденної служби викладений у 9-ій главі Типікона, а в 11-ій подано порядок співання канонів усієї седмиці при різних варіантах поєднання служб Октоїха і Мінеї. Устав суботньої служби міститься в 12-ій главі Типікона, а особливості суботніх служб – у 15-ій.

4 (17) вівторок

Свт. Митрофана, патр. Константинопольського (бл. 326). Прп. Мефодія, ігум. Пешноського (1392). Мчч. Фронтасія, Северина, Северіана і Силана (I). Мч. Конкордія (бл. 175). Сщмчч. Астія, еп. Диррахійського (II). Прп. Зосими, еп. Вавилона Єгипетського (VI).

Рим., 86 зач., IV, 4 – 12. Мф., 22 зач., VII, 15 – 21.

5 (18) середа

Сщмчч. Дорофея, еп. Тирського (бл. 362). **Перенесення мощей блж. Ігоря, вел. кн. Чернігівського і Київського (1150). Блж. Константина, митр. Київського і всієї Руси (1159).** Блгв. кн. Феодора Ярославича (брата св. Олександра Невського), Новгородського (1233). Перенесення мощей прпп. Вассіана та Іони Пертомінських, Соловецьких чудотворців (1599). Мчч. Маркіана, Никандра, Іперехія, Аполлона, Леоніда, Арія, Горгія, Селінія, Іринія і Памвона (305 – 311). Прп. Феодора, чудотв. (бл. VI). Прп. Анувія, пустельника Єгипетського (IV – V). Прп. Дорофея, з обителі авви Серида (620).

Ігорівської ікони Божої Матері (1147).

Рим., 87 зач., IV, 13 – 25. Мф., 23 зач., VII, 21 – 23.

6 (19) четвер

Прп. Віссаріона, чудотворця Єгипетського (IV). Прп. Іларіона Нового (845). Свт. Іони, еп. Великопермського (1470). Прп. Паїсія Углицького (1504). Прп. Іони Климецького (1534). Прмцц. дів Архелаї, Фекли і Су-санни (293).

Пименівської ікони Божої Матері (перенесена до Москви в 1387 р.).

Рим., 89 зач., V, 10 – 16. Мф., 27 зач., VIII, 23 – 27.

7 (20)**п'ятниця**

Мч. Феодота Анкирського (303). Сщмч. Маркеліана, єп. Римського, і мчч. Клавдія, Киріна і Антоніна (304). Сщмч. Маркела, єп. Римського, мчч. Сисинія і Киріака, дияконів, Смарагда, Ларгія, Апроніана, Сатурнина, Папія і Мавра, воїнів, і Крискентіана, мцц. Прискилли, Лукини і Артемії, царівни (304 – 310). Мцц. Калерії (Валерії), Киріакії і Марії в Кесарії Палестинській (IV).

Прп. Варлаама Хутинського (1192) *(перехідне святкування у 1-шу п'ятницю Петрового посту)*.

Табинської, Курсько-Корінної і Пустинно-Глинської «Різдва Богородиці» (X – VI) ікон Божої Матері *(перехідне святкування у 9-ту п'ятницю після Пасхи)*.

Рим., 90 зач., V, 17 – VI, 2. Мф., 31 зач., IX, 14 – 17.

8 (21)**субота**

Вмч. Феодора Стратилата (319). Свт. Феодора, єп. Суздальського (1023). Знайдення мощей блгвв. кнн. Василя і Константина Ярославських (XIII). Прп. Єфрема, патр. Антиохійського (545). Прп. Зосими Фінікійського (VI).

Ярославської (XIII) та Урюпинської (1821) ікон Божої Матері.

Рим., 84 зач., III, 19 – 26. Мф., 20 зач., VII, 1 – 8.

9 (22)**неділя**

Неділя 2-га після П'ятидесятниці. Всіх святих землі Української. Глас 1. Новомучеників та сповідників, які в Україні та в інших землях у XX ст. за Христа і православну віру постраждали.

Свт. Кирила, архієп. Олександрійського (444). Прп. Кирила, ігумена Білозерського (1427). Прп. Олександра, ігум. Куштського (1439). Мцц. Фекли, Марфи і Марії в Персії (346). **Блгв. Оскольда, першомч. Київського, у св. Хрещенні Миколая (882).**

Всіх преподобних і богоносних отців, що на Святій Горі Афонській просіяли *(перехідне святкування в 2-гу неділю після П'ятидесятниці)*.

Утр. – Єв. 2-ге: Мк., 70 зач., XVI, 1 – 8.

Літ. – Рим., 81 зач. (від половини), II, 10 – 16. Мф., 9 зач., IV, 18 – 23.

Всім свв.: Євр., 330 зач., XI, 33 – XII, 2. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

На утрени величання: «Ублажаємо вас, чудотворці наші славні, що землю Українську чеснотами вашими осяяли і образ спасіння нам ясно показали».

10 (23)**понеділок**

Седмиця 3-тя після П'ятидесятниці.

Сщмч. Тимофія, єп. Пруського (361 – 363). Свт. Іоана, митр. Тобольського (1715). Прп. Силуана, схимника Печерського, у Дальніх печерах (XIII – XIV). Мчч. Олександра, Антоніни, діви (бл. 313). Прп. Феодана Антиохійського (369). Свт. Вассіана, єп. Лавдійського (409). Знайдення мощей свт. Василя, єп. Рязанського (1609).

Рим., 94 зач., VII, 1 – 13. Мф., 34 зач., IX, 36 – X, 8.

11 (24)**вівторок**

Апп. Варфоломія і Варнави (I). Прп. Варнави Ветлузького (1445). Перенесення мощей прп. Єфрема Новоторзького (1572).

Ікони Божої Матері «Достойно є» («Милуюча», X).

Утр. – Мф., 34 зач., IX, 1 – 8.

Літ. – **Ряд.:** Рим., 95 зач., VII, 14 – VIII, 2. Мф., 35 зач., X, 9 – 15.

Апп.: Діян., 28 зач., XI, 19 – 26, 29 – 30. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

**12 (25)
середа**

Прп. Онуфрія Великого (IV). Прп. Петра Афонського (734). Знайдення мощей (1649) та друге прославлення (1909) блгв. кн. Анни Кашинської. Прп. Арсенія Коневського (1447). Прп. Онуфрія Мальського, Псковського (1492). Прпп. Вассіана та Іони Пертомінських, Соловецьких (1561). Прпп. Онуфрія і Авксентія Вологодських (XV – XVI). Прп. Стефана Озерського, Комельського (1542). Прпп. Іоана, Андрія, Іраклемона і Феофіла (IV).
Рим., 96 зач., VIII, 2 – 13. Мф., 36 зач., X, 16 – 22.

**13 (26)
четвер**

Мц. Акилини (293). Свт. Трифілія, єп. Левкусії Кіпрської (бл. 370). Прп. Андроніка (1395) і Сави (XV), Московських. Мц. Антоніни (284 – 305). Прпп. Анни (826) і сина її Іоана.
Рим., 98 зач., VIII, 22 – 27. Мф., 37 зач., X, 23 – 31.

**14 (27)
п'ятниця**

Прор. Єлисея (IX ст. до Р. Хр.). Блгв. кн. Мстислава, у св. Хрещенні Георгія, Хороброго, Новгородського (1180). Прп. Мефодія, ігум. Пешноського (1392). Прп. Єлисея Сумського (XV – XVI).
Бежівської та Дубовицької (XVI) ікон Божої Матері (*перехідні святкування в 10-ту п'ятницю після Пасхи*).
Рим., 101 зач., IX, 6 – 19. Мф., 38 зач., X, 32 – 36; XI, 1.

**15 (28)
субота**

Прор. Амоса (VIII ст. до Р. Хр.). Прпп. Григорія і Касіяна Авнезьких (1392). Мчч. Віта, Модеста і Крискентії, годувальниці (бл. 303). Мч. Дули Кілійського (305 – 313). Прп. Дули, страсотерпця, Єгипетського. Блж. Ієронима Стридонського (420). Перенесення мощей прп. Феодора Сикеота, єп. Анастасіупольського (бл. IX). Блгв. кн. Лазаря Сербського (1389). Свт. Єфрема, патр. Сербського (XIV). Блж. Августина (430). Свт. Іони Київського, всієї Руси чудотворця (1461). **Свт. Михаїла, першого митрополита Київського (992).**
Рим., 85 зач., III, 28 – IV, 3. Мф., 24 зач., VII, 24 – VIII, 4.

**16 (29)
неділя****Неділя 3-тя після П'ятидесятниці. Глас 2.**

Свт. Тихона, єп. Амафунтського (425). Прп. Тихона Мединського, Калузького (1492). Прп. Тихона Луховського, Костромського чудотворця (1503). Сщмч. Тигрія, пресвітера, і мч. Євтропія, читця (бл. 404).

Утр. – Єв. 3-тє: Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.

Літ. – Рим., 88 зач., V, 1 – 10. Мф., 18 зач., VI, 22 – 33.

**17 (30)
понеділок****Седмиця 4-та після П'ятидесятниці.**

Мчч. Мануїла, Савела та Ісмаїла (362).
Рим., 102 зач., IX, 18 – 33. Мф., 40 зач., XI, 2 – 15.

*Липень за новим стилем***18 (1)
вівторок**

Мчч. Леонтія, Іпатія та Феодула (70 – 79). **Прп. Леонтія, канонарха Печерського, у Дальніх печерах (XIV).**
Боголюбської ікони Божої Матері, у Боголюбіві Володимирської обл. (1157). Шановані списки Боголюбської ікони Божої Матері: Зимаровська (XIII) і Московська (1157).
Рим., 104 зач., X, 11 – XI, 2. Мф., 41 зач., XI, 16 – 20.

19 (2)
середа

Апостола Іуди, брата Господнього по плоті (бл. 80). Прп. Варлаама Вазького, Шенкурського (1462). Мч. Зосими (II). Прп. Паїсія Великого (V). Прп. Іоана, пустельника (VI). Прп. Паїсія Хілендарського (XVIII, Болг.). Свт. Іова, патріарха Московського і всієї Руси (1607).

Утр. – Мф., 34 зач., IX, 1 – 8.

Літ. – Ряд. Рим., 105 зач., XI, 2 – 12. Мф., 42 зач., XI, 20 – 26.

Ап. Іуд., 77 зач., I, 1 – 10. Ін., 48 зач., XIV, 21 – 24.

20 (3)
четвер

Сщмч. Мефодія, єп. Патарського (312). Блгв. кн. Гліба Володимирського (сина св. Андрія Боголюбського, 1175). Перенесення мощей свт. Гурія, архієп. Казанського (1630). Мчч. Інни, Пінни та Римми (I – II). Мчч. Аристоклія, пресвітера, Димитріана, диякона, і Афанасія, читця (бл. 306). Свт. Левкія, спов., єп. Врунтисиопольського (V). Свт. Мینی, єп. Полоцького (1116).

Моденської (Косинської) ікони Божої Матері.

Рим., 106 зач., XI, 13 – 24. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

21 (4)
п'ятниця

Мч. Юліана Тарсійського (бл. 305). Сщмч. Терентія, єп. Іконійського (I). Прп. Юлія, пресвітера, і Юліана, диякона (V). Мчч. Арчила II, царя Іверського (744), і Луарсаба II, царя Карталінського (1622, Груз.).

Рим., 107 зач., XI, 25 – 36. Мф., 44 зач., XII, 1 – 8.

22 (5)
субота

Сщмч. Євсевія, єп. Самосатського (380). Мчч. Зинова та Зіни (304). Мчч. Галактіона та Юліанії.

Рим., 92 зач., VI, 11 – 17. Мф., 26 зач., VIII, 14 – 23.

23 (6)
неділя

Неділя 4-та після П'ятидесятниці. Глас 3.

Вишгородської (Володимирської) ікони Божої Матері. Мч. Агриппіни. Прав. Артемія Веркольського (1545). Свт. Германа, архієп. Казанського (1567). Мчч. Євстохія, Гая, Провія, Лолія, Урвана та інших (IV).

Псково-Печерської, званої «Розчулення» (1524), та Заоникіївської (1588) ікон Божої Матері.

Утр. – Єв. 4-те: Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – Рим., 93 зач., VI, 18 – 23. Мф., 25 зач., VIII, 5 – 13.

24 (7)
понеділок

Седмиця 5-та після П'ятидесятниці.

Різдво чесного славного пророка, Предтечі та Хрестителя Господнього Іоана. Прпп. Іова (1621) та Феодосія (1629) Манявських. Прп. Антонія Димського (бл. 1224). Правв. отроків Якова та Іоана Менюзьких (1566 – 1569). Мчч. семи братів: Орієнта, Фарнакія, Єроса, Фірмоса, Фірміна, Киріака і Лонгіна (IV).

Утр. – Лк., 3 зач., I, 24 – 25, 57 – 68, 76, 80.

Літ. – Рим., 112 зач., XIII, 12 – XIV, 4. Лк., 1 зач., I, 5 – 25, 57 – 68, 76, 80.

На утрєні величання: «Величаємо тебе, Предтече Спасів Іоане, і шануємо від неплідної преславне різдво твоє».

25 (8)
вівторок

Прмц. Февронії, діви (бл. 304). Блгвв. кн. Петра, в чернецтві Давида, і кн. Февронії, в чернецтві Єфросинії, Муромських чудотворців (1228).

Рим., 109 зач., XII, 4 – 5; 15 – 21. Мф., 45 зач., XII, 9 – 13 – за понеділок.

Рим., 114 зач., XIV, 9 – 18. Мф., 46 зач., XII, 14 – 16, 22 – 30 – за вівторок.

**26 (9)
середа**

Прп. Давида Солунського (бл. 540). Свт. Діонісія, архієп. Суздальського (1385). Знайдення мощей прп. Тихона Луховського, Костромського (1569). Прп. Іоана, єп. Готфського (VIII).

Тихвинської ікони Божої Матері (1383).

Нямецької (1399), Седмизерної (XVII) та Ліддської (Римської) (I) ікон Божої Матері. Рим., 117 зач., XV, 7 – 16. Мф., 48 зач., XII, 38 – 45.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

**27 (10)
четвер**

Прп. Самсона, странноприймця (бл. 530). Прав. Іоанни, мироносиці (I). Прп. Серапіона Кожеєзерського (1611). Прп. Севіра, пресвітера (VI). Прп. Георгія Іверського, Святогорця (1065, Груз.). Прп. Мартина Туровського (1150).

Рим., 118 зач., XV, 17 – 29. Мф., 49 зач., XII, 46 – XIII, 3.

**28 (11)
п'ятниця**

Перенесення мощей мчч. безсрр. та чудотворців Кира та Іоана (412). Прп. Сергія і Германа, Валаамських чудотворців (бл. 1353). Прп. Ксенофонта Робейського (1262). Прп. Павла, лікаря.

Ікони Божої Матері «Троєручиця» (VIII).

Рим., 120 зач., XVI, 1 – 16. Мф., 50 зач., XIII, 4 – 9 – за п'ятницю.

Рим., 97 зач., VIII, 14 – 21. Мф., 30 зач., IX, 9 – 13 – за суботу.

**29 (12)
субота**

Славних і всехвальних первоверховних апостолів Петра і Павла (бл. 67). Касперівської ікони Божої Матері (1853 – 1855).

Утр. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Апп.: 2 Кор., 193 зач., XI, 21 – XII, 9. Мф., 67 зач., XVI, 13 – 19.

На утрени величання: «Величаємо вас, апостоли Христові, первоверховні Петре і Павле, що весь світ ученням своїм просвітили і всі краї землі до Христа привели». Прокимен, глас 4-ий: «По всій землі розійшлося віщання їх і в кінці вселенної слова їх».

**30 (13)
неділя**

Неділя 5-та після П'ятидесятниці. Глас 4.

Собор славних і всехвальних 12-ох апостолів: Петра, Андрія, Якова Зеведеєва, Іоана, брата його, Филипа, Варфоломія, Фоми, Матфея, Якова Алфеєва, Іуди Якового, або Фадея, Симона Зилота і Матфія. Прп. Петра, царевича Ординського (Ростовського, 1290). Прославлення свт. Софронія, єп. Іркутського (1918).

Баликінської (1711), Горбанівської (1786), **Волинської (XX)** ікон Божої Матері.

Утр. – Єв. 5-те: Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.

Літ. – Рим., 103 зач., X, 1 – 10. Мф., 28 зач., VIII, 28 – IX, 1.

Апп.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мк., 12 зач., III, 13 – 19.

ЛИПЕНЬ

**1 (14)
понеділок**

Седмиця 6-та після П'ятидесятниці.

Безсрр. Косми та Даміана, що в Римі постраждали (284). Мч. Потита (II).

Прп. Петра, патрикія (854). Прав. Ангеліни, деспотиси Сербської (XVI).

Прп. Никодима Святогорця (1809). Свт. Арсенія, єп. Тверського.

Рим., 121 зач., XVI, 17 – 24. Мф., 51 зач., XIII, 10 – 23.

2 (15) вівторок

Покладення чесної ризи Пресвятої Богородиці у Влахерні (V). Свт. Фотія, митр. Київського і всієї Руси (1431). Свт. Ювеналія, патр. Єрусалимського (бл. 458).

Охтирської (1739), Можайської (XVII) та Феодотіївської (1487) ікон Божої Матері.

1 Кор., 122 зач., I, 1 – 9. Мф., 52 зач., XIII, 24 – 30.

Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

3 (16) середа

Мч. Якинфа (108). Мчч. Діомида, Євлампія, Аскліпідота і мц. Голіндухи (II). **Прпп. Анатолія, затворника, у Ближніх печерах (XII), та іншого Анатолія, затворника, у Дальніх печерах (XIII).** Перенесення мощей свт. Филипа, митр. Московського і всієї Руси чудотворця (1652). Блгвв. князів Василя і Константина Ярославських (XIII). Свт. Василя, еп. Рязанського (1295). Прпп. Іоана, Лонгина Ярензьких (1544 – 1545). Блж. Іоана, Христа ради юродивого, Московського (1589). Прп. Никодима Кожеєзерського (1640). Мчч. Мокія і Марка (IV). Прп. Олександра, обителі «Невсипущих» первоначальника (бл. 430). Свт. Анатолія, патр. Константинопольського (458).

1 Кор., 127 зач., II, 9 – III, 8. Мф., 53 зач., XIII, 31-36.

4 (17) четвер

Свт. Андрія, архієп. Критського (712 – 726). Прп. Марфи, матері Симеона Дивного (551). Прп. Андрія Рубльова, іконописця (XV). Блгв. вел. кн. Андрія Боголюбського (1174). Знайдення мощей прп. Євфимія, Суздальського чудотворця (1507). Мчч. Феодота і Феодотії (108). Сщмч. Феодора, еп. Киринейського (310).

Галатської ікони Божої Матері.

1 Кор., 129 зач., III, 18 – 23. Мф., 54 зач., XIII, 36 – 43.

5 (18) п'ятниця

Прп. Афанасія Афонського (1000). **Знайдення чесних мощей прп. Сергія, ігум. Радонезького (1422).** Мцц. Анни і Кирилли (304). Прп. Лампада Іринопольського (X).

1 Кор., 130 зач., IV, 5 – 8. Мф., 55 зач., XIII, 44 – 54.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

6 (19) субота

Прп. Сисоя Великого (429). **Прп. Сисоя, схимника Печерського, у Дальніх печерах (XVI). Знайдення мощей прав. діви Юліанії, кн. Ольшанської (XIII).** Мчч. Марина, Марфи, Авдифакса, Авакума, Кирина, Валентина, пресвітера, Астерія та інших багатьох у Римі (269). Мчч. Ісавра, диякона, Інокентія, Фелікса, Єрмія, Василя, Перегрини, Руфа та Руфина (III). Мч. Коїнта Фригійського (бл. 283). Мц. Лукії, діви, і з нею мчч. Рикса, Антонія, Лукіана, Ісидора, Діона, Діодора, Кутонія, Ароноса, Капика і Сатура (301).

Богородсько-Уфимської ікони Божої Матері (1621).

Рим., 100 зач., IX, 1 – 5. Мф., 32 зач., IX, 18 – 26.

7 (20) неділя

Неділя 6-та після П'ятидесятниці. Глас 5.

Прп. Фоми, що в Малії (X). Прп. Акакія, про якого розповідається в Лівтиці (VI). Мчч. Перегрини, Лукіана, Помпея, Ісихія, Папія, Саторнина і Германа (II). Прмчч. Єпиктета, пресвітера, і Астіона, монаха (290). Мч. Євангела (III – IV). Мц. Киріакії (IV). Прп. Євдокії, в інокіях Євфросинії, кн. Московської (1407).

Влахернської ікони Божої Матері.

Утр. – Єв. 6-те: Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

Літ. – Рим., 110 зач., XII, 6 – 14. Мф., 29 зач., IX, 1 – 8.

8 (21) понеділок

Седмиця 7-ма після П'ятидесятниці.

Казанської ікони Божої Матері (1579). Вмч. Прокопія (303). Прав. Прокопія, Христа ради юродивого, Устюзького чудотворця (1303). Прав. Прокопія Устянського (XVII).

Знамення від ікони Божої Матері «Благовіщення» в граді Устюзі (1290). Шановані списки Казанської ікони Божої Матері: в Москві (1612), Казані (1579) і Петербурзі (1721); Ярославська (1588), В'язниківська (1624), Нижньоломівська (1643), Тобольська (1661), Каплунівська (1689), Тамбовська (1695), Височинівська (XVIII), Вишенська (1812).

Утр. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

Вмч.: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Мф., 39 зач., X, 37 – XI, 1.

9 (22) вівторок

Сщмч. Панкратія, єп. Тавроменійського (I). Сщмч. Кирила, єп. Гортинського (III – IV). Прмчч. Патермуфія, Копрія і мч. Олександра (IV). Свт. Феодора, єп. Едеського (IX).

Кіпрської в с. Стромини (Моск. обл.) та Колоцької (1413) ікон Божої Матері.

1 Кор., 134 зач., V, 9 – VI, 11. Мф., 56 зач., XIII, 54 – 58 – за понеділок.

1 Кор., 136 зач., VI, 20 – VII, 12. Мф., 57 зач., XIV, 1 – 13 – за вівторок.

10 (23) середа

Мчч. 45 в Нікополі Вірменському: Леонтія, Маврикія, Даниїла, Антонія, Олександра, Іаникита, Сисинія, Меня, Вірилада та інших (бл. 319). **Прп. Антонія Печерського, Київського, начальника всіх руських ченців (1073). Прп. Силуана, схимника Печерського, у Дальніх печерах (XIII – XIV).** Мч. Аполлонія (III). Мчч. Віанора і Силуана (IV). Прпп. пустельників єгипетських, вогнем і димом заморених (бл. 398). Покладення чесної ризи Господа нашого Ісуса Христа в Москві (1625).

Коневської ікони Божої Матері.

Утр. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Ряд.: 1 Кор., 137 зач., VII, 12 – 24. Мф., 60 зач., XIV, 35 – XV, 11.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

На утрєні величання: «Ублажаємо тебе, преподобний отче наш Антонію, і шануємо святу пам'ять твою, наставнику монахів і співбесіднику ангелів».

11 (24) четвер

Згадування чуда вмц. Єфимії Всехвальної, що через нього Православ'я утвердилось (451). **Рівноап. Ольги, вел. кн. Київської, у святому Хрещенні Єлени (969).** Мч. Киндея, пресвітера (III – IV).

Ржевської, або Оковецької (1539), та Борколабовської ікон Божої Матері.

Утр. – Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

Літ. – Ряд.: 1 Кор., 138 зач., VII, 24 – 35. Мф., 61 зач., XV, 12 – 21.

Рівноап.: 2 Кор., 181 зач., VI, 1 – 10. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

На утрєні величання: «Величаємо тебе, свята рівноапостольна княгине Ольго, як зорю ранню, що на землі нашої засяяла і світло віри православної народу своєму сповістила». Прокимен, глас 4: «По всій землі розійшлося віщання їх і в кінці вселенної слова їх».

12 (25) п'ятниця

Мчч. Прокла та Іларія (II). Прп. Михаїла Малєїна (962). **Мчч. Феодора, варяга, і сина його Іоана, в Києві (983).** Прп. Арсенія Новгородського (1570). Прп. Симона Воломського (1641). Св. Голіндухи, спов., у св. Хрещенні Марії (591). Прп. Іоана (998) і Гавриїла (X) Святогорців (Груз.).

Ікони Божої Матері «Троєручиця» (XIII).

1 Кор., 139 зач., VII, 35 – VIII, 7. Мф., 63 зач., XV, 29 – 31.

**13 (26)
субота**

Собор архангела Гавриїла. Прп. Стефана Саваїта (794). Свт. Юліана, єп. Кеноманійського (I). Мч. Серапіона (II – III). Мч. Маркіана (258).
Архангелу: Євр., 305 зач., II, 2 – 10. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.
Рим., 108 зач., XII, 1 – 3. Мф., 39 зач., X, 37 – XI, 1.

**14 (27)
неділя**

Неділя 7-ма після П'ятидесятниці. Глас 6.

Пам'ять свв. отців шістьох Вселенських Соборів (*перехідне святкування у неділю, найближчу до 16 липня*).

Апостола від 70-ох Акили (I). Прп. Стефана Махрицького (1406). Мч. Юста (I). Прп. Єлія, монаха (IV). Прп. Онисима, чудотворця (IV).

Утр. – Єв. 7-ме: Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – Рим., 116 зач., XV, 1 – 7. Мф., 33 зач., IX, 27 – 35.

Свв. отцям: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Ін., 56 зач., XVII, 1 – 13.

Воскресна служба з Октоїха поєднується зі службою свв. отцям (у Мінеї під 16 липня).

На великій вечірні на «Господи, взиваю...» стихирі воскресні 4 і отцям 6. «Слава...» – отцям, «І нині...» – догматик, глас 6-ий. Паремії отцям. Після «Нині відпускаєш...» – «Богородице Діво» (двічі) та тропар отцям (один раз). **На утрени** на «Бог Господь...» тропар воскресний (двічі), «Слава...» – отцям, «І нині...» – Богородичний. Канон воскресний з ірмосом на 4, Богородиці на 2 і отцям на 8. Після 3-ої пісні кондак та ікос воскресний, сідальний отцям, після 6-ої пісні кондак і ікос отцям. Катавасія «Відкрию уста мої...». На хвалітних стихирі воскресні 4 і отцям 4, «Слава...» – отцям, «І нині...» – «Преблагословенна єси...». **Перед 1-им часом** євангельська стихира.

На літургії прокимен, Апостол, алилуарій, Євангеліє і причасний воскресний і отцям. Служби Мінеї (14 липня) співаються на повечір'ї чи переносяться на інший день.

**15 (28)
понеділок**

Седмиця 8-ма після П'ятидесятниці.

Рівноап. вел. кн. Володимира, у св. Хрещенні Василя (1015). Мчч. Кирика і Улити (бл. 305). Мч. Авудима (IV).

Утр. – Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Літ. – Гал., 200 зач., I, 11 – 19. Ін., 35 зач., X, 1 – 9.

Святкування хрещення Київської Руси-України.

На утрени величання: «Величаємо тебе, святий рівноапостольний великий княже Володимире, і шануємо святу пам'ять твою, бо ти ідолів знищив і всю нашу землю святим хрещенням просвітив».

**16 (29)
вівторок**

Сщмч. Афіногена, єп., і десятих учнів його (бл. 311). Мч. Павла і мцц. Алевтини (Валентини) і Хіонії (308). Мч. Антиоха, лікаря (IV). Мц. Юлії, діви (бл. 440 або 613).

Чирської (Псковської) ікони Божої матері (1420).

1 Кор., 142 зач., IX, 13 – 18. Мф., 65 зач., XVI, 1 – 6 – за понеділок.

1 Кор., 144 зач., X, 5 – 12. Мф., 66 зач., XVI, 6 – 12 – за вівторок.

**17 (30)
середа**

Вмц. Марини (Маргарити) (IV). Прп. Іринарха Соловецького (1628). Перенесення мощей прп. Лазаря Галисійського. Прп. Леоніда Устьнедумського (1654).

Святогорської ікони Божої Матері (1569).

1 Кор., 145 зач., X, 12 – 22. Мф., 68 зач., XVI, 20 – 24.

**18 (31)
четвер**

Мч. Еміліана (363). Мч. Якинфа Амастридського (IV). **Прп. Іоана Багатостраждального, Печерського, у Ближніх печерах (1160).** Прп. Памви, затворника Печерського, у Дальніх печерах (1241). Прп. Памви, пустельника (IV).

1 Кор., 147 зач., X, 28 – XI, 7. Мф., 69 зач., XVI, 24 – 28.

Серпень за новим стилем

**19 (1)
п'ятниця**

Прп. Макрини, сестри свт. Василя Великого (380). Прп. Дія (бл. 430). **Знайдення мощей прп. Серафима, Саровського чудотворця (1903).** Блгв. кн. Романа (Олеговича) Рязанського (1270). **Прп. Паїсія Печерського, у Дальніх печерах (XIV).** Блж. Стефана (1427) і матері його Милиці (1405), Сербських.

1 Кор., 148 зач., XI, 8 – 22. Мф., 71 зач., XVII, 10 – 18 – за п'ятницю.

Рим., 111 зач., XIII, 1 – 10. Мф., 47 зач., XII, 30 – 37 – за суботу.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

**20 (2)
субота**

Прор. Ілії (IX ст. до Р. Хр.). Знайдення мощей прмч. Афанасія Берестейського (1649). Прп. Авраамія Галицького, Чухломського (1375). Чухломської, або Галицької (1350), і Абалацької («Знамення», 1637) ікон Божої Матері.

Утр. – Лк., 14 зач., IV, 22 – 30.

Літ. – Як., 57 зач., V, 10 – 20. Лк., 14 зач., IV, 22 – 30.

На утрени величання: «Величаємо тебе, святий пророче Божий Ілле, і шануємо твоє на колісниці вогненній славне вознесіння».

**21 (3)
неділя**

Неділя 8-ма після П'ятидесятниці. Глас 7.

Прор. Єзекиїля (VI ст. до Р. Хр.). Прпп. Симеона, Христа ради юродивого, та Іоана, співпосника його (бл. 590). **Прпп. Онуфрія Мовчазного і Онисима, затворника, Печерських, у Ближніх печерах (XII – XIII).**

Утр. – Єв. 8-ме: Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – 1 Кор., 124 зач., I, 10 – 18. Мф., 58 зач., XIV, 14 – 22.

**22 (4)
понеділок**

Седмиця 9-та після П'ятидесятниці.

Мироносиці рівноап. Марії Магдалини (I). Перенесення мощей щмч. Фоки (403 – 404). Прп. Корнилія Переяславського (1693). Собор Смоленських святих (перехідне святкування у неділю перед 28 липня).

1 Кор., 150 зач., XI, 31 – XII, 6. Мф., 74 зач., XVIII, 1 – 11 – за понеділок.

1 Кор., 152 зач., XII, 12 – 26. Мф., 76 зач., XVIII, 18-22; XIX, 1 – 2, 13 – 15 – за вівторок.

Рівноап.: 1 Кор., 141 зач., IX, 2 – 12. Лк., 34 зач., VIII, 1 – 3.

**23 (5)
вівторок**

Почаївської ікони Божої Матері (1675).

Мчч. Трофима, Феофіла і з ними 13 мчч. (IV). Щмч. Аполлінарія, еп. Равенійського (бл. 75).

Ікони Божої Матері «Всіх скорботних радість» (1888).

Утр. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – **Богородиці:** Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

**24 (6)
середа**

Мц. Христини (бл. 300). **Мчч. блгвв. кнн. Бориса і Гліба, у св. Хрещенні Романа і Давида (1015).** Прп. Полікарпа, архім. Печерського (1182).

Утр. – Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

Літ. – **Ряд.:** 1 Кор., 154 зач., XIII, 4 – XIV, 5. Мф., 80 зач., XX, 1 – 16.

Мчч.: Рим., 99 зач., VIII, 28 – 39. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

25 (7)
четвер

Успіння прав. Анни, матері Пресвятої Богородиці. Свв. жон Олімпіади, диякониси (408 – 410), та Євпраксії, діви Тавенської (413). Прп. Макарія Жовтоводського, Унженського (1444). Пам'ять V Вселенського Собору (553).

1 Кор., 155 зач., XIV, 6 – 19. Мф., 81 зач., XX, 17 – 28.

Прав. Анні: Гал., 210 зач., IV, 22 – 31. Лк., 36 зач., VIII, 16 – 21.

26 (8)
п'ятниця

Сщмчч. Єрмолая, Єрмипа і Єрмократа, ієреїв Нікомідійських (бл. 305). **Прп. Мойсея Угурина, Печерського, у Ближніх печерах (бл. 1043).** Прмц. Параскеви (138 – 161).

1 Кор., 157 зач., XIV, 26 – 40. Мф., 83 зач., XXI, 12 – 14, 17 – 20.

27 (9)
субота

Вмч. і цілителя Пантелеймона (305). Прп. Германа Аляскинського (1837). Блж. Миколая Кочанова, Христа ради юродивого, Новгородського (1392). Прп. Анфіси, ігумені, і 90 сестер її (VIII). Рівноап. Климента, єп. Охридського (916), Наума, Сави Горазда і Ангеляра (Болг.).

Утр. – Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

Літ. – Вмч.: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

Ряд.: Рим., 113 зач., XIV, 6 – 9. Мф., 64 зач., XV, 32 – 39.

На утрєні величання: *«Величаємо тебе, святий великомученику і цілителю Пантелеймоне, і шануємо чесні страждання твої, які за Христа перетерпів ти».*

28 (10)
неділя

Неділя 9-та після П'ятидесятниці. Глас 8.

Апп. від 70-ох: Прохора, Никанора, Тимона і Пармена дияконів (I). Свт. Пιιτιрима, єп. Тамбовського (1698). **Прп. Мойсея, чудотворця Печерського, у Дальніх печерах (XIII – XIV).** Мчч. Юліана (I), Євстафія (бл.

316) та Акакія (бл. 321).

Смоленської ікони Божої Матері «Одигітрія» («Провідниця», принесена з Царгорода у 1046 році). Гребневської (1380), Костромської (1672) і Серафимо-Дивєївської («Розчулення», 1885) ікон Божої Матері. Шановані списки Смоленської ікони Божої Матері: Устюженська (1290), Видропуська (XV), Воронівська (1524), Христофорівська (XVI), Супрасльська (XVI), Юзька (1615).

Утр. – Єв. 9-те: Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

Літ. – 1 Кор., 128 зач., III, 9 – 17. Мф., 59 зач., XIV, 22 – 34.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

29 (11)
понеділок

Седмиця 10-та після П'ятидесятниці.

Мч. Калиника (III – IV). Прпп. Константина і Косми Косинських, Староруських (XIII). Мц. Серафими, діви (117 – 138). Мц. Феодотії і трьох чад її (бл. 304). Прмч. Михаїла (IX). Мч. Євстафія Мцхетського (589, Груз.).

1 Кор., 159 зач., XV, 12–19. Мф., 84 зач., XXI, 18 – 22.

30 (12)
вівторок

Апп. від 70-ох: Сили, Силуана, Крискента, Єпенета і Андроника (I). Мч. Іоана, воїна (IV). Знайдення мощей прп. Германа Соловецького (1484). Мчч. Поліхронія, єп. Вавилонського, Парменія, Єлими і Хрисотеля, прєсвітерів, Луки і Муко, дияконів, Авдона і Сеніса, князів Персидських, і мчч. Олімпія і Максима (бл. 251). Сщмч. Валентина (Уалентина), єпископа, і трьох учнів його – мчч. Прокула, Єфива та Аполлонія і прав. Авундія (бл. 273).

1 Кор., 161 зач., XV, 29 – 38. Мф., 85 зач., XXI, 23 – 27.

31 (13)
середа

Передсвятю винесення древ Чесного і Животворчого Хреста Господнього. Прав. Євдокима Каппадокіянина (IX). Мц. Улити (304 – 305). 1 Кор., 165 зач., XVI, 4 – 12. Мф., 86 зач., XXI, 28 – 32 – за середу. 2 Кор., 167 зач., I, 1 – 7. Мф., 88 зач., XXI, 43 – 46 – за четвер.

Заговини на Успенський піст.

СЕРПЕНЬ

1 (14)
четвер

Винесення чесних древ Животворчого Хреста Господнього. Свято Всемилоствитого Спаса та Пресвятої Богородиці (1164). Семи мчч. Маккавеїв: Авима, Антоніна, Гурія, Єлеазара, Євсевона, Алима і Маркела, матері їхньої Соломонії та учителя їхнього Єлеазара (166 р. до Р. Хр.). Мчч. в Пергії Памфлійській: Леонтія, Атія, Олександра, Киндея, Минсифея, Киріака, Минеона, Катуня і Євклея (III).

Хресту: 1 Кор., 125 зач., I, 18 – 24. Ін., 60 зач., XIX, 6 – 11, 13 – 20, 25 – 28, 30 – 35.

Мчч.: Євр., 330 зач., XI, 33 – XII, 2. Мф., 38 зач., X, 32 – 36; XI, 1.

На водосвятті: Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Ін., 14 зач., V, 1 – 4.

Початок Успенського посту.

На утрени після великого славослів'я винесення Хреста та поклоніння йому за чином Хрестопоклонної неділі. **На літургії** співається трисвяте. Після літургії відправляється мале освячення води. Хрест заноситься у вівтар увечері після відпусту вечірні.

З цього дня до віддання Воздвиження (окрім післясвятя Преображення Господнього, передсвятя Успіння Пресвятої Богородиці, самого свята Успіння, його післясвятя та віддання) на утрени, коли співається велике славослів'я, катавасія «Хрест накреслив...».

2 (15)
п'ятниця

Перенесення з Єрусалима до Константинополя мощей першомученика архідияк. Стефана (бл. 428) і знайдення мощей правв. Никодима, Гамаліїла і сина його Авива. Блж. Василя, Христа ради юродивого, Московського чудотворця (1552). Блж. Василя Спасо-Кубенського (XV). Щмч. Стефана, еп. Римського, та інших з ним (257).

2 Кор., 169 зач., I, 12 – 20. Мф., 91 зач., XXII, 23 – 33.

Першомч.: Діян., 17 зач., VI, 8 – VII, 5, 47 – 60. Мф., 87 зач., XXI, 33 – 42.

3 (16)
субота

Прпп. Ісаакія, Далмата і Фавста (IV – V). Прп. Антонія Римлянина, Новгородського чудотворця (1147). Мч. Раждена, перса (457, Груз.). Прп. Косми пустельника (VI).

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Ряд.: Рим., 119 зач., XV, 30 – 33. Мф., 73 зач., XVII, 24 – XVIII, 4.

4 (17)
неділя

Неділя 10-та після П'ятидесятниці. Глас 1.

Семи отроків у Єфесі: Максиміліана, Ямвлиха, Мартиніана, Іоана, Діонісія, Єксакустодіана (Константина) та Антоніна (бл. 250; 408 – 450). Прмц. Євдокії (362 – 364). Мч. Єлевферія (IV).

Утр. – Єв. 10-те: Ін., 66 зач., XXI, 1 – 14.

Літ. – 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мф., 72 зач., XVII, 14 – 23.

5 (18)
понеділок

Седмиця 11-та після П'ятидесятниці.

Передсвятю Преображення Господнього. Мч. Євсигнія (362). Прп. Іова Ущельського (1628). Щмчч. Анфіра (236) і Фавія (250), епп. Римських. Мч. Понтія Римлянина (бл. 257). Мчч. Кантидія, Кантидіана і Сивела, в Єгипті. Прав. Нонни, матері св. Григорія Богослова (374).

2 Кор., 171 зач., II, 4 – 15. Мф., 94 зач., XXIII, 13 – 22 – за понеділок.

2 Кор., 172 зач., II, 14 – III, 3. Мф., 95 зач., XXIII, 23 – 28 – за вівторок.

6 (19)**вівторок****ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДА БОГА І СПАСА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.**

Утр. – Лк., 45 зач., IX, 28 – 36.

Літ. – 2 Пет., 65 зач., I, 10 – 19. Мф., 70 зач., XVII, 1 – 9.

На трапезі дозволяється риба.

Вся служба свята. **На великій вечірні** «Блажен муж» не співається. **На утрени** величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, і шануємо Пречистої Твоєї плоті преславне преображення». Замість «Чеснійшу...» співаємо приспиви свята. 1-ий приспів: «Величай, душе моя, Господа, що преобразився на Фаворі». **На літургії** антифони свята. Вхідний стих: «Господи, пошли світло Твоє і істину Твою, нехай наставлять мене і виведуть на гору святую Твою». Замість «Достойно» – «Величай, душе...», «Різдво Твоє нетлінне явилось...» (до віддання). Після закінчення літургії здійснюється освячення винограду та інших плодів. Увечері на свято відправляється вечірня з входом та великим прокимном.

З цього дня на архієрейській літургії та в седмичні дні після входу до віддання свята співається: «Прийдіть, поклонімся... спаси нас, Сину Божий, що преобразився на горі, співаючих Тобі Алілуя». Катавасія в післясвяті (крім першого дня свята і віддання його) – «Зібрання ізраїльтян...».

7 (20)**середа**

Післясвяті Преображення Господнього. Прмч. Дометія Персянина та двох учнів його (363). Знайдення мощей св. Митрофана, єп. Воронежського (1832). Прп. Пімена Багатохворобливого, Печерського, у Ближніх печерах (1110). Прп. Пімена, посника Печерського, у Дальніх печерах (XIII-XIV). Прп. Меркурія Печерського, єп. Смоленського, у Ближніх печерах (1239). Мчч. Марина і Астерія (260). Прп. Ора (бл. 390). Прмч. Потаїї, чудотвориці.

2 Кор., 173 зач., III, 4 – 11. Мф., 96 зач., XXIII, 29 – 39.

8 (21)**четвер**

Свт. Еміліана, спов., єп. Кизицького (815 – 820). Прп. Григорія, іконописця Печерського, у Ближніх печерах (XII). Перенесення мощей прпп. Зосими і Саватія Соловецьких (1566). Свт. Мирона, чудотворця, єп. Критського (бл. 350). Мчч. Єлевферія і Леоніда. Прп. Григорія Синаїта (XIV).

2 Кор., 175 зач., IV, 1 – 6. Мф., 99 зач., XXIV, 13 – 28.

9 (22)**п'ятниця**

Апостола Матфія (бл. 63). Мч. Антонія Олександрійського. Прп. Псоя Єгипетського (IV). Мчч. Юліана, Маркіана, Іоана, Якова, Олексія, Дмитрія, Фотія, Петра, Леонтія, Марії, патрикії, та ін. (730).

Утр. – Мф., 34 зач., IX, 1 – 8.

Літ. – Ряд.: 2 Кор., 177 зач., IV, 13 – 18. Мф., 100 зач., XXIV, 27 – 33, 42 – 51.

Ап.: Діян., 2 зач., I, 12 – 17, 21 – 26. Лк., 40 зач., IX, 1 – 6.

З цього дня до віддання Воздвиження, 21 вересня, на утрени, коли співається велике славослів'я, катавасія «Хрест накреслив...». На щоденному богослужінні до передсвяті Різдва Пресвятої Богородиці співається Октоїх.

10 (23)**субота**

Мчч. архідиякона Лаврентія, Сикста, єп., Фелікисима і Агапіта, дияконів, Романа, Римських (258). Блж. Лаврентія, Христа ради юродивого, Калужького (1515).

1 Кор., 123 зач., I, 3 – 9. Мф., 78 зач., XIX, 3 – 12.

11 (24)**неділя****Неділя 11-та після П'ятидесятниці. Глас 2.**

Мч. архідиякона Євпла (304). Прмчч. Феодора і Василя Печерських, у Ближніх печерах (1098). Прп. Федора, кн. Острозького, Печерського, у Дальніх печерах (бл. 1438). Мц. Сусанни, діви, і з нею Гая, єп. Римського, Гавинія, пресвітера, Клавдія, Максима, Препедигни, Олександра і Куфія (295 – 296).

Утр. – Єв. 11-те: Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – 1 Кор., 141 зач., IX, 2 – 12. Мф., 77 зач., XVIII, 23 – 35.

12 (25) понеділок

Седмиця 12-та після П'ятидесятниці.

Мчч. Фотія і Аникити та багатьох з ними (305 – 306). Сщмч. Олександра, єп. Команського (III). Мчч. Памфіла і Капітона. 2 Кор., 179 зач., V, 10 – 15. Мк., 2 зач., I, 9 – 15.

13 (26) вівторок

Віддання свята Преображення Господнього. Пренесення мощей прп. Максима Сповідника (662). Знайдення мощей блж. Максима, Христа ради юродивого, Московського (бл. 1547). Свт. Тихона, єп. Воронежського, Задонського чудотворця (1783). Мчч. Іполіта, Іриней, Авундія і мц. Конкордії в Римі (258).

Мінської (1500), «Пом'якшення злих сердець» («Семистрільна», 1830) та званої «Страшна» (1641) ікон Божої Матері.

2 Кор., 180 зач., V, 15 – 21. Мк., 3 зач., I, 16 – 22.

На утрєні катавасія «Хрест накреслив...». Замість «Чеснійшу» співаються приспиви свята. Співається велике славослів'я.

14 (27) середа

Передсвятю Успіння Пресвятої Богородиці. Прор. Михея (з 12 пророків, VIII ст. до Р. Хр.). **Перенесення мощей прп. Феодосія Печерського (1091).** Прп. Аркадія Новоторзького (XI). Сщмч. Маркела, єп. Апамейського (бл. 389).

Ікон Божої Матері – званої «Бесідна» (1383) та Нарвської (1558).

2 Кор., 182 зач., VI, 11 – 16. Мк., 4 зач., I, 23 – 28 – за середу.

2 Кор., 183 зач., VII, 1 – 10. Мк., 5 зач., I, 29 – 35 – за четвер.

З цього дня до віддання Успіння на утрєні, коли співається велике славослів'я, катавасія на утрєні «Прикрашена Божественною славою».

15 (28) четвер

УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ.

Ікони Софії, Премудрості Божої (Новгородської). Шановані ікони Успіння Божої Матері: Києво-Печерська (1073), Бахчисарайська (XV), Овинівська (1425), Псково-Печерська (1472), Семигородна (XV) та Пюхтицька (XVI). Моздоцької (XIII), Ацкурської (I), Цилканської (IV), Влахернської (Груз.), Володимиро-Ростовської (XII), Гаенатської (XIII), Чухломської (XIV), Сурдєзької (1530), Тупичевської (XVII) ікон Божої Матері.

Утр. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На утрєні величання: «Величаємо Тебе, Пренепорочна Мати Христа Бога нашого, і всеславне славимо Успіння Твоє». Замість «Чеснійшу...» співаємо приспиви свята. 1-ий приспів: «Ангели, Успіння Пречистої бачивши, здивувалися: як Діва возноситься від землі на Небо».

На літургії замість «Достойно...» – «Ангели Успіння... Перемагаються єства закони» (до віддання).

З цього дня до віддання Успіння на літургії після входу в седмичні дні співається: «Прийдіть, поклонітесь... спаси нас, Сину Божий, молитвами Богородиці...».

16 (29) п'ятниця

Післясвятю Успіння. Перенесення з Едеси до Константинополя Нерукотворного Образа (Убруса) Господа Ісуса Христа (944). Мч. Діомида, лікаря (298). Мчч. 33 палестинських. Прп. Херимона Єгипетського (IV). Феодорівської ікони Божої Матері (1239).

2 Кор., 184 зач., VII, 10 – 16. Мк., 9 зач., II, 18 – 22.

Образу: Кол., 250 зач., I, 12 – 18. Лк., 48 зач., IX, 51 – 56; X, 22 – 24.

**17 (30)
субота**

Мч. Мирона, пресвітера (250). **Прп. Аліпія, іконописця Печерського, у Ближніх печерах (бл. 1114).** Мчч. Павла, Юліанії та ін. (бл. 273). Мчч. Фірса, Левкія, Короната і воїнів їхніх (249 – 251). Мч. Патрокла (270 – 275). Мчч. Стратона, Филипа, Євтихіана і Кипріана (бл. 303).

Свенської ікони Божої Матері (1288).

1 Кор., 125 зач., I, 26 – 29. Мф., 82 зач., XX, 29 – 34.

**18 (31)
неділя**

Неділя 12-та після П'ятидесятниці. Глас 3.

Мчч. Флора і Лавра (III). Мчч. Єрма, Серапіона і Полієна (II). Сщмч. Еміліана, єпископа, і з ним Іларіона, Діонісія і Єрмипа (бл. 300). Свт. Іоана (674) та Георгія (683), патр. Константинопольських. Прп. Макарія, ігумена Пелікитського (бл. 830). Прп. Іоана Рильського (946).

Утр. – Єв. 1-ше: Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – 1 Кор., 158 зач., XV, 1 – 11. Мф., 79 зач., XIX, 16 – 26.

Вересень за новим стилем

**19 (1)
понеділок**

Седмиця 13-та після П'ятидесятниці.

Мч. Андрія Стратилата і з ним 2593 мучеників (284 – 305). Свт. Питирима, єп. Великопермського (1456). Мчч. Тимофія, Агапія і Фекли (бл. 304). Донської ікони Божої Матері.

2 Кор., 186 зач., VIII, 7 – 15. Мк., 11 зач., III, 6 – 12.

**20 (2)
вівторок**

Прор. Самуїла (XI ст. до Р. Хр.). Мчч. Севіра і Мемнона і з ними 37 мучеників (304).

2 Кор., 187 зач., VIII, 16 – IX, 5. Мк., 12 зач., III, 13 – 19.

**21 (3)
середа**

Ап. від 70-ох Фадея (бл. 44). Мц. Васси та її чад: Феогнія, Агапія і Піста (305 – 311). **Прп. Аврамія Працелюбного, Печерського, у Ближніх печерах (XII – XIII).** Прп. Аврамія Смоленського (XIII).

2 Кор., 189 зач., IX, 12 – X, 7. Мк., 13 зач., III, 20 – 27.

**22 (4)
четвер**

Мчч. Агафоника, Зотика, Феопрепія (Боголіпа), Акиндина, Северіана та інших (305 – 311). Сщмч. Горазда, єп. Богемського і Мораво-Силезького (1942, Серб.). Сщмч. Афанасія, єп. (270 – 275), прп. Анфуси (бл. 298) та її слуг: мчч. Харисима і Неофіта (270 – 275). Мц. Євлалії, діви (бл. 303).

Грузинської ікони Божої Матері (1650).

2 Кор., 190 зач., X, 7 – 18. Мк., 14 зач., III, 28 – 35.

**23 (5)
п'ятниця**

Віддання свята Успіння Пресвятої Богородиці. Мч. Луппа (IV). Сщмч. Іринія, єп. Ліонського (202). Прпп. Євтихія (бл. 540) та Флорентія (547). Свт. Калиника, патр. Константинопольського (705).

2 Кор., 192 зач., XI, 5 – 21. Мк., 15 зач., IV, 1 – 9.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На утрєні замість «Чеснійшу...» співаються приспиви свята. Співається велике славослів'я. Служба св. мч. Луппові переноситься на інший день.

**24 (6)
субота**

Сщмч. Євтихія, учня ап. Іоана Богослова (I). Перенесення мощей свт. Петра, митр. Київського, всієї Руси чудотворця (1479). Прп. Арсенія Комельського (1550). Мч. Татіона (305). Мц. Сіри, діви Персидської (558). Прп. Георгія Лимніота (бл. 716).

Петровської ікони Божої Матері (бл. 1306).

1 Кор., 126 зач., II, 6 – 9. Мф., 90 зач., XXII, 15 – 22.

**25 (7)
неділя****Неділя 13-та після П'ятидесятниці. Глас 4.**

Перенесення мощей ап. Варфоломія (VI). Ап. від 70-ох Тита, еп. Критського (I). Свт. Варсиса і Євлогія, єпископів Едеських, і Протогена, еп. Карійського, сповідника (IV). Свт. Мини, патр. Константинопольського (536 – 552).

Утр. – Єв. 2-ге: Мк., 70 зач., XVI, 1 – 8.

Літ. – 1 Кор., 166 зач., XVI, 13 – 24. Мф., 87 зач., XXI, 33 – 42.

Апп.: Тит., 300 зач., I, 1 – 4; II, 15 – III, 3, 12 – 13, 15. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

**26 (8)
понеділок****Седмиця 14-та після П'ятидесятниці.**

Стрітіння Вишгородської (Володимирської) ікони Пресвятої Богородиці. Мчч. Адріана і Наталії (305 – 311). Прп. Адріана Ондрусівського (1549).

Псково-Печерської ікони Божої Матері «Розчулення» (1524).

2 Кор., 195 зач., XII, 10 – 19. Мк., 16 зач., IV, 10 – 23.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

**27 (9)
вівторок**

Прп. Пімена Великого (бл. 450). **Прпп. щмч. Кукші і Пимена, посника, Печерських, у Ближніх печерах (після 1114).** Свт. Осії, спов., еп. Кордувійського (359). Свт. Ліверія, спов., еп. Римського (366). Прп. Пімена Палестинського (бл. 602). Мц. Анфіси. Прп. Сави.

2 Кор., 196 зач., XII, 20 – XIII, 2. Мк., 17 зач., IV, 24 – 34.

**28 (10)
середа**

Прп. Мойсея Мурина (бл. 400). **Знайдіння мощей прп. Іова Почаївського (1659). Собор прпп. отців Києво-Печерських, що у Дальніх печерах (прп. Феодосія) спочивають:** Феодосія (1074), Мойсея, чудотворця (XIII – XIV), Лаврентія, затворн. (XIII – XIV), Іларіона, схимн. (1066), Пафнутія, затворн. (XIII), Мартирія, дияк. (XIV), Феодора, кн. Острозького (бл. 1438), Афанасія, затворн. (XIII), Діонісія, ієром., затворн. (XV), Феофіла, еп. Новгородського (бл. 1482), Зинона, посн. (XIV), Григорія, затворника (XIV), Іпатія, цілителя (XIV), щмч. Лукіана (1243), Йосифа Багатохворобливого (XIV), Павла Послушливого (XIII), Сисоя, схимн. (XIII), Нестора, некнижн. (XIV), Памви, затворн. (1241), Феодора, мовчальн. (XIII), Софронія, затворн. (XIII), Панкратія, ієром., затворн. (XIII), Анатолія, затворн. (XIII), Аммона, затворн. (XIII), Мардарія, затворн. (XIII), Піора, затворн. (XIII), Мартирія, затворн. (XIII – XIV), Руфа, затворн. (XIV), Веніаміна, затворн. (XIV), Касіана, затворн. (XIII – XIV), Арсенія Працелюбного (XIV), Євфимія, схимн. (XIV), Тита, колишнього воїна (XIV), Ахили, дияк. (XIV), Паїсія (XIV), Меркурія, посн. (XIV), Макарія, дияк. (XIV), Пімена, посн. (XII), Леонтія і Геронтія, канонархів (XIV), Захарії, посн. (XIII – XIV), Силуана, схимн. (XIII – XIV), Агафона, чудотв. (XIII – XIV), Ігнатія, архім. (1435), і Лонгіна, воротаря (XIII – XIV).

Прп. Сави Крипецького, Псковського (1495), Прав. Анни, пророчиці, дочки Фануїлової, що зустріла Господа Ісуса Христа в храмі Єрусалимському (I). Мц. Шушаніки, цариці Ранської (V, Груз.). Акиндина, архім. (1235), Амфілохія, еп. (1122), Даниїла, старця (XIV), Досифея, архім. (1218), Євлогія, старця (XIV), Ісидора, затв. (XII – XIII), Тимофія, ігумена (1132).

Утр. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Ряд.: 2 Кор., 197 зач., XIII, 3 – 13. Мк., 18 зач., IV, 35 – 41.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

**29 (11)
четвер****Усікновення глави пророка, Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана.**

Утр. – Мф., 57 зач., XIV, 1 – 13.

Літ. – Діян., 33 зач., XIII, 25 – 32. Мк., 24 зач., VI, 14 – 30.

День пісний. На утрени величання: «Величаємо тебе, Хрестителю Спасів Іоане, і шануємо всі чесної твоєї глави усікновення».

30 (12)**п'ятниця**

Свт. Олександра (340), Іоана (595) і Павла Нового (784), патріархів Константинопольських. Прп. Олександра Свирського (1533). **Перенесення мощей блгв. кн. Олександра Невського (1724).** Прп. Христофора Римлянина (VI). Прп. Фантина, чудотворця в Солуні (IX – X). Свт. Сербських: Сави I (1237), Арсенія I (1266), Сави II (1269), Євстафія I (бл. 1285), Якова (1292), Никодима (1325), Даниїла (1338), архієпископів; Іоанікія (1354), Єфрема II (після 1395), Спиридона (1388), Макарія (1574), Гавриїла I (1659), патріархів, і Григорія, єпископа. Гал., 198 зач., I, 1 – 10, 20 – II, 5. Мк., 19 зач., V, 1 – 20 – за четвер. Гал., 201 зач., II, 6 – 10. Мк., 20 зач., V, 22-24, 35 – VI, 1 – за п'ятницю.

31 (13)**субота**

Покладення чесного пояса Пресвятої Богородиці (395 – 408). Сщмч. Кипріяна, єп. Карфагенського (258). Свт. Геннадія, патр. Царгородського (471). **Богородиці:** Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28. **Ряд:** 1 Кор., 130 зач., IV, 1-5. Мф., 93 зач., XXIII, 1-12.

ВЕРЕСЕНЬ

1 (14)**неділя**

Неділя 14-та після П'ятидесятниці. Глас 5. **Початок індикту – церковне новоліття.** Прп. Симеона Стовпника (459) і матері його Марфи (бл. 428). Мч. Аїфала, диякона (380). Мцц. 40 дів, посниць, і мч. Амуна, диякона, вчителя їхнього (IV). Мц. Ка-лісти та братів її, мчч. Євода та Єрмогена (309). Прав. Ісуса Навина (XVI ст. до Р. Хр.). Собор Пресвятої Богородиці в Міасинській обителі (в пам'ять знайдення її ікони, 864). Чернігівсько-Гефсиманської (1869), Олександрійської та званої «Всеблаженна», в Казані, ікон Божої Матері. **Утр.** – Єв. 3-тє: Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20. **Літ.** – 2 Кор., 170 зач., I, 21 – II, 4. Мф., 89 зач., XXII, 1 – 14. **Новоліттю:** 1 Тим., 282 зач., II, 1 – 7. Лк., 13 зач., IV, 16 – 22. **Прп.:** Кол., 258 зач., III, 12 – 16. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

2 (15)**понеділок**

Седмиця 15-та після П'ятидесятниці. **Прпп. Антонія (1073) і Феодосія (1074) Печерських.** Мч. Маманта (275), отця його Феодота і матері Руфіни (III). Прп. Іоана посника, патр. Царгородського (595). Мчч. 3628 в Нікомидії (III – IV). Калужької ікони Божої Матері (1771). **Утр.** – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30. **Літ.** – Прпп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23. **На утрени величання:** «Ублажаємо вас, преподобні отці наші Антонію і Феодосію Печерські, і шануємо святу пам'ять вашу, наставники монахів і співрозмовники ангелів».

3 (16)**вівторок**

Сщмч. Анфіма, єп. Нікомидійського, і з ним мчч. Феофіла, диякона, Дорофея, Мардонія, Мигдонія, Петра, Індиса, Горгонія, Зинона, Домни, діви, і Євфимія (302). Прп. Феоктиста, співпосника Єфимія Великого (467). Іоана Власатого, Ростовського чудотворця (1580). Св. Фіви, диякониси (I). Сщмч. Василіси Нікомидійської (309). Сщмч. Аристіона, єп. Олександрійського. Свт. Іоанікія, патр. Сербського (1354). Пісидійської ікони Божої Матері. Гал., 202 зач., II, 11 – 16. Мк., 21 зач., V, 24 – 34 – за понеділок. Гал., 204 зач., II, 21 – III, 7. Мк., 22 зач., VI, 1 – 7 – за вівторок.

4 (17) середа

Сщмч. Вавили, еп. Великої Антиохії, і з ним трьох отроків: Урвана, Прилідіана, Єполонія та матері їхньої Христодули (бл. 251). Прор. Боговидця Мойсея (1531 до Р. Хр.). **Знайдення мощей свт. Іоасафа, єп. Білгородського (1911).** Мц. Єрміонії, дочки ап. Филипа, диякона (бл. 117). Мч. Вавили Нікомідійського і з ним 84 отроків (IV). Мчч. Феодора, Міана, Юліана та Кіона (305 – 311).

Ікони Божої Матері, званої «Неопалима купина» (1680).

Гал., 207 зач., III, 15 – 22. Мк., 23 зач., VI, 7 – 13.

Свт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

5 (18) четвер

Прор. Захарії і прав. Єлисавети, батьків св. Іоана Предтечі (I). **Прмч. Афанасія Брестського (1648). Кончина блгв. кн. Гліба, у Хрещенні Давида (1015).** Мчч. Фіфаїла і сестри його Фівеї (Вівеї, 98 – 138). Мч. Сарвила. Мц. Раїси (Іраїди, бл. 308). Мчч. Ювентина і Максима, воїнів (361 – 363). Мчч. Урвана, Феодора та Медимна і з ними 77 мужів від церковного чину, що в Нікомідії постраждали (370). Мч. Авдія (Авида) в Персії (V).

Гал., 208 зач., III, 23 – IV, 5. Мк., 25 зач., VI, 30 – 45.

Прор.: Євр., 314 зач., VI, 13 – 20. Мф., 96 зач., XXIII, 29 – 39.

6 (19) п'ятниця

Спомин чуда архістратига Михаїла в Хонах. Мчч. Євдоксія, Зинона і Макарія (311 – 312). Прп. Архипа (IV). Мчч. Киріака, Фавста, пресвітера, Авива, диякона, і з ними 11 мучеників (бл. 250). Прп. Давида (VI). Сщмч. Кирила, еп. Гортинського (III – IV). Мчч. Ромила і з ним багатьох інших (105 – 115).

Києво-Братської (1654) і Арапетської ікон Божої Матері.

Гал., 210 зач., IV, 8 – 21. Мк., 26 зач., VI, 45 – 53.

Архангелу: Євр., 305 зач., II, 2 – 10. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

7 (20) субота

Субота перед Воздвиженням. Передсвятю Різдва Пресвятої Богородиці. Мч. Созонта (бл. 304). Свт. Іоана, архієп. Новгородського (1186). **Прмч. Макарія Канівського, архім. Овруцького, Переяславського (1678).** Прп. Серапіона Псковського (1480). Апп. від 70-ох Євода (66) і Онисифора (після 67). Мч. Євпсихія (II). Прп. Луки (після 975).

Суботи перед Воздвиженням: 1 Кор., 126 зач., II, 6 – 9. Мф., 39 зач., X, 37 – XI, 1.

Ряд.: 1 Кор., 132 зач., IV, 17 – V, 5. Мф., 97 зач., XXIV, 1 – 13.

8 (21) неділя

Неділя 15-та після П'ятидесятниці, перед Воздвиженням. Глас 6. РІЗДВО ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ. **Ікони Софії, Премудрості Божої (Київської).** Шановані ікони Різдва Богородиці: Сямська (1524), Глинська (XVI), Лукіанівська (XVI), Ісааківська (1659). Холмської, Курської «Знамення» (1295).

Почаївської (1559), Ліснійської та Домницької (1696) ікон Божої Матері.

Утр. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Неділі перед Воздвиженням: Гал., 215 зач., VI, 11 – 18. Ін., 9 зач., III, 13 – 17.

Ряд. – 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Мф., 92 зач., XXII, 35 – 46.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

Воскресна служба Октоїха (глас 6-ий) поєднується зі службою Різдва Богородиці (Тупікон, 8 вересня, Маркова глава: «Якщо припаде Різдво Богородиці в неділю»).

На великій вечірні на «Господи, взиваю...» 10 стихир: воскресних – 4, свята – 6, «Слава... І нині...» – замість догматика стихира свята. Три паремії свята. На літії всі стихир

свята. На стиховні – стихири воскресні, «Слава... І нині...» – свята. На благословенні хлібів тропар свята тричі.

На утрєні на «Бог Господь» тропар воскресний двічі, «Слава... І нині...» – свята. Поліелей. Величання: «Величаємо Тебе, Пресвятая Діво, і шануємо святих Твоїх родителів, і всеславне славимо Різдво Твоє». «Ангельський собор...». Степенні антифони 6-го гласу. Прокимен і Євангеліє свята. «Воскресіння Христове...», 50-ий псалом, «Слава...», «Молитвами Богородиці...», «І нині...» – те ж саме. Замість «Воскрес Ісус із гробу...» – стихири свята, глас 6-ий: Цей день...». Канон воскресний з ірмосом на 4, Богородиці – на 2, свята – на 8. Катавасія – «Хрест накреслив...». Після 3-ої пісні кондак і ікос воскресні і сідальний свята двічі. Після 6-ої пісні кондак і ікос свята. На 9-ій пісні приспіву не співаємо, але співаємо «Чеснійшу...». Світільний воскресний, «Слава... І нині...» – свята. На хвалітних 4 воскресних стихири і 4 свята. «Слава...» – свята, «І нині...» – «Преблагословенна єси...». Після великого славослів'я тропар воскресний.

На літургії після входу «Прийдіть, поклонітесь... Спаси нас, Сину Божий, що воскрес із мертвих...»; тропар воскресний і свята, «Слава...» – кондак воскресний, «І нині...» – кондак свята. Прокимен неділі перед Воздвиженням, потім свята. Замість «Достойно» – «Величай, душе... Чуже матерям...» (так до віддання). Причасний «Хваліть Господа з небес...» і свята: «Чашу спасіння прийму...».

9 (22)

понеділок

Седмиця 16-та після П'ятидесятниці.

Післясвято Різдва Пресвятої Богородиці. Правв. Богоотців Іоакима і Анни. Мч. Северіана (320). Прп. Йосифа, ігум. Волоцького, чудотворця (1515). **Знайдення і перенесення мощей свт. Феодосія, архієп. Чернігівського (1896).** Прп. Феофана, спов. (бл. 300). Мчч. Харитона і Стратора (Стратоника). Блж. Микити в Царгороді (XII). Спомин III Вселенського Собору (431).

Гал., 211 зач., IV, 28 – V, 10. Мк., 27 зач.. VI, 54 – VII, 8.

Богоотців: Гал., 210 зач., IV, 22 – 31. Лк., 36 зач., VIII, 16 – 21.

10 (23)

вівторок

Мцц. Минодори, Митродори і Німфодори (305 – 311). **Прп. Павла Послушного, Печерського, у Дальніх печерах (XIII – XIV).** Прп. кн. Андрія, в чернецтві Іоасафа, Спасокубенського (1453). Апп. від 70-ох: Апелія, Лукія і Климента (I). Мч. Варипсава (II). Блгв. цариці Грецької Пульхерії (453). Свтт. Петра і Павла, епп. Нікейських (IX).

Гал., 212 зач., V, 11 – 21. Мк., 28 зач., VII, 5 – 16.

11 (24)

середа

Прп. Силуана Афонського. Прп. Феодори Олександрійської (474 – 491). Перенесення мощей прпп. Сергія та Германа, Валаамських чудотворців. Мчч. Дмитрія, Єванфії, дружини його, і Дмитріана, сина їхнього (I). Мчч. Діодора і Дидима, Сирійських. Мц. Ії (362 – 364). Прп. Єфросина (IX). Каплунівської ікони Божої Матері (1689).

Гал., 214 зач., VI, 2 – 10. Мк., 29 зач., VII, 14 – 24.

12 (25)

четвер

Віддання свята Різдва Пресвятої Богородиці. Сщмч. Автонома, еп. Італійського (313). Перенесення мощей прав. Симеона Верхотурського (1704). Прп. Вассіана Тиксенського (1624). Мч. Юліана і з ним 40 мучеників (IV). Мч. Феодора Олександрійського. Сщмч. Корнута, еп. Нікомідійського (249 – 259).

Еф., 216 зач., I, 1 – 9. Мк., 30 зач., VII, 24 – 30.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На утрєні «Чеснійшу...» не співається, а приспіву свята. Співається велике славослів'я.

13 (26)**п'ятниця**

Передсвятю Воздвиження Чесного Хреста Господнього. Пам'ять оновлення (освячення) храму Воскресіння Христового в Єрусалимі (Воскресеніє словущее, 335). Сщмч. Корнилія, сотника (I). Мчч. Кронида, Леонтія і Серапіона (бл. 237). Мчч. Селевка і Стратоника (III). Мчч. Макровія і Гордіана (320). Сщмч. Юліана, пресвітера (IV). Мчч. Іллі, Зотика, Лукіана і Валеріана (320). Прп. Петра в Атрої (IX). Вмц. Кетевані, цариці Кахетинської (1624, Груз.). Еф., 217 зач., I, 7 – 17. Мк., 32 зач., VIII, 1 – 10 – за п'ятницю. 1 Кор., 146 зач., X, 23 – 28. Мф., 101 зач., XXIV, 34 – 44 – за суботу. **Оновленню:** Євр., 307 зач., III, 1 – 4. Мф., 67 зач., XVI, 13 – 18.

14 (27)**субота****ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО І ЖИВОТВОРЧОГО ХРЕСТА ГОСПОДНЬОГО.**

Кончина свт. Іоана Золотоустого (407).

Лісинської ікони Божої Матері (1683).

Утр. – Ін., 42 зач. (від половини), XII, 28 – 36.**Літ.** – 1 Кор., 125 зач., I, 18 – 24. Ін., 60 зач., XIX, 6 – 11, 13 – 20, 25 – 28, 30 – 35.**День пісний.**

Перед всенічною прикрашений квітами хрест переноситься з жертovníка на престіл (за чином Хрестопоклонної неділі).

На великій вечірні промовляється великий прокимен: «Бог наш на небі і на землі...».

*На утрєні величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, і шануємо Хрест Твій святий, ним же спас нас від неволі ворожої». Після читання Євангелія співається «Воскресіння Христове бачивши...». Замість «Чеснійшу...» – «Величай, душе моя, пречесний Хрест Господній». Після великого славослів'я хрест виноситься на середину храму і, за благословенням єпархіального архієрея, воздвигается за особливим чином (Типікон, 14 вересня; Мінея Святкова, 1970). **На літургії** антифони свята, вхідне: «Возносьте Господа Бога нашого і поклоняйтесь підніжжю ніг Його, бо воно святе».*

З цього дня на архієрейській літургії та в седмичні дні після входу до віддання свята співається: «Прийдіть, поклонітесь... спаси нас, Сину Божий, що плоттю розі'явся, співаючих Тобі, Алилуя». Замість трисвятого – «Хресту Твоєму...». Замість «Достойно...» – «Величай, душе...», «Таємний Ти, Богородице, рай...» (до віддання). Хрест залишається посеред храму до віддання свята.

15 (28)**неділя****Неділя 16-та після П'ятидесятниці, після Воздвиження. Глас 7.**

Післясвятю Воздвиження. Вмч. Микити (бл. 372). Знайдення мощей свт. Акакія, спов., єп. Мелітинського (III). Мчч. Максима, Феодота, мц. Аскліади (Аскліподоти) (305 – 311). Мч. Порфирія (361). Знайдення мощей першомученика архідияк. Стефана (415). Прп. Філофея, пресвітера, в Малій Азії (X). Свт. Йосифа, єп. Алавердського (570, Груз.).

Новоникитської ікони Божої Матері (372).

Утр. – Єв. 5-те: Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.**Літ.** – Неділі після Воздвиження: Гал., 203 зач., II, 16 – 20. Мк., 37 зач., VIII, 34 – IX, 1.**Ряд:** 2 Кор., 181 зач., 6, 1 – 10. Мф., 105 зач., 25. 14 – 30.**16 (29)****понеділок****Седмиця 17-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 18-ої седмиці).**

Вмц. Євфимії Всехвальної (304). Мц. Севастіани (I). Мц. Мелітини (138 – 161). Мчч. Віктора і Сосфена (бл. 304). Прп. Дорофея, пустинника Єгипетського (IV). Мц. Людмили, кн. Чеської (927). Мчч. братів Йосифа та Ісака (808, Груз.). Свт. Московського Кипріяна, всієї Руси чудотворця (1406).

Ікони Божої Матері, званої «Зглянься на смирення» (1420).

Еф., 227 зач., IV, 25 – 32. Лк., 10 зач., III, 19 – 22.

17 (30)
вівторок

Мцц. Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (бл. 137). Мцц. Феодотії (бл. 230) і Агафоклії. Мчч. 156: Пелія і Ніла, епп. Єгипетських, Зинона, пресвітера, Патермуфія, Іллі та інших (310).

Царгородської (1071) та Макарієвської (1442) ікон Божої Матері.

Еф., 230 зач., V, 20 – 26. Лк., 11 зач., III, 23 – IV, 1.

Жовтень за новим стилем

18 (1)
середа

Прп. Євменія, еп. Гортинського (VII). Мц. Аріадни (II). Мцц. Софії та Ірини (III). Мч. Кастора. Мчч. Бидзина, Шалви і Єлизбара, князів Ксанських (1660, Груз.).

Молченської (1405), званої «Цілителька» (XVIII), і Староруської (повернення її в Стару Русу в 1888 р.) ікон Божої Матері.

Еф., 231 зач., V, 25 – 33. Лк., 12 зач., IV, 1 – 15.

19 (2)
четвер

Мчч. Трофима, Саватія і Доримедонта (276). Блгв. кн. Феодора Смоленського (1299) і чад його, князів Давида і Константина, Ярославських чудотворців. Мч. Зосими, пустинника (IV). **Блгв. вел. кн. Ігоря Чернігівського та Київського (1147).**

Еф., 232 зач., V, 33 – VI, 9. Лк., 13 зач., IV, 16 – 22.

20 (3)
п'ятниця

Вмч. Євстафія Плакиди, дружини його Феопістії та синів їхніх Агапія і Феопіста (бл. 118). **Мчч. та сповв. Михаїла, кн. Чернігівського, і боярина його Феодора, чудотворців (1245).** Прп. і блгв. кн. Олега Брянського (бл. 1285).

Еф., 234 зач., VI, 18 – 24. Лк., 14 зач., IV, 22 – 30.

21 (4)
субота

Субота після Воздвиження.

Віддання свята Воздвиження Животворчого Хреста Господнього. Ап. від 70-ох Кодрата (бл. 130). **Знайдення мощей свт. Димитрія, митр. Ростовського (1752).** Прп. Даниїла Шужгорського (XVI).

Прп. Йосифа Заоникиївського (1612). Щмчч. Іпатія, єпископа, та Андрія, пресвіт. (бл. 730 – 735). Свт. Ісакія і Мелетія, епп. Кіпрських. Мчч. Євсевія і Пріска.

Утр. – Ін., 35 зач., X, 1 – 9.

Літ. – **Суботи після Воздвиження:** 1 Кор., 125 зач., I, 26 – 29. Ін., 30 зач., VIII, 21 – 30.

Ряд.: 1 Кор., 162 зач., XV, 39 – 45. Лк., 15 зач., IV, 31 – 36.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Служба ап. Кодрату співається 22 жовтня (див. Типікон). При звершенні служби свт. Димитрію в цей день потрібно керуватися Марковою главою Типікона під 25-им травня: «Якщо припаде Знайдення глави Предтечі на віддання Вознесіння».

На вечірні кафизма «Блажен муж» (1-й антифон). На «Господи, взиваю...» стихири свята 6 і святого 4, «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. Вхід з кадилом. Прокимен дня, паремії 3 святого. На стиховні стихири свята, «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. Після трисвятого тропар святого, «Слава... І нині...» свята.

На утрєні на «Бог Господь...» тропар свята (2 р.) «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. Після кафизми мала ектенія і сідальний свята. Поліелей, величання святого. Після полієля сідальний святого, «І нині...» – свята. Степенний 1-ий антифон 4-го гласу. Прокимен і Євангеліє святого. Канони: свята з ірмосом на 6, святого на 4 і 2-ий канон свята на 4. Катавасія свята. Після 3-ої пісні: кондак і ікос святого і сідальний його, «Слава... І нині...» свята. Після 6-ої пісні: кондак і ікос свята. На 9-ій пісні «Чеснійшу» не співаємо, а приспіву свята.

Світильний свята, «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. На хвалітних стихири свята 3 і святого 3, «Слава...» – святого, «І нині...» – свята. Велике славослів'я, тропар святого, «Слава... І нині...» тропар свята. Відпуст свята короткий зі згадкою святого і 1-ий час.

На часах тропар свята і святого. Кондак свята і святого поперемінно.

На літургії співається: «Прийдіть, поклонімося... спаси нас, Сину Божий, що плоттю розіп'явся, співаючих Тобі, Алилуя».

Тропарі (у всіх храмах): тропар свята, тропар святого, «Слава...» – кондак святого, «І нині...» – кондак свята. Прокимен, алилуарій, Причасний свята і святого.

Апостол і Євангеліє рядове і святого. Задостойник свята.

Відпуст свята короткий зі згадкою рядового святого.

Після відпусту літургії ієрей через Царські врата виходить до аналоя, на якому лежить Хрест, і, обкадивши його тричі, в супроводі диякона чи свічконосця при співі тропаря і кондака заносить Хрест у вівтар, покладає його на престіл і на завершення кадить.

22 (5) неділя

Неділя 17-та після П'ятидесятниці. Глас 8.

Прор. Іони (VIII ст. до Р. Хр.). Сщмч. Фоки, єп. Синопського (117). Прп. Іони, пресвітера (IX), отця свв. Феодана, творця канонів, і Феодора, Нечертанних. Прп. Іони Яшезерського (1589 – 1592). Мч. Фоки, вертоградя (бл. 320). Прав. Петра, колишнього митаря (VI). Прп. Макарія Жабинського, Білевського чудотворця.

Утр. – Єв. 6-те: Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

Літ. – 2 Кор., 188 зач., IX, 6 – 11. Лк., 17 зач., V, 1 – 11 (Неділі 18-ої).

23 (6) понеділок

Седмиця 18-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 19-ої седмиці).

Зачаття чесного славного пророка, Предтечі і Хрестителя Іоана.

Прпп. жон Ксанфіпи та Поліксенії (109). Мц. Іраїди, діви (бл. 308). Мчч. Андрія, Іоана і синів Іоанових Петра та Антоніна (IX). Прославлення свт. Інокентія, митр. Московського (IX).

Словенської ікони Божої Матері (1635).

Флм., 235 зач., I, 1 – 7. Лк., 16 зач., IV, 37 – 44.

Предтечі: Гал., 210 зач., IV, 22 – 31. Лк., 2 зач., I, 5 – 25.

З цього дня до передсвятя Введення співається Октоїх. На утрени, коли співається велике славослів'я, катавасія «Відкрию уста мої...» (включно до 20 листопада).

24 (7) вівторок

Прп. Феодосія Манявського (1629).

Першомц. рівноап. Фекли (I). Прп. Никандра, пустинножителя, Псковського чудотворця (1581). Прмч. Галактіона Вологодського (1612). Прп. Копрія (530). Св. Владислава, короля Сербського (після 1264).

Мирозької ікони Божої Матері (1198).

Флм., 236 зач., I, 8 – 14. Лк., 18 зач., V, 12 – 16.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

25 (8) середа

Прп. Єфросинії Олександрійської (V). **Прп. Сергія, ігум. Радонезького, всієї Руси чудотворця (1392).** Прп. Єфросинії Суздальської, в миру Феодулії (1250). Перенесення мощей свт. Германа, архієп. Казанського (1595). Прмч. Пафнутія Єгиптянина і з ним 546 мчч. (III).

Утр. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Ряд.: Флм., 237 зач., I, 12 – 20. Лк., 21 зач., V, 33 – 39.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

**26 (9)
четвер**

Апостола, євангелиста Іоана Богослова (початок II). Прав. Гедеона, судді Ізраїльського (XII ст. до Р. Хр.). Свт. Тихона, патріарха Московського і всієї Руси (прославлення 1989). Прп. Єфрема Перекомського, Новгородського (1492).

Утр. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Ряд: Флм., 238 зач., I, 20 – 27. Лк., 23 зач., VI, 12 – 19.

Ап.: 1 Ін., 73 зач. (від половини), IV, 12 – 19. Ін., 61 зач., XIX, 25 – 27; XXI, 24 – 25.

**27 (10)
п'ятниця**

Мч. Калістрата та воїнів його: Гімнасія та інших (304). Прп. Саватія Соловецького (1435). Апп. від 70-ох: Марка, Аристарха і Зіни (I). Мц. Єпихарії (III). Прп. Ігнатія (963 – 975).

Флм., 239 зач., I, 27 – II, 4. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

**28 (11)
субота**

Прп. Харитона Сповідника (бл. 350). Собор преподобних отців Києво-Печерських, що у Ближніх печерах (прп. Антонія) спочивають: Антонія, засновника Лаври (1073), Прохора, чудотворця (1107), Іоана, посника (XII), Юліанії, діви, кн. Ольшанської (бл. 1550), прмчч.

Василія і Феодора (1098), Полікарпа, архім. Печерського (1182), Варлаама, ігум. Печерського (1065), Даміана, пресвіт., цілителя (1071), Никодима, просфорника (XII), Лаврентія, затворн., єп. Туровського (XII), Афанасія, затворн. (бл. 1176), Еразма (бл. 1160), Луки, іконома Печерського (XIII), Агапіта, лікаря безвідплатного (бл. 1095), Феофіла Затворника (XII – XIII), Феофіла та Іоана (XII), Нектарія (XII), Григорія, іконописця (XII), щмч. Кукші (XII), Євстратія (XIII), Єфрема, пресвітера (XIII), Ієронима, затв., чудотворця (XIII), Іларіона, митр. Київського (близько 1053), Іоана, отрока Київського, сина мч. Федора Варяга (983), Меладія, старця, чудотв. (XIII), Павла Послушного (XIII), Георгія (XIII), Симеона, щмч., єп. Переяславського (1230), Феоктиста, єп. Чернігівського (1123), Олексія (XIII), Сави (XIII), Сергія Послушного (XIII), Меркурія, єп. Смоленського (1239), Пімена Багатохворобливого (1110), Нестора Літописця (бл. 1114), прмч. Євстратія (1097), Елладія, затворн. (XII – XIII), Єремії, прозорливого (бл. 1070), прмч. Мойсея Угрина (1031 – 1043), Іоана Багатотраждального (1160), Марка, гробокопателя (XII), Миколи Святоші, кн. Чернігівського, чудотворця (1143), мч. Григорія, чудотворця (1093), Онисима, затворн. (XII – XIII), Матфея, прозорливого (бл. 1085), Ісаї, чудотворця (1115), Авраамія Працелюбного (XII – XIII), Нифонта, єп. Новгородського (1156), Сильвестра (XII), Пімена, посника (XII), Онуфрія мовчазного (XII), Анатолія, затворн. (XII), Аліпія, іконописця (1114), Сисоя, затворн. (XII – XIII), Арефи, затворн. (бл. 1195), Спиридона, просфорника (XII), Онисифора, спов. (1148), Симона, єп. Суздальського (XII), Никона, ігум. Печерського (1088), Феофана, посника (XII). Макарія (XII), прмч. Анастасія, дияк. (XII), дванадцятьох майстрів зодчих (XI), Авраамія, затворн. (XII – XIII), Ісаакія, затворн. (бл. 1090), мчч. Іоана, немовляти, Іллі Муромця (бл. 1188), Никона Сухого (XII), Єфрема, єп. Переяславського (бл. 1098), Тита, пресвітера (1190).

Прп. Харитона Сянжемського (1509). Прп. Іродіона Ілоєзерського (1541). Прор. Варуха (VI ст. до Р. Хр.). Мчч. Олександра, Алфея, Зосими, Марка, пастиря, Никона, Неона, Іліодора та ін. (IV). Блгв. кн. В'ячеслава Чеського (935).

Утр. – Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

Літ. – Прпп.: 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Ряд: 1 Кор., 164 зач., XV, 58 – XVI, 3. Лк., 19 зач., V, 17 – 26.

**29 (12)
неділя**

Неділя 18-та після П'ятидесятниці. Глас 1.

Прп. Киріяка, пустельника (556). Мчч. Дади, Гаведдая і Каздої (IV). Прп. Феофана Милостивого.

Утр. – Єв. 7-ме: Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – 2 Кор., 194 зач., XI, 31 – XII, 9. Лк., 26 зач., VI, 31 – 36 (Неділі 19-ої).

30 (13)**понеділок****Седмиця 19-та після П'ятидесятниці** (рядове апостольське і євангельське читання 20-ої седмиці).

Сщмч. Григорія, єп., просвітителя Великої Вірменії (бл. 335). **Свт. Михайла, першого митр. Київського і всієї Руси (992).** Прп. Григорія Пельшемського, Вологодського чудотворця (1442). Мцц. Рипсимії, Гіанії і з ними 35 святих дів (поч. IV).

Флп., 241 зач., II, 12 – 16. Лк., 25 зач., VI, 24 – 30 – за понеділок.

Флп., 242 зач., II, 17 – 23. Лк., 27 зач., VI, 37 – 45 – за вівторок.

ЖОВТЕНЬ

1 (14)**вівторок**

Покрова Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіві Марії. Ап. від 70-ох Ананії (I). Прп. Романа Солодкоспівця (бл. 556). Прп. Сави Вишерського, Новгородського (1461). Прп. Домнина Солунського (IV). Прмч. Михайла, ігумена Зовійського, і з ним 36 прмчч. (780 – 790).

Святкування на честь хітона Господнього і стовпа Животворчого (Груз.).

Люблінської, Псково-Покровської, Касперівської, Браїловської, Гербовецької і Барської ікон Божої Матері.

Утр. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На утрени величання: «Величаємо Тебе, Пресвятая Діво, і шануємо покров Твій чесний, бо Тебе бачив святий Андрій у повітрі, як Ти за нас Христу молишся».

2 (15)**середа**

Сщмч. Кипріяна, мц. Юстини та мч. Феоктиста (304). Блж. Андрія, Христа ради юродивого (936). Блгв. кн. Анни Кашинської (1338). Прп. Касіяна Углицького (1504). Мчч. Давида і Константина, князів Арагветських (740, Груз.).

Флп., 243 зач., II, 24 – 30. Лк., 28 зач., VI, 46 – VII, 1.

3 (16)**четвер**

Сщмчч. Діонісія Ареопігита, єп. Афінського (96), Рустика, пресвітера, та Єлевферія, диякона. **Прп. Діонісія, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XV).** Прп. Іоана Хозевіта, єп. Кесарійського (VI). Блж. Ісихія Хоривіта (VI).

Флп., 244 зач., III, 1 – 8. Лк., 31 зач., VII, 17 – 30.

Сщмч.: Діян., 40 зач., XII, 16 – 34. Мф., 55 зач., XIII, 44 – 54.

4 (17)**п'ятниця**

Сщмч. Ієрофея, єп. Афінського (I). Знайдення мощей свтт. Гурія, архієп. Казанського, і Варсонофія, єп. Тверського (1595). Блгв. кн. Володимира Ярославовича, Новгородського, чудотворця (1052). **Прпп. Елладія і Онисима, затворників Печерських, у Ближніх печерах (XII – XIII).**

Прп. Амона, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIII). Мчч. Гаїя, Фавста, Євсевія і Херимона (III). Сщмч. Петра Капітолійського (III – IV). Мцц. Домніни та дочок її Віриней (Вероніки) і Проскудії (Просдоки) (305 – 306). Прп. Амона (бл. 350). Прп. Павла Препростого (IV). Мчч. Давикта (Адавкта) і дочки його Калісфенії (IV). Свт. Стефана Щиляновича (1515, Серб.).

Флп., 245 зач., III, 8 – 19. Лк., 32 зач., VII, 31 – 35.

5 (18)**субота**

Мц. Харитини (304). Свтт. Петра, Олексія, Іони Київських, Филипа і Єрмогена, Московських і всієї Руси чудотворців. **Прпп. Даміана, пресвіт, цілителя (1071), Єремії (бл. 1070) і Матфея (бл. 1085) прозорливих, Печерських, у Ближніх печерах.** Прп. Харитини, княгині Литовської, яка в Новгороді подвизалася (1281). Сщмч. Діонісія, єп. Олександрійського (264 – 265). Мц. Мамелхви Персидської (бл. 344). Прп. Григорія Хандзойського (861, Груз.).

Свтт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

Ряд.: 2 Кор., 168 зач., I, 8 – 11. Лк., 20 зач., V, 27 – 32.

6 (19)
неділя

Неділя 19-та після П'ятидесятниці. Глас 2.
Апостола Фоми (І).

Утр. – Єв. 8-ме: Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – Гал., 200 зач., І, 11 – 19. Лк., 30 зач., VII, 11 – 16 (Неділі 20-ої).

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

7 (20)
понеділок

Седмиця 20-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 21-ої седмиці).

Мчч. Сергія і Вакха (290 – 303). Прп. **Сергія Послушного, Печерського, у Ближніх печерах (бл. XIII)**. Прп. Сергія Муромського (Вологодського, 1412). Знайдення мощей прп. Мартиніана Білоєзерського (1513). Мчч. Юліана, пресвітера, і Кесарія, диякона (І). Мц. Пелагеї Тарсійської (290). Мч. Поліхронія, пресвітера (IV).

Псково-Печерської ікони Божої Матері, званої «Розчулення» (1524).

Флп., 248 зач., IV, 10 – 23. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

8 (21)
вівторок

Прп. Пелагеї (457). Прп. Досифея Верхньоостровського, Псковського (1482). Прп. Трифона, архім. Вятського (1612). Прп. Таїсії (IV). Св. Пелагеї, діви (303).

Кол., 249 зач., І, 1 – 2, 7 – 11. Лк., 34 зач., VIII, 1 – 3.

9 (22)
середа

Апостола Якова Алфесва (І). Прпп. Андроника та дружини його Афанасії (V). Праведного Авраама, праотця, і племінника його Лота (2000 до Р. Хр.). Мчч. Євентія (Ювентина) і Максима (361 – 363). Мц. Поплії, сповідниці, диякониси Антиохійської (361 – 363). Прп. Петра Галатійського (IX).

Корсунської ікони Божої Матері.

День інтронізації Святійшого Патріарха Філарета.

Утр. – Мф., 34 зач., IX, 1 – 8.

Літ. – Ряд.: Кол., 251 зач., І, 18 – 23. Лк., 37 зач., VIII, 22 – 25.

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мк., 23 зач., VI, 7 – 13.

10 (23)
четвер

Мчч. Євлампа та Євлампії (303 – 311). Прп. Амвросія Оптинського (1891). **Свт. Амфілохія, єп. Володимиро-Волинського (1122). Собор Волинських святих.** Блж. Андрія, Христа ради юродивого, Тотемського (1673). Мч. Феотекна (III – IV). Прп. Вассіана (V). Прп. Феофіла, спов. (VIII).

Кол., 252 зач., І, 24 – 29. Лк., 41 зач., IX, 7 – 11.

11 (24)
п'ятниця

Ап. Филипа, одного з 7 дияконів (І). Прп. Феофана, сповідника, творця канонів, єп. Нікейського (бл. 850). **Прп. Феофана, посника Печерського, у Ближніх печерах (XII).** Мцц. Зінаїди і Філоніли (І). Собор преподобних Оптинських старців.

Кол., 253 зач., II, 1 – 7. Лк., 42 зач., IX, 12 – 18.

12 (25)
субота

Мчч. Прова, Тараха і Андроника (304). Прп. Косми, єп. Маюмського, творця канонів (бл. 787). Прп. Амфілохія, ігум. Глушицького (1452). Мц. Домники (286). Свт. Мартина Милостивого, єп. Турського (бл. 400). Перенесення з Мальти в Гатчину частини дерева Животворчого Хреста Господнього та правої руки св. Іоана Хрестителя (1799).

Єрусалимської (48), Ярославсько-Смоленської (1642), Рудненської (1687) і Калузької (1812) ікон Божої Матері.

2 Кор., 174 зач., III, 12 – 18. Лк., 22 зач., VI, 1 – 10.

13 (26) неділя

Неділя 20-та після П'ятидесятниці. Глас 3.

Пам'ять святих отців VII Вселенського Собору (787) (перехідне святкування в неділю, найближчу до 11 жовтня).

Іверської ікони Божої Матері. Мчч. Карпа, еп. Фіатирського, Папіли, диякона, Агафодора і мц. Агафоніки (251). **Прп. Веніаміна, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIV).** Мч. Флорентія (I – II). Мч. Веніаміна, диякона (421 – 424). Прп. Микити, спов. (бл. 838). Мц. Хриси (Злати) (1795, Болг.).

Седмиезерної ікони Божої Матері (XVII).

Утр. – Єв. 9-те: Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

Літ. – Гал., 203 зач., II, 16 – 20. Лк., 35 зач., VIII, 5 – 15 (Неділі 21-ої).

Свв. отцям: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Ін., 56 зач., XVII, 1 – 13.

Недільна служба поєднується зі службою отцям **VII Вселенського Собору** (Див. 11 жовтня в Мінеї.)

На великій вечірні на «Господи, взиваю...» стихири воскресні 4, святим отцям 6, «Слава...» – отцям, «І нині...» – догматик, глас 2-ий. Паремії отцям 3. На стиховні стихири воскресні, «Слава...» – отцям, «І нині...» – «Зглянься на моління...». Після «Нині відпускаєш...» – «Богородице Діво» двічі і тропар отцям.

На утрени на «Бог Господь...» тропар воскресний двічі, «Слава...» – отцям, «І нині...» – Богородичний. Поліелей. Канон воскресний з ірмосом на 4, хрестовоскресний на 2, Богородиці на 2 і отцям на 6. Катавасія «Відкрию уста мої...». Після 3-ої пісні канону – кондак і ікос воскресний, сідальний отцям, «Слава... І нині...» Богородичний. Після 6-ої – кондак і ікос отцям. Світільний воскресний, «Слава...» – отцям, «І нині...» – Богородичний. На хвалітних стихири недільні 4, отцям 4, «Слава...» – отцям, «І нині...» – «Преблагословенна єси...». Перед 1-им часом євангельська стихира.

На літургії після входу тропар воскресний і отцям, кондак воскресний, «Слава...» – кондак отцям, «І нині...» – кодак Богородиці. Прокимен, Апостол, алуарій та Євангеліє воскресні і отцям. Причасний воскресний і отцям.

Служба Мінеї (13 жовтня) переноситься на інший день.

14 (27) понеділок

Седмиця 21-ша після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 22-ої седмиці).

Мчч. Назарія, Гервасія, Протасія, Келсія (I). Прп. Параскеви Сербської (XI). **Прп. Миколи Святоші, кн. Чернігівського, Печерського чудотворця, у Ближніх печерах (1143).** Мч. Сильвана, пресвітера Газького (IV).

Яхромської ікони Божої Матері (XV).

Кол., 255 зач., II, 13 – 20. Лк., 43 зач., IX, 18 – 22.

15 (28) вівторок

Прп. Євфимія Нового, Солунського (889). Прмч. Лукіана, пресвітера Антиохійського (312). Свт. Іоана, еп. Суздальського (1373). **Сщмч. Лукіана, Печерського, у Дальніх печерах (1243).** Мчч. Сарвила та Ве-веї (II). Свт. Савина, еп. Катанського (760).

Ікони Божої Матері «Спорительниця хлібів» (XIX).

Кол., 256 зач., II, 20 – III, 3. Лк., 44 зач., IX, 23 – 27.

16 (29) середа

Мч. Лонгина, сотника, що при Хресті Господнім (I). **Прп. Лонгина, воротаря Печерського, у Дальніх печерах (XIII – XIV).** Прп. Лонгина Ярензького (1544 – 1545).

Кол., 259 зач., III, 17 – IV, 1. Лк., 47 зач., IX, 44 – 50.

**17 (30)
четвер**

Прор. Осії (820 до Р. Хр.). Прмч. Андрія Критського (767). Прп. Антонія Леохновського, Новгородського (1611). Мчч. безсрр. Косми і Даміана Аравійських і братів їхніх мчч. Леонтія, Анфима і Євтропія (287 або 303). Перенесення мощей прав. Лазаря Чотириденного, еп. Китійського (898). Ікон Божої Матері, званих «До Різдва і після Різдва Діва» (1827) та «Визволителька». Кол., 260 зач., IV, 2 – 9. Лк., 48 зач., IX, 49 – 56.

**18 (31)
п'ятниця**

Апостола і євангелиста Луки (І). Прп. Йосифа, ігум. Волоцького, чудотворця (1515). Мч. Марина (IV). Прп. Юліана (IV).
Утр. – Мф., 34 зач., IX, 1 – 8.
Літ. – Ряд.: Кол., 261 зач., IV, 10 – 18. Лк., 50 зач., X, 1 – 15.
Ап.: Кол., 260 зач., IV, 5 – 9, 14, 18. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

*Листопад за новим стилем***19 (1)
субота**

Димитрівська поминальна субота (у суботу перед 26 жовтня). Прор. Іоїля (800 до Р. Хр.). Мч. Уара і з ним 7 учителів християнських (бл. 307). Перенесення мощей прп. Іоана Рильського (1238). Блж. Клеопатри (327) та сина її Іоана (320). Сщмч. Садока, еп. Персидського, і з ним 128 мчч. (342).
Кол., 261 зач., IV, 10 – 18. Лк., 50 зач., X, 1 – 15.
За упокій: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.
Після утрени і літургії звершується панахида.

**20 (2)
неділя**

Неділя 21-ша після П'ятидесятниці. Глас 4.
Вмч. Артемія (362). Прав. отрока Артемія Веркольського (1545).
Утр. – Єв. 10-те: Ін., 66 зач., XXI, 1 – 14.
Літ. – Гал., 215 зач., VI, 11 – 18. Лк., 83 зач., XVI, 19 – 31 (Неділі 22-ої).

**21 (3)
понеділок**

Седмиця 22-га після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 23-ої седмиці).
Прп. Іларіона Великого (371 – 372). Перенесення мощей свт. Іларіона, еп. Меглинського (1206). **Прп. Іларіона, схимника Печерського, у Дальніх печерах (XI).** Прп. Іларіона Псковоезерського, Гдовського. Прпп. Феофіла та Якова Омуцьких (бл. 1412). Мчч. Дасія, Гаїя і Зотика (303).
1 Сол., 262 зач., I, 1 – 5. Лк., 52 зач., X, 22 – 24.

**22 (4)
вівторок**

Казанської ікони Божої Матері (1612). Рівноап. Аверкія, еп. Іерапольського, чудотворця (бл. 167). Семи отроків у Ефесі: Максиміліана, Ямвліха, Мартиніана, Діонісія, Антоніна, Константина (Єксакустодіана) та Іоана (250, 408 – 450). Мчч. Олександра, еп., Іраклія, воїна, та жон Анни, Єлисавети, Феодори та Глікерії (II – III).
Андрониківської ікони Божої Матері.
Утр. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.
Літ. – Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.
Ряд.: 1 Сол., 263 зач., I, 6 – 10. Лк., 55 зач., XI, 1 – 10.

**23 (5)
середа**

Апостола Якова, брата Господнього за плоттю (бл. 63). Прп. Якова Боровицького, Новгородського чудотворця (бл. 1540). Свт. Ігнатія, патр. Константинопольського (877 – 878). Прп. Єлисея Лавришевського (бл. 1250).
Утр. – Мф., 34 зач., IX, 1 – 8.
Літ. – Ряд.: 1 Сол., 264 зач., II, 1 – 8. Лк., 56 зач., XI, 9 – 13.
Ап.: Гал., 200 зач., I, 11 – 19. Мф., 56 зач., XIII, 54 – 58.

24 (6)
четвер

Ікони Божої Матері «Всіх скорботних радість» (1688). Мч. Арефи і з ним 4299 мчч. (523). Прпп. Арефи (бл. 1195), Сисоя (XII – XIII) і Феофіла (XII – XIII), затворників Печерських, у Ближніх печерах. Блж. Єлезвоя, царя Ефіопського (бл. 553 – 555). Мц. Синклитикиї та двох дочок її (VI). Свт. Афанасія, патр. Царгородського (1311).

1 Сол., 265 зач., II, 9 – 14. Лк., 57 зач., XI, 14 – 23.

25 (7)
п'ятниця

Мчч. Маркіана і Мартирія (бл. 355). Прпп. Мартирія, диякона, і Мартирія, затворника, Печерських, у Дальніх печерах (XIII – XIV). Мч. Анастасія (III). Прав. Тавифи (I).

1 Сол., 266 зач., II, 14 – 19. Лк., 58 зач., XI, 23 – 26.

26 (8)
субота

Вмч. Димитрія Солунського (бл. 306). Прп. Феофіла Печерського, єп. Новгородського, у Дальніх печерах (бл. 1482). Мч. Лупа (бл. 306). Прп. Афанасія Мидикійського (бл. 814). Прп. Димитрія Басарбовського (1685, Болг.).

2 Кор., 185 зач., VIII, 1 – 5. Лк., 36 зач., VIII, 16 – 21.

Вмч: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

27 (9)
неділя

Неділя 22-га після П'ятидесятниці. Глас 5.

Мч. Нестора Солунського (бл. 306). Прп. Нестора Літописця, Печерського, у Ближніх печерах (бл. 1114). Знайдення мощей блгв. кн. Андрія Смоленського в Переславлі-Заліському (1539). Мцц. Капітоліни та Єротиїди (304). Мч. Марка та інших з ним.

Утр. – Єв. 11-те: Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Еф., 220 зач., II, 4 – 10. Лк., 38 зач., VIII, 26 – 39 (Неділі 23-ої).

28 (10)
понеділок

Седмиця 23-тя після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 24-ої седмиці).

Вмц. Параскеви-П'ятниці (III). Мчч. Терентія і Неонілі і чад їхніх Сарвила, Фота, Феодула, Ієракса, Ніта, Віла та Євникії (бл. 249 – 250). Прп. Стефана Савваїта, творця канонів (IX). Свт. Арсенія, архієп. Сербського (1266). Прп. Іова, ігум. Почаївського (1651). Свт. Димитрія, митр. Ростовського (1709). Прп. Нестора, некнижного, Печерського, у Дальніх печерах (XIV). Мчч. Африкана, Терентія, Максима, Помпія та інших 36 (III). Сщмч. Киріака, патр. Єрусалимського (363). Прп. Іоана Хозевіта, єп. Кесарійського (VI). Сщмч. Неофіта, єп. Урбніського (VII, Груз.).

1 Сол., 267 зач., II, 20 – III, 8. Лк., 59 зач., XI, 29 – 33.

Вмц.: 2 Кор., 181 зач., VI, 1 – 10. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

29 (11)
вівторок

Прмч. Анастасії Римлянки (III). Прп. Аврамія, затворника, і блж. Марії, племінниці його (бл. 360). Прп. Аврамія, архім. Ростовського (1073 – 1077). Мчч. Клавдія, Астерія, Неона і Феонілі (285). Прп. Анни (826).

1 Сол., 268 зач., III, 9 – 13. Лк., 60 зач., XI, 34 – 41.

30 (12)
середа

Сщмч. Зіновія, єп. Егейського, і сестри його мц. Зіновії (285). Апп. від 70-ох: Тертія, Марка, Юста, Артеми (I). Сщмч. Маркіана, єп. Сиракузького (II). Мц. Євтропії (бл. 250). Мц. Анастасії Солунської (III). Св. Стефана Милютина, короля Сербського (1320), брата його Драгутина (1316) і матері їхньої Єлени (1306, Серб.).

Озерянської ікони Божої Матері (XVI).

1 Сол., 269 зач., IV, 1 – 12. Лк., 61 зач., XI, 42 – 46.

31 (13)

четвер

Апп. від 70-ох: Стахія, Амплія, Урвана, Наркиса, Апелія та Аристовула (I). Мч. Єпимаха (бл. 250). **Прпп. Спиридона і Никодима, просфорників Печерських, у Ближніх печерах (XII).** Прп. Маври (V).

1 Сол., 271 зач., V, 1 – 8. Лк., 62 зач., XI, 47 – XII, 1.

ЛИСТОПАД

1 (14)

п'ятниця

Безсрр. і чудотворців Косми та Даміана Асійських і матері їхньої прп. Феодотії (III). Сщмчч. Іоана, еп., і Якова, пресвітера, що в Персії постраждали (бл. 345). Мцц. Кирієни та Юліанії (305 – 311). Мч. Єрминингельда, царевича Готфського (586). Мчч. Кесарія, Дасія і з ними п'ятьох (VII).

1 Сол., 272 зач., V, 9 – 13, 24 – 28. Лк., 63 зач., XII, 2 – 12.

Безсрр.: 1 Кор., 153 зач., XII, 27 – XIII, 8. Мф., 34 зач., X, 1, 5 – 8.

2 (15)

субота

Мчч. Акиндина, Пигасія, Афонія, Елпідіфора, Анемподиста та інших з ними (бл. 341 – 345). Прп. Маркіана Киринейського (388).

Шуйської-Смоленської ікони Божої Матері (1654 – 1655).

2 Кор., 191 зач., XI, 1 – 6. Лк., 40 зач., IX, 1 – 6.

3 (16)

неділя

Неділя 23-тя після П'ятидесятниці. Глас 6.

Мчч. Акепсима, еп., Йосифа, пресвітера, і Аїфала, диякона (IV). Оновлення храму в мч. Георгія в Лідді (IV). Мчч. Атика, Агапія, Євдоксія, Катерія, Істукарія, Пактовія, Ніктополіона та воїнів їхніх (бл. 320). Прп. Акепсима (IV). Прп. Снандулії (IV).

Утр. – Єв. 1-ше: Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – Еф., 221 зач., II, 14 – 22. Лк., 39 зач., VIII, 41 – 56 (Неділі 24-ої).

4 (17)

понеділок

Седмиця 24-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 25-ої седмиці).

Прп. Іоанікія Великого (846). Сщмчч. Никандра, еп. Мирського, і Єрмія, пресвітера (I). **Прп. Меркурія, посника Печерського, у Дальніх печерах (XIV).** Прп. Никандра Городноєзерського (XVI). **Свт. Павла (Конюшкевича), митрополита Тобольського (1770).**

2 Сол., 274 зач., I, 1 – 10. Лк., 65 зач., XII, 13 – 15, 22 – 31.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

5 (18)

вівторок

Мчч. Галактіона та Єпістимії (III). Свт. Іони, архієп. Новгородського (1470). Апп. від 70-ох: Патрова, Єрма, Ліна, Гаїя, Філолога (I). Свт. Григорія, архієп. Олександрійського (IX).

2 Сол., 274 зач. (від половини), I, 10 – II, 2. Лк., 68 зач., XII, 42 – 48.

6 (19)

середа

Свт. Павла, патр. Константинопольського, спов. (350). Прп. Варлаама Хутинського (1192). **Прп. Луки, іконома Печерського, у Ближніх печерах (XIII).** Свт. Германа, архієп. Казанського (1567). Прп. Варлаама Керетського (XVI). Мцц. Текуси, Олександри, Полактії, Клавдії, Єфросинії, Афанасії і Матрони (III). Прп. Луки Тавроменійського (800 – 820).

2 Сол., 275 зач., II, 1 – 12. Лк., 69 зач., XII, 48 – 59.

7 (20)**четвер**

Мчч. у Мелітині: Ієрона, Ісихія, Никандра, Афанасія, Маманта, Варахія, Калиника, Феогена, Никона, Лонгина, Феодора, Валерія, Ксанфія, Феодула, Калімаха, Євгенія, Феодоха, Острихія, Єпифанія, Максиміана, Дукиція, Клавдіана, Феофіла, Гігантія, Дорофея, Феодота, Кастрикія, Аникити, Фемелія, Євтихія, Іларіона, Діодота і Амоніта (III). Прп. Лазаря Галісійського (1053). Прп. Зосими Ворбозомського (бл. 1550). Знайдення мощей прп. Кирила Новоезерського (Новгородського, 1649). Мч. Феодота, корчемника (303). Мчч. Меласипа і Касинії та сина їхнього Антоніна (363). Мчч. Авкта, Тавріона і Фесалонікії.

Ікони Божої Матері «Взиграніє» (1795).

2 Сол., 276 зач., II, 13 – III, 5. Лк., 70 зач., XIII, 1 – 9 – за четвер.

2 Сол., 277 зач., III, 6 – 18. Лк., 73 зач., XIII, 31 – 35 – за п'ятницю.

8 (21)**п'ятниця**

Собор архістратиґа Михаїла та інших Небесних Сил безплотних. Архангелів: Гавриїла, Рафаїла, Уриїла, Селафіїла, Іегудіїла, Варахіїла та Ієреміїла.

Утр. – Мф., 52 зач., XIII, 24 – 30, 36 – 43.

Літ. – **Архістр.**: Євр., 305 зач., II, 2 – 10. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

Величання: «Величаємо вас, святий архістратиґе Божий Михаїле, архангели і ангели і всі воїнства, херувими і серафими, що прославляють Господа».

9 (22)**субота**

Мчч. Онисифора і Порфирія (бл. 284 – 305). Прп. Матрони (бл. 492). Прп. Феоктисти (881). **Прп. Онисифора, сповідника Печерського, у Ближніх печерах (1148).** Мч. Олександра Солунського (IV). Мч. Антонія (V). Прп. Іоана Колова (V). Прпп. Євстоїї (610) і Сосипатри (бл. 625).

Ікони Божої Матері «Скоропослушниця» (X).

Гал., 199 зач., I, 3 – 10. Лк., 46 зач., IX, 37 – 43.

10 (23)**неділя**

Неділя 24-та після П'ятидесятниці. Глас 7.

Апп. від 70-ох: Ераста, Олімпа, Родіона, Сосипатра, Куарта (Кварта) і Тертія (I). Мч. Ореста, лікаря (304). Щмч. Милія, єп. Персидського, і двох учнів його (341). Прп. Феостерикта, що в Символах. Мч. Константина, кн. Грузинського (842). Колесування вчч. Георгія (303, Груз.).

Утр. – Єв. 2-ге: Мк., 70 зач., XVI, 1 – 8.

Літ. – Еф., 224 зач., IV, 1 – 6. Лк., 53 зач., X, 25 – 37 (Неділі 25-ої).

11 (24)**понеділок**

Седмиця 25-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 26-ої седмиці).

Вчч. Мина (304). Мч. Віктора і мц. Стефаниди (II). Мч. Вікентія (304). Прп. Феодора Студита, спов. (826). Блж. Максима, Христа ради юродивого, Московського чудотворця (1434). Прп. Мартирія Зеленецького (1603). Мч. Стефана Дечанського (бл. 1336, Серб.).

1 Тим., 278 зач., I, 1 – 7. Лк., 75 зач., XIV, 12 – 15.

12 (25)**вівторок**

Свт. Іоана Милостивого, патр. Олександрійського (620). Прп. Ніла, постника (V). Блж. Іоана Власатого, Ростовського (1580). Прор. Ахії (960 до Р. Хр.).

Ікони Божої Матері «Милостива».

1 Тим., 279 зач., I, 8 – 14. Лк., 77 зач., XIV, 25 – 35.

13 (26)
середа

Свт. Іоана Золотоустого, архієп. Константинопольського (407). Мчч. Антоніна, Никифора і Германа (308). Мц. Манефи (308).
1 Тим., 281 зач., I, 18 – 20; II, 8 – 15. Лк., 78 зач., XV, 1 – 10.
Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

14 (27)
четвер

Апостола Филипа (I). Прп. Филипа Ірапського (1527). Правовірного царя Юстиніана (565) і цариці Феодори (548). Свт. Григорія Палами, архієп. Фессалонікійського (бл. 1360).
1 Тим., 283 зач., III, 1 – 13. Лк., 80 зач., XVI, 1 – 9.
Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Ін., 5 зач., I, 43 – 51.
Заговини на Різдвяний (Пилипів) піст.

15 (28)
п'ятниця

Мчч. і сповв. Гурія, Самона (299 – 306) і Авива (322). Прп. Паїсія Величковського (1794). Мчч. Елпідія, Маркела і Євстахія (361 – 363). Мч. Дмитрія (бл. 307).
Куп'ятицької ікони Божої Матері.
Ряд.: 1 Тим., 285 зач., IV, 4 – 8, 16. Лк., 82 зач., XVI, 15 – 18; XVII, 1 – 4.
Прп.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.
Початок Різдвяного посту.

16 (29)
субота

Апостола і євангелиста Матфея (60). Прав. Фулвіана, кн. Ефіопського, у св. Хрещенні Матфея (I).
Утр. – Мф., 9 зач., IV, 18 – 23.
Літ. – Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мф., 30 зач., IX, 9 – 13.
Ряд.: Гал., 205 зач., III, 8 – 12. Лк., 49 зач., IX, 57 – 62.

17 (30)
неділя

Неділя 25-та після П'ятидесятниці. Глас 8.
Свт. Григорія, чудотворця, єп. Неокесарійського (бл. 266 – 270). Прп. Никона, ігум. Радонезького, учня прп. Сергія (1426). Прп. Лазаря, іконописця (бл. 857). Мч. Гоброна, у св. Хрещенні Михаїла, і з ним 133 воїнів (914, Груз.).
Утр. – Єв. 3-тє: Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.
Літ. – Еф., 229 зач., V, 9 – 19. Лк., 66 зач., XII, 16 – 21 (Неділі 26-ої).

Грудень за новим стилем

18 (1)
понеділок

Седмиця 26-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 27-ої седмиці).
Мч. Платона (302 або 306). Мчч. Романа, диякона, і отрока Варула (303). Мчч. Закхея, диякона Гадаринського, і Алфея, читця Кесарійського (303).
1 Тим., 285 зач. (від половини), V, 1 – 10. Лк., 86 зач., XVII, 20 – 25.

19 (2)
вівторок

Прор. Авдія з 12-ох (IX ст. до Р. Хр.). Мч. Варлаама (бл. 304). Прп. Варлаама та Іоасафа, царевича Індійського, і батька його Авеніра, царя (IV). **Прп. Варлаама, ігум. Печерського, у Ближніх печерах (1065).** Знайдення мощей прмч. Адріана Пошехонського, Ярославського (1625). Мчч. Ази і з ним 150 воїнів (284 – 305). Мч. Іліодора (бл. 273). Прп. Іларіона, чудотворця (875, Груз.).
Ікони Божої Матері «У скорботах і печалях утіха» (1863).
1 Тим., 286 зач., V, 11 – 21, Лк., 87 зач., XVII, 26 – 37.

**20 (3)
середа**

Передсвятю Введення в храм Пресвятої Богородиці. Прп. Григорія Декаполіта (816). Свт. Прокла, архієп. Константинопольського (446 – 447). Прп. Діодора Юр'єгорського (1633). Мч. Дасія (284 – 305). Мчч. Євстафія, Феспесія і Анатолія (312). Сщмчч. Нирси, єп., та Йосифа, учня його, Іоана, Саверія, Ісакія та Іпатія, єпп. Персидських; мчч. Азата, скопця, Сасонія, Фекли, Анни та інших багатьох мужів і жон, що в Персиді постраждали (343).

1 Тим., 287 зач., V, 22 – VI, 11. Лк., 90 зач., XVIII, 15 – 17, 26 – 30 – за середу.

1 Тим., 289 зач., VI, 17 – 21. Лк., 92 зач., XVIII, 31 – 34 – за четвер.

**21 (4)
четвер**

ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ.

Утр. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – **Богородиці:** Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На утрєні величання: «Величаємо Тебе, Пресвятая Діво, Богомобрана Отроковице, і шануємо у храм Господній входження Твоє». Після 50-го псалма замість «Молитвами Богородиці...» – «Слава...», глас 2-ий: «Сьогодні храм одухотворений...» і «І нині» – те саме. Замість «Чеснійшу...» співаються приспиви свята. 1-ий приспів: «Ангели, входження Пречистої побачивши, здивувалися, як Діва ввійшла у святее святих». **На літургії** замість «Достойно» – «Ангели, входження... Як до одухотвореного...» (до віддання).

**22 (5)
п'ятниця**

Післясвятю Введення. Апп. від 70-ох: Филимона й Архипа і мц. рівноапостольної Апфії (I). Блгв. кн. Михаїла Тверського (1318). **Блгв. Ярополка, у св. Хрещенні Петра, кн. Володимир-Волинського (1086).** Мчч. Кикілії (Цецилії), Валеріана, Тивуртія і Максима (бл. 230). Мч. Прокопія, читця (303). Мч. Менигна (250). Прп. Агави Ісмаїльтянина (V). Прав. Михаїла, воїна, болгарина (866).

2 Тим., 290 зач., I, 1 – 2, 8 – 18. Лк., 95 зач., XIX, 12 – 28.

**23 (6)
субота**

Свт. Амфілохія, єп. Іконійського (після 394). Свт. Григорія, єп. Акрагантійського (VI – VII). **Блгв. кн. Олександра Невського, в схимі Олексія (1263).** Свт. Митрофана, в схимі Макарія, єп. Воронежського (1703). Мчч. Сисинія, єп. Кизицького (III), і Феодора Антиохійського (IV).

Утр. – Ін., 36 зач., X, 9-16.

Літ. – **Блгв. кн.:** Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Ряд.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 51 зач. (від половини), X, 19 – 21.

**24 (7)
неділя**

Неділя 26-та після П'ятидесятниці. Глас 1.

Вмч. Меркурія (III). **Вмц. Єкатерини (305 – 313).** Мч. Меркурія Смоленського (1238). **Прп. Меркурія, посника Печерського, у Дальніх печерах (XIV).** Мц. Августи, мчч. Порфирія Стратилата і 200 воїнів (305 – 313). Прп. Матридії. Мц. Філофеї (1060, Румун.). Прп. Симеона Сойгинського (1562). **Прп. Меркурія Чернігівського, ігумен. Бригинського (1956).**

Утр. – Єв. 4-те: Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Лк., 71 зач., XIII, 10 – 17 (Неділі 27-ої).

Вмц.: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

**25 (8)
понеділок**

Седмиця 27-ма після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 28-ої седмиці).

Віддання свята Введення в храм Пресвятої Богородиці. Сщмчч. Климента, єп. Римського (101), і Петра, архієп. Олександрійського (311). Прп. Петра, мовчальника (бл. 429).

2 Тим., 294 зач., II, 20 – 26. Лк., 97 зач., XIX, 37 – 44.

Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

Служба з великим славослів'ям. Замість «Чеснійшу...» співаються приспіву свята.

**26 (9)
вівторок**

Прп. Аліпія, стовпника (640). **Освячення церкви вчч. Георгія в Києві (1051 – 1054).** Свт. Інокентія, єп. Іркутського (1731). Прп. Якова, пустельника (457).

2 Тим., 297 зач., III, 16 – IV, 4. Лк., 98 зач., XIX, 45 – 48.

З цього дня до 20 грудня в седмичні дні співається Октоїх.

**27 (10)
середа**

Ікони Божої Матері «Знамення». Знамення Пресвятої Богородиці, що було в Новгороді Великому в 1170 році. Вчч. Якова Персянина (421). Прп. Палладія (VI – VII). Свт. Якова, єп. Ростовського (1392). Знайдення мощей блгв. кн. Новгородського Всеволода, у св. Хрещенні Гавриїла, Псковського чудотворця (1192). Прмчч. монахів 17 в Індії (IV). Прп. Романа (V).

Ікон Божої Матері «Знамення»: Курської (1295), Абалацької (1637), Царськосельської і Серафимо-Понетаївської (1879).

2 Тим., 299 зач., IV, 9 – 22. Лк., 99 зач., XX, 1 – 8.

**28 (11)
четвер**

Прмч. і спов. Стефана Нового (767). Мч. Іринарха і святих семи жон (303). Свт. Феодора, архієп. Ростовського (1394). Мчч. Стефана, Василя, Григорія, іншого Григорія, Іоана та багатьох ін. (VIII).

Тит., 300 зач., I, 5 – II, 1. Лк., 100 зач., XX, 9 – 18.

**29 (12)
п'ятниця**

Мч. Парамона і з ним 370 мчч. (250). Мч. Філумена (бл. 274). Прп. Акакія Синайського (VI). **Прп. Нектарія Печерського, у Ближніх печерах (XII).** Сщмч. Авива, єп. Некреського (VI, Груз.).

Тит., 301 зач., I, 15 – II, 10. Лк., 101 зач., XX, 19 – 26.

**30 (13)
субота**

Апостола Андрія Первозваного (62). Свт. Фрументія, архієп. Індійського (Ефіопського, бл. 380).

Утр. – Мф., 9 зач., IV, 18 – 23.

Літ. – Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Ін., 4 зач., I, 35 – 51.

Ряд.: Еф., 218 зач., I, 16 – 23. Лк., 67 зач., XII, 32 – 40.

ГРУДЕНЬ

**1 (14)
неділя**

Неділя 27-ма після П'ятидесятниці. Глас 2.

Прор. Наума (VII ст. до Р. Хр.). **Прав. Філарета Милостивого (792).** Мч. Ананії Персянина.

День тезоіменитства Святійшого Патріарха Філарета.

Утр. – Єв. 5-те: Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.

Літ. – Кол., 258 зач., III, 12 – 16. Лк., 91 зач., XVIII, 18 – 27 (Неділі 30-ої).

Прав.: Кол., 258 зач., III, 12 – 16. Лк., 26 зач., VI, 31 – 36.

**2 (15)
понеділок**

Седмиця 28-ма після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 29-ої седмиці).

Прор. Авакума (VII ст. до Р. Хр.). **Прпп. Афанасія, затворника Печерського, у Ближніх печерах (бл. 1176), та іншого Афанасія, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIII).** Мц. Миропії (бл. 251). Прпп. Іоана, Іраклімона, Андрія та Феофіла (IV). Прп. Ісе (Іесея), єп. Цилканського (VI, Груз.). Свт. Стефана Уроша, царя Сербського (1367).

Євр., 308 зач., III, 5 – 11, 17 – 19. Лк., 102 зач., XX, 27 – 44.

**3 (16)
вівторок**

Прор. Софонії (635 – 605 до Р. Хр.). Прп. Сави Сторожевського, Звенигородського (1406). Прп. Феодула Царгородського (бл. 440). Прп. Іоана Мовчальника, колишнього єп. Колонійського (558). Щмч. Феодора, архієп. Олександрійського (606).

Євр., 310 зач., IV, 1 – 13. Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

**4 (17)
середа**

Вмц. Варвари і мц. Юліанії (бл. 306). Прп. Іоана Дамаскина (бл. 780). Прп. Іоана, єп. Полівотського (VIII). Свт. Геннадія, архієп. Новгородського (1504).

Утр. – Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

Літ. – Ряд.: Євр., 312 зач., V, 11 – VI, 8. Лк., 104 зач., XXI, 5 – 7, 10 – 11, 20 – 24.

Вмц.: Гал., 208 зач., III, 23 – 29. Мк., 21 зач., V, 24 – 34.

**5 (18)
четвер**

Прп. Сави Освяченого (532). Свт. Гурія, архієп. Казанського (1563). Мч. Анастасія. Прпп. Киріона, ченця, та сина його Захарії, єгиптян (IV).

Євр., 315 зач., VII, 1 – 6. Лк., 107 зач., XXI, 28 – 33 – за четвер.

Євр., 317 зач., VII, 18 – 25. Лк., 108 зач., XXI, 37 – XXII, 8 – за п'ятницю.

**6 (19)
п'ятниця**

СВЯТИТЕЛЯ МИКОЛАЯ, АРХІЄПІСКОПА МИР ЛІКІЙСЬКИХ, ЧУДОТВОРЦЯ (бл. 345).

Утр. – Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Літ. – Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

**7 (20)
субота**

Свт. Амвросія, єп. Медіоланського (397). Прп. Ніла Столобенського (1554). Прп. Антонія Сийського (1556). **Прп. Іоана, посника Печерського, у Ближніх печерах (XII).** Мч. Афінодора (бл. 304). Прп. Павла Послушного.

Селігерської (Володимирської) ікони Божої Матері.

Еф., 220 зач. (від половини), II, 11 – 13. Лк., 72 зач., XIII, 18 – 29.

**8 (21)
неділя**

Неділя 28-ма після П'ятидесятниці. Глас 3.

Прп. Патапія (VII). Прп. Кирила Челмогорського (1367). Апп. від 70-ох: Сосфена, Аполоса, Кифи, Тихика, Єпафродита, Кесарія та Онисифора (I). Мчч. 62 ієреїв та 300 мирян, що в Африці від аріан постраждали (477).

Мц. Анфіси в Римі (V).

Утр. – Єв. 6-те: Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

Літ. – Кол., 250 зач., I, 12 – 18 (Неділі 28-ої). Лк., 85 зач., XVII, 12 – 19 (Неділі 29-ої).

**9 (22)
понеділок**

Седмиця 29-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 30-ої седмиці).

Зачаття прав. Анною Пресвятої Богородиці. Пророчиці Анни, матері прор. Самуїла (1100 до Р. Хр.). Свт. Софронія, архієп. Кіпрського (VI).

Прп. Стефана Новосіятеля (912).

Ікони Божої Матері «Несподівана радість».

Євр., 319 зач., VIII, 7 – 13. Мк., 33 зач., VIII, 11 – 21.

**10 (23)
вівторок**

Мчч. Мини, Єрмогена та Євграфа (бл. 313). **Свт. Іоасафа, єп. Білгородського (1754).** Мч. Гемела Пафлогинянина (бл. 361). Прп. Фоми (X). Блж. Іоана (1503) та батьків його, блж. Стефана (1446) і блж. Ангеліні, правителів Сербських.

Євр., 321 зач., IX, 8 – 10, 15 – 23. Мк., 34 зач., VIII, 22 – 26.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

11 (24)
середа

Прп. Даниїла Стовпника (489 – 490). **Прп. Никона Сухого, Печерсько-го, у Ближніх печерах (XII).** Мч. Миракса (VII). Мчч. Акепсія та Аїфала. Прп. Луки Стовпника (бл. 970 – 980). Євр., 323 зач., X, 1 – 18. Мк., 36 зач., VIII, 30 – 34.

12 (25)
четвер

Свт. Спиридона, єп. Тримифунтського, чудотворця (бл. 348). Прп. Ферапонта Монзенського (1597). Сщмч. Олександра, єп. Єрусалимського (251). Мч. Розумника (Синезія, 270 – 275). Євр., 326 зач., X, 35 – XI, 7. Мк., 39 зач., IX, 10 – 16.
Свт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

13 (26)
п'ятниця

Мчч. Євстратія, Авксентія, Євгенія, Мардарія та Ореста (284 – 305). Мц. Лукії (304). **Прп. Аркадія Новоторзького (XI).** **Прп. Мардарія, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIII).** Прп. Арсенія (VIII – X). Прп. Никодима (Румун.). Євр., 327 зач., XI, 8, 11 – 16. Мк., 41 зач., IX, 33 – 41.
Мчч.: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

14 (27)
субота

Мчч. Фірса, Левкія і Калиника (249 – 251). Мчч. Филимона, Аполлонія, Аріана і Феотиха (286 – 287). Еф., 228 зач., X, 1 – 8. Лк., 74 зач., XIV, 1 – 11.

15 (28)
неділя

Неділя 29-та після П'ятидесятниці, святих праотців. Глас 4. Сщмч. Єлевферія, матері його мц. Анфії та мч. Корива, єпарха (II). Прп. Павла Латрійського (955). Свт. Стефана, спов., архієп. Суразького (VIII). **Собор Кримських святих.** Прп. Трифона Печенізького, Кольського (1583). Мч. Єлевферія (305 – 311). Прп. Парда, саїтника (VI).
Утр. – Єв. 7-ме: Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.
Літ. – Кол., 257 зач., III, 4 – 11 (Неділі 29-ої). Лк., 76 зач., XIV, 16 – 24 (Неділі 28-ої).
Воскресна служба поєднується зі службою святим праотцям.

16 (29)
понеділок

Седмиця 30-та після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 31-ої седмиці). Прор. Аггея (500 до Р. Хр.). Мч. Марина (III). Блж. цариці Феоданії (893 – 894). Євр., 329 зач., XI, 17 – 23, 27 – 31. Мк., 42 зач., IX, 42 – X, 1.

17 (30)
вівторок

Прор. Даниїла та трьох отроків: Ананії, Азарії та Мисаїла (600 до Р. Хр.). Прп. Даниїла, спов., у схімі Стефана (X). Євр., 333 зач., XII, 25 – 26; XIII, 22 – 25. Мк., 43 зач., X, 2 – 12.

18 (31)
середа

Мчч. Севастіана та воїнів його: Никострата скарбника, дружини його Зої, Касторія, Транквилліна, пресвітера, та синів його Маркеліна та Марка, дияконів, Клавдія, начальника над тюрмами, сина його Симфоріана, брата його Вікторина, Тивуртія і Кастула (бл. 287). Прп. Севастіана Сохотського, Пошехонського (бл. 1500). Прославлення прав. Симеона Верхотурського (1694). Свт. Модеста, архієп. Єрусалимського (633 – 634). Прп. Флора, єп. Амійського (VII). Прп. Михаїла, сповідника (бл. 845). Як., 50 зач., I, 1 – 18. Мк., 44 зач., X, 11 – 16.

Січень за новим стилем

19 (1)
четвер

Мч. Вонифатія (290). **Прп. Іллі Муромця, Печерського, у Ближніх печерах (бл. 1188).** Мчч. Іллі, Прова та Аріса, єгиптян (308). Мч. Полієвкта і Тимофія, диякона (IV). Свт. Вонифатія Милостивого, єп. Ферентійського (VI). Свт. Григорія, єп. Омиритського (бл. 552).

Як., 51 зач., I, 19 – 27. Мк., 45 зач., X, 17 – 27.

20 (2)
п'ятниця

Передсвятю Різдва Христового. Сщмч. Ігнатія Богоносця (107). Прав. Іоана Кронштадтського (1908). **Прп. Ігнатія, архім. Печерського, у Дальніх печерах (1435).** Свт. Філогонія, єп. Антиохійського (323). Свт. Даниїла, архієп. Сербського (1338).

Новодворської і Ленківської (Новгород-Сіверської), званої «Спасителька потопаючих», ікон Божої Матері.

Як., 52 зач., II, 1-11. Мк., 46 зач., 23-32.

21 (3)
субота

Субота перед Різдвом Христовим.

Мц. Юліанії і з нею 500 мужів та 130 жінок, що в Нікомидії постраждали (304). **Кончина святителя Петра, митр. Київського і всієї Руси чудотворця (1326).** Блгв. кн. Юліанії Вяземської (1406). Блж. Прокопія, Христа ради юродивого, В'ятського (1627). Мч. Фемістоклія (251).

Суботи перед Різдвом Христовим: Гал., 205 зач., III, 8 – 12. Лк., 72 зач., XIII, 18 – 29. **Свт.:** Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

22 (4)
неділя

Неділя 30-та після П'ятидесятниці, перед Різдвом Христовим, святих отців. Глас 5.

Вмц. Анастасії Узорішительниці (бл. 304). Мчч. Хрисогона, Феодотії, Євда, Євтихіана та інших (бл. 304).

Утр. – Єв. 8-ме: Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – Неділі перед Різдвом Христовим: Євр., 328 зач., XI, 9 – 10, 17 – 23, 32 – 40. Мф., 1 зач., I, 1 – 25.

Вмц.: Гал., 208 зач., III, 23 – 29. Лк. 33 зач., VII, 36 – 50.

23 (5)
понеділок

Седмиця 31-ша після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 32-ої седмиці).

Мчч. на Криті: Феодула, Саторнина, Євпора, Геласія, Євникіана, Зотика, Помпія, Агафопуса, Василіда та Євареста (III). Свт. Феоктиста, архієп. Новгородського (1310). Прп. Нифонта, єп. Кіпрського (IV). Прп. Павла, єп. Неокесарійського (IV).

Як., 53 зач., II, 14 – 26. Мк., 48 зач., X, 46 – 52.

24 (6)
вівторок

Навечір'я Різдва Христового (Різдвяний святвечір). Прмц. Євгенії і з нею мчч. Прота, Якинфа та Клавдії (бл. 262). Прп. Миколая, ченця (IX).

Літургія свт. Василя Великого.

На 1-му часі – Євр., 303 зач., I, 1 – 12. Мф., 2 зач., I, 18 – 25.

На 3-му часі – Гал., 208 зач., III, 23 – 29. Лк., 5 зач., II, 1 – 20.

На 6-му часі – Євр., 304 зач., I, 10 – II, 3. Мф., 3 зач., II, 1 – 12.

На 9-му часі – Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

Літ. – Євр., 303 зач., I, 1 – 12. Лк., 5 зач., II, 1 – 20.

День пісний.

У цей день 1-ий час до утрені не приєднується, а відправляються окремо часи навечір'я та зображальні. Блаженні читаються. **Літургія** починається з **вечірні**. «Блажен муж» не співається. Вхід з Євангелієм, читання восьми паремій. Після 3-ої та 6-ої відчиняються царські врата і співаються заспіви: «З ними ж помилуй нас» і «Життєдавче, слава Тобі». Замість «Достойно...» – «Тобою радіє...». Причасний «Хвалить Господа з небес...». Після відпусту літургії клірики перед свічником із запаленою свічкою співають тропар і кондак свята Різдва Христового.

25 (7) середа

РІЗДВО ГОСПОДА БОГА І СПАСА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

Утр. – Мф., 2 зач., I, 18 – 25.

Літ. – Гал., 209 зач., IV, 4 – 7. Мф., 3 зач., II, 1 – 12.

Літургія свт. Іоана Золотоустого.

Від 25 грудня до 5 січня – Святки (святі дні). Немає посту в середу і п'ятницю.

Всенічна починається з великого повечір'я виголосом «Слава Святій...». Величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, що ради нас ради нині плоттю народився від Безневісної і Пречистої Діви Марії». Приспів на 9-ий пісні канону: «Величай, душе моя, чеснішу і славнішу від горніх воїнств Діву Пречисту Богородицю». **На літургії** антифони свята, вхідний стих: «Із утроби перше денниці родив Я Тебе – клявся Господь і не розкався. Ти ієрей повік за чином Мелхиседековим». Замість трисвятого – «Всі ті...». Замість «Достойно» – «Величай, душе.. Любити нам...» (до віддання). В седмичні дні (до віддання) та на архієрейських службах у свято після малого входу – «Прийдіть, поклонітесь... спаси нас, Сину Божий, що від Діви народився...». До віддання в седмичні дні відпуст святковий, а в недільні – воскресний.

26 (8) четвер

Післясвято Різдва Христового. Собор Пресвятої Богородиці.

Сщмч. Євфимія, еп. Сардійського (бл. 840). Прп. Константина Синадського (VIII). Прп. Євареста (825).

Віленсько-Остробрамської, «Трьох радостей», «Милостивої» і Барлівської «Блаженна Утроба» (1392) ікон Божої Матері.

Богородиці: Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

На вечірні вхід, прокимен великий: «Хто бог великий...». Замість «Чеснійшу» співаються приспіви свята. Співається велике славослів'я.

27 (9) п'ятниця

Ап. першомч. і архідіякона Стефана (34).

Прп. Феодора Начертанного, спов. (бл. 840). Свт. Феодора, архієп. Константинопольського (бл. 686).

1 Пет., 58 зач., I, 1 – 2; 10 – 12; II, 6 – 10. Мк., 53 зач., XII, 1 – 12.

Першомч.: Діян., 17 зач., VI, 8 – 15; VII, 1 – 5, 47 – 60. Мф., 87 зач., XXI, 33 – 42.

28 (10) субота

Субота після Різдва Христового

Мчч. 20 000, у Нікомидії спалених: Гликерія, пресвіт, Зинона, Феофіла, дияк., Дорофея, Мардонія, Мигдонія, дияк., Індиса, Горгонія, Петра, Євфимія, мцц. Агафії, Домни, Феофіли та інших (302). Прп. Ігнатія Ломського, Ярославського (1591). Ап. від 70 Никанора (34).

Суботи після Різдва Христового: 1 Тим., 288 зач., VI, 11-16. Мф., 46 зач., XII, 15-21.

Ряд.: 1 Сол., 273 зач., V, 14-23. Лк., 84 зач., XVII, 3-10.

29 (11) неділя

Неділя 31-та після П'ятидесятниці, після Різдва Христового. Глас 6. Прав. Йосифа Обручника, Давида, царя, і Якова, брата Господнього. Прп. Іова Манявського (1621).

Мчч. 14 000 немовлят, Іродом у Вифлеємі вбитих (І). Прп. Маркела, ігумена обителі «Невсипущих» (485). **Прпп. Марка, гробокопателя, Феофіла та Іоана Печерських, у Ближніх печерах (ХІІ).** Прп. Феофіла Омуцького (ХV). Прп. Фадея, спов. (818).

Утр. – Єв. 9-те: Ін., 65 зач., ХХ, 19 – 31.

Літ. – **Неділі після Різдва Христового:** Гал., 200 зач., І, 11 – 19. Мф., 4 зач., ІІ, 13 – 23.

Мчч.: 2 Кор., 180 зач., V, 15 – 21. Мф., 4 зач., ІІ, 13 – 23.

Служба воскресна, післясвята і святим Богоотцям звершується за Марковою главою Типікона під 26 грудня. Порядок поєднання служб вказаний в Мінеї 26 грудня.

На великій вечірні на «Господи, взиваю...» стихири воскресні 3, свята 4 і святим 3, «Слава...» – святим, «І нині...» – свята. На стиховні стихири свята, «Слава...» – святим, «І нині...» – догматик. На стиховні стихири воскресні, «Слава...» – святим, «І нині...» – свята.

Після «Нині відпускаєш...» тропар свята двічі та тропар святим.

На утрени на «Бог Господь...» тропар воскресний двічі, «Слава...» – святим, «І нині...» – тропар свята. Канон воскресний з ірмосом на 4, Богородиці з Октоїха на 2, свята на 4 і святим на 4. Після 3-ої пісні кондак та ікос свята і сідальний святим. Після 6-ої пісні кондак та ікос святим. Співається «Чеснійшу...». Екзапостиларій воскресний, «Слава...» – святим, «І нині...» – свята. На хвалітних стихири воскресні 4 і свята 4, «Слава...» – святим, «І нині...» – «Преблагословенна». Після великого славослів'я тропар воскресний. На часах тропар воскресний, «Слава...» – тропар свята, святим почергово. Кондак свята і святим почергово.

На літургії тропар воскресний, свята і святим, «Слава...» – кондак святим, «І нині...» – свята. Прокимен, алилуарій та причасний воскресні гласу і святим, Апостол і Євангеліє – Неділі після Різдва Христового і святим. Задостойник свята.

Відпуст в кінці утрени та літургії в недільні дні воскресний, а в седмичні – святковий.

30 (12) понеділок

Седмиця 32-ша після П'ятидесятниці (рядове апостольське і євангельське читання 33-ої седмиці).

Мц. Анісії (285 – 305). Прп. Зотика, пресвітера, сиріт годувальника (IV). Ап. від 70-ох Тимона (І). Мч. Філетера Нікомідійського (311). Прп. Феодори Кесарійської (VIII). Прп. Феодори Царгородської (940). Свт. Макарія, митр. Московського (1563).

1 Пет., 59 зач., ІІ, 21 – ІІІ, 9. Мк., 54 зач., ХІІ, 13-17.

На цей день переноситься служба прп. Меланії Римлянці з 31 грудня.

31 (13) вівторок

Віддання свята Різдва Христового.

Прп. Меланії Римлянки (439).

1 Пет., 60 зач., ІІІ, 10 – 22. Мк., 55 зач., ХІІ, 18 – 27.

На утрени замість «Чеснійшу...» співаються приспиви свята. Співається велике славослів'я.

ПАСХАЛІЯ на 2014 – 2033 рр.

(дати вказані за новим стилем)

Роки	Тривалість м'ясяниць		Неділя про митаря і фарисея (початок Постової Трійді)	Неділя м'ясопущена	Неділя сиропущена (Прощена неділя)	Благовіщення (7 квітня) припадає на:	Неділя Вайі (Вербна)	ПАСХА	Переполо-внина	Вознесіння Господнє	День Святої Трійці, П'ятиде-сятниця	Тривалість Петрового посту	
	тиж.	днів										тиж.	днів
2014	6	6	9 лютого	23 лютого	2 березня	Понеділок 6-ої седам.	13 квітня	20 квітня	14 травня	29 травня	8 червня	3	5
2015	5	5	1 лютого	15 лютого	22 лютого	Великий вівторок	5 квітня	12 квітня	6 травня	21 травня	31 травня	4	6
2016	8	4	21 лютого	6 березня	13 березня	Четвер 4-ої седам.	24 квітня	1 травня	25 травня	9 червня	19 червня	2	1
2017	6	2	5 лютого	19 лютого	26 лютого	П'ятниця 6-ої седам.	9 квітня	16 квітня	10 травня	25 травня	4 червня	4	2
2018	5	1	28 січня	11 лютого	18 лютого	Велику суботу	1 квітня	8 квітня	2 травня	17 травня	27 травня	5	3
2019	8	-	17 лютого	3 березня	10 березня	Неділю 4-ту	21 квітня	28 квітня	22 травня	6 червня	16 червня	2	4
2020	6	6	9 лютого	23 лютого	1 березня	Вівторок 6-ої седаміці	12 квітня	19 квітня	13 травня	28 травня	7 червня	3	6
2021	8	4	21 лютого	7 березня	14 березня	Середа 4-ої седаміці	25 квітня	2 травня	26 травня	10 червня	20 червня	2	-
2022	7	3	13 лютого	27 лютого	6 березня	Четвер 5-ої седаміці	17 квітня	24 квітня	18 травня	2 червня	12 червня	3	1
2023	6	2	5 лютого	19 лютого	26 лютого	П'ятниця 6-ої седаміці	9 квітня	16 квітня	10 травня	25 травня	4 червня	4	2
2024	9	1	25 лютого	10 березня	17 березня	Нед. 3-тє, Хрестопоклонну	28 квітня	5 травня	29 травня	13 червня	23 червня	1	4
2025	6	6	9 лютого	23 лютого	2 березня	Понеділок 6-ої седаміці	13 квітня	20 квітня	14 травня	29 травня	8 червня	3	5
2026	5	5	1 лютого	15 лютого	22 лютого	Великий вівторок	5 квітня	12 квітня	6 травня	21 травня	31 травня	4	6
2027	8	4	21 лютого	7 березня	14 березня	Середа 4-ої седаміці	25 квітня	2 травня	26 травня	10 червня	20 червня	2	-
2028	6	3	6 лютого	20 лютого	27 березня	П'ятниця 6-ої седаміці	9 квітня	16 квітня	10 травня	25 травня	4 червня	4	2
2029	5	1	28 січня	11 лютого	18 лютого	Велику суботу	1 квітня	8 квітня	2 травня	17 травня	27 травня	5	3
2030	8	-	17 лютого	3 березня	10 березня	Неділю 4-ту	21 квітня	28 квітня	22 травня	6 червня	16 червня	2	4
2031	5	6	2 лютого	16 лютого	23 лютого	Великий понеділок	6 квітня	13 квітня	7 травня	22 травня	1 червня	4	5
2032	8	5	22 лютого	7 березня	14 березня	Середа 4-ої седаміці	25 квітня	2 травня	26 травня	10 червня	20 червня	2	-
2033	7	3	13 лютого	27 лютого	6 березня	Четвер 5-ої седаміці	17 квітня	24 квітня	18 травня	2 червня	12 червня	3	1

ІМЕНА СВЯТИХ, ЩО ЗГАДУЮТЬСЯ В КАЛЕНДАРІ,

З ВКАЗІВКОЮ НА ДНІ ЇХНЬОЇ ПАМ'ЯТІ ЗА НОВИМ СТИЛЕМ
(ВРАХОВУЮЧИ ТЕ, ЩО ПОВСЯКДЕННЕ, МИРСЬКЕ ЖИТТЯ ВІРНИХ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ПРОХОДИТЬ ЗА НОВИМ СТИЛЕМ)
ТА З ПЕРЕКЛАДОМ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ЗНАЧЕННЯ ДЕЯКИХ ІМЕН

Скорочення: січ. – січень, лют. – лютий, бер. – березень, квіт. – квітень, трав. – травень, черв. – червень, лип. – липень, серп. – серпень, вер. – вересень, жовт. – жовтень, лист. – листопад, груд. – грудень.

Числа при скороченнях означають дні, в які святкується пам'ять святого, напр.: Авакум – груд. 2, лип. 6.

Знаком * позначені імена святих, які відсутні під числами в місяцеслові, але згадуються в богослужбових книгах

ІМЕНА ЧОЛОВІЧІ

А

***Аарон**, праотець, брат Мойсея Боговидця:
Неділі свв. праотців і свв. отців (д.-євр.)

Або Тбіліський, мч.: січ. 21 (груз.)

***Аввакір** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

Авакум (Абакум) – любов Бога (євр.)

• Персянин, Римський, мч.: лип. 19

• пророк, з 12-ти малих пророків: груд. 15

Августин Іппонійський, єп., блаж.: черв. 28
– величний, священний

Авда Перський, єп., сщмч.: квіт. 13 – слуга (халд.)

Авделай Селевкійський, пресвітер, сщмч.: квіт. 30 (перс.)

Авдікій Перський, диякон, сщмч.: квіт. 23
– який заперечує (перс.)

Авдифакс Персянин, Римський, мч.: лип. 19 (перс.)

Авдієс Перський, мч.: квіт. 22 – слуга Ісуса (євр.)

Авдій (Овдій) – слуга Господень (євр.)

• (Авид) Перський, мч.: вер. 18

• пророк, з 12-ти малих пророків: груд. 2

Авдон Перський, Римський, кн., мч.: серп. 12 – слуга (євр.)

***Авель** син Адама: неділі Свв. праотців;
Свв. отців – печаль (д.-євр.)

Авенір Індійський, цар, прп.: груд. 2

Аверкій (Оверкій) – який утримує, віддаляє (лат.)

• Ієрапольський, рівноап., єп.: лист. 4

• мч., син ап. Алфея: черв. 8

Авив – колос (євр.)

• Готфський, мч.: квіт. 8

• Едеський, диякон, сщмч.: лист. 28

• Єрусалимський, прав., син законоучителя Гамаліїла: серп. 15

• Некреський (Кахетинський), єп., сщмч., засновник грузинського чернецтва: трав. 20; груд. 12

• Олександрійський, диякон, сщмч.: вер. 19

• Самосатський, мч.: лют. 11

Авид – робітник (перс.) – див. Авдій Перський

Авим Маккавей, мч.: серп. 14 – колос зелений (євр.)

Авксентій (Овксен) – примноження (грец.)

• Віфінійський, самітник, пресвітер, прп.: лют. 27

• Перцовський, Вологодський, прп.: черв. 25

• Севастійський, Аравійський, пресвітер, сщмч.: груд. 26

• Халкідський, прп., спов.: трав. 1

Авкт Амфіпольський (Македонський), мч.: лист. 20 – примножений (грец.)

Авраам, старозавітний патріарх, прав.: жовт. 22 – батько багатьох [народів] (євр.)

Авраамій (Аврамій) – великий отець (євр.)

• Арвільський, єп., сщмч.: лют. 17

• Болгарський, Володимирський, мч.: Кв. 14;

- Галицький, Чухломський, Городецький, ігумен: серп. 2
- Затворник, Хіданський, пресвітер: лист. 11
- Каррійський, еп.: лют. 27
- Печензький, Вологодський, прп.: лют. 17
- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: 2 Неділя Вел. посту, жовт. 11
- Печерський, Працелюбний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 3
- Ростовський, архім.: лист. 11
- Смоленський, архім.: вер. 3
- Автоном** Італійський, еп., сщмч.: вер. 25 – самостійний (грец.)
- Авудим** Тенедоський, мч.: лип. 28
- Авундій** – багатий, щедрий (лат.)
- Інтерамський (Італійський), прав.: серп. 12
- Римський, мч.: серп. 26
- Авцій** – див. Рикс
- Агав**, апостол від 70-ти, сщмч.: квіт. 21, січ. 17 – сарана (євр.)
- Агава** Ізмаїльтянин, Сирійський, прп.: груд. 5
- Агапій** – любов (грец.)
- Ватопедський (Афонський), прп.: 2 Нед. після П'ятдес.
- Газький, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 28
- Едеський, мч.: вер. 3
- Кесарійський (Палестинський), мч.: вер. 1
- Римський, мч.: жовт. 3
- Севастійський, мч.: лист. 16
- Сицилійський, прмч.: лют. 6
- Агапіт** – улюблений (грец.)
- *наставник прп. Євфросинії Олександрійської, прп.: субота сиропусна
- Печерський, лікар безвідплатний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: черв. 14
- Римський, диякон, сщмч.: Ср. 23
- І Римський, папа: квіт. 30
- Синадський (Фрігійський), еп., спов.: бер. 3
- *учень прп. Савви Освященного, прп.: субота сиропусна
- Агафангел** – добрий вісник (грец.)
- Есфігменський, прмч.: 2 Нед. після П'ятдесятниці.
- Римлянин, мч.: лют. 5
- Агафодор** – благий дар (грец.)
- Сардійський, мч.: жовт. 26
- Херсонеський, еп., сщмч.: бер. 20
- Агафон** (Агапон, Гапон) – добрий (грец.)
- Печерський, у Дальніх (Феодосієвих) печерах, прп.: бер. 5
- Римський, папа, прп.: бер. 5
- Скитський (Єгипетський), пустельник: бер. 15
- Агафоник** Нікомідійський, Силіврійський, мч.: вер. 4 – благопереможець (грец.)

- Агафопод** Солунський (Фессалонікійський), диякон, сщмч.: квіт. 18 – доброногий (грец.)
- Агафопус** Критський, мч.: січ. 5 – доброногий (грец.)
- Агей** (Огій, Огей) пророк, з 12-ти малих пророків: груд. 29 – урочистий, святковий (євр.)
- Аглаїй** Севастійський, мч.: бер. 22 – блискучий (грец.)
- Агн** Готфський, мч.: квіт. 8 – агнець (лат.)
- Адавкт** – див. Давикт
- Адам** – червона людина, земля (грунт) (д.-євр.)
- *першолюдина: Неділі свв. праотців і свв. отців
- Синайський, прмч.: січ. 27
- Адріан** (Андріан, Андріян) – з Адрії (італійського міста), або той, хто живе на Адріатичному морі
- Ванейський, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
- Коринфський, мч.: квіт. 30
- Нікомідійський, мч.: вер. 8
- Ондрусівський, прмч.: вер. 8
- Пошехонський, Ярославський, ігумен, прмч.: бер. 18; груд. 2
- Аетій** – орел (грец.)
- Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 19
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Аза** Ісаврійський, мч.: груд. 2 – чорнота, міць (євр.)
- Азадан** Перський, диякон, сщмч.: квіт. 23 – слух (перс.)
- Азарія** – поміч Божа (євр.)
- Вавилонський, отрок, прав.: груд. 30
- пророк: лют. 16
- Азат** – скопець (перс.)
- Гадіабський (Перський), мч.: груд. 3
- Перський, мч.: квіт. 27, 30
- Аїфал** – приніс Богу (перс.)
- Арбеський (Перський), мч.: груд. 24
- Перський, диякон, сщмч.: Вр. 1; Лет. 3
- Акакій** – невинний, незлобивий (грец.)
- Апамейський, Мілетський, мч.: серп. 10
- Каппадокіянин, Візантійський, сотник, мч.: трав. 20
- Мелітинський, еп., спов.: вер. 28
- Мелітинський, еп.: квіт. 30
- Новий, Кавсокалівіт, прп.: 2 Нед. після П'ятдесятниці.
- Новий, Сярський, Афонський, прмч.: трав. 14
- Пруський (Віфінський), пресвітер, сщмч.: черв. 1
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Синайський, прп.: лип. 20; груд. 12

Акепсій Арбеський (Перський), мч.: груд. 24 – непохитний (грец.)

Акепсим – глузливий (перс.)

- Антіохійський, Сирійський, пресвітер, са-мітник, прп.: лист. 16

- Наессонський (Анісський), Арбельський, Перський, єп., сщмч.: лист. 16

Акила – орел (лат.)

- апостол від 70-ти, єп. Гераклеїський, сщмч.: лип. 27, січ. 17

- Трапезундський, мч.: лют. 3

Акидин – безпечний (грец.)

- Нікомідійський, Потамський (Фракійський), мч.: трав. 1; вер. 4

- Перський, мч.: лист. 15

- Печерський, архім., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: 2 Неділя Вел. посту, вер. 10.

Акутіон Путеольський, мч.: трав. 4 – го-стрий (лат.)

Алвіан (Альвіан) Анейський, єп., сщмч.: трав. 17 – багатий (грец.)

Алім Маккавей, мч.: серп. 14

Аліпій – безжурний (грец.)

- Печерський, іконописець, у Ближніх (Атонієвих) печерах: серп. 30; жовт. 11

- Стопник, Адріанопольський, прп.: груд. 9

***Алоній** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

Алфей – зміна (євр.)

- Калутинський (Калитський), мч.: жовт. 11

- Капернаумський, апостол від 70-ти, бать-ко апостолів Якова Алфеєва і Матфея євангеліста: черв. 8

- Кесарійський (Палестинський), мч.: груд. 1

Алфій Бастійський (Месопольський), мч.: трав. 23

Амвросій (Амброзій) – безсмертний, боже-ственний (грец.)

- Медиоланський, єп.: груд. 20

- Оптинський, прп.: жовт. 23

Аммон – піщаний (єгип.); митець, майстер, художник (євр.)

- (Амун) Нітрійський, Єгипетський, прп.: жовт. 17

- Печерський, мандрівник, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жовт. 17

***Аммона** Єгипетський, прп.: субота сиро-пусна

***Аммонафа** Єгипетський, пустельник, прп.: субота сиропусна

***Аммоній** Єгипетський, прп.: субота сиро-пусна

Аммун – піщаний (єгип.); митець, майстер, художник (євр.)

- Іраклійський, диякон, сщмч.: вер. 14

- Нітрійський – див. Аммон Нітрійський

***Амон** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

Амонит Мелітинський, мч.: лист. 20

Амос пророк, з 12-ти малих пророків: черв. 28 – тягар, сила, твердість (євр.)

Амплій, апостол від 70-ти, єп. Діосполь-ський, сщмч.: лист. 13, січ. 17 – великий, широкий (лат.)

Амфіан Патарський, Кесарійський (Олек-сандрійський), мч.: квіт. 15 – окружний (грец.)

Амфілохій – важкородний; який сидить у засідці, з Амфілохії (грец.)

- Глушицький, ігумен, прп.: жовт. 25

- Іконійський, єп.: груд. 6

- Іллірійський, мч.: квіт. 5

- Печерський, Володимиро-Волинський, єп.: жовт. 23

- Почаївський, прп.: трав. 12

Ананія (Ананій) – Бог милостивий, благо-дать Божа, кого Бог дарував (євр.)

- апостол від 70-ти, єп. Дамаський, сщмч.: жовт. 14, січ. 17

- Вавилонський, отрок, прав.: груд. 30

- Персянин, мч.: груд. 14

- Селевкійський, пресвітер, сщмч.: квіт. 30

- Фінікійський, пресвітер, сщмч.: лют. 8

Анастасій – воскресіння, воскресенний (грец.)

- Аквілейський, Салонський, мч.: лист. 7; груд. 18

- Єгипетський, прмч.: січ. 21

- Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28

- Персянин, прмч.: лют. 4, 6

- Печерський, диякон, сщмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: лют. 4

- Римський, Константинопольський, прп., спов.: лют. 3

- І Синаїт, Антіохійський, патріарх: трав. 3

- Синайський, ігумен: трав. 3

Анатолій – східний (грец.)

- Константинопольський, патріарх: лип. 16

- Нікейський, мч.: груд. 3

- Нікомідійський, мч.: трав. 6

- Печерський, затворник, у Ближніх (Анто-нієвих) печерах: лип. 16

- Печерський, затворник, у Дальніх (Фео-досієвих) печерах: лип. 16

Ангеляр Охридський, рівноап.: серп. 9 – ві-сник (грец.); ангельський (болг.)

Ангій Севастійський, мч.: бер. 22 – посудина (грец.)

Андрій – мужній (грец.)

- Ефеський, пресвітер, сщмч.: жовт. 4

- Константинопольський, Христа заради юродивий: жов. 15

- Критський, архієп.: лип. 17

- Критський, прмч.: жовт. 30

- Лампсакійський, мч.: трав. 31
- Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28
- Оксиринфський (Єгипетський), прп.: черв. 25; груд. 15
- Первозванний, апостол з 12-ти, брат ап. Петра: груд. 13; лип. 13
- Рубльов, прп., іконописець: лип. 17
- Сиракузький, мч.: жовт. 6
- Смоленський, Переяславський, кн.: лист. 9
- Стратилат, Таврійський, мч.: вер. 1
- Тотемський, Христа заради юродивий: жовт. 23

Андроник – переможець мужів (грец.)

- Аназарвський, мч.: жовт. 25
- Антіохійський, Єгипетський, прп.: жовт. 22
- апостол від 70-ти, еп. Паннонійський: січ. 17; трав. 30; серп. 12
- Московський, ігумен, уч. прп. Сергія Радонезького: черв. 26

Анект Коринфський, мч.: бер. 23 – терпимий (грец.)

Анемподист Перський, мч.: лист. 15 – безперешкодний (грец.)

Аникита – непереможний (грец.)

- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Нікомідійський, мч.: серп. 25
- Нікопольський – див. Іанікіт

Анін Халкідонський, ієром., прп.: бер. 26, 31

Антіох – той, хто чинить опір; той, хто їде назустріч (грец.)

- *прп.: субота сиропусна
- Севастійський, лікар, мч.: лип. 29
- Сирійський, пустельник, прп.: серп. 5

Антипа (Антип) – упертий, міцний, проти усього (грец.)

- Валаамський (Афонський), прп.: січ. 23
- Пергамський, еп., щмч.: квіт. 24

Антипатр Кизичеський, мч.: трав. 12 – замість батька (грец.)

Антоній (Антін, Антон) – здобуття навза́мін (грец.)

- Апамейський, мч.: лист. 22
- Великий, Єгипетський, прп., засновник пустельництва: січ. 30
- Віленський (Литовський), мч.: квіт. 27
- Димський, прп.: січ. 30; лип. 7
- Єгипетський, пресвітер, щмч.: січ. 23
- Константинопольський, патріарх: лют. 25
- Леохновський, Новгородський, ігумен: жовт. 30
- Марткобський, Іверський, стовпник, один із засновників грузинського чернецтва: лют. 1; трав. 20
- мч.: бер. 14
- Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23
- Олександрійський, мч.: серп. 22

- Печерський, засновник Києво-Печерської Лаври, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 23; 2 Нед. Вел. посту; жовт. 11
- Римлянин, Новгородський, прп.: серп. 16
- Римський, мч.: лип. 19
- Сийський, ієром.: груд. 20
- Чорноєзерський, прп.: січ. 30

Антонін

- Анкірський, мч.: лист. 20
- Єфеський: серп. 17; лист. 4
- Кесарійський (Палестинський), пресвітер, щмч.: лист. 26
- Маккавей, мч.: серп. 14
- Нікомідійський, мч.: трав. 2
- Римський, мч.: черв. 20
- Сиракузький, мч.: жовт. 6
- Сирійський, пустельник, прп.: бер. 8

Анувій Єгипетський, пустельник, прп.: черв. 18 – Анубіс, ім'я єгипетського бога (єгип.)

Анфім – вкритий квітами (грец.)

- Кілікійський, мч.: жовт. 30
- Нікомідійський, еп., щмч.: вер. 16
- *учень прп. Савви Освященного, прп.: субота сиропусна

Анфір Римський, папа, щмч.: серп. 18 – квітучий (грец.)

Апеллес – див. Апеллій, апостол

Апеллій – який належить до зібрання (грец.); непокликаний (лат.)

- (Апеллес), апостол від 70-ти, еп. Іраклійський

- (Фракійський): січ. 17; вер. 23; лист. 13

Олександрієць – див. Аполлос Олександрієць

Аполлінарій Равеннійський, еп., щмч.: серп. 5 – Аполлонові присвячений (грец.)

Аполлон Єгипетський, мч.: черв. 18 – губитель (грец.)

Аполлоній – Аполлонів (грец.)

- Антінойський, мч.: груд. 27
- Єгипетський, Фіваїдський, пустельник: квіт. 13

- Іконійський, мч.: лип. 23

- Інтерамський (Італійський), мч.: серп. 12

Аполлос – губитель (грец.)

- (Апеллій) Олександрієць, апостол від 70-ти, еп. Критський, Кесарійський, Смирнський: січ. 17; квіт. 12; вер. 23; груд. 23
- Нікомідійський, мч.: трав. 4

Апроніан Римський, мч.: черв. 20 – непередбачений (грец.)

Ардаліон, мч.: квіт. 27 – посудина для окроплення, забруднений (грец.); мутшливий (лат.)

Арефа – орел (араб.)

- Негранський, градоправитель, мч.: лист. 6
- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 6; жовт. 11

Арис – за ім'ям бога війни (грец.)

- *Єгипетський, прп.: субота сиропусна
- Єгиптянин, мч.: січ. 1

Аристарх апостол від 70-ти, єп. Апамейський, сщмч.: січ. 17; квіт. 28; жовт. 10

Аристіон Олександрійський, єп., сщмч.: вер. 16 – найкращий; нагорода (грец.)

Аристовул, апостол від 70-ти, єп. Вританійський (Британський): січ. 17; бер. 29, лист. 13 – кращий радник (грец.)

Аристоклій – прекрасний, доброславний (грец.)

- Саламінський (Кіпрський), пресвітер, сщмч.: лип. 3

Аріан Антіноійський, мч.: груд. 27 – левів (євр.)

Арій Єгипетський, мч.: черв. 18 – хоробрий (грец.); лев (євр.)

Аркадій – пастух; з Аркадії (грец.)

- Кіпрський, прп.: бер. 19
- Константинопольський, Палестинський, прп.: лют. 8
- Новоторзький, Вяземський, прп.: серп. 27; груд. 26

Аронос Римський, мч.: лип. 19 (грец.)

Арпила Готфський, прмч.: квіт. 8

Арсеній (Арсен, Арсентій) – мужній, чоловік (грец.)

- Великий, прп.: трав. 21
- Керкирський, архієп.: лют. 1
- Комельський, Вологодський, ігумен: вер. 6
- Коневський, прп.: черв. 25
- Латрійський, ігумен: груд. 26
- Новгородський, Христа заради юродивий: лип. 25
- Печерський, Працелюбний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: трав. 23; вер. 10
- Ростовський, митр., сщмч.: бер. 13
- І Сербський, архієп.: лист. 10
- Тверський, єп.: бер. 15; у неділю після лип. 12

Артема – здоровий (грец.)

- апостол від 70-ти, єп. Лістрійський: січ. 17; лист. 12

- Кизичеський, мч.: трав. 12

Артемій (Артем) – здоровий (грец.)

- Антіохійський, воєначальник, вчмч.: лист. 2
- Веркольський, отрок, прав.: лип. 6; лист. 2
- (Артемон) Солунський (Селевкійський), єп.: квіт. 6

Артемон – вітрило (грец.)

- Лаодикійський, пресвітер, сщмч.: квіт. 26
- Солунський – див. Артемій Солунський

Архип – конюх (грец.)

- апостол від 70-ти, єп. Колоський, сщмч.: січ. 17; бер. 4; груд. 5

- Херотопський (у Хонех), паламар, прп.: вер. 19

Архілій Римський, ієрей, сщмч.: квіт. 19 – начальник сонця (грец.)

Арчил II Іверський, цар, мч.: лип. 4 (груз.)

Асинкрит (Асигкрит), апостол від 70-ти, єп. Гірканський, сщмч.: січ. 17; квіт. 23 (грец.)

***Асир**, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Свв. праотців; Свв. отців

Аскалон Антіноійський, мч.: черв. 2 – небезжливий (грец.)

Аскольд – див. Оскольд

Аскліпіодот, мч.: лип. 16 – дар Ескулапа (бога врачування) (грец.)

Астерій – зоряний (грец.)

- Егейський, мч.: черв. 2
- Кашкаранський – див. Аксій
- Кілікійський, мч.: лист. 11
- Римлянин, мч.: лип. 19
- Синклітик, Кесарійський (Палестинський), мч.: сер. 20

Астій Диррахійський, єп., сщмч.: черв. 17 – міський (грец.)

Астіон Алмірисський, прмч.: лип. 20 – привітний (грец.)

Атгій Пергійський (Памфілійський), мч.: серп. 14 – нападаючий (грец.)

Аттик – сусід; з Аттики (грец.)

- *Константинопольський, архієп.: субота сиропусна

- Севастійський, мч.: лист. 16

Афанасій (Атанас, Атанасій, Панас) – безсмертний (грец.)

- Афонський, ігумен: лип. 18
- Брестський, ігумен, прмч.: серп. 2; вер. 18
- Великий, Олександрійський, патріарх: січ. 31; трав. 15

- коментарисій (доглядач темниць), мч.: січ. 17
- І Константинопольський, патріарх: лист. 6
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Мідикійський, прп.: лист. 8

- Мурманський, Олонецький, ігумен: бер. 21
- Наволоцький, прп.: січ. 31

- Павлопетрійський, прп., спов.: бер. 7

- III Пателарій, Сидячий, Константинопольський, Лубенський, патріарх: трав. 15

- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11; груд. 15

- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10; груд. 15

- Саламінський (Кіпрський), мч.: лип. 3

- Севастійський, мч.: бер. 22

- Тарсійський (Кілікійський), еп., сщмч.: вер. 4

Афіноген Підахфойський, Севастійський, еп., сщмч.: лип. 29 – з Афін (грец.)

Афінодор – дар богині Афін (грец.)

- Месопотамський, прмч.: груд. 20

- *учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна

***Афр** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

Афоній – достаток (грец.)

- Перський, мч.: лист. 15

Африкан – африканський

- мч.: лист. 10

- Петрійський (Африканський), мч.: бер. 26; квіт. 23

***Афродісій**, учень прп. Савви Освященного, прп.: субота сиропусна

Ахаз Праведний: квіт. 14 – володар (євр.)

Ахайк, апостол від 70-ти: січ. 17 – ахейський (грец.); сумний (євр.)

Ахила Печерський, диякон, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: січ. 17; вер. 10 (грец.)

***Ахилла**. прп.: субота сиропусна

Ахиллій Ларисійський, свт.: трав. 28 – що належить Ахіллесові; круглоустий; що приносить скорботу війську (грец.)

Ахія Силомлянин, прор.: лист. 25 – друг Господній (євр.)

Б

Бідзіна Ксанський, кн., мч.: вер. 31 (груз.)

Богдан – див. Феодот

Боголеп (слав.) – див. Феопрепій

Борис (слав.)

- (у хрещенні Михаїл) Болгарський, рівноап. цар (хреститель Болгарії): трав. 15
- (у хрещенні Роман), стртп., кн.: трав. 15; серп. 6

Боян Болгарський, кн., мч.: квіт. 10 (болг.)

В

Вавила (Вавило, Вавил) – змішання (сир., євр.)

- Антіохійський, еп., сщмч.: вер. 17
- Нікомідійський, мч.: вер. 17
- Сицилійський, ієрей, самітник, сщмч.: лют. 6
- *Тарсійський, прп.: субота сиропусна

Вадим Перський, архім., прмч.: квіт. 22 (перс.)

Вакх – бог виноробства (грец.)

- Римлянин, мч.: жовт. 20
- Фракійський, мч.: трав. 19

Валент (Уалент) – міцний, сильний (лат.)

- Кесарійський (Палестинський), диякон, сщмч.: бер. 1

- Севастійський, мч.: бер. 22

Валентин – сильний (лат.)

- Доростольський, мч.: трав. 7

- Интерамський (Італійський), еп., сщмч.: серп. 12

- Римлянин, пресвітер, сщмч.: лип. 19

Валеріан – з міста Валерії (лат.)

- Римський, мч., чоловік мц. Кікілії Римської: груд. 5

- Римський, мч.: черв. 14

- Томський (Кюстенджійський), мч.: вер. 26

- Трапезундський, мч.: лют. 3

Валерій – бадьорий, міцний (лат.)

- Мелітинський, мч.: лист. 20

- Севастійський, мч.: бер. 22

Валтос Антіохійський (Пісидійський), мч.: лют. 23 – занурений (грец.)

Варадат Сирійський, пустельник, прп.: бер. 7 (сир.)

***Варак** вождь єврейський: Неділя свв. пратотців

Варахііл, Архангел: лист. 21 – Богом благословенний (євр.)

Варахій Мелітинський, мч.: лист. 20 – Богом благословенний (євр.)

Варахісій Перський, мч.: квіт. 10 (перс.)

Варвар – грубий, іноземець (грец.)

- Луканський, мч., що був розбійник: трав. 19
- Фракійський, мч.: трав. 19

Варипсав, мч.: вер. 23 – недоторканий (грец.)

Варлаам – син Божий (халд.)

- Антіохієць, Кесарійський (Каппадокійський), мч.: груд. 2

- Індійський, ієрей, пустельник: груд. 2

- Печерський, ігумен (1-й), у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11; груд. 2

- Пінезький, Вазький, Шенкурський, прп.: лип. 2

- Хутинський, прп.: Лист. 6; 1-а пт. Петрового посту

Варнава – син утішання (євр.)

- (Іосія), апостол від 70-ти, еп. Медіоланський, Кіпрський, сщмч.: січ. 17; черв. 24

- Ветлузький, прп.: черв. 24

Варсава (Іосій, Йосип, Іуст), апостол від 70-ти, еп. Єлевферопольський, сщмч.: січ. 17; лист. 12

Варсис Едеський, еп., спов.: вер. 7

Варсонофій

- Великий, прп.: лют. 19

- Дамаський – див. Іоанн (Варсонофій)

- Тверський, еп.: квіт. 24; жовт. 17

Варул Антіохійський, отрок, мч.: груд. 1 – раб Божий (сир.)

Варух, прор.: жовт. 11 – благословенний (євр.)

Варфоломій (Бартоломій, Нафанаїл), апостол з 12-ти: трав. 5; черв. 24; лип. 13; вер. 7 – син Толомея (євр.)

Василід – царствений (грец.)

- Критський, мч.: січ. 5
- мч.: квіт. 14
- Нікомідійський, мч.: лют. 2

Василій – царський (грец.)

- Амасійський, єп., сщмч.: трав. 9, 13
- Анкірський, Кесарійський, мч.: січ. 14
- Анкірський, пресвітер, сщмч.: квіт. 4
- Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 19
- Великий, Кесарійський (Каппадокійський), архієп.: січ. 14; лют. 12
- Візантійський, мч.: груд. 11
- Всеволодович Ярославський, кн.: черв. 21; лип. 16
- Декаполіт, прп., спов.: бер. 13
- * ієрей, що з послуху в труну вселився, прп.: субота сиропусна
- Константинопольський – див. Вассіан Константинопольський
- Мангазейський, мч.: квіт. 5
- Московський, Христа заради юродивий: серп. 15
- Новий, Константинопольський, прп., спов.: квіт. 8
- Парійський, єп., спов.: квіт. 25
- Печерський, ієром., прмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11; серп. 24
- рівноап. – див. Володимир рівноап. кн.
- Романович – див. Олег
- (Василько), Ростовський, блгв. кн., мч.: бер. 17
- Рязанський, єп.: черв. 23; лип. 16
- Соколовський, прп.: у нед. після лип. 12
- Херсонеський, єп., сщмч.: бер. 20

Василіск Команський, мч.: бер. 16, черв. 4 – царьок (грец.)

Василько – див. Василій Ростовський

Васой Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 19

Васс Нікомідійський, мч.: лют. 2

Вассіан

- (Василій) Константинопольський, ігумен: жовт. 23
- Лавдійський, єп.: черв. 23
- Пертомінський, Соловецький, прп.: черв. 18, 25
- Тиксенський, Тотемський, прп.: вер. 25

Ват (Вата) Персіянин, прмч.: трав. 14 – купина (грец.)

Вафусій Готфський, пресвітер, сщмч.: квіт. 8

Вахтисій Бет-Нікторський (Перський), єп., сщмч.: черв. 31

Вендиміан Віфінійський, пустельник: лют. 14 – виноградар (лат.)

Венедикт (Бенедикт) Нурсійський, ігумен, прп.: бер. 27 – благословенний (лат.)

Венедим Афінянин, мч.: трав. 31

Веніамін – син десниці (євр.)

- *Нітрійський, прп.: субота сиропусна
- *один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Неділі свв. праотців, свв. отців
- Перський, диякон, сщмч.: квіт. 13; жовт. 26
- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10; жовт. 26
- Синайський, прмч.: січ. 27

Верк Готфський, пресвітер, сщмч.: квіт. 8

Віанор Пісидійський, мч.: лип. 23 – сильний (грец.)

Вівіан Севастійський, мч.: бер. 22 – який живе (лат.)

Вікентій Августопольський (Сарагосський), Валенсійський, диякон, сщмч.: лист. 24 – який перемагає (лат.)

Віктор – переможець (лат.)

- Дамаський, мч.: лист. 24
- Коринфський, мч.: лют. 13; бер. 23
- Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28
- Нікомідійський, мч.: трав. 1
- (Фотин), Римський, мч.: квіт. 2
- Халкідонський, мч.: вер. 29

Вікторин – переможний (лат.)

- Коринфський, мч.: лют. 13; бер. 23
- Римський, мч.: груд. 31

Віл Сирійський, мч.: лист. 10 – старий (грец.)

Вірилад Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23 (грец.)

Віссаріон Єгипетський, пустельник: черв. 19 – лісовий (грец.)

Віт Римський, мч.: трав. 29, черв. 28 – переможений (лат.)

Віталій – життєвий (лат.)

- Керкирський, мч.: трав. 11
- Олександрійський, прп.: трав. 5
- Римлянин, мч.: лют. 7

***Вітімії** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

Віфоній, мч.: квіт. 16 – глибинний (грец.)

Владислав Сербський, кн.: жовт. 7 (слов.)

Власій (Влас, Улас) – простий, грубий (грец.)

- (Вукол) Кесарійський (Каппадокійський), спов.: лют. 16

- Севастійський, єп., сщмч.: лют. 24

Володимир (слов.)

- (у хрещенні Василій) рівноап., вел. кн.: лип. 28
 - (Іоан) Сербський, кн., мч.: черв. 4
 - Ярославич Новгородський, кн.: жовт. 17
- Воніфатій** (Боніфатій) – благодворець (лат.)
- Милостивий, Ферентійський, єп.: січ.

- Тарсійський, мч.: січ. 1
- Всеволод** (у хрещенні Гавриїл), Новгородський, Псковський, блгв. кн.: лют. 24, трав. 5, груд. 10 – який усім володіє (слов.)
- Вукол** – пастух (грец.)
- Кесарійський – див. Власій Кесарійський
- Смирнський, свт.: лют. 19
- В'ячеслав** Чеський, блгв. кн., стрп.: бер. 17, жовт. 11 (слов.)

Г

- Гавделас** – див. Гаведай
- Гаведай** (Гавделас) Перський, царевич, мч.: жовт. 12
- Гавиній** Римський, пресвітер, щмч.: серп. 24 (лат.)
- Гавриїл** – муж Божий, кріпость Божа (євр.)
- Адріанопольський, пресвітер, щмч.: лют. 4
- Архангел: квіт. 8; лип. 26; лист. 23
- Афонський, архім., прп.: лип. 22
- Білостоцький, Слуцький, немовля, мч.: трав. 3
- Лісновський, прп.: січ. 28
- Новгородський – див. Всеволод Новгородський
- Ольгович – див. Ігор
- Святогорець, Іверський (Афонський), прп.: лип. 25
- ***Гад**, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців – щастя (євр.)
- Гаїй** – земний (грец.)
- апостол від 70-ти, єп. Ефеський: січ. 17; лист. 18
- Нікомідійський, мч.: лист. 3
- *прп.: субота сиропусна
- Олександрійський, диякон, щмч.: жовт. 17
- Римський, папа, щмч.: серп. 24
- Садонський, Анкірський, мч.: лип. 6
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Галактіон** – молочний (грец.)
- Вологодський, затворник, прмч.: жовт. 7
- Ємеський (Фінікійський), мч.: лист. 18
- мч.: лип. 5
- Галик**, мч.: квіт. 16
- Гамаліїл**, іудейський законоучитель, прав.: серп. 15 – нагорода Божа (євр.)
- ***Гедеон** суддя Ізраїльський: Нед. свв. праотців – руйнівник (євр.)
- Геласій** – той, що сміється (грец.)
- Критський, мч.: січ. 5
- *Палестинський, прп.: субота сиропусна
- Гемелл** Пафлагонянин, Анкірський, Багатостраждальний, мч.: груд. 23 – близнюк, двійник (лат.)

- Геннадій** – благородний (лат.)
- Важеозерський, прп.: лип. 22
- Константинопольський, патріарх: вер. 13
- Костромський, Любимоградський, прп.: лют. 5
- Новгородський, архієп.: груд. 17
- Георгій** (Юрій) – хлібороб (грец.)
- Амастрідський, єп.: бер. 6
- Антіохійський (Пісидійський), єп., спов.: трав. 2
- (Юрій) Всеволодович, Володимирський, вел. кн.: лют. 17
- Девельтський, Адріанопольський, єп., щмч.: лют. 4
- Константинопольський, спов.: трав. 26
- І Константинопольський, патріарх: серп. 18
- Лімніот (озерник), прп., спов.: вер. 6
- ІІ Мітиленський, єп.: трав. 29
- Мітиленський, митр., спов.: квіт. 20
- (Мхеїдзе), архім., спов.: вер. 21
- Новий, Серб, Софійський, Болгарський, мч.: черв. 8
- Ольгович – див. Ігор
- Пелопонеський, Малейн, прп.: квіт. 17
- Побідоносець, вмч.: трав. 6; лист. 16, 23; груд. 9
- Святогорець, Іверський (Афонський), ктитор, перекладач Св. Письма грузинською мовою: лип. 10
- Хозевіт, прп.: січ. 21
- Хоробрий – див. Мстислав Хоробрий
- Герасим** – шановний (грец.)
- Великопермський (Устьвимський), єп., щмч.: лют. 6, 11
- Вологодський, прп.: бер. 17
- Йорданський, прп.: бер. 17
- Гервасій** Медіоланський, мч.: Ж. 14 – спиносець (герм.)
- Герман** – єдиноутробний (лат.)
- Аляскінський, прп.: серп. 9
- Валаамський, прп.: лип. 11; вер. 24
- *Віфлеємський, прп.: субота сиропусна
- Диррахійський, мч.: лип. 20
- Казанський, архієп.: лип. 6; жовт. 8; лист. 19
- Кесарійський (Палестинський), мч.: лист. 26
- Константинопольський, патріарх: трав. 25
- Соловецький, самітник: серп. 12, 21
- Гермоген** – див. Єрмоген (грец.)
- Геронтій** – престарілий (грец.)
- мч.: квіт. 14
- Печерський, канонарх, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10; квіт. 14
- Гігантій** Мелітинський, мч.: лист. 20 – велетенський (грец.)
- Гімнасій** Візантійський, мч.: жовт. 10 – той, хто робить вправи (грец.)

Глиkerій Нікомідійський, пресвітер, сщмч.: січ. 10 – солодкий (грец.)

Гліб (слов.)

- Володимирський, кн.: лип. 3
- (у хрещенні Давид), стртп., кн.: трав. 15; серп. 6; вер. 18

Гоброн (у хрещенні Михаїл) Кахетинський, кн., мч.: лист. 30 – мужній, добрий (араб.)

Горазд (болг.)

- Богемський і Мораво-Сілезький (Сербський), еп., сщмч.: вер. 4
- Охридський (Болгарський), рівноап., еп., спов.: вер. 9

Горгій (Гордій) Єгипетський, мч.: черв. 18 – грізний, швидкий (грец.)

Горгоній – який належить Богові (грец.)

- Нікомідійський, мч.: вер. 16; січ. 10
- Севастійський, мч.: бер. 22

Гордіан Новодунський, мч.: вер. 26 – із м. Гордія (грец.)

Гордій – гордієць (грец.)

- Єгипетський – див. Горгій
- Каппадокійський, сотник, мч.: січ. 16

Григорій – який пильнує (грец.)

- Авнезький, прмч.: черв. 28
- Акрагантійський, еп.: груд. 6
- Акритський, прп.: січ. 18
- Антіохійський, патріарх: трав. 3
- Богослов, Назіанзін, Молодший, Константинопольський, патріарх: лют. 7, 12
- Великий, Двоєслов, папа: бер. 25
- Візантійський, мч.: груд. 11
- Візантійський, мч. (інший): груд. 11
- Вірменський, еп., сщмч., просвітитель Великої Вірменії: жовт. 13
- (Даскелу), Валахський, митр., свт.: черв. 22
- Декаполит, прп.: груд. 3
- Кіпрський, еп.: бер. 17
- V Константинопольський, патріарх, сщмч.: кв. 23
- Ніський, еп.: січ. 23
- Олександрійський, архієп., спов.: лист. 18
- Оміритський, еп.: січ. 1
- Палама, Солунський (Фессалонікійський), архієп.: у 2-у Нед. Великого посту; лист. 27
- Пельшемський, Вологодський, ігумен: жовт. 13
- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: січ. 21; вер. 10
- Печерський, іконописець, у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 21; жовт. 11
- Печерський, прмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 21; жовт. 11
- Хандзойський (Грузинський), архім.: жовт. 18

- Чудотворець, Неокесарійський, еп.: лист. 30

Гурій – левеня (євр.)

- Едеський, мч.: лист. 28
- Казанський, архієп.: лип. 3; жовт. 17; груд. 18
- Маккавей, мч.: серп. 14

Д

Давид – улюблений (євр.)

- Арагветський, кн., мч.: жовт. 15
- III Відновитель, цар Іверії і Абхазії: лют. 8
- Гареджийський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20; четвер після Вознесіння
- Грузинський, мч.: трав. 31
- Єрмопольський, прп., що був розбійником: вер. 19
- Муромський – див. Петро Муромський
- Палестинський, прмч.: квіт. 25
- Псалмоспівець, цар Ізраїльський, пророк: у Неділю після Р. Х.; свв. праотців; свв. отців
- Солунський (Фессалонікійський), самітник: лип. 9
- стртп., – див. Гліб стртп.
- Ярославський, кн.: бер. 18; жовт. 2

Давикт (Адавкт) Ефеський, Мелітинський, мч.: жовт. 17 – примножений (лат.)

Дада – факел (грец.)

- Доростольський, Озовійський, мч.: трав. 11
- Перський, мч.: жовт. 12

Далмат Далматський (Константинопольський), ігумен: серп. 16 – з м. Далматії

***Далматой** (Матой), прп.: субота сиропусна

Даміан – приборканий (грец.)

- Азійський, безсрібник: лист. 14
- Аравійський, Кілікійський, безсрібник, мч.: жовт. 30
- Єсфигменський, Сирійський, прп.: бер. 8
- Печерський, пресвітер, цілитель, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11, 18
- Римський, безсрібник, мч.: лип. 14
- (у схимі Діодор) Юр'єгорський, Каргопольський, прп.: груд. 3

***Дан**, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців; свв. отців – суддя (євр.)

Данакт Іллірійський, чтець, мч.: січ. 29 – цар, бог (грец.)

Даніїл – суддя Божий (євр.)

- Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 1
- Московський, кн.: бер. 17
- (у схимі Стефан) Нівертський, Єгипетський, прп., спов.: груд. 30

- Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23
- Переяславський, архім.: квіт. 20
- Печерський, старець, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10
- пророк: груд. 30
- Сербський, архієп.: вер. 12
- II Сербський, архієп.: січ. 2
- *Скитський, прп.: субота сиропусна
- Стовпник, прп.: груд. 24
- Шужгорський, прп.: жовт. 4

Дасій – пустий, кудлатий (грец.)

- Дамаський, мч.: лист. 14
- Доростольський, мч.: груд. 3
- Нікомідійський, мч.: лист. 3

*Діадох Фотікійський, єп.: субота сиропусна

Дидим – близнюк (грец.)

- Лаодикійський (Сирський), мч.: вер. 24
- Олександрійський, мч.: черв. 9

Димитріан – який належить богині родючості (грец.)

- (Димитрій) Саламінський (Кіпрський), диякон, сщмч.: лип. 3
- Скепсійський (Геллеспонтський), мч.: вер. 24

Димитрій (Дмитро) – який належить Дементрі (богині землеробства) (грец.)

- Басарбовський (Бассарабовський), Болгарський, прп.: лист. 8
- Дабудський, мч.: лист. 28
- Донський, вел. кн.: черв. 1
- Константинопольський, мч.: серп. 22
- Прилуцький, Вологодський, ігумен: лют. 24
- Ростовський, митр.: жовт. 4; лист. 10
- Саламінський – див. Димитріан Саламінський
- Скепсійський (Геллеспонтський), кн., мч.: вер. 24
- Солунський (Фессалонікійський), Мироточивий, вмч.: лист. 8
- Углицький і Московський, царевич: трав. 28; черв. 16

Дисан Перський, єп., сщмч.: квіт. 22 (перс.)

Дисидерій ПUTEОЛЬСЬКИЙ, мч.: трав. 4 – жаданий, бажаний (лат.)

Дій – божественний (грец.)

- Константинопольський, ігумен: серп. 1
- мч.: квіт. 16

Діодор – Божий дар (грец.)

- Афродисійський (Карійський), мч.: трав. 12
- Коринфський, мч.: лют. 13; бер. 23
- Лаодикійський (Сирський), мч.: вер. 24
- Пергійський (Памфілійський), мч.: лют. 16
- (Діор) Римський, мч.: лип. 19
- Римський, пресвітер, сщмч.: квіт. 1
- Юр'єгорський – див. Даміан Юр'єгорський

Діодот Мелітинський, мч.: лист. 20 – Богом дарований (грец.)

Діомид – порада Божа (грец.)

- мч.: лип. 16
- Тарсянин, Нікейський, мч.: серп. 29

Діон Римський, мч.: лип. 19 (грец.)

Діонісій – бог виноробства (грец.)

- Ареопagit, апостол від 70-ти, єп. Афінський, сщмч.: січ. 17; жовт. 16
- Ватопедський, прп.: лип. 31
- Візантійський, мч.: черв. 16
- Глушицький, ігумен: черв. 14
- Ефеський: серп. 17; лист. 4
- Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 28
- Кесарійський (Палестинський), мч. (інший): бер. 28
- Коринфський, мч.: бер. 23
- Коринфський, мч. (інший): бер. 23
- Лампсакійський, мч.: трав. 31
- Олександрійський, єп., спов.: жовт. 18
- Пергійський (Памфілійський), мч.: трав. 4
- Печерський, Щєпа, ієром., затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10; жовт. 16
- Радонезький, архім.: трав. 25
- Суздальський, архієп.: лип. 9
- Требійський, мч.: серп. 31
- Фракійський, мч.: трав. 19

Діор – див. Діодор Римський

Діоскор Пергійський (Памфілійський), мч.: трав. 4 – син Зевса (грец.)

Довмонт (у хрещенні Тимофій) Псковський, блгв. кн.: черв. 2 – гострі мечі (лит.)

Додо Гареджийський, Грузинський, прп.: у середу після Вознесіння (груз.)

Доментіан (Дементій) Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28 (груз.)

Дометіан – приборкувач (лат.)

- Мелітинський, єп.: січ. 23
- Севастійський, мч.: бер. 22
- *учень прп. Савви Освященного, прп.: субота сиропусна

Дометій – приборкувач (лат.)

- Персянин, прмч.: бер. 21
- Персянин, Сирійський, ієродиякон, прмч.: серп. 20

Доми – пан (лат.)

- Севастійський, мч.: бер. 22
- Синайський, прмч.: січ. 27

Домнін Солунський (Фессалонікійський), мч.: жовт. 14 – пан (лат.)

Донат Єврійський, свт.: трав. 13 – подарований (лат.)

Доримедонт (Дормидонт) Синадський (Фрігійський), мч.: жовт. 2 – на списках носимий (цар) (грец.)

Дорофей (Дорофій) – дар Божий (грец.)

- Єгипетський, пустельник, пресвітер: вер. 29
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Нікомідійський, мч.: вер. 16; січ. 10
- Палестинський, авва: черв. 18
- Тирський, єп., сщмч.: черв. 18

Досифей – даний Богом (грец.)

- Верхньоостровський, Псковський, ігумен: жовт. 21
- Київський – див. Досіфея Київська
- Палестинський, прп.: бер. 4
- Печерський, архімандрит, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10

Драгутин (у чернецтві Феоктист) Сербський, король, прп.: лист. 12 (серб.)

Дукитій Мелітинський, мч.: лист. 20 – поступливий (лат.)

Дула – раб (грец.)

- Єгипетський, прп., стрп.: черв. 28
- Кілікійський, мч.: черв. 28

Е

Елладій – з Еллади (грец.)

- Аназарвський, мч.: лют. 18
- *Келлійський, прп.: субота сиропусна
- Лівійський, мч.: січ. 21
- Печерський, затворник, посник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11, 17
- Східний, єп., сщмч.: черв. 10

Єміліан – який належить Ємілію (приємному в слові) (грец.)

- Доростольський, мч.: лип. 31
- Італійський, прп.: бер. 20
- Кизичеський, єп., спов.: січ. 21; серп. 21
- Требійський, єп., сщмч.: серп. 31

Еразм – улюблений (грец.)

- Печерський, прп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: бер. 9; жовт. 11
- Римський, мч.: трав. 23
- Формійський (Кампанійський), єп., спов.: трав. 17

Ераст, апостол від 70-ти, єп. Панадський: січ. 17; лист. 23 – люблячий (грец.)

Є

Євагрій Аназарвський, мч.: лют. 18 – щасливий на полюванні (грец.)

Євангел Томський (Кюстенджійський), єп., сщмч.: лип. 20 – благий вісник (грец.)

Єварест – благоугодний (грец.)

- Критський, мч.: січ. 5
- Студит, прп.: січ. 8

Євгеній – благородний (грец.)

- Антіохійський, Мавританський, пресвітер, сщмч.: бер. 4
- Віфінський, прп.: лют. 25

- Севастійський, мч.: груд. 26
- Трапезундський, мч.: лют. 8
- Херсонеський, єп., сщмч.: бер. 20

Євграф Олександрійський, мч.: груд. 23 – благописаний (грец.)

Євдоким Каппадокіянин, прав.: серп. 13 – славний (грец.)

Євдоксій – благославний (грец.)

- Мелітинський, мч.: вер. 19
- Севастійський, мч.: лист. 16

Євелпіст Римський, мч.: черв. 14 – благонадійний (грец.)

***Євлалій** (Євлавій) Кесарійський (Каппадокійський), єп.: субота сиропусна

Євентій – див. Ювентин

Євиласій Кизичеський, мч.: лип. 19 – по-блажливий (грец.)

Євкарпій Нікомідійський, мч.: бер. 31 – благоплідний (грец.)

Євклеї Пергійський (Памфілійський), мч.: серп. 14 – благославний (грец.)

Євлампій – благосвітлий (грец.)

- мч.: лип. 16
- Нікомідійський, мч.: жовт. 23
- Палестинський, мч.: бер. 18

Євлогії – благословення (грец.)

- Едеський, єп., спов.: вер. 7
- Олександрійський, архієп.: лип. 26
- Палестинський, мч.: бер. 18
- Печерський, старець, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10
- Странноприїмець, Фіваїдський: трав. 10
- *Фіваїдський, прп.: субота сиропусна

Євменій Гортинський, свт.: жовт. 1 – доброзичливий, милостивий (грец.)

Євникіан Критський, мч.: січ. 5 – благопемо-жний (грец.)

Євноїк Севастійський, мч.: бер. 22 – доброзичливий (грец.)

Євод – добропутний, благоуспішний (грец.)

- апостол від 70-ти, єп. Антіохійський, сщмч.: вер. 20; січ. 17
- Нікейський, мч.: січ. 4
- Нікомідійський, мч.: вер. 14

Євпл Катанський (Сицилійський), архідіакон, сщмч.: серп. 24 – благоплаваючий (грец.)

Євпор Критський, мч.: січ. 5 – багатий (грец.)

Євпсихій – благодущний (грец.)

- Кесарійський (Каппадокійський), мч.: квіт. 22
- Кесарійський (Каппадокійський), мч. (інший): вер. 20

Євсей – благочестивий (грец.)

- Керкирський, мч.: трав. 11

- Лаодикійський, єп., сщмч.: жовт. 17
- Нікомідійський, мч.: лют. 2
- Нікомідійський, мч. (інший): трав. 7
- Самосатський, єп., сщмч.: лип. 5
- Синайський, прмч.: січ. 27
- Сирійський, пустельник: лип. 28
- Фінікійський, мч.: жовт. 4

Євсевон Маккавей, мч.: серп. 14 – благоговіючий (грец.)

Євсигній Антіохійський, мч.: серп. 18 – благознаменний (грец.)

Євстафій – який твердо стоїть (грец.)

- Анкірський, мч.: серп. 10
- Антіохійський, патріарх, спов.: бер. 6
- Віленський (Литовський), мч.: квіт. 27
- Кійський (Віфінський), єп., спов.: квіт. 11
- Мцхетський, Тифліський, мч.: серп. 11
- Нікейський, мч.: груд. 3
- Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11
- Плакіда, Римський, полководець, вмч.: жовт. 3
- І Сербський, архієп.: січ. 17

Євстохій – влучний, гострий на язик (грец.)

- мч.: лист. 28
- Садонський, Анкірський, пресвітер, сщмч.: лип. 6

Євстратій – добрий воїн (грец.)

- Печерський, прмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: квіт. 10; серп. 30
- Севастійський, воєначальник, мч.: груд. 26
- Тарсійський, ігумен: січ. 22

Євсхим – див. Євсхимон

Євсхимон (Євсхим) Лампсакійський, свт., спов.: бер. 27 – благовидний (грец.)

Євтихіан – щасливий (грец.)

- Іллірійський, мч.: січ. 4
- Нікомідійський, мч.: серп. 30

Євтихій – щасливий (грец.)

- єпископ, сщмч.: вер. 6
- Константинопольський, патріарх: квіт. 19
- Мелітинський, єп., сщмч.: черв. 10
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Нікомідійський, мч.: лют. 2
- Нурсійський, Італійський, ігумен: вер. 5
- Путеоцький, мч.: трав. 4
- Севастійський, мч.: бер. 22

Євтропій – благонравний (грец.)

- Амасійський, мч.: бер. 16
- Кілікійський, мч.: жовт. 30
- Константинопольський, читець, мч.: черв. 29

Євул Ванейський, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16 – благосовісний (грец.)

Євфимій – благодушний (грец.)

- Ватопедський (Афонський), ігумен, сщмч.: 2 Нед. після П'ятдесят.

- Великий, ієром.: лют. 2

- Дохіарський (Афонський), прп.: 2 Нед. після П'ятдесят.

- Зографський (Афонський), прмч.: 2 Нед. після П'ятдесят.

- (Кереселідзе), ігумен, спов.: лют. 1

- Нікомідійський, мч.: вер. 16; січ. 10

- Новгородський, архієп.: бер. 24

- Новий, Афонський,

- Константинопольський, прмч.: трав. 14

- Новий, Святогорець, Іверський (Афонський), прп.: трав. 26

- Новий, Солунський (Фессалонікійський), ієродиякон: жовт. 28

- Печерський, ієросхим., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 2; вер. 10

- Сардійський, єп., сщмч.: січ. 8

- Суздальський, архім.: квіт. 14; лип. 17

- Сянжемський, Вологодський, прп.: лют. 2

Євфрасій Керкирський, мч.: трав. 11 – веселий (грец.)

Євфросин – розсудливий (грец.)

- Палестинський, прп.: вер. 24

- Псковський, Спасо-Єлеазарівський, прп.: трав. 28

- Синозерський, Новгородський, прмч.: квіт. 2

Єгудил, Архангел: лист. 21 – який славить Бога (євр.)

Єдесій Патарський, Олександрійський, мч.: квіт. 15 – радість (сир.)

Єзекиїль, прор.: серп. 3 – що Богом зміцнюється (євр.)

***Єзекія**, цар Іудейський: Нед. свв. праотців; свв. Отців

Єкдикій (Єкдит) Севастійський, мч.: бер. 22 – який роздягнувся (грец.)

Єкдит – див. Єкдикій

Єксакустодіан (Костянтин) Ефеський, мч.: серп. 17; лист. 4 – полковий суддя (грец.)

Єлеазар – Божа поміч (євр.)

- Анзерський (Севрюков), прп.: січ. 26

- *старозавітний первосвященик: Нед. свв. праотців

- Єрусалимський, мч., учитель мучеників Маккавеїв: серп. 14

- Маккавей, мч.: серп. 14

Єлевсип Лангонійський, мч.: січ. 29 – вершник (грец.)

Єлевферій – вільний (грец.)

- Іллірійський, Римський, єп., сщмч.: груд. 28

- кувикуларій (постельничий), Візантійський, мч.: серп. 17; груд. 28

- мч.: серп. 21

- Паризький, диякон, щмч.: жовт. 16

Єлезвой Ефіопський, цар, затворник, прав.: лист. 6 (грец.)

Єлизбар Ксанський, мч.: жовт. 1 (груз.)

Єлима Вавилонський, Кордульський, пресвітер, щмч.: серп. 12 – мовчання (євр.)

Єлисей – якого спасіння Бог (євр.)

- Лавришевський, прп.: лист. 5
- пророк: черв. 27
- Сумський, Соловецький, прп.: черв. 27

Єлій Єгипетський, прп.: лип. 27 – сонце (грец.)

Єлпидифор – який приносить надію (грец.)

- мч.: квіт. 16
- Перський, мч.: лист. 15

Єлпидій – надія (грец.)

- мч.: лист. 28
- Херсонесський, єп., щмч.: бер. 20

***Єнос**, допотопний патріарх: Нед. свв. протців; свв. отців

***Єнох**, допотопний патріарх: Нед. свв. протців; свв. отців

Єпафрас, апостол від 70-ти, єп. Колоський та Іерапольський, сподвижник ап. Павла: січ. 17 – приємний (грец.)

Єпафродит, апостол від 70-ти, єп. Адріакський, сподвижник ап. Павла: січ. 17; квіт. 12; груд. 21 – люб'язний (грец.)

Єпенет апостол від 70-ти, єп. Карфагенський: січ. 17; серп. 12 – похвальний (грец.)

Єпиктет Алміриський, пресвітер, щмч.: лип. 20 – здобутий (грец.)

Єпимах Новий, Олександрійський, мч.: бер. 24; лист. 13 – войовничий (грец.)

Єпифаній – явлення (грец.)

- Кіпрський, єп.: трав. 25
- Мелітинський, мч.: лист. 20

Єполоній Антіохійський, мч.: вер. 17 (грец.)

Єракс – сокіл (грец.)

- Єгипетський, пустельник, прп.: субота сиропусна
- Римський, мч.: черв. 14
- Сирійський, мч.: лист. 10

Єремійл, Архангел: лист. 21 – піднесення до Бога (євр.)

Єремій

- Римський, мч.: квіт. 19
- учень прп. Савви Освященного, прп.: субота сиропусна

Єремія (Ярема) – піднесений Богом (євр.)

- Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 1
- Печерський, Прозорливий, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11, 18
- пророк: трав. 14
- Синайський, прмч.: січ. 27

Єрм – вісник (грец.)

- (Єрмій), апостол від 70-ти, єп. Далматський, щмч.: січ. 17; квіт. 21; черв. 13
- (Єрма), апостол від 70-ти, єп. Филиппольський: січ. 17; бер. 21; лист. 18
- Римський, мч.: серп. 31

Єрма – див. Єрм, апостол

Єрмей пресвітер, щмч.: лист. 17 – прибутковий (грец.)

Єрмил Сингидонський (Белградський), диякон, щмч.: січ. 26

Єрмій – вісник (грец.)

- апостол – див. Єрм, апостол
- Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 19
- Команський, мч.: черв. 13

Єрминингельд Готфський, царевич, мч.: лист. 14 (герм.)

Єрмип – кінь Гермеса (грец.)

- Нікомідійський, ієрей, щмч.: серп. 8
- Требійський, мч.: серп. 31

Єрмоген (Гермоген) – нащадок Гермеса (грец.)

- Московський і всієї Русі, патріарх, щмч.: бер. 2; трав. 25
- Нікомідійський, мч.: вер. 14
- Олександрійський, єпарх, мч.: груд. 23

Єрмократ (Гермокрот) Нікомідійський, ієрей, щмч.: серп. 8 – який затримує вісника (грец.)

Єрмолай Нікомідійський, ієрей, щмч.: серп. 8 – вісник народу (грец.)

Єрон Мелітинський, мч.: лист. 20 – посвячений (грец.)

Єронім – священноіменний (грец.)

- Печерський, затворник, чудотворець, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11
- Стридонський, прп.: черв. 28

Єрос Паремвольський, мч.: лип. 7 – любов, хтивість (грец.)

Єрофей – освячений Богом (грец.)

- Афіньський, єп., щмч.: жовт. 17
- Новий, Каламський, Іверянин, ієром.: 2 Нед. після П'ятдесят.
- Туркійський, Угорський, свт.: серп. 20

Єспер Атталійський (Памфілійський), мч.: трав. 15 – вечір (грец.)

Єферій Херсонесський, єп., щмч.: бер. 20 – повітряний (грец.)

Єфив Интерамський (Італійський), мч.: серп. 12 – юнак (грец.)

Єфрем – плодовитий (євр.)

- Антіохійський, патріарх: черв. 21
- Новоторзький, архім.: лют. 10; черв. 24
- Перекомський, Новгородський, ігумен: трав. 29; жовт. 9

- Печерський, Переяславський, єп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: лют. 10; жовт. 11
- Печерський, пресвітер, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11
- II Сербський, патріарх: черв. 28
- Сирін, Едеський, ієродиякон: лют. 10
- Херсонеський, єп., сщмч.: бер. 20

З

***Завулон** один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців; свв. отців

Закхей Гадаринський, Кесарійський (Палестинський), диякон, сщмч.: груд. 1 – праведний, справедливий (сир.)

Захарія – пам'ять Господня (євр.)

- Єгиптянин, Скитський, прп.: груд. 18
- Відверстий, затворник: квіт. 6
- Печерський, посник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: квіт. 6; вер. 10
- праведний, священник, пророк, батько Іоанна Предтечі: вер. 18
- Серповидець, пророк, з 12-ти малих пророків: лют. 21

Зевин Сирійський, пустельник, прп.: бер. 8 (грец.)

Зенон (Зінон) Ікалтойський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20 (груз.)

Зинон – божественний (грец.)

- Африканський (Карфагенський), мч.: квіт. 23; бер. 16
- Веронійський, єп., спов.: квіт. 25
- Ікалтойський – див. Зенон
- Каппадокійський, прп.: лют. 12
- Керкирський, мч.: трав. 11
- Мелітинський, мч.: вер. 19
- Нікомідійський, воєначальник, мч.: січ. 10
- Нікомідійський, мч.: трав. 1
- Нікомідійський, мч. (інший): вер. 16
- Печерський, посник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 12; вер. 10
- *прп.: субота сиропусна
- (Зіновій) Тирський (Сидонський), пресвітер, сщмч.: вер. 30
- Філадельфійський (Аравійський), мч.: лип. 5

Зіна – божественний (грец.)

- Законник, апостол від 70-ти, єп. Діоспольський (Ліддський): січ. 17; жовт. 10
- Філадельфійський (Аравійський), мч.: лип. 5
- Зіновій** – який живе богоугодно (грец.)
- Егейський (Кілікійський), єп., сщмч.: лист. 12
- Тирський – див. Зінон Тирський

Зоїл – той, що любить тварин (грец.) прав.: бер. 16

*прп.: субота сиропусна

***Зоровавель**, вождь іудейський: Нед. свв. праотців

Зосима – життєвий (грец.)

- Аполлоніадський, Кононейський, мч.: лип. 2
- Вавилонський (Єгипетський), єп.: черв. 17
- Ворбозомський, прп.: квіт. 17; лист. 20
- Калутинський (Калитський), мч.: жовт. 11
- Кілікійський, пустельник, спов.: січ. 14; жовт. 2
- Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28
- Палестинський, самітник: квіт. 17
- Сиракузький, єп.: квіт. 12
- Соловецький, ігумен: квіт. 30; серп. 21
- Фінікійський, прп.: черв. 21
- Зотик** – животворний, оживляючий, повний життя (грец.)
- Критський, мч.: січ. 5
- Нікомідійський, Потамський (Фракійський), мч.: трав. 1; вер. 4
- Нікомідійський, мч. (інший): лист. 3
- Сиріт кормитель, Константинопольський, пресвітер, сщмч.: січ. 12
- Томський (Кюстенджійський), мч.: вер. 26

І

Іадор, мч.: лют. 17 – дар фіалки (грец.)

Іакінф – яхонт (грец.)

- Амастридський, мч.: лип. 31
- Римський, мч.: лип. 16
- Римський, прмч.: січ. 6

Іакисхол Керкирський, мч.: трав. 11 – учень Вакха (грец.)

Іамвлих Ефеський: серп. 17; лист. 4 – який любить вірші (грец.)

Іаникт (Аникита) Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23 – непереможний (грец.)

Іасон – цілитель (грец.)

- апостол від 70-ти, єп. Тарсійський, Керкирський: січ. 17; трав. 11
- Римський, мч.: квіт. 1

***Івистіон** прп.: субота сиропусна

Івхиріон Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28 (груз.)

Ігафракс Готфський, мч.: квіт. 8 – міцно обгороджений (грец.)

Ігнатій (грец.)

- Богоносець, Антіохійський, єп., сщмч.: лют. 11; січ. 2
- Брянчанінов, Кавказький, єп.: трав. 13
- Валаамський, прмч.: бер. 5
- Глиботоріченський (Каппадокійський), ігумен: жовт. 10
- Константинопольський, патріарх: лист. 5
- Ломський, Ярославський, прп.: січ. 10

- Новий, Афонський, Константинопольський, примч.: трав. 14
- Печерський, архім., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10; січ. 2
- Ростовський, єп.: черв. 10
- Углицький – див. Іоан Углицький

Ігор (у хрещенні Георгій, у чернецтві Гавриїл) Ольгович, Чернігівський і Київський, вел. кн.: черв. 18; жовт. 2 (слов.)

Іессей

- *батько царя Давида: Нед. свв. праотців; свв. отців
- Цилканський – див. Ісе

***Іеффай**, суддя Ізраїльський: Нед. свв. праотців; свв. отців

Ізраїль – див. Яків, син Ісаака

Ісус – спаситель (євр.)

- Навин, прав., праотець, наступник Мойсея Боговидця: вер. 14
- *син Іоседеків: Нед. свв. праотців

Іларій Каліптський, мч.: лип. 25 – тихий, радісний (грец.)

Іларіон – тихий, радісний (грец.)

- Великий, прп.: лист. 3
- Грузинський, ієром.: груд. 2
- Зографський (Афонський), примч.: 2 Нед. після П'ятдесят.
- Київський, Печерський, митр., у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11
- (в миру Іоанн) Критянин, Афонський, примч.: 2 Нед. після П'ятдесят.
- Меглинський, єп.: лист. 3
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Новий, Далматський, ігумен, спов.: черв. 19
- Новий, Пелікітський, ігумен, примч.: квіт. 10
- Печерський, схим., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10; лист. 3
- Псковоезерський, Гдовський, прп.: квіт. 10; лист. 3
- Требійський, ієром., примч.: серп. 31

Іліан Севастійський, мч.: Бер. 22 – сонячний (грец.)

Ілій Севастійський, мч.: Бер. 22 – сонце (грец.)

Іліодор – дар сонця (грец.)

- Магідський (Памфілійський), мч.: груд. 2
- Маромилійський, мч.: жов. 11

Ілія (Ілля) – сила Господня (євр.)

- Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 1
- Єгиптянин, мч.: січ. 1
- Єгипетський, пустельник: січ. 21
- Муромець, Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 1
- Синайський, примч.: січ. 27
- Тирський, мч.: вер. 30
- Томський (Кюстенджійський), мч.: вер. 26

- Фесвитянин, пророк: сер. 2

Іллірик Марсіонський (Пелопоннесський), прп.: кв. 16 – з Іллірії (грец.)

Індис Нікомідійський, мч.: вер. 16; січ. 10 (грец.)

Інна Новодунський, Слов'янин, мч.: лют. 2; сильна вода (готф.)

Інокентій – невинний (лат.)

- Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 19
- Іркутський, єп.: лют. 22; груд. 9
- Комельський, Вологодський, прп.: кв. 1
- Московський, митр., просвітитель Сибіру та Америки: кв. 13; жов. 6

Іоад, прор.: кв. 12 – своєчасний (євр.)

Іоаким – Бог поставив (євр.)

Богоотець, прав.: вер. 22

Іоан (Іван) – благодать Божа (євр.)

- Адріанопольський, пресвітер, сщмч.: лют. 4
- (Марк), апостол від 70-ти – див. Марк (Іоанн)
- Безмовник (Мовчальник), Савваїт, єп.: кв. 12; груд. 16
- Бет-Селевкійський (Перський), єп., сщмч.: лист. 14.
- Богослов, апостол з 12-ти, євангеліст: трав. 21; жов. 9
- Візантійський, мч.: груд. 11
- Віленський (Литовський), мч.: кв. 27
- Влах (Валах), Румунський, мч.: трав. 25
- Воїн: сер. 12
- Галатійський, мч.: черв. 6
- Готфський, єп.: черв. 1
- Дамаскін, прп., піснєписець: груд. 17

(Варсонофій) Дамаський, Нітрійський, єп., пустельник: сер. 11

- Ефеський: сер. 17; лист. 4
- Єгипетський, пустельник: кв. 11
- Златоуст, Константинопольський, патріарх: лют. 9, вер. 27; лист. 26
- Константинопольський, мч.: сер. 22
- Константинопольський, Палестинський, прп.: лют. 8
- V Константинопольський, патріарх: сер. 31
- Кронштадтський, прот.: січ. 2
- Ліствичник, Синайський, ігумен: кв. 12
- Милостивий, Олександрійський, патріарх: лист. 25
- Новгородський, архієп.: вер. 20
- Оксиринфський (Єгипетський), прп.: черв. 25; груд. 15
- Олександрійський, лікар безвідплатний, мч.: лют. 13; лип. 11
- Палестинський, примч.: кв. 25
- Палестинський, прп., спосник прп. Симеона юродивого: сер. 3

- Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 11
- Печерський, Київський, отрок, первомученик Російський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 25
- Печерський, Багатостраждальний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 31
- Печерський, послик, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 20
- Поливтський, еп.: груд. 15
- Послик, Константинопольський, патріарх: вер. 12; вер. 15
- Прозорливий, Єгипетський, прп.: кв. 9
- Пророк, Предтеча і Хреститель Господень: січ. 20; сер. 6; черв. 7; лип. 7; вер. 11; жов. 6; жов. 25
- Психаїт, прп., спов.: черв. 8
- Рильський, прп.: сер. 31; лист. 1
- Руський, спов.: черв. 9
- Савваїт, прмч.: кв. 2
- Самітник, Палестинський, прп.: лип. 2
- Святогорець, Іверський (Афонський), прп.: лип. 25
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Сиракузький, мч.: жов. 6
- Сирійський, пустельник: бер. 8
- Солунський (Фессалонікійський), прп.: кв. 24.
- Тобольський, митр.: черв. 23
- Іоанн-Володимир Сербський, кн., мч.: черв. 4
- Іоанникій** (грец.)
- Великий, прп.: лист. 17
- Девиченський, Чорнорецький, Сербський, прп.: трав. 9
- II Сербський, патріарх: вер. 16
- Іоасаф** – Господь є суддя (євр.)
- Белгородський, еп.: вер. 17; груд. 23
- Індійський, царевич, прп.: груд. 2
- Каменський (в миру Андрій Вологодський, кн.), Спасо-Кубенський, прп.: вер. 23
- Снетогорський, Псковський, прмч.: бер. 17
- Іов** – переслідуваний (євр.)
- Багатостраждальний: трав. 19
- Борецький, Київський, свт.: бер. 15
- Манявський, (Княгиницький), прп.: січ. 11, лип. 7
- Московський і всієї Русі, патріарх: кв. 18; лип. 2
- Почаївський, ігумен: трав. 19, вер. 10; лист. 10
- Ущельський, прмч.: сер. 18
- Іоїль** – Господь Бог (євр.)
- прор., з 12-ти малих пророків: лист. 1
- Іона** – голуб (євр.)

- Великопермський, Устьвимський, еп.: лют. 11; черв. 19
- Климецький (Клименецький), Олонецький, прп.: черв. 19
- Ліпсійський, прмч.: неділя після 27 червня
- Ліпсійський, прмч. (інший): неділя після 27 червня
- Московський і всієї Русі, митр.: кв. 13; черв. 9; черв. 28
- Новгородський, архієп.: лист. 18
- Палестинський, ієром.: жов. 5
- Перський, мч.: кв. 10
- Пертоминський, Соловецький, прп.: черв. 18, 25
- пророк, з 12-ти малих пророків: жов. 5
- Яшезерський, прп.: жов. 5
- Іосиф (Йосиф, Йосип)** – примножений (євр.)
- Алавердський, еп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20; вер. 28
- Аналітин, Раїфський, прп.: січ. 27
- апостол – див. Варсава
- Аримафейський, таємний учень Христа: у Неділю свв. жон-мироносиць
- Астраханський, митр.: трав. 24
- Волоцький (Волоколамський), ігумен: вер. 22; жов. 31
- Заонікієвський (Вологодський), прп., Христа заради юродивий: жов. 4
- *Єгипетський, учень прп. Антонія Великого, прп.: субота сиропусна
- Перський, мч.: груд. 3
- Перський, пресвітер, щмч.: лист. 16
- Піснєписець, пресвітер: кв. 17
- Печерський, Багатостраждальний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: кв. 17
- Праведний, Обручник Пресвятої Богородиці: в Неділю після Р. Х.
- *Прекрасний, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: понеділок Страсної седмиці
- Солунський (Фессалонікійський), архієп., спов., піснєписець: лют. 8
- Феодосіопольський (Ерзерумський), мч.: вер. 29
- Іосія** (євр.)
- апостол – див. Варнава, апостол
- Римський, мч.: кв. 2
- *цар Іудейський: Нед. свв. праотців
- Іпатій** – високий (грец.)
- Візантійський, мч.: черв. 16
- Гангрський, еп., щмч.: кв. 13
- Ефеський, еп., щмч.: жов. 4
- Перський, еп., щмч.: груд. 3
- Печерський, цілитель, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: кв. 13

- Руф'янський, ігумен: кв. 13
- Синайський, прмч.: січ. 27
- Триполійський, мч.: лип. 1

Іперехій – який перевершує (грец.)
 Єгипетський, мч.: черв. 18

Іперихій Самосатський, мч.: лют. 11 – який переважає (грец.)

Іполит – той, хто розпрягає коней (грец.)

- Остинський, Римський, еп., сщмч.: лют. 12
- Римський, мч.: сер. 26

Іракламвон – див. Іраклемон

Іраклемон (Іракламвон) Оксиринфський (Єгипетський), прп.: черв. 25; груд. 15 – геркулесів (грец.)

Іраклій

- Адріанопольський, мч.: лист. 4
- Афін'янин, мч.: трав. 31
- Севастійський, мч.: бер. 22

Іринарх – начальник світу (грец.)

- Ростовський, затворник: січ. 26
- Севастійський, мч.: груд. 11
- Соловецький, ігумен: лип. 30

Іриней – мирний (грец.)

- Ліонський, еп., сщмч.: вер. 5
- Римський, мч.: сер. 26
- Сирмійський (Сремський), Сербський, еп., сщмч.: кв. 8

Іриній Єгипетський, мч.: черв. 18

Іродіон – геройський, рожевий (грец.)

- апостол – див. Родіон
- Ілоєзерський, схим.: жов. 11

Ісаак – сміх (євр.)

- Бет-Селевкійський (Перський), еп., сщмч.: трав. 31
- Синайський, прмч.: січ. 27
- Сирін, Ніневійський. еп.: лют. 10

Сирін, Сполетський (Італійський), прп.: кв. 25

- *син Авраама, старозавітний патріарх: Нед. свв. праотців
- Феодосіопольський (Ерзерумський), мч.: вер. 29

Ісаакій – сміх (євр.)

- Далматський, ігумен, спов.: кв. 4; черв. 12; сер. 16
- Кіпрський, еп.: жов. 11
- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лют. 27

Ісавр Афін'янин, Аполлоніадський (Македонський), диякон, сщмч.: лип. 19 – з Ісаврії (євр.)

Ісая – спасіння Господнє (євр.)

- Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 1
- Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: трав. 28; пророк: трав. 22

- Синайський, прмч.: січ. 27
- *Скитський, прп.

Ісаакій – див. Ісаакій Перський

Ісе (Іессей) Цилканський, еп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20; груд. 15 (груз.)

Ісидор (грец.) Пелусіот, прп.: лют. 17

- Римський, мч.: лип. 19
- Самтавійський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20
- Твердислов, Ростовський, Христа заради юродивий: трав. 27
- Хіоський, мч.: трав. 27
- Юр'євський (Дерптський), пресвітер, сщмч.: січ. 21

Ісихій – спокійний (грец.)

- Адріанопольський, мч.: груд. 2
- Антіохійський, мч.: трав. 23
- Віфінський, посник, прп.: бер. 18
- Диррахійський, мч.: лип. 20
- Мелітинський, мч.: лют. 20
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Хоривіт, безмовник (ісихаст), прп.: жов. 16

Іской Готфський, мч.: кв. 8

Ісмаїл – чує Бог (євр.)

Персянин, Халкідонський, мч.: черв. 30

Іссахар, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова

Ісхріон, прп.: всіх прпп.

Істукарій Севастійський, мч.: лист. 16

Іувеналій – юнацький (лат.)

- (Ювеналій) Єрусалимський, патріарх: лип. 15

Іувентин (Євентій) Антіохійський, мч.: вер. 18; жов. 22 – юність (лат.)

Іуда – славний (євр.)

- Яковлів (Леввей, Фаддей), апостол з 12-ти, брат Господній: лип. 2
- *один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців

Іуліан – Іуліїв (грец.)

- Аназарвський, мч.: бер. 29
- Бельгійський, диякон, сщмч.: черв. 16
- Галатійський, пресвітер, сщмч.: вер. 25, 26
- Далматський, Атинський, мч.: сер. 10
- Єгипетський, ігумен, сщмч.: січ. 21
- Ємеський (Еміський), мч.: лют. 19
- Кандавльський, Нікомідійський, мч.: вер. 17
- Кеноманійський, еп.: лип. 26
- Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 1
- Константинопольський, мч.: сер. 22
- Мирмидон'янин, диякон: лип. 4
- Персіянин, пустельник: жов. 31
- Самосатський, мч.: лют. 11
- Тарсійський, мч.: лип. 4
- Терракінський, пресвітер, сщмч.: жов. 20

Іулій Мирмидонянин, пресвітер: лип. 4 – Юлієв (грец.)

Іуст – праведний (лат.)

- апостол – див. Варсава

- Римський, мч.: лип. 27

Іустин – Іустів

- *Великий, прп.

- Попович, Челійський, прп.: черв. 14

- Римський, мч.: черв. 14

- Філософ, Великий, Римський, мч.: черв. 14

Іустиніан (Юстиніан) I Управда, Візантійський, імператор: Лист. 27 – Іустинів

К

Калімах – прекрасний борець (грец.)

- Мелітинський, мч.: лист. 20

- Фракійський, мч.: трав. 19

Каліник – добрий переможець (грец.)

- Галатійський, мч.: черв. 6

- Кесарійський (Віфінський), мч.: груд. 27

- Кілікійський, Гангрський, мч.: сер. 11

- I Константинопольський, патріарх: вер. 18

- Мелітинський, мч.: лист. 20

Каліопій Помпеопольський, мч.: кв. 20 – прекрасний співець (грец.)

Каліст – найпрекрасніший (грец.)

- Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 19

- *прп.: субота сиропусна

Калістрат Візантійський, мч.: жов. 10 – добрий воїн (грец.)

Калуф Єгиптянин, мч.: черв. 1

Кандид – білий (лат.)

- Севастійський, мч.: бер. 22

- Трапезундський, мч.: лют. 3

Кандидій – див. Кантидій

Кантидіан Єгипетський, мч.: сер. 18

Кантидій (Кандидій) Єгипетський, мч.: сер. 18

Капик Римський, мч.: лип. 19

Капітан – головастиий, упертий (лат.)

- Оліврійський (Константинопольський), мч.: сер. 25

- Херсонеський, єп., сщмч.: бер. 20

Каріон Скитський, Єгипетський, прп.: груд. 18 – карієць

Карп – плід (грец.)

- апостол від 70-ти, єп. Берійський (Македонський), сщмч.: черв. 8

- Фіатірський, Пергамський, єп., сщмч.: жов. 26

Картерії – терплячий, мужній (грец.)

- Кесарійський (Каппадокійський), пресвітер, сщмч.: січ. 21

- Севастійський – див. Катерій

Кассіан – порожній, пустий (лат.)

- грек, Углицький, прп.: черв. 3; жов. 15

- Комельський, прп.: трав. 29

- Іоанн Кассіан) Римлянин, ієром.: бер. 14

Кастор – блискучий, чудовий, начальник, бобер (грец. і лат.)

- мч.: жов. 1

- *прп.: субота сиропусна

Касторій Римський, мч.: груд. 31 – бобровий (грец. і лат.)

Кастрикій Мелітинський, мч.: лист. 20

Кастул Римський, мч.: груд. 31 – озброєний (лат.)

Катерій (Картерії) Севастійський, мч.: лист. 16 – руйнівний (грец.)

Катун Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 14

Квадрат – див. Кодрат

Кварт – див. Куарт

Квінт – див. Коїнт

Квінтиліан (Кінтиліан) Доростольський, Озовійський, мч.: трав. 11 – п'ятий (лат.)

Келестин I Римський, папа, свт.: кв. 21 – небесний (лат.)

Келсій – високий (лат.)

- Єгипетський, мч.: січ. 21

- Медіоланський, мч.: жов. 27

Кенсорин Римський, мч.: лют. 12 – цензорський (лат.)

Кесарій – царський

- Дамаський, мч.: лист. 14

- Назіанзін, лікар: бер. 22

- Терракінський, диякон, сщмч.: жов. 20

Кесар, апостол від 70-ти, єп. Диррахійський: кв. 12; груд. 21

Киндей – рухливий (грец.)

- Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 14

- Сидський (Памфілійський), пресвітер, сщмч.: лип. 24

Кир Олександрійський, лікар безмездний, мч.: лют. 13; лип. 11 – володар (грец.); сонце (євр.)

Кирик (Киріак) – вісник (грец.)

- Тарсійський, немовля, мч.: лип. 28

Кирил (Кирило) – сонце (перс); панич (грец.)

- Алфанов, Сокольницький, Новгородський, прп.: трав. 17

- Бастійський – див. Кіпріан Бастійський

- Білозерський, ігумен: черв. 22

- Гортинський, єп., сщмч.: лип. 22; вер. 19

- Єрусалимський, патріарх: бер. 31

- Іліопольський, диякон, сщмч.: кв. 11

- Катанський (Сицилійський), єп.: кв. 3

- Новоезерський (Новгородський), прп.: лют. 17; лист. 20

- Олександрійський, патріарх: січ. 31; черв. 22

- (Приймак), Василівський, сщмч.: кв. 26

- Радонезький, схим., батько прп. Сергія Радонезького: січ. 31; жов. 11
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Туровський, єп.: трав. 11
- (Костянтин) Філософ, Моравський, рівноап.: лют. 27; трав. 24
- Челмогорський, прп., просвітителю чуді: груд. 21

Кириак – панський (грец.)

- Атталійський (Памфілійський), мч.: трав. 15
- Єрусалимський, патріарх, сщмч.: лист. 10
- Зиганський, мч.: лип. 7
- Олександрійський, мч.: вер. 19
- Палестинський, самітник: жов. 12
- Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 14
- Римський, диякон, сщмч.: черв. 20
- Соловецький – див. Кирик

Кирін – пагорб у Римі (лат.)

- Бастійський – див. Кіпріян Бастійський
- Римлянин, мч.: лип. 19
- Римський, мч.: черв. 20

Киріон Севастійський, мч.: бер. 22 – жрець, депутат (лат.)

Кифа, апостол від 70-ти, єп. іонійський (Колофонський): кв. 12; груд. 21 – камінь (сир.)

Кінтиліан – див. Квінтіліан

Кіон Кандавльський, Нікомідійський, мч.: вер. 17

Кіпріан – з острова Кіпр

- Антіохійський, Нікомідійський, єп., сщмч.: жов. 15
- (Кирин, Кирило) Бастійський, Месопольський, мч.: трав. 23
- Карфагенський, єп., сщмч.: вер. 13
- Коринфський, мч.: бер. 23
- Московський і всієї Русі, митр.: черв. 9; вер. 29
- Нікомідійський, мч.: сер. 30

Клавдіан – Клавдіїв (лат.)

- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Пергійський (Памфілійський), мч.: лют. 16

Клавдій – кульгавий (лат.)

- Візантійський, мч.: черв. 16
- Кілікійський, мч.: лист. 11
- Коринфський, мч.: лют. 13; бер. 23
- Римський, коментарисій (доглядач темниць), мч.: груд. 31
- Римський, мч.: черв. 20
- Римський, сановник, мч.: сер. 24
- Римський, трибун, мч.: кв. 1
- Севастійський, мч.: бер. 22

Клеоник Амасійський, мч.: бер. 16 – славний переможець (грец.)

Клеопа, апостол від 70-ти, брат Іосифа Обручника, сщмч – проходження, обмін (євр.)

Климент – милостивий (лат.)

- Алфанов, Сокольніцький, Новгородський, прп.: трав. 17
- Анкірський, Багатостраждальний, єп., сщмч.: лют. 5
- апостол від 70-ти, учень ап. Петра, папа Римський, сщмч.: трав. 5; вер. 23; груд. 8
- Охридський, Велицький (Болгарський), рівноап., архієп., просвітителю Словенський: сер. 9

Кодрат (Квадрат) – чотирикутний (лат.)

- апостол від 70-ти, єп. Афінський і Магнезійський, сщмч.: жов. 4
- Коринфський, лікар, мч.: бер. 23
- (Кротат) Нікомідійський, мч.: трав. 4
- Нікомідійський, мч.: бер. 23

Коїнт (Квінт) Фрігійський, мч.: лип. 19 – п'ятий (лат.)

Кондрат Месукевійський, Грузинський, мч.: кв. 28 (груз.)

Конкордій Римлянин, Сполетський, ієрей, сщмч.: черв. 17 – згідний (лат.)

Конон – працюючий (грец.)

- Іконійський, Молодший (син), прмч.: бер. 19
- Іконійський, Старший (батько), прмч.: бер. 19
- Ісаврійський, спов.: бер. 18
- Мандонський (Памфілійський), градар (городник), мч.: бер. 18

Константин (Костянтин) – твердий, незмінний (лат.)

- Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 19
- Арагветський, кн., мч.: жов. 15
- Великий, рівноап., імператор: черв. 3
- Всеволодович Ярославський, кн.: черв. 21; лип. 16.

• Грузинський, кн., мч.: лист. 23

• Ефеський – див. Єксакустодіан

• Косинський, Староруський, прп.: сер. 11

• (Ярослав Святославич) Муромський, кн.: черв. 3

• Острозький, блгв. кн.: лют. 26

• Синадський (Фрігійський), прп.: січ. 8

• Філософ – див. Кирил Філософ

• Ярославський, кн.: бер. 18; жов. 2

Констанцій Руський, ієром., прач. – твердий, незмінний (лат.)

Копрій – нечистий (грец.)

• Єгипетський, ієром.: лип. 22

• Єгипетський, прмч.: лип. 22

• Палестинський, прп.: жов. 7

• Печензький, Вологодський, прп.: лют. 17

Корив Римський, єпарх, мч.: груд. 28

Корнилій – сильний (лат.)

- Валаамський, прмч.: бер. 5
- Комельський, прп.: черв. 1
- Палеостровський, Олонецький, ігумен: черв. 1
- Переяславський, прп.: сер. 4
- Псково-Печерський, ігумен, прмч.: лют. бер. 5
- сотник, еп. Кесарії Палестинської, спов.: вер. 26

Корнут – рогатий (лат.)

- Кесарійський – див. Коронат
- Нікомідійський (Іконійський), еп., сщмч.: вер. 25

Коронат (Корнут) Кесарійський (Віфінський), мч.: сер. 30 – вінчаний (лат.)

Косма – прикраса (грец.)

- Азійський, безсрібник: лист. 14
- Аравійський, Кілікійський, безсрібник, мч.: жов. 30
- Косинський, Староруський, прп.: сер. 11
- Маіумський, Святоградець, еп., творець канонів: жов. 25
- Римський, безсрібник, мч.: лип. 14
- Фаранський (Палестинський), Антіохійський, самітник: сер. 16
- Халкідонський, еп., спов.: трав. 1
- Яхромський, прп.: бер. 3

Крискент – який росте (лат.)

- апостол від 70-ти, еп. Галатійський, сщмч.: сер. 12
- Коринфський, мч.: бер. 23
- Мірлікійський, мч.: кв. 25

Крискентіан Римський, мч.: черв. 20

Крисп, апостол від 70-ти, еп. Егинський: – кучерявий (лат.)

Кронід (грец.)

- Іллірійський, мч.: кв. 5
- Олександрійський, мч.: вер. 26

Кротат – див. Кодрат Нікомідійський

Ксанф Мелітинський, мч.: лист. 20

Ксанфій Севастійський, мч.: бер. 22 – світлорусявий, рудий (грец.)

Ксенофонт – який говорить іноземними мовами (грец.)

- Константинопольський, Палестинський, прп.: лют. 8
- Робейський, ігумен: лют. 8

Куарт (Кварт), апостол від 70-ти, еп. Беритський (Бейрутський): лист. 23 – четвертий (лат.)

Кутоній Римський, мч.: лип. 19

Куфій Римський, мч.: сер. 24

Л

Лавр Іллірійський, мч.: сер. 31 (лат.)

Лаврентій – лавровий (лат.)

- *Єгипетський, прп.
- Калужський, Христа заради юродивий: сер. 23

- Комельський, прп.: трав. 29

• Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 11 • Печерський, Туровський, еп., затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лют. 11

- Римський, архідиякон, сщмч.: сер. 23

Лазар – Бог помічник (євр.)

- Галісійський, ієром.: лип. 30; лист. 20

- Константинопольський, іконописець, ієром., спов.: лист. 30

- Мурманський, Олонецький, ігумен: бер. 21

- Сербський, кн.: черв. 28

- Чотириденний, Кітійський, еп., друг Божий: жов. 30; в суботу Лазареву

Лампад Іринопольський, прп.: лип. 18 – який просвіщає (грец.)

Лаодикій Гераклеїський, вартовий в'язниці, мч.: трав. 26 – який судить народ (грец.)

Ларгій Римський, мч.: черв. 20 – щедрий (лат.)

Лев

- Катанський, еп.: бер. 5

- І Римський, папа: бер. 3

Леввей – див. Іуда Яковлев Левій

- апостол – див. Матфей, апостол з 12-ти і євангеліст

- *один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців

Левкій – білий (грец.)

- Кесарійський (Віфінський), мч.: сер. 30; груд. 27

- Олександрійський, Врунтисіопольський, еп., спов.: лип. 3

Леон – див. Леонтій Нікейський

Леонід – подібний до лева (грец.)

- Єгипетський, мч.: черв. 18

- Коринфський, мч.: бер. 23; кв. 29

- мч.: сер. 21

- Устьнедумський, прп.: лип. 30

Леонт Адріанопольський, сщмч.: лют. 4 – лев (грец.)

Леонтій – левиний (грец.)

- Єрусалимський, патріарх: трав. 27

- Кілікійський, мч., брат мчч. Косьми і Даміана Аравійських: жов. 30

- Константинопольський, мч.: сер. 22

- (Леон) Нікейський, еп., сщмч.: лют. 4

- Нікомідійський, мч.: трав. 7

- Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23

- Олександрійський, мч.: вер. 26

- Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 14

- Печерський, канонарх, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лип. 1

- *прп.: субота сиропусна
- Ростовський, еп., щмч.: черв. 5
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Триполійський, воєначальник, мч.: лип. 1

Ливерій Римський, папа, спов.: вер. 9 – вільний (лат.)

Ликаріон Азійський, отрок, прмч.: лют. 19 – вовчєня (грец.)

Лимній Сирійський, пустельник: бер. 7 – озерний (грец.)

Лин, апостол від 70-ти, папа Римський, щмч.: лист. 18 – прекрасна квітка, юнак, сумна пісня (грец.)

Лисимах Севастійський, мч.: бер. 22 – який припиняє бій (грец.)

Лоллій Садонський, Анкірський, мч.: лип. 6 – трава кукіль (грец.); летюча риба (лат.)

Лонгин – довгий (лат.)

- Коряжемський, ієром.: лют. 23
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Нікомідійський, мч.: трав. 7
- Печерський, воротар, Працьовитий, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жов. 29
- Пітіунтський (Піцундський), мч.: лип. 7
- *прп.: субота сиропусна
- Сотник, Каппадокійський (який при Хресті Господньому), мч.: жов. 29
- Яренгський, прп.: лип. 16; жов. 29

Лот – покривало (євр.)

- *Єгипетський, прп.
- племінник прав. Авраама: жов. 22

Луарсаб II Карталінський, цар, мч.: лип. 4 (груз.)

Лука – з Луканії

- апостол – див. Лукій
- Вавилонський, Кордульський, диякон, щмч.: сер. 12
- Валаамський, прмч.: бер. 5
- (Войно-Ясенецький), Симферопольський, архієп.: черв. 11
- Глибокоріченський (Каппадокійський), ігумен: вер. 20
- Емеський (Еміський), диякон, щмч.: лют. 11
- Євангеліст, апостол від 70-ти, автор книги Діянь апостолів, іконописець: трав. 5; жов. 31
- Печерський, економ, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 19
- Тавроменійський, прп.: лист. 19

Лукіан – світлий (лат.)

- Антіохійський, пресвітер, щмч.: жов. 28
- Бельгійський, еп., щмч.: черв. 16
- Диррахійський, мч.: лип. 20
- Месукевійський, Грузинський, мч.: кв. 28

- Печерський, пресвітер, щмч., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жов. 28
- Римський, мч.: лип. 19
- Томський (Кюстенджійський), мч.: вер. 26

Лукій (Лука), апостол від 70-ти, еп. Лаодикійський: вер. 23 – той, хто світить (лат.)

Лукіліан Візантійський, мч.: черв. 16

Луп Солунський (Фессалонікійський), мч.: вер. 5; лист. 8 – вовк (лат.)

М

Мавр – темний (грец.)

- Африканський, Римський, мч.: черв. 20
- Римський, мч.: кв. 1

Маврикій

- Апамейський, мч.: бер. 7
- Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23

Мавсима Сирін, ієрей, прп.: лют. 5

Магн Кизичеський, мч.: трав. 12 – великий (лат.)

Макарій – блаженний (грец.)

- Алтайський, архім.: трав. 31
- Аназарвський, мч.: лют. 18
- Антіохійський, Мавританський, пресвітер, щмч.: бер. 4
- Великий, Єгипетський, пресвітер: лют. 1
- Жабинський, Білевський, ієросхим.: лют. 4; жов. 5
- Жовтоводський, Унженський, прп.: сер. 7
- Калязинський, ігумен: бер. 30; черв. 8
- Київський, митр., щмч.: трав. 14
- Мелітинський, мч.: вер. 19
- Московський і всієї Русі, митр.: січ. 12
- Овруцький, Канівський, Пінський, Переяславський, архім., щмч.: трав. 26; вер. 20
- Олександрійський, Новий, Градський, ієром.: лют. 1
- Оптинський, прп.: вер. 20
- Пелікітський, ігумен, спов.: кв. 14; сер. 31
- Печерський, диякон, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 1
- Печерський, посник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лют. 1
- Писемський, прп.: січ. 23
- Римлянин, Новгородський, прп.: лют. 1
- Синайський, прмч.: січ. 27

Македон Іллірійський, мч.: кв. 5

Македоній Сирійський, пресвітер, пустельник, прп.: лют. 6 – з Македонії (грец.)

Махровій Новодунський, мч.: вер. 26 – який довго живе (грец.)

Максим – найбільший (лат.)

- Адріанопольський, мч.: бер. 4
- Азійський, мч.: трав. 27
- Антіохійський, мч.: вер. 18; жов. 22

- Африканський, мч.: кв. 23
- Грек, прп.: лют. 3; лип. 4
- Доростольський, Озовійський, мч.: трав. 11
- Маркіанопольський (Мізійський), мч.: вер. 28
- Московський, Христа заради юродивий: сер. 26; лист. 24
- мч.: трав. 13
- мч. (інший): лист. 10
- Перс, Кордунський, мч.: сер. 12
- Римський, єпарх, мч.: груд. 5
- Сповідник, прп.: лют. 3; сер. 26
- Тотемський, ієрей, Христа заради юродивий: січ. 29

Максиміан

- (Максим) Константинопольський, патріарх: трав. 4
- Мелітинський, мч.: лист. 20

Максиміліан

- Ефеський, мч.: сер. 17; лист. 4

Максіан Бельгійський, пресвітер, сщмч.: черв. 16

Малахія, прор., з 12-ти малих пророків: січ. 16 – посланець Божий (євр.)

Малх Сирійський, прп.: кв. 8 – цар (євр.)

Мамант – мати, годувальниця (грец., лат.)

- Кесарійський (Каппадокійський), мч.: вер. 15
- Мелітинський, мч.: лист. 20

Маммій Керкирський, мч.: трав. 11 – мамин, бабусин (грец.)

Мануїл – визначення Боже (євр.)

- Адріанопольський, єп., сщмч.: лют. 4
- Персіянин, Халкідонський, мч.: черв. 30
- Сирмійський, мч.: кв. 9

Мар Співець, Омірський, прп.: лют. 7 – рука (грец.)

Мардарій – з Мардара (місцевість у Вірменії)

- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: груд. 26
- Севастійський, мч.: груд. 26

Мардоній Нікомідійський, мч.: вер. 16; січ. 10

Маріав Перський, пресвітер, сщмч.: кв. 22

Маріан Римський, диякон, сщмч.: кв. 1

Марин

- Аназарвський, Тарсійський, мч.: жов. 31
- Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 30; сер. 20
- (Марія), прп.: лип. 25
- Персянин, Римський, мч.: лип. 19
- Римський, мч.: груд. 29

Марк – сухий, в'янучий (лат.)

апостол від 70-ти, єп. Аполлоніадський: лист. 12

• (Іоанн), апостол від 70-ти, єп. Вівлейський: жов. 10

• Арефусійський, єп., спов.: кв. 11

• Афінянин, Фракійський, прп.: кв. 18

• Євангеліст, апостол від 70-ти, єп. Олександрійський: трав. 8

• Євгенік, Ефеський, митр.: лют. 1

• Клавдіопольський, мч.: жов. 11

• Мовчальник, Саровський, ігумен: мч.: лип. 16

• Нітрійський, Єгипетський, Келлійський, Посник, учень свт. Іоанна Златоуста: бер. 18

• Печерський, Гробокопатель, у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 11

• Псково-Печерський, прп.: кв. 11

• Пск.-Печ. Римський, диякон, сщмч.: груд. 31

• Синайський, прмч.: січ. 27

• Фіваїдський, мч.: лист. 9

Маркел – войовничий (лат.)

• Апамейський, єп., сщмч.: сер. 27

• Апамейський, ігумен обителі "Неусипаючих": січ. 11

• Маккавей, мч.: сер. 14 мч.: бер. 14

• мч. (інший): лист. 28

• Римський, папа, сщмч.: черв. 20

Маркелін

• Іспанський: черв. 16

• Римський, диякон, сщмч.: груд. 31

• Римський, папа, сщмч.: черв. 20

Маркіан – Марків

• Єгипетський, мч.: черв. 18

• Іконійський, мч.: лип. 26

• Кірський (Кіринейський), Халкідський, пустельник: січ. 31; лист. 15

• Константинопольський, мч.: сер. 22

• Константинопольський, пресвітер: січ. 23

• Константинопольський, чтець, мч.: лист. 7

• Сиракузький (Маркел Сікелійський), єп., сщмч.: лют. 22; лист. 12

Марон Сирійський, прп., пустельник: лют. 27

Марсалій Керкирський, мч.: трав. 11 – войовничий (лат.)

Мартин

• Милостивий, Турський, єп.: жов. 25

• І Римський, папа, спов.: кв. 27

• Туровський, прп.: лип. 10

Мартиніан

• Білозерський, ігумен: січ. 25; жов. 20

• Ефеський: сер. 17; лист. 4

• Кесарійський (Палестинський), прп.: лют. 26

• Римський, мч.: кв. 24

Мартирій – свідок, мученик (грец.)

- Константинопольський, іподиякон, мч.: лист. 7

- Печерський, диякон, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лист. 7

- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лист. 7

Маруф Мартиропольський (Тигритський), Месопотамський, свт.: бер. 1 – безвольний (євр.)

Марціал Римлянин, мч.: лют. 7

Матфей – Божий дар (євр.)

- (Левій), апостол з 12-ти і євангелист, колишній митар, брат ап. Якова Алфеєва: лист. 29

- Ефіопський – див. Фулвіан

- Печерський, Прозорливий, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жов. 18

Матфій – богодарований (євр.)

- ап. від 70-ти, потім з 12-ти: сер. 22

Медимн Константинопольський, Нікомідійський, мч.: вер. 18 – хлібна міра (грец.)

Меладій Печерський, старець, чудотворець, у Ближніх (Антонієвих) печерах

Меласип Анкірський, мч.: лист. 20 – який піклується про коня (грец.)

Мелевсип Лангонійський, мч.: січ. 29

Мелетій – дбайливий, турботливий (грец.)

- Антіохійський, патріарх: лют. 25

- Галатійський, трибун, мч.: черв. 6

- Кіпрський, єп.: жов. 4

- (Пігас), Олександрійський, патріарх: жов. 13

- Харківський, архієп.: лют. 25

Мелісен Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 19 (грец.)

Мелітон Севастійський, мч.: бер. 22 – який усолоджує медом, медовий (грец.)

***Мелхіседек** Салімський, священник, цар: Нед. свв. праотців

Мемнон – який пам'ятає, пам'ятливий (грец.)

- Фракійський, сотник, мч.: вер. 2

- Чудотворець, Єгипетський, ігумен: трав. 12

Менандр Пруський (Віфінський), пресвітер, сщмч.: черв. 1 – сильний чоловік (грец.)

Менея Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23 – міцний, сталий (грец.)

Менігн, мч.: груд. 5 – міцне сухожилля (грец.)

Меркурій (грец.)

- Кесарійський (Каппадокійський), воєначальник, вмч.: груд. 7

- Печерський, посник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: груд. 7

- Смоленський, воїн, мч.: груд. 7

- Смоленський, Печерський, єп., сщмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: сер. 20
- Чернігівський, ігумен. Бригинський, прп.: груд. 7

Мертій, мч.: січ. 25

Мефодій – впорядкований (грец.)

- Константинопольський, патріарх: черв. 27

- Моравський, рівноап., архієп.: кв. 19; трав. 24

- Патарський, Олімпійський, єп., сщмч.: лип. 3

- Пешношський, ігумен: черв. 17; 27

Мигдоній Нікомідійський, диякон, сщмч.: вер. 16; січ. 10 – з Мигдонії або Фрігії

Миколай (Николай, Микола) – який перемагає народ (грец.)

- Мірлікійський, архієп., Чудотворець: трав. 22; груд. 19

- Севастійський, мч.: бер. 22

- Слов'янин, схим.: січ. 6

- Студійський, ігумен, спов.: лют. 17

- Японський, рівноап., архієп.: лют. 16

Милій Перський, Сузький, єп., сщмч.: лют. 23 – яблучний (грец.)

***Мілл**, який воскрешає померлих, прп.: субота сиропусна

Мимненос Месукевійський, Грузинський, мч.: кв. 28 (груз.)

Мина – місячний (грец.)

- Константинопольський, патріарх: вер. 7

- Котуанський (Фрігійський), вмч.: лют. 24

- Олександрійський, Калликелад (Красномовний), мч.: бер. 2; груд. 23

- Палестинський, прмч.: кв. 25

- Полоцький, єп.: лип. 3

- Синайський, прп.: січ. 18

Минеон Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 14 – місячний (грец.)

Минсифей Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 14 – який пам'ятає про Бога (грец.)

Миракс Єгиптянин, мч.: груд. 24

Мирон – миро (грец.)

- Кизичеський, пресвітер, сщмч.: сер. 30

- Критський, єп.: сер. 21

Мисаїл – хто як Бог (євр.)

- Вавилонський, отрок, прав.: груд. 30

Митрофан – матір'ю явлений (грец.)

- Воронежський, єп.: сер. 20; вер. 17; груд. 6

- Константинопольський, патріарх: черв. 17

Михаїл – хто як Бог (євр.)

- Архангел, Архістратиг: вер. 19; лист. 21

- Болгарський, воїн: груд. 5

- Болгарський, рівноап. – див. Борис Болгарський

- Верижник, Вязниковський, прп.

- Всеволодович Чорний, Чернігівський, кн., мч.: лют. 27; жов. 3

- Зовійський (Севастійський), ігумен, прмч.: жов. 14
- Клопський, Новгородський, Христа заради юродивий: січ. 24
- Муромський, кн.: черв. 3
- Савваїт, Едеський, Чорноризець, прмч.: черв. 5; сер. 11
- Синадський (Фрігійський), еп., спов.: черв. 5
- Сингел (помічник єпископа), Константинопольський, прп., спов.: груд. 31
- Улумбійський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20

Михей – хто подібний до Бога (євр.)

- пророк, Морасфитянин, з 12-ти малих пророків: сер. 27
- пророк, син Іємвлая: січ. 18
- Радонезький, прп.: трав. 19

Міан Кандавльський, Нікомідійський, мч.: вер. 17 – материн, який належить годувальниці (грец.)

Модест – скромний (лат.)

- Єрусалимський, патріарх: груд. 31
- Римський, Пестун, мч.: трав. 29; черв. 28

Мойсей – від води узятий (єгип.)

- Боговидець, пророк: вер. 17
- Мурин, Ефіопський, ієром., сщмч.: вер. 10
- Новгородський, архієп.: лют. 7
- Оптинський, прп.: черв. 29
- Печерський, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: сер. 10
- Синайський, прмч.: січ. 27
- Синайський, прмч. (інший): січ. 27
- Сирійський, пустельник: бер. 8
- Сирійський, пустельник (інший): бер. 8
- Угрин (угорець), Печерський, прп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: сер. 8

Мокіан – див. Мокій, мч.

Мокій – який висміює (грец.)

- Амфіпольський, сщмч.: трав. 24
- Емеський (Еміський), мч.: лют. 11
- (Мокіан), мч.: лип. 16

Мстислав (слов.)

- (у хрещенні Георгій) Хоробрий, Новгородський кн.: черв. 27

Муко Вавилонський, Кордульський, диякон, сщмч.: сер. 12

Мурин Керкирський, мч.: трав. 11

Н

***Навкратій** Студит, спов. субота сиропусна

Назарій – присвячений Богові (євр.)

- Римлянин, Медіоланський, мч.: жов. 27

Наркіс, апостол від 70-ти, еп. Афінський: лист. 13 – нарцис (грец.)

Наум – розрада (євр.)

- Охридський, рівноап., спов.: сер. 9

- пророк, з 12-ти малих пророків: груд. 14

***Нафан**, пророк

Нафанаїл

- апостол – див. Варфоломій, апостол із 12-ти

- *Нітрійський, прп.: субота сиропусна

Неаній – див. Прокопій Кесарійський

Нектарій

- *Константинопольський, архієп.: субота сиропусна

- Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 12

Неон – який плаває (грец.)

- Керкирський, мч.: трав. 11
- Кілікійський, мч.: лист. 11
- Лангонійський, мч.: січ. 29
- Маромілійський, мч.: жов. 11
- Нікомідійський, мч.: трав. 7

Неофіт – новонасаджений, новонавернений (грец.)

- Ліпсійський, прмч.: неділя після 27 червня
- Ліпсійський, прмч. (інший): неділя після 27 червня

- Нікейський, мч.: лют. 3

- Тарсійський (Кілікійський), мч.: вер. 4

- Урбниський, еп., сщмч.: лист. 10

Нерангіос Месукевійський, Грузинський, мч.: кв. 28 (груз.)

Нестор – той, хто повернувся додому (грец.)

- Літописець, Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 9
- Памфілійський, мч.: бер. 14
- Пергійський, Магіддійський, еп., сщмч.: бер. 13

- Печерський, Некнижний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лист. 9

- Солунський (Фессалонікійський), мч.: лист. 9

***Неффалим**, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців

Никандр – муж перемоги (грец.)

- Городноезерський, прп.: лист. 17
- Єгипетський, воїн, мч.: черв. 18
- Єгиптянин, лікар, мч.: бер. 28
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Мирський, еп., сщмч.: лист. 17
- Псковський, пустельник: жов. 7

Никанор – який бачить перемоги (грец.)

- ап. від 70-ти, з 7-ми дияконів, сщмч.: сер. 10; січ. 10

Никита – переможець (грец.)

- Аполлоніадський, архієп., спов.: кв. 2
- Готфський, Константинопольський, вмч.: вер. 28
- Константинопольський, спов., прп.: жов. 26
- Константинопольський, хартуларій (письмоводитель): вер. 22
- Мідікійський, спов., ігумен: кв. 16

- Печерський, Новгородський, еп., затворник: лют. 13; трав. 13; трав. 27
- Стовпник, Переяславський, прп.: черв. 6
- Халкідонський, еп., спов.: черв. 10

Никифор – побідоносець (грец.)

- Антіохійський (Сирський), мч.: лют. 22
- Важеозерський, прп.: лют. 22
- (Кантакузен), екзарх Константинопольського патріарха в Україні, щмч.: у 3-ю Неділю після П'ятидесятниці
- Катавадський, ігумен: трав. 2
- Кесарійський (Палестинський), мч.: лист. 26
- І Константинопольський, патріарх, спов.: бер. 26; черв. 15
- Коринфський, мч.: лют. 13; бер. 23

Никодим – який перемагає народ (грец.)

- Кожезерський, Хозьюзький, прп.: лип. 16
- Печерський, просфорник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 13
- Румунський, Тисманський прп.: січ. 8
- *Святогорець, прп.: лип. 27
- Сербський, архієп.: трав. 24
- таємний учень Ісуса Христа: сер. 15; у Неділю свв.жон-мироносиць

Никола Святоша, Чернігівський, Печерський, кн., чернець, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жов. 27

Никон – який перемагає (грец.)

- Маромілійський, мч.: жов. 11
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Печерський, ігумен, у Ближніх (Антонієвих) печерах: кв. 4
- Радонезький, ігумен: лист. 30
- Сицилійський, еп., прмч.: кв. 4
- Сухий, Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 24

Никострат – воїн-переможець (грец.)

- Римський, мч.: груд. 31

Никтополіон Севастійський, мч.: лист. 16 – який палає вночі (грец.)

Нил – ріка в Єгипті, чорний (інд.)

- Єгипетський, Тирський, еп., щмч.: вер. 30
- Мироточивий, Афонський, ієром., прп.: трав. 20; лист. 25
- Посник, Синайський, самітник, пресвітер: лист. 25
- Сорський, прп.: трав. 20
- Столобенський, прп.: черв. 11; груд. 20

Нирса Сциагарцадатський (Перський), еп., щмч.: груд. 3

***Нисферой**, учень прп. Антонія Великого: субота сиропусна

Нит Сирійський, мч.: лист. 10 – блискучий, світлий (лат.)

Нифонт – тверезий (грец.)

- Валаамський, прмч.: бер. 5

- Кіпрський, еп.: січ. 4
- Печерський, Новгородський, еп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: кв. 21

***Ной**, старозавітний патріарх: Нед. свв. праотців

***Нон**, Іліопольський, еп.: субота сиропусна

♦

Олег (у чернецтві Василій) Романович Брянський, прп., блгв. кн.: жов. 3

Олександр – захисник людей (грец.)

- Адріанопольський, еп., щмч.: лист. 4
- Африканський, мч.: квіт. 23
- Воїн, мч.: черв. 23
- Егейський, мч.: черв. 2
- Єгипетський, воїн, мч.: лип. 22
- Єгипетський, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 28
- Єгипетський, Кесарійський (Палестинський), мч. (інший): бер. 28
- Єрусалимський, патріарх, щмч.: трав. 29; груд. 25
- Каталитський (Калитський), коваль, мч.: жовт. 11
- Команський, еп., щмч.: серп. 25
- Константинопольський, патріарх: вер. 12
- Константинопольський, прп., первона- чальник обителі "Неусипаючих": бер. 8; лип. 16
- Куштський, ігумен, прп.: черв. 22
- (у схимі Олексій) Невський, вел. кн.: вер. 12; груд. 6
- Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23
- Ошевенський, ігумен: трав. 3
- Пергійський (Памфілійський), хлібороб, мч.: серп. 14
- Піднський, пресвітер, щмч.: бер. 26
- Римлянин, мч., син мц. Філіцати Римської: лют. 7
- Римський, мч.: трав. 26
- Римський, мч., син мч. Клавдія Римського: серп. 24
- І Римський, папа, щмч.: бер. 29
- Свірський, ігумен: квіт. 30; вер. 12
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Сидський (Памфілійський), ієрей, щмч.: бер. 28
- Солунський (Фессалонікійський), мч.: лист. 22
- Херсонеський, еп., щмч.: бер. 20

Олексій – захисник, помічник (грец.)

- Київський і всієї Русі, митр.: лют. 25; черв. 2
- Константинопольський, мч.: серп. 22
- Невський – див. Олександр Невський

- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: трав. 7; жовт. 11
- чоловік Божий: бер. 30

Олімп (Олімпан), ап. від 70-ти, сщмч.: лист. 23 – небесний, світлий, олімпійський (грец.)

Олімпан – див. Олімп

Олімпій перс, Кордульський, мч.: сер. 12 – світлий, олімпійський (грец.)

Онисим – корисний (грец.)

- апостол від 70-ти, сщмч.: лют. 28
- Бастійський, Римський, пресвітер, сщмч.: трав. 23
- Магнезійський, прп., спов.: лип. 27
- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жов. 17

Онисифор – який приносить користь (грец.)

- апостол від 70-ти, єп. Колофонський, сщмч., сподвижник ап. Павла: вер. 20; груд. 21

• мч.: лист. 22

- Печерський, ієром., спов., у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 22

Онисій Усуровський (Ісаврійський), мч.: бер. 18 – користь (грец.)

Онуфрій (грец.)

- Великий, прп.: черв. 25
- Воронзький, прп.: вер. 9
- Мальський, Псковський, прп.: черв. 25
- Перцовський, Вологодський, прп.: черв. 25
- Печерський, Мовчазний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: сер. 3

Ор – чоловік (грец.); світло (євр.)

- *співробітник Мойсея: Нед. свв. праотців
- Фіваїдський, пустельник: сер. 20

Орентій Ризький, мч.: лип. 7 – гірський (грец.)

Орест – гірський (грец.)

- Севастійський, мч.: груд. 26
- Тіанський (Каппадокійський), мч.: лист. 23

Оріон Синайський, прп. (грец.)

***Орсій**, Єгипетський, учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна

Осія – спасіння, поміч (євр.)

- Кордувійський, єп., спов.: вер. 9
- пророк, з 12-ти малих пророків: жов. 30

Оскольд Київський, блгв. кн.: Неділя всіх святих землі Української

Острихій Мелітинський, мч.: лист. 20 – тверде дерево; остринкс, бук (грец.)

П

Павел (Павло) – малий (лат.)

- Візантійський, отрок, мч.: черв. 15
- Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 1
- Кесарійський (Палестинський), мч. (інший): лип. 29

- Комельський (Обнорський), прп.: січ. 23
- І Константинопольський, патріарх, сщмч.: лист. 19

• Коринфський, мч.: бер. 23

• Коринфянин, прп.: кв. 11

• Лампсакійський, мч.: трав. 31

• Латрійський, прп.: груд. 28

• Неокесарійський, єп., спов.: січ. 4

• Нікейський, єп., спов.: вер. 23

• Новий, Константинопольський, патріарх: вер. 12

• первоверховний апостол (апостол народів): лип. 12

• Печерський, Послушливий, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 23

• Послушливий (Повинник), прп.: груд. 20

• Препростий, прп.: бер. 20; жов. 17

• Прусіадський, єп., спов.: бер. 20

• Птолемаїдський, мч.: бер. 17; сер. 30

• Синайський, ігумен, сщмч.: січ. 27

• Таганрозький, блж.: бер. 23; черв. 4

• Тобольський, митр.: лист. 17

• Фівейський, Єгипетський, саїтнік: січ. 28

Павлин – маленький (лат.)

• Афінянин, мч.: трав. 31

Павсакій – див. Павсикакій

Павсикакій (Павсакій) Синадський (Фрігійський), єп.: трав. 25 – який припиняє зло (грец.), який припиняє смуток

Паїсій – дитячий (грец.)

• Великий, прп.: лип. 2

• Величковський, прп.: лист. 28

• Галицький, архім.: черв. 5

• Печерський, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: сер. 1

• Углицький, і гум.: січ. 21; черв. 19

• Хілендарський, Афонський, Болгарський, прп.: лип. 2

Пактовій Севастійський, мч.: лист. 16 – який зберігає життя (грец.)

***Паламон**, Єгипетський, наставник прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна

Палладій (грец.)

• Антіохійський (Сирійський), пустельник: лют. 10

• *Єленопольський, єп.: субота сиропусна

• Олександрійський, прп.: груд. 10

Памва – пастир усіх (грец.)

• *Критський – див. Папп

• (Памво) Нітрійський, пустельник: лип. 31

• Печерський, ієром., затворник, спов., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лип. 31

Памво

• *Критський – див. Папп

• Нітрійський – див. Памва Нітрійський

Памвон Єгипетський, мч.: черв. 18

Памфалон Халкідонський, мч.: трав. 30 – з усіх родів (грец.)

Памфамір Халкідонський, мч.: трав. 30 – усього позбавлений (грец.)

Памфіл – спільний друг (грец.)

- Кесарійський (Палестинський), пресвітер, сщмч.: бер. 1

- Оліврійський (Константинопольський, мч.: сер. 25

Панкратій – вседержавний, всесильний (грец.)

- Печерський, затворник, ієром., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 22

- Тавроменійський, Антіохійський, єп., сщмч.: лют. 22; лип. 22

Пансофій Олександрійський, прмч.: Сч. 28 – всемудрий (грец.)

Пантелеймон – всемилостивий (грец.)

- Цілитель, вмч.: сер. 9

Панхарій Римський, мч.: кв. 1 – усім милий (грец.)

Папа Ларандський, Селевкійський, мч.: бер. 29 – батько (грец., лат.)

Папій – батько (лат.)

- Диррахійський, мч.: лип. 20

- Коринфський, мч.: січ. Лют. 13; бер. 23

- Пергійський (Памфілійський), мч.: лют. 16

- Римський, мч.: черв. 20

Папіла Фіатірський, Пергамський, диякон, сщмч.: жов. 26 – батечко (грец.)

***Папп** (Памво) Критський, єп.: субота сиропусна

Парамон Віфінський, мч.: груд. 12 – твердий, постійний (грец.)

Пард Римлянин, Палестинський, пустельник: груд. 28 – барс

Паригорій Самосатський, мч.: лют. 11 – який перекоує, втішає (грец.)

Пармен, ап. від 70-ти, із семи дияконів: сер. 10

Парменій Вавилонський, Кордкульський, пресвітер, сщмч.: сер. 12 – який твердо стоїть (грец.)

Парод Болгарський, пресвітер, сщмч.: лют. 4 – шлях, вихід (грец.)

Парфеній – цнотливий (грец.)

- Лампсакійський, єп.: лют. 20

- Ліпсійський, прмч.: неділя після 27 червня

Пасикрат Доростольський, мч.: трав. 7 – вседержавний (грец.)

***Пассаріон**, наставник прп. Евфімія Великого, єп.: субота сиропусна

Патапій Фівський, Константинопольський, прп.: груд. 21

Патермуфій

- Єгипетський, прмч.: лип. 22

- Єгипетський, прп.: лип. 22

- Тирський, мч.: вер. 30

Патрикій – патрицій

- Пруський (Бруський), Віфінський, єп., сщмч.: черв. 1

- Савваїт, прмч.: кв. 2

Патров, апостол від 70-ти, єп. Неаполітанський і Путеоольський: лист. 18 – послідовник батька (грец.)

Патрокл Трикассінський (Труасский), Галльський, мч.: сер. 30 – слава батька (грец.)

Пафнутій (єгип.)

- Боровський, ігумен: трав. 14

- Єрусалимський, єп., сщмч.: трав. 2

- Олександрійський, прп.: лют. 28

- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 28

- *Преславний, прп.: субота сиропусна

- Тентирський, Єгиптянин, прмч.: жов. 8

Пахомій

- Валаамський, прмч.: бер. 5

- Великий, Єгипетський, Фіваїдський, прп.: трав. 28

- Кенський, прп.: субота після Богоявлення

- Нерехтський, Сипаковський, Костромський, прп.: тр. 28

Пелій Єгипетський, Тирський, єп., сщмч.: вер. 30 – бігун, глиняний (грец.)

Пеон Римський, мч.: черв. 14 – лікар (грец.)

Перегрин – прочанин, мандрівник (лат.)

- Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 19

- Диррахійський, мч.: лип. 20

Петро – камінь (грец.)

- Авессаломіт (Анійський), мч.: січ. 25, 26

- Адріанопольський, єп., сщмч.: лют. 4

- Аргоський, єп.: трав. 16

- Атройський, прп.: вер. 26

- Африканський: жов. 5

- Багатостраждальний, (Калнишевський), прав.: жовт. 14

- Болгарський, цар: лют. 12

- Володимир-Волинський – див. Ярополк

- Галатійський, Антіохійський, Мовчальник, прп.: лют. 14; груд. 8

- Галатійський, Константинопольський, прп.: жов. 22

- Капітолійський, Дамаський, пресвітер, сщмч.: жов. 17

- Константинопольський, мч.: сер. 22

- Константинопольський, Олімпійський, прп.: лип. 14

- Лампсакійський, мч.: трав. 31

- (Могила) Київський, митр.: січ. 14
- (у чернецтві Давид) Муромський, кн.: лип. 8
- Нікейський, єп.: вер. 23
- Нікомідійський, мч.: вер. 16; січ. 10
- І Олександрійський, патр., сщмч.: груд. 8
- (до навернення Симон), первоверховний апостол (з 12-ти): січ. 29; лип. 12
- Севастійський, єп.: січ. 22
- Сиракузький, мч.: жов. 5
- Фінікійський, мч.: лют. 8

***Петроній** Єгипетський, учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна

Пимен – пастир (грец.)

- Великий, Єгипетський, прп.: вер. 9
- Палестинський, прп.: вер. 9
- Печерський, ігумен, посник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 20
- Печерський, Багатостраждальний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 20
- Печерський, посник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 9

Пинна Новодунський, Слов'янин, мч.: лют. 2, лип. 3 – перламутрова мушля (грец.)

Питирим

- Великопермський, Устьвимський, єп., сщмч.: лют. 11; вер. 1
- Тамбовський, єп.: лип. 28

***Питирун** Фіваїдський, ігумен, учень прп. Антонія Великого: субота сиропусна

Пигасій Перський, мч.: лист. 15 – джерело води (грец.)

***Піннуфрій** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

Піоній Смирнський, пресвітер, сщмч.: бер. 24 – гладкий (грец.)

Піор

- *Нітрійський, учень прп. Антонія Великого, прп.: субота сиропусна
- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: в суботу Сирної седмиці

Пірр Бретський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20 (груз.)

Піст Едеський, мч.: лют. 3 – вірний (грец.)

Платон – широкий (грец.)

- Анкірський, мч.: груд. 1
- Студійський, ігумен, спов.: квіт. 18

Полієвкт – багатобажаний (грец.)

- Кесарійський (Каппадокійський), мч.: січ. 1
- Мелітинський, мч.: січ. 22
- Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28

Полієни – гідний багатьох похвал (грец.)

- Пруський (Віфінський), пресвітер, сщмч.: черв. 1

- Римський, мч.: серп. 31

Полікарп – багатоплідний (грец.)

- Брянський, ігумен: бер. 8
- Олександрійський, мч.: квіт. 15
- Печерський, архім., у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 6
- Смирнський, єп., сщмч.: бер. 8

Поліхроній – багатолітний (грец.)

- Вавилонський, єп., сщмч.: серп. 12
- пресвітер, сщмч.: жовт. 20
- Сирійський, пустельник: бер. 8

Полувій Ринокірський, свт.: трав. 25 – який має багато коштів для життя (грец.)

Помпей Диррахійський, мч.: лип. 20 – який веде (грец.)

Помлій

- Африканський (Карфагенський), мч.: квіт. 23
- Критський, мч.: січ. 5
- мч.: лист. 10

Понтій Римлянин, Кимельський, мч.: серп. 18 – морський (грец.)

Поплій Сирійський, прп.: лют. 7 – загальнонародний (лат.)

Порфірій – багрянний (грец.)

- Антіохійський (Пісидійський), мч.: лют. 23
- Газький, архієп.: бер. 11
- Єфеський, мч.: вер. 28
- Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 1
- мч.: лист. 22
- Стратилат, Олександрійський, мч.: груд. 7

Потит Гаргарський, мч.: лип. 14 – який оволодів (лат.)

Прилідіан Антіохійський, мч.: вер. 17

Приск – старий (лат.)

- Кесарійський (Палестинський), мч.: жовт. 4
- Севастійський, мч.: бер. 22

Пров – чесний, добрий (лат.)

- Аназарвський, мч.: жовт. 25
- Єгиптянин, мч.: січ. 1

Провій Садонський, Анкірський, мч.: лип. 6

Прокес Римський, мч.: квіт. 24 – хода, успіх (лат.)

Прокл – далекий (лат.)

- Каліптський, мч.: лип. 25
- Константинопольський, патріарх: груд. 3
- ПUTEОЛЬСЬКИЙ – див. Прокул ПUTEОЛЬСЬКИЙ
- Синайський, прмч.: січ. 27

Прокопій – який випереджає, встигає (грец.)

- В'ятський, Христа заради юродивий: січ. 3
- Декаполит, спов.: бер. 12
- (до мучеництва Неаній) Кесарійський (Палестинський), вмч.: лип. 21
- Кесарійський (Палестинський), мч.: груд. 5

- Устьянський, Вазький, Вологодський, Христа заради юродивий: лип. 21
- Устюзький, Христа заради юродивий: лип. 21

Прокул

- Интерамський (Італійський), мч.: серп. 12
- (Прокл) Путоольський, диякон, щмч.: трав. 4

Прот Римський, прмч.: січ. 6 – перший (грец.)

Протасій Медіоланський, мч.: жовт. 27 – який стоїть у перших лавах (грец.)

Протерій Олександрійський, патріарх, щмч.: бер. 12 – який передує (грец.)

Протоген Каррійський, еп., спов.: вер. 7 – первонароджений (грец.)

Протолеон Нікомідійський, мч.: трав. 6 – перший лев (грец.)

Проход – начальник хору (грец.)

- апостол від 70-ти, із семи дияконів, еп. Нікомідійський, щмч.: серп. 10

- Печерський, Лебедник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лют. 23

- Пшинський, прп.: січ. 28

Псой Єгипетський, прп.: серп. 22 (єгип.)

Публій Петрійський (Африканський), мч.: бер. 26 – народний (лат.)

Пуд, апостол від 70-ти, щмч.: квіт. 28

Пуплій – народний (лат.)

- Єгипетський, прп.: квіт. 18

- Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 28

Р

Равула Самосатський, Фінікійський, Константинопольський, прп.: бер. 4 – кречкотвор (лат.)

Ражден Перс, Карталінський, першомученик Грузинський: серп. 16 – світило віри (груз.)

Разумник (Синезій) Римлянин, мч.: груд. 25 (слов.)

Рафаїл – зцілення Боже (євр.) Архангел: лист. 22

Реас Готфський, мч.: квіт. 8

Ревокат Карфагенський, мч.: лют. 14 – відзваний (лат.)

Рикс (Авцій), Сицилійський, Римський, цар, мч.: лип. 19 – цар (лат.)

Римма Новодунський, Слов'янин, мч.: лют. 2; лип. 3 – кидання (грец.)

Родіон (Іродіон), апостол від 70-ти, еп. Патрасський. щмч.: квіт. 21; лист. 23 – геройський, рожевий (грец.)

Родопіан Афродисійський (Карійський), диякон, щмч.: трав. 12 – рожевий (грец.)

Роман – римський (лат.); міцний (грец.)

- Антіохійський (Сирійський), самітник: груд. 10

- Кесарійський, Антіохійський, диякон, щмч.: груд. 1

- Олєгович, Рязанський, кн., мч.: серп. 1

- Римський, мч.: серп. 23

- Самосатський, мч.: лют. 11

- Солодкоспівець, Константинопольський, диякон, творець кондаків: жовт. 14

- стрп. – див. Борис стрп.

Ромил – міцний (грец.)

- Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 28

- Римський, мч.: вер. 19

Ростислав (слов.)

- Великоморавський, рівноап., кн.: трав. 24

- Мстиславич (у хрещенні Михаїл) Київський, Смоленський, велют. кн.: бер. 27

***Рувим** один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Неділі свв. Праотців, свв. отців

Рустик Паризький, пресвітер, щмч.: жовт. 16 – сільський (лат.)

Руф – рудий (лат.)

- Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 19

- апостол від 70-ти, еп. Фівський, щмч.: квіт. 21

- Кизичеський, мч.: трав. 12

- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: квіт. 21

Руфин – рудуватий (лат.)

- Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 19

- диякон, щмч.: квіт. 20

- Кесарійський, мч.: бер. 23

С

Савва – вино (євр.); неволя (араб.)

- Венефальський, прп.: вер. 9

- Вишерський, Новгородський, прп.: жовт. 14

- Готфський, Муссовський (Валахійський), мч.: квіт. 28

- Крипецький, Псковський, прп.: вер. 10

- Московський, прп.: черв. 26

- Освячений, Муталаскський, ігумен: груд. 18

- Охридський, рівноап., спов.: серп. 9

- Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: трав. 7

- I Сербський, архієп.: січ. 25

- II Сербський, архієп.: лют. 21

- Синайський, прмч.: січ. 27

- Сторожевський, Звенигородський, ігумен: лют. 1; груд. 16

- Стратилат, Римський, мч.: трав. 7

Саватій – суботній (євр.)

- Антіохійський, мч.: жовт. 2
- Соловецький, прп.: серп. 21; жовт. 10

Савел Персіянин, Халкідонський, мч.: черв. 30 – тяжка праця (євр.)

Саверій Бет-Селевкійський (Перський), еп., сщмч.: груд. 3

Савин – сабінець (народ в Італії)

- Ермопольський (Єгипетський), мч.: бер. 26, 29

- Катанський (Сицилійський), еп.: жовт. 28

- Кіпрський, архієп.: трав. 25

- Римський, мч.: лют. 12

Садок Перський, еп., сщмч.: бер. 5; лист. 1 – царський друг (перс.)

Сакердон Севастійський, мч.: бер. 22 – священник (лат.)

Саламан Персіянин, Мовчальник, прп.: лют. 5 – мирний (євр.)

Самей, прор.: січ. 22 – кого почув Бог (євр.)

Самон Едеський, мч.: лист. 28 – огрядний, міцний (євр.)

Сампсон – сонячний (євр.)

- странноприїмець, прп.: лип. 10

- суддя Ізраїльський: Неділя свв. праотців

Самуїл – почутий Богом (євр.)

- Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 1

- пророк, суддя Ізраїльський: вер. 2

Сарвил – шаровари (халд.)

- Едеський, мч.: жовт. 28

- мч.: вер. 18

- Сирійський, мч.: лист. 10

***Сармат** учень прп. Антонія Великого, прп.: субота сиропусна

Сасоній Гузитський (Перський), мч.: груд. 3

Сатир (Сатур) Карфагенський, мч.: лют. 14 – ситий (лат.)

Саторин Кесарійський, мч.: бер. 23 – з м. Сатурнії (лат.)

Саторнил (Сатурнил, Саторнин) Карфагенський, мч.: лют. 14

Саторнин

- Диррахійський, мч.: лип. 20

- Карфагенський – див. Саторнил

- Критський, мч.: січ. 5

Саторній Керкирський, мч.: трав. 11

Сатур – ситий (лат.)

- Карфагенський – див. Сатир

- Римський, мч.: лип. 19

Сатурнил – див. Саторнил Саторнин

- Галльський, мч.: черв. 16

- Римський, мч.: черв. 20

Святослав (Гавриїл) Всеволодович Володимирський (Юр'ївський), кн.: лип. 6 (слов.)

Севастіан – вельмишановний (грец.)

- Медіоланський, Римський, начальник варті палацу, мч.: груд. 31

- Римський, воєначальник, мч.: бер. 11; квіт. 2

- Сохотський, Пошехонський, прп.: бер. 11; груд. 31

Северин Галльський, мч.: черв. 17 – суворий (лат.)

Северіан

- Галльський, мч.: черв. 17

- Нікомідійський, Халкідонський, мч.: трав. 1; вер. 4

- Севастійський, мч.: бер. 22

- Севастійський, мч. (інший): вер. 22

Севір – суворий (лат.)

- Валерійський (Італійський), пресвітер: лип. 10

- Фракійський, пресвітер, сщмч.: вер. 2

Секунд Карфагенський, мч.: лют. 14 – інший, благополучний (лат.)

Селафіїл, Архангел: лист. 21 – молитва до Бога (євр.)

Селевк Галатійський, мч.: вер. 26 – який коливає, хитає (грец.)

Селевкій Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 29

Селиніас – див. Селиній

Селиній (Селиніас) Єгипетський, мч.: черв. 18 – місячний (грец.)

Сенніс Перський, Римський, кн., мч.: серп. 12

Серапіон

- Валаамський, прмч.: трав. 5

- Єгиптянин, Галатійський, еп., сщмч.: черв. 6

- Кожеєзерський, прп.: лип. 10

- Коринфський – див. Серафіон

- мч.: лип. 26

- *Нітрійський, прп.: субота сиропусна

- Новгородський, архієп.: бер. 29

- Олександрійський, мч.: вер. 26

- Псковський, Спасо-Єлеазарівський, прп.: трав. 28; вер. 20

- Римський, мч.: серп. 31

- Синдоніт (який носить лише синдон – одяг з льону), Єгипетський, прп.: квіт. 20; трав. 27

Серафим – полум'яний (євр.) Саровський, прп.: січ. 15; серп. 1

Серафіон (Серапіон) Коринфський, мч.: лют. 13; бер. 23

Сергій (лат.)

- Валаамський, прп.: лип. 11; вер. 24

- Обнорський, Нуромський, Вологодський, прп.: жовт. 20

- Печерський, Послушливий, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 20
- Радонезький, ігумен: лип. 18; жовт. 8
- Римлянин, Росафський, мч.: жовт. 20
- Савваїт, прмч.: квіт. 2
- Синайський, прмч.: січ. 27
- Шухтомський (Шухтовський), схим.: черв. 1
- ***Серид** Палестинський, прп.: субота сиропусна

Сивел Єгипетський, мч.: серп. 18

Сигіц Готфський, мч.: квіт. 8

Сила – мовчання, спокій (євр., лат.)

- апостол від 70-ти, єп. Коринфський, сподвижник ап. Павла: серп. 12
- Готфський, мч.: квіт. 8

Силан Галльський, мч.: черв. 17 – насмішник (лат.)

Силуан – лісовий (лат.)

- апостол від 70-ти, єп. Солунський (Фессалонікійський), сщмч.: серп. 12
- Афонський, прп.: вер. 24
- *Єгипетський, учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна
- Печерський, схим., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: черв. 23
- Пісидійський, мч.: лип. 23

Сильван – лісовий (лат.)

- Газький, єп., сщмч.: трав. 17
- Газький, пресвітер, сщмч.: жовт. 27
- Емеський (Еміський), єп., сщмч.: лют. 11
- Римлянин, мч.: лют. 7
- Скитський, прп.: субота сиропусна

Сильвестр – лісовий (лат.)

- Обнорський, Пошехонський, прп.: трав. 8
- Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 15
- І Римський, папа: січ. 15

***Сим**, син Ноя: Неділі свв. Праотців, свв. отців

Симеон – услишання (євр.)

- апостол від 70-ти, родич Господній по плоті, єп. Єрусалимський, сщмч.: трав. 10
- Богоприємець, прав.: лют. 16
- Верхотурський (Меркушинський) вер. 25; груд. 31
- Ветхий, Сирійський, ігумен, прп.: лют. 8
- Ктезифонський, Селевкійський (Перський), єп., сщмч.: квіт. 30
- Мироточивий (в миру Стефан Неманя, цар Сербський), Хілендарський (Афонський), ктитор: лют. 26
- Нігер, апостол від 70-ти: січ. 17
- Новий Богослов, ігумен: бер. 25
- *один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Неділі свв. Праотців, свв. отців

- Палестинський, Емеський, прп., Христа заради юродивий: серп. 3

• Перський, мч.: трав. 31

- Печерський, Переяславський, єп., сщмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11

• Полоцький, Тверський, єп.: лют. 16

• прп.: квіт. 18

• Стовпник, Антіохійський, архім.: вер. 15

• Стовпник, Дивногорець, Молодший, пресвітер: черв. 6

• *Стовпник, Кілікійський, прп.: субота сиропусна

Симон – услишання (євр.)

• Воломський, Устюзький, ігумен, сщмч.: лип. 25

• *ієрей великий: Неділя свв. праотців

• Зилот, Кананіт, апостол з 12-ти: трав. 23

• первоверховний – див. Петро, первоверховний

• Печерський, Суздальський, єп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: трав. 23

• Сойгінський, прп.: груд. 7

Симфоріан Римський, мч.: груд. 31 – який сприяє (грец.)

Синезій – див. Розумник Синесій

• Нікомідійський – див. Феона Нікомідійський

Сисиній

• Кизичеський, єп., сщмч.: груд. 6

• Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 23

• Римський, диякон, сщмч.: черв. 20

• Севастійський, мч.: бер. 22

Сисой

• Великий, прп.: лип. 19

• Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 6

• Печерський, схим., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лип. 19

***Сиф**, син Адама: Неділі свв. Праотців, свв. отців

Сикст II Римський, папа, сщмч.: серп. 23 – випрасуваний (грец.)

Сионій, Адріанопольський, пресвітер, сщмч.: лют. 4 – від гори Сіон (євр.)

Смарагд – смарагд, малахіт (грец.)

• Римський, мч.: черв. 20

• Севастійський, мч.: бер. 22

Созонт – який рятує (грец.) Помпеольський (Кілікійський), мч.: вер. 20

***Соломон**, цар Ізраїльський: Неділя свв. праотців

Сократ Пергійський (Памфілійський), мч.: трав. 4 – який зберігає владу (грец.)

Солохон Халкідонський, мч.: трав. 30 – який засипає, вбиває камінням (грец.)

Сонирил Готфський, мч.: квіт. 8

Сосипатр, апостол від 70-ти, еп. Іконійський, Керкирський: трав. 11; лист. 23 – який рятує батька (грец.)

Сосій Путеольський, диякон, сщмч.: трав. 4 – тверезий, здоровий (грец.)

Сосфен – який зберігає силу (грец.)

• апостол від 70-ти, еп. Колофонський: квіт. 12; груд. 21

• Халкідонський, мч.: вер. 29

Софонія, пророк з 12-ти малих пророків: груд. 16 – Господь захищає (євр.)

Софроній – розсудливий, поміркований (грец.)

• Врананський, Болгарський, еп.: бер. 24

• Єрусалимський, патріарх: бер. 24

• Іркутський, еп.: квіт. 12; лип. 13

• Кіпрський, архієп.: груд. 22

• Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: бер. 24; трав. 24

Спевсил Лангонійський, мч.: січ. 29 – швидкий кінь (грец.)

Спиридон – плетений кошик (грец.)

• Печерський, просфорник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11; лист. 13

• Триміфунтський, еп.: груд. 25

Стахій, апостол від 70-ти, еп. Візантійський: лист. 13 – колос (грец.)

Стефан – вінець (грец.)

• апостол від 70-ти, архідиякон і першомученик: серп. 15; вер. 28; січ. 9

• Візантійський, мч.: груд. 11

• Віфінський (Халкідонський), прп., засновник обителі Хиолаксської: січ. 27

• Галатійський, мч.: черв. 6

• Казанський, мч.: квіт. 6

• Константинопольський, патріарх: трав. 30

• Лазаревич Новий (Високий), Сербський, король: серп. 1

• Магрицький, ієросхим.: лип. 27

• Мілютин, Сербський, король: лист. 12

• Нівертський – див. Данило Нівертський Новосітель,

• Константинопольський, прп.: груд. 22

• Новий, Константинопольський, прмч.: груд. 11

• Озерський, Комельський, прп.: черв. 25

• Пермський (Великопермський), еп.: трав. 9

• Печерський, Володимиро-Волинський, еп.: трав. 10

• І Римський, папа, сщмч.: серп. 15

• Савваїт, прп., племінник прп. Іоанна Дамаскіна: лип. 26

• Сербський (Бранкович), король: груд. 23

• Сербський (Неманя) – див. Симеон Мироточивий Соловецький,

• Сурозький, архієп., спов.: груд. 28

• Триглійський, ігумен, спов.: квіт. 10

• Урош III, Дечанський, Сербський, король, мч.: лист. 24

• Урош V, Сербський, король: груд. 15

• Хирський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20

• Щилянович, Сербський: жовт. 17

Стирікт – див. Феостирікт Олімпійський

Стратон Нікомідійський, мч.: серп. 30 – який воює (грец.)

Стратоник – переможець воїнства (грец.)

• Нікомідійський – див. Стратор

• Сингидонський (Белградський), мч.: січ. 26

Стратор (Стратоник) Нікомідійський, мч.: вер. 22, 26

Суїмвл Готський, мч.: квіт. 8

Сухій Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28 (груз.)

Т

Тавріон – воловий (грец.)

• Амфіпольський (Македонський), мч.: лист. 20

Талале Месукевійський, Грузинський, мч.: трав. 11 (груз.)

Тарасій – хвилюючий (грец.)

• Константинопольський, патріарх: бер. 10

• Лікаонійський: бер. 22

Тарах Аназарвський, мч.: жовт. 25 – занепокоєння, хвилювання (грец.)

Таричан Грузинський, мч.: трав. 31 (груз.)

Татіон Клавдіопольський (Віфінський), мч.: вер. 6

Терентій – який полірує, який розтирає (грец.)

• апостол – див. Тертії

• мч.: лист. 10

• Петрійський (Африканський), Карфагенський, мч.: бер. 26; квіт. 23

• Сирійський, мч.: лист. 10

Тертії (Терентій), апостол від 70-ти, еп. Іконійський, сщмч.: лип. 4; лист. 12; лист. 23 – третій (лат.)

Тивуртії – з м. Тибура

• Римський, мч.: груд. 5

• Римський, мч. (інший): груд. 31

Тигрій Константинопольський, пресвітер, сщмч.: черв. 29 – тигровий (грец., лат.)

Тимолай (Тимофій) Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 28 – який шанує народ (грец.)

Тимон – який шанує (грец.) апостол від 70-ти, із семи дияконів, еп. Бострійський, сщмч.: серп. 10; січ. 12

Тимофій – який шанує Бога (грец.)

• апостол від 70-ти, еп. Ефеський, сщмч.: лют. 4

- Кесарійський – див. Тимолай
- Мавританський, диякон, щмч.: січ. 1
- Олімпійський (у Символах), пустельник: бер. 6
- Палестинський, мч.: вер. 1
- Печерський, ігумен, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10
- Пруський, єп., щмч.: черв. 23
- Псковський – див. Довмонт
- Сицилійський, прмч.: лют. 6
- Тит** – шановний (грец.)
- апостол від 70-ти, єп. Критський: вер. 7
- ієром.: квіт. 15
- Печерський, колишній воїн, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: бер. 12
- Печерський, пресвітер, у Ближніх (Антонієвих) печерах: бер. 12
- *Тифой** Фіваїдський, учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна
- Тихик**, апостол від 70-ти, єп. Колофонський, сподвижник ап. Павла: груд. 21 – випадковий, благополучний (грец.)
- Тихон** – щастя (грец.)
- Амафунтський, єп.: черв. 29
- Воронезький, Задонський, єп.: серп. 29
- Луховський, Костромський, прп.: черв. 29, лип. 9
- Мединський, Калузький, прп.: черв. 29
- Московський і всієї Русі, патріарх, спов.: жовт. 9
- Транквиллін** Римський, пресвітер, щмч.: груд. 31 – спокійний (лат.)
- Тривимій** Пергійський (Памфілійський), мч.: бер. 14 – спокійний (лат.)
- Трифіллій** Левкусійський (Кіпрський), свт.: черв. 26 – трилистий (грец.)
- Трифон** – розкішний, зніжений (грец.)
- Апамейський, Нікейський, мч.: лют. 14
- В'ятський, архім.: жовт. 21
- Константинопольський, патріарх: трав. 2
- Печензький, Кольський, прп., просвітитель лопарів: груд. 28
- Троадій** Неокесарійський, мч.: бер. 15 – з Трої
- Трофим** – вихованець (грец.)
- апостол від 70-ти, щмч., сподвижник апостола Павла: квіт. 28
- Лаодикійський, пресвітер, щмч.: бер. 29
- Лікійський, мч.: серп. 5
- Нікомідійський, мч.: бер. 31
- Синадський (Фрігійський), мч.: жовт. 2
- Турвон** Лангонійський, мч.: січ. 29 – вихор, натовп (лат.)

Ү

Уалент(ин) – див. Валентин

Уалеріан (Уалерій) – див. Валеріан (Валерій)

Уар – кривоногий, пляма на обличчі (лат.)

• Єгипетський, мч.: лист. 1

Урван – міський, ввічливий (лат.)

• Антіохійський, мч.: вер. 17

• апостол від 70-ти, єп. Македонський, щмч.: лист. 12

• Константинопольський, Нікомідійський, мч.: вер. 18

• Садонський, Анкірський, мч.: лип. 6

Уриїл, Архангел: лист. 21 – світло Боже (євр.)

Урпасіан Нікомідійський, мч.: бер. 22

Усфазан – див. Хусдазад

Ф

Фавій Римський, папа, щмч.: серп. 18 – бобовий (лат.)

Фавмасій Кизичеський, мч.: трав. 12 – дивний (лат.)

Фавст – благополучний, щасливий (лат.)

• Галатійський, мч.: черв. 6

• Далматський, прп.: серп. 16

• Олександрійський, диякон, щмч.: жовт. 17

• Олександрійський, пресвітер, щмч.: вер. 19

• ПUTEольський, диякон, щмч.: трав. 4

Фавстиан Керкирський, мч.: трав. 11

Фадей – хвала (євр.)

• апостол від 70-ти, єп. Едеський, Бейрутський: вер. 3

• Степанцмндський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20

• Студит, прп., спов.: січ. 11

• Яковів – див. Іуда Яковів

Фал Лаодикійський, пресвітер, щмч.: бер. 29 – молода оливкова гілка (грец., лат.)

Фалалій – квітуча маслина (грец.)

• Сирійський, саїтник: бер. 12

• Егейський, мч.: черв. 2

Фаласій – морський (грец.)

• *прп.: субота сиропусна

• Сирійський, пустельник, прп.: трав. 7

Фантин Солунський (Фессалонікійський), прп.: вер. 12

Фармуфій Єгипетський, пустельник: квіт. 24 – назва місяця (єгип.)

Фарнакій Кордильський, мч.: лип. 7

Феаген Мелітинський, мч.: лист. 20 – богонароджений (грец.)

***Федим** Амасійський, єп.: субота сиропусна

Феліксим Римський, диякон, щмч.: серп. 23 – найщасливіший (лат.)

Фелікс – щасливий (лат.) Римлянин, мч.: лют. 7

Фемелій Мелітинський, мч.: лист. 20 – основа (грец.)

Фемістоклій Мірлікійський, мч.: січ. 3 – прославлений за правосуддя (грец.)

Феоген – богороджений (грец.) Парійський, єп., сщмч.: січ. 15

Феогнід (Феогній) Кизичеський, мч.: трав. 12 – богороджений (грец.)

Феогній – богороджений (грец.)

- Едеський, мч.: вер. 3
- Кизичеський – див. Феогнід

Феогност – Богом знаний (грец.) Київський і Московський, митр., свт.: бер. 27

Феодор – Божий дар (грец.)

- Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 29
- Антіохійський, спов.: груд. 6
- Апамейський, мч.: бер. 7
- Африканський, мч.: квіт. 23
- Варяг, Київський, первомученик Російський: лип. 25
- Васильович Острозький, Печерський, кн., чернець, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 24
- Галатійський, мч.: черв. 6
- Едеський, єп.: лип. 22
- *Єгипетський, прп.: субота сиропусна
- Йорданський, прп.: черв. 18
- Кандавлський, Нікомідійський, мч.: вер. 17
- Константинопольський, Нікомідійський, мч.: вер. 18
- І Константинопольський, патріарх: січ. 9
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Муромський, кн.: черв. 3
- Начертанний, Константинопольський, прп., спов.: січ. 9
- Новгородський, Христа заради юродивий: лют. 1
- Олександрійський, архієп., сщмч.: груд. 16
- Олександрійський, єп., сщмч.: вер. 25
- Освященний, ігумен: трав. 29
- Пентапольський, єп., сщмч.: лип. 17
- Пергійський (Памфілійський), мч.: трав. 4
- Печерський, Мовчазний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: бер. 2
- Печерський, прмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 24
- Ростиславич Чорний, Смоленський, Ярославський, кн.: бер. 18; жовт. 2
- Ростовський, архієп.: груд. 11
- Сікеот, Анастасіупольський, єп.: трав. 6; черв. 28
- Стратилат, Гераклійський, вмч.: лют. 21; черв. 21

- Студит, ігум., спов.: лют. 8; лист. 24
- Суздальський, єп.: черв. 21
- Тирон, молодий воїн, вмч.: бер. 2; в суботу 1-ї седмиці Великого посту
- Трихіна власняничний, прп.: трав. 3
- *Фермійський, прп.: субота сиропусна
- Чернігівський, мч., боярин мч. Михаїла Чернігівського: лют. 27; жовт. 3
- Ярославович Новгородський, кн.: черв. 18

Феодорит – богодарованийий (грец.)

- Антіохійський, пресвітер, сщмч.: бер. 21
- Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28

Феодосій – Богом даний (грец.)

- Антіохійський, прп.: січ. 24
- Бразький, сщмч.: вер. 22
- Великий, Киновіарх, прп., загальних житій начальник: січ. 24
- Манявський, ігумен, прп.: жовт. 10
- Печерський, ігумен, загальних житій начальник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: трав. 16; серп. 27
- Сирмійський, мч.: квіт. 9
- Тотемський Суморин, ігумен: лют. 10
- Углицький, Чернігівський, архієп.: лют. 18

Феодот (Богдан) – Богом даний (грец.)

- Адріанопольський, мч.: бер. 4
- Анкірський, корчмар, мч.: трав. 31; черв. 20; лист. 20
- Кесарійський (Каппадокійський), мч.: вер. 15
- Кизичеський, мч.: трав. 12
- Кіринейський, єп., спов.: бер. 15
- Маркіанопольський (Мізійський), мч.: вер. 28
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Римський, мч.: лип. 17

Феодох Мелітинський, мч.: лист. 20 – Богоприїмець (грец.)

Феодул – Божий раб (грец.)

- Атталійський (Памфілійський), мч.: трав. 15
- Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 29
- Константинопольський, Ефеський, єпарх, стовпник: груд. 16
- Критський, мч.: січ. 5
- Мелітинський, мч.: лист. 20
- Севастійський, мч.: бер. 22
- Синайський, ієром.: січ. 27
- Сирійський, мч.: лист. 10
- Солунський (Фессалонікійський), мч.: квіт. 18
- Триполійський, мч.: лип. 1

Феоктирист (Феостирикт) Медикійський, прп., спов.: бер. 13 – у Бозі утверджений (грец.)

Феоктист – Богом створений (грец.)

- Кукумський, Сикелійський (Сицилійський), ігумен: січ. 17
- Нікомідійський, мч.: жовт. 15
- Новгородський, архієп.: лют. 5; січ. 5
- Палестинський, ігумен: вер. 16
- Печерський, Чернігівський, єп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11
- Сербський – див. Драгутін
- Тверський, архієп.: II Твер.

Феона – який від Бога поміч дістає (грец.)

- Нікомідійський, воїн, мч.: трав. 2
- (у хрещенні Синесій) Нікомідійський, мч.: січ. 18
- прп.: квіт. 18

• Скитський, прп.: субота сиропусна

Феопемпт Нікомідійський, єп., сщмч.: січ. 18 – Богом посланий (грец.)

Феопіст Римський, мч.: жовт. 3 – Богу вірний (грец.)

Феопрепій (Боголіп) – належний Богу (грец.)

- Іллірійський, мч.: квіт. 5
- Потамський (Фракійський), мч.: вер. 4

Феостирикт – утверджений у Бозі (грец.)

- Медикійський – див. Феоктирист
- (Стирикт) Олімпійський (у Символах), прп.: лист. 23

Феостих Кизичеський, мч.: трав. 12 – Божий порядок (грец.)

Феотекн Антіохійський, мч.: жовт. 23 – Боже дитя (грец.)

Феотих Антіноійський, мч.: груд. 27 – у Бозі щасливий (грец.)

Феофан – богоявлення (грец.)

- Антіохійський, прп.: черв. 23
- Затворник, Вишенський, єп.: січ. 23; черв. 29

• спов., посник, прп.: вер. 22

• Милостивий, Газький: жовт. 12

• Нікейський, Константинопольський, Начертаний, єп., спов., творець канонів: жовт. 24

• Печерський, посник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 24

• Сігрянський, Літописець, прп., спов.: бер. 25

Феофіл – друг Божий (грец.)

- Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 19
- Кесарійський (Каппадокійський), мч.: лют. 19
- Київський, Христа заради юродивий, прп.: лип. 27; лист. 10
- Лівійський, диякон, сщмч.: січ. 21

• Лікійський, мч.: серп. 6

• Мелітинський, мч.: лист. 20

• Нікомідійський, диякон, сщмч.: вер. 16; січ. 10

• Новий, мч.: лют. 12

• Оксиринфський (Єгипетський), прп.: черв. 25; груд. 15

• Омуцький, прп.: лист. 3; січ. 11

• Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 6.

• Печерський, Новгородський, архієп., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лист. 8

• Печерський, Сльозоточивий, у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 11

• Севастійський, мч.: бер. 22

• Тиверіопольський, Константинопольський, прп., спов.: жовт. 23

Феофілакт Нікомідійський, єп., спов.: бер. 21 – бережений Богом (грец.)

Ферапонт – слуга (грец.)

• Білозерський, Можайський, Лужецький, архім.: черв. 9

• Кіпрський, єп., сщмч.: черв. 7

• Монзенський, Галицький, прп.: черв. 9; груд. 25

• Сардійський, єп., сщмч.: черв. 9

Ферм Готфський, мч.: квіт. 8 – теплий (грец.)

Феспесій Нікейський, мч.: груд. 3 – божественний, пророчий (грец.)

Филимон – улюблений

• Антинойський, мч.: груд. 27

• апостол від 70-ти, єп. Газький, сщмч.: трав. 4; груд. 5

• Кизичеський, мч.: квіт. 29

Филип – який любить коней (грец.)

• Апамейський, мч.: бер. 7

• апостол з 12-ти: лист. 27

• апостол від 70-ти, із семи дияконів: жовт. 24

• Ірапський, Череповецький, прп.: лист. 27

• II Московський і всієї Русі, митр.: січ. 22; лип. 16

• Нікомідійський, мч.: серп. 30

• Римлянин, мч.: лют. 7

Філагрій Кіпрський, єп., сщмч.: лют. 22 – село (грец.)

Філадельф Бастійський, Месопольський, мч.: трав. 23 – братолюбець (грец.)

Філарет – який любить чесноти (грец.)

• (у схимі Феодосій) Амфітеатров, Київський, митр.: жовт. 23; січ. 3

• Милостивий, Пафлагонянин, прав.: груд. 14

• Московський, Коломенський, митр.: груд. 2

Філетер Нікомідійський, мч.: січ. 12 – який любить друзів (грец.)

Філит Іллірійський, сенатор, мч.: квіт. 5 – улюблений (грец.)
Філ Готський, мч.: квіт. 8 (гот.)
Філікс Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 19 – щасливий (лат.)
Філогоній Антіохійський, свт.: січ. 2 – який любить своїх нащадків (грец.)
Філоктимон Севастійський, мч.: бер. 22 – корисливий (грец.)
Філолог, апостол від 70-ти, єп. Синопський: лист. 18 – який любить слово (грец.)
Філософ – любомудрий (грец.) Олександрійський, мч.: черв. 13
Філофей – боголюб (грец.)
 • Мравинський (Віфінський), пресвітер: вер. 28
 • Самосатський, мч.: лют. 11
Філумен Анкірський, мч.: груд. 12 – улюблений (грец.)
Фінеес первосвященик Ізраїльський, прав.: бер. 25 – мідний рот (євр.)
Фірмин Апсарський, мч.: квіт. 6 – міцний (лат.)
Фірмос Апсарський, мч.: квіт. 6 – міцний (лат.)
Фірс Кесарійський (Віфінський), мч.: серп. 30; груд. 27
Фіфаїл, мч.: вер. 18
Флавіан Константинопольський, патріарх, спов.: бер. 3
Флавій Севастійський, мч.: бер. 22 – жовтий (лат.)
Флегонт – палаючий, пекучий (грец.) апостол від 70-ти, єп. Марафонський, щмч.: квіт. 21
Флор – квітучий (лат.)
 • Амійський, єп.: груд. 31
 • Іллірійський, мч.: серп. 31
Флорентій – квітучий (лат.)
 • Нурсійський, Італійський, Фоліньоський, прп.: вер. 5
 • Солунянин, мч.: жовт. 26
Фока – тюлень (грец.)
 • Вертоградар (Садівник), Синопський, мч.: жовт. 5
 • Константинопольський – див. Фотій Константинопольський
 • Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28
 • *Палестинський, прп.: субота сиропусна
 • Синопський, єп., щмч.: серп. 4; жовт. 5
Фома – близнюк (євр.)
 • Дефуркін, ігумен: груд. 23
 • Дідим (Близнець), апостол з 12-ти: у Неділю 2-гу після Пасхи; жовт. 19
 • Константинопольський, патріарх: квіт. 3

• Малейн, прп.: серп. 2
 • Сирійський, прп., Христа заради юродивий: трав. 7
Форвин, прп.: квіт. 18 – годуючий (грец.); киплячий (лат.)
Фортунат, апостол від 70-ти, сподвижник ап. Павла – щасливий (лат.)
Фостирій, прп.: січ. 18 – світильник (грец.)
Фот (Фотій) Сирійський, мч.: лист. 10 – світло (грец.)
Фотин – світлий (грец.)
 • Апамейський, мч.: бер. 7
 • Римський – див. Віктор Римський
Фотій – світлий (грец.)
 • Київський і всієї Русі, митр.: черв. 9; лип. 15
 • (Фока) Константинопольський, мч.: серп. 22
 • Константинопольський, патріарх: лют. 19
 • Нікомідійський, мч.: серп. 25
 • Сирійський – див. Фот
Фронтасій Галльський, мч.: черв. 17 – сміливий, зухвалий (лат.)
Фрументій Індійський (Ефіопський), архієп.: груд. 13 – хлібний (лат.)
Фулвіан (у хрещенні Матфей) Ефіопський, кн., єп.: лист. 29 – рудий (лат.)
Фусик Селевкійський, мч.: квіт. 30

Х

***Халєв**, співробітник Ісуса Навина: Неділя свв. праотців
Харалампій – радістю сяючий (грец.) Магнезійський, єп., щмч.: бер. 8
Харисим Тарсійський (Кілікійський), мч.: вер. 17 – премилый (лат.)
Харитон – благодатний (грец.)
 • мч.: вер. 22
 • Римський, мч.: черв. 14
 • Сповідник, Іконійський, єп.: жовт. 11
 • Сянжемський, Простий, ігумен: жовт. 11
Херимон – який радіє (грец.)
 • Єгипетський, прп.: серп. 29
 • Олександрійський, диякон, щмч.: жовт. 17
Хрисанф Римський, мч.: квіт. 1 – златоцвітний (грец.)
Хрисогон Римлянин, Аквілейський, мч.: січ. 4 – златородний (грец.)
Хрисотель Вавилонський, Кордульський, пресвітер, щмч.: серп. 12 – золотий кінець, златодовершений (грец.)
Христофор – христоносець (грец.)
 • Лікійський, мч.: трав. 22
 • Нікомідійський, мч.: трав. 2
 • Римлянин, Палестинський, прп.: вер. 12
Худион Севастійський, мч.: бер. 22
Хусдазд (Усфазан) Селевкійський, мч.: квіт. 30

Ш

Шалва Ксанський, кн., мч.: жовт. 1 (груз.)
Шіо (Симеон) Мгвімський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 20, 22; у четвер Сирної седмиці (груз.)

Ю

Ювеналій – див. Іувеналій
Ювентин – див. Іувентин.
Юда – див. Іуда.
Юліан – див. Іуліан.
Юлій – див. Іулій.
Юрій (Георгій) – (слов.) Всеволодович – див. Георгій Всеволодович
Юстин – див. Іустин.
Юстиніан – див. Іустиніан

Я

Яків – який перешкоджає (євр.)
• Алфеев, апостол від 12-ти, брат євангеліста Матфея: жовт. 22
• Боровицький, Новгородський, Христа заради юродивий: лист. 5
• брат Господній по плоті, апостол від 70-ти, 1-й єп. Єрусалимський, щмч.: лист. 5; Неділя після Р. Х.
• Брилеєвський, прп.: квіт. 24
• Залізоборовський, прп.: квіт. 24; трав. 18
• Зеведеїв, апостол з 12-ти, брат ап. Іоанна Богослова: трав. 13

• Кармільський (Палестинський), пустельник, пошник: бер. 17
• Катанський (Сицилійський), єп., спов.: квіт. 3, 4
• Константинопольський, мч.: серп. 22
• Менюзький, Новгородський, отрок: лип. 7
• Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28
• Нізібійський (Нісивійський), єп.: січ. 26
• Перський, пресвітер, щмч.: квіт. 23
• Персіанин, вмч.: груд. 10
• Ревнитель, Перський, пресвітер, щмч.: лист. 14
• Самосатський, мч.: лют. 11
• Сирійський, саїтник: груд. 9
• (Ізраїль), син Ісаака, старозавітний патріарх: Неділі свв. праотців, свв. отців

Якінф – див. Іакінф

Януарій – воротар (лат.)

• Беневентський, Путельський (Неапольський), єп., щмч.: трав. 4
• Керкирський, мч.: трав. 11
• Римлянин, мч.: лют. 7

Ярополк (у хрещенні Петр) Ізяславич Володимиро-Волинський, блгв. кн.: груд. 5 (слов.)

Ярослав (слов.)

• Мудрий, блгв. кн.: бер. 5
• Святославич Муромський – див. Костянтин Муромський

***Яфет**, син Ноя: Неділі свв. Праотців, свв. отців

ІМЕНА ЖІНОЧІ

А

Августа – священна (лат.) Римська, імператриця, мц.: груд. 7
Агапія Аквілейська, мц.: квіт. 29 – любов (грец.)
Агафія – добра (грец.)
• Нікомідійська, ігуменя, прмц.: січ. 10
• Панормська (Палермська), Сицилійська, діва, мц.: лют. 18
Агафоклія, мц.: вер. 30 – благославна (грец.)
Агафоніка Пергамська, мц.: жовт. 26 – благопереможна (грец.)
Агнія (Анна) Римська, діва, мц.: лют. 3; лип. 18 – непорочна (грец.)
Агрилина Римлянина, мц.: лип. 6
Акилина – орлина (грец.)
• Молодша, мц.: квіт. 20
• Старша, Біблоська (Фінікійська), мц.: черв. 26
Алевтина (Валентина) Кесарійська (Палестинська), мц.: лип. 29 – сильна (лат.)
Алла Готфська, мц.: квіт. 8
Анастасія – воскресіння (грец.)

• Патрикія, Олександрійська, пустельниця: бер. 23
• Римлянина, Солунська (Фессалонікійська), прмц.: лист. 11, 12
• Римська, мц.: квіт. 28
• Узорішительниця, Римлянина, Іллірійська, вмц.: січ. 4
Анатолія Римська, мц.: квіт. 2 – східна (грец.)
Ангеліна Сербська (Бранкович), королева, прав.: лип. 14; груд. 23 – вісниця (грец.)
Анісія (Онісія) – здійснення, успіх (грец.) Солунська (Фессалонікійська), мц.: січ. 12
Анімаїда – див. Анімаїса
Анімаїса (Анімаїда) Готфська, мц.: квіт. 8
Анна – благодать (євр.)
• Адріанопольська, мц.: лист. 4
• Віфінська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): черв. 26; лист. 11
• Готфська, мц.: бер. 26
• (у чернецтві Євфросинія) Кашинська, Тверська, княгиня, схимонахиня: черв. 25; жовт. 15

- Новгородська, княгиня, прп.: лют. 23
- праведна, мати Пресвятої Богородиці: серп. 7; вер. 22; груд. 22
- Пророчиця, дочка Фануїлова: лют. 16; вер. 10
- Пророчиця, мати пророка Самуїла: груд. 22
- Римська – див. Агнія
- Селевкійська (Перська), мц.: груд. 3
- Антоніна** – яка здобуває натомість (грец.)
- Кродамнська, діва, мц.: черв. 23
- Нікейська, мц.: бер. 14; черв. 26
- Анфіса** – квітуча (грец.)
- Мантинейська, ігуменя, спов.: серп. 9
- (Анфуса) Нова, мц.: вер. 9
- Римська, мц.: груд. 21
- Анфія** Римська, мц.: груд. 28
- Анфуса** – квітка (грец.)
- Нова – див. Анфіса Нова
- Омонійська, діва, ігуменя: квіт. 25
- Селевкійська, прп.: вер. 4
- Аполлінарія** прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): січ. 18
- Аппія** – див. Аппія
- Аппія** (Аппія) Колоська, рівноап., мч.: бер. 4, груд. 5
- Аріадна** Промиська (Фрігійська), мц.: жовт. 1 – яка суворо зберігає шлюбну вірність (грец.)
- Артемія** Римська, царівна, мц.: черв. 20 – здорова, квітуча (грец.)
- Архелая** Салернська, діва, прмц.: черв. 19 – начальниця людей (грец.)
- Аскітрея** Селевкійська, мц.: квіт. 30 – подвижниця (грец.)
- Аскліада** (Аскліпідота) Маркіанопольська (Мізійська), мц.: вер. 28
- Аскліпідота** – дарунок Ескулапа (бога лікування) (грец.)
- Адріанопольська, мц.: бер. 4
- Маркіанопольська – див. Аскліада
- Афанасія** – безсмертна (грец.)
- Анкірська (Коринфська), діва, мц.: лист. 19
- Егінська, ігуменя: квіт. 25
- Канопська, мц.: лют. 13
- Тавенська, прп.: жовт. 22

В

- Валентина** – сильна (лат.)
- Кесарійська – див. Алевтина
 - Кесарійська (Палестинська), діва, мц.: лют. 23
 - Валерія** – див. Калерія
 - Варвара** – іноземка (грец.) Ілліопольська, вмц.: груд. 27
 - Василиса** – царствена (грец.)
 - Єгипетська, ігуменя, прмц.: січ. 21
 - Коринфська, мц.: бер. 23; квіт. 29
 - Нікомідійська, отроковиця, мц.: вер. 16
 - Римська, мц.: квіт. 28
 - Васса** – долина (грец.)

- Алонська, мц.: вер. 3
- Псково-Печерська, прп.: квіт. 1
- Вевея** (Фівея, Вівея) Едеська, мц.: жовт. 28 – вірна (грец.)
- Вероніка** – див. Віриней
- Вівея**
- Едеська – див. Вевея
- мц. – див. Фівея
- Вікторія** – перемога (лат.)
- Ефеська, мц.: квіт. 7
- Кулузька, мц.: груд. 21
- Нікомідійська, мц.: лист. 6
- Солунська (Фессалонікійська), Римська, мц.: черв. 14
- Віра** Римська, отроковиця, мц.: вер. 30
- Віриней** (Вероніка) Едеська, мц.: жовт. 17
- *Врієна** Нісивійська, прп.: субота сиропусна

Г

- Гаафа** Готфська, цариця, мц.: квіт. 8
- Гаїанія** Вірменська, ігуменя, прмц.: жовт. 13 – земна (грец.)
- Галина** Коринфська, мц.: бер. 23; квіт. 29 – тиша, спокій (грец.)
- Галі** Коринфська, мц.: бер. 23 – прекрасна (грец.)
- Глафіра** Амасійська, діва, прав.: трав. 9 – гладка, рівна (грец.)
- Гликерія** – солодка (грец.)
- Адріанопольська, мц.: лист. 4
 - Гераклеїська, діва, мц.: трав. 26
 - Новгородська, діва: трав. 26
 - Голіндуха** (перс.)
 - мц.: лип. 16
 - (у хрещенні Марія) Перська, спов.: лип. 25

Д

- Дарія** – сильна, яка перемагає (перс.) Римська, мц.: квіт. 1
- *Девора**-пророчиця: Неділя свв. праотців
- Домна** – пані (лат.) Нікомідійська, діва, мц.: вер. 16; січ. 10
- Домніка** – Господня (лат.)
- (Домніна) Аназарвська (Кілікійська), мц.: жовт. 25
 - Константинопольська, дияконіса, ігуменя: січ. 21
 - Домніна** – пані (лат.)
 - Аназарвська – див. Домніка Аназарвська
 - Едеська, мц.: жовт. 17
 - Римська, мц.: квіт. 2
 - Сирійська, діва, прп.: бер. 14
 - Дорофея** Кесарійська (Каппадокійська), діва, мц.: лют. 19 – дар Божий (грец.)
 - Дросіда** Римська, мц.: квіт. 4 – роса (грец.)
 - Дукліда** Готфська, царівна, мц.: квіт. 8

Е

Емілія Кесарійська (Каппадокійська), прп.: січ. 14

***Есфір**, дружина перського царя Артаксеркса: Неділя свв. праотців

Є

***Єва** – життя (євр.) праматір, дружина Адама: Неділі свв. Праотців, свв. отців

Єванфія Скепсійська (Геллеспонтська), княгиня, мц.: січ. 6 – благоцвітна (грец.)

Євгенія – благородна (грец.)

• Римська, діва, прмц. (яка подвизалася в чоловічому образі): січ. 6

• Сербська – див. Милиця

Євдокія – благовоління (грец.)

• (у чернецтві Євфросинія) Московська, велика княгиня: трав. 30; лип. 20

• (Ія) Римлянина, Перська, прмц.: серп. 17; вер. 24

Євдоксія Канопська, мц.: лют. 13 – благославна (грец.)

Євлалія Барселонська, діва, мц.: вер. 4 – благомовна (грец.)

Євлампія Нікомідійська, мц.: жовт. 23 – благосвітла (грец.)

Євнікія Сирійська, мц.: лист. 10 – благопореможна (грец.)

Євпраксія – благодіяння (грец.)

• Константинопольська, Тавенська, Молодша, діва, прп.: серп. 7

• *прп.: субота сиропусна

• Тавенська, Старша, прп.: січ. 25

Євсевія – див. Ксенія Миласька

Євстоія Константинопольська, прп.: лист. 22 – гарно вдягнена (грец.)

Євтропія Олександрійська, мц.: лист. 12 – доброзичлива (грец.)

Євула Нікомідійська: квіт. 12 – благопорадна (грец.)

Євфалія Леєнтинська (Сицилійська), мц.: бер. 15 – благоквітуча (грец.)

Євфимія – всехвальна (грец.)

• Амісійська (Понтійська), мц.: квіт. 2

• Всехвальна, Халкідонська, вмц.: лип. 24; вер. 29

Євфрасія – радість, веселощі (грец.)

• Амісійська (Понтійська), мц.: квіт. 2

• (Євфросинія) Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 31; лист. 29

• Нікомідійська, діва, мц.: лют. 1

Євфросинія – радість (грец.)

• Анкірська – див. Євфрасія Анкірська

• Кашинська – див. Анна Кашинська

• Московська – див. Євдокія Московська

• Муромська – див. Февронія Муромська

• Олександрійська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): лют. 28; жовт. 8

• Полоцька (до хрещення князівна Предислава), ігуменя: черв. 5

• Сербська – див. Милиця

• (у миру Феодулія) Суздальська, князівна, прп.: жовт. 8

Єкатерина (Катерина) – завжди чиста (грец.) Олександрійська, діва, вмц.: груд. 7

Єлена (Олена) – факел (грец.)

• мц., дочка ап. Алфея: черв. 8

• рівноапостольна – див. Ольга рівноап.

• рівноапостольна, Константинопольська, цариця: бер. 29; черв. 3

• Сербська, королева, прп.: лист. 12

Єлїконида Солунська (Фессалонікійська), Коринфська, мц.: черв. 10

Єлисавета – яка шанує Бога (євр.)

• Адріанопольська, мц.: лист. 4

• Константинопольська, ігуменя: трав. 5

• праведна, мати Іоанна Предтечі: вер. 18

Єнафа Газька, діва, мц.: лют. 23

Єпистимія Ємеська (Фінікійська), мц.: лист. 18 – яка знає (грец.)

Єпихарія Римська, мц.: жовт. 10 – яка радіє (грец.)

Єрміонія, мц.: вер. 17 – яка поєднує (грец.)

Єротиїда Каппадокійська, мц.: лист. 9 – люб'язна (грец.)

З

Зінаїда Тарсійська, мц.: жовт. 24 – божественна (грец.)

Зіновія Егейська (Кілікійська), мц.: лист. 12 (грец.)

Злата (Хриса, Хрисія) Могленська, вмц.: жовт. 26, 31 (болг.)

Зоя – життя (грец.)

• Атталійська (Памфілійська), мц., дружина мч. Єспера Англійського: трав. 15

• Віфлеемська, прп.: лют. 26

• Римська, мц.: груд. 31

І

***Іаїль**, що вразила Сисару: Неділя свв. праотців

***Ієрія** Нісивійська, прп.: субота сиропусна

Іларія Римська, мц.: квіт. 1 – тиха, радісна, ясна (грец.)

Іоанна – благодать Божа (євр.) Мироносиця, прав.: лип. 10; у Неділю св. жон-мироносиць

Іовіла Лангонійська, мц.: січ. 29

Іраїда (грец.)

• мц.: бер. 18

• Олександрійська – див. Раїса

Ірина – мир (грец.)

• Аквілейська, мц.: квіт. 29

• Єгипетська, мц.: жовт. 1

- Константинопольська: тав. 26
 - Коринфська, мц.: квіт. 29
 - Македонська, вмц.: трав. 18
- Ісидора** Тавенська, прп., Христа заради юродива: трав. 23 (грец.)
- *Іудиф**, праведна: Неділя свв. праотців
- Іуліанія** – див. Юліанія
- Іуліта** – див. Юліта
- Іулія** – див. Юлія
- Іунія** – див. Юнія
- *Іуста** (Іустина), прп.: субота сиропусна
- Іустина** – див. Юстина
- Ія** – див. Євдокія Римлянина

К

- Каздоя** Перська, царівна, мц.: жовт. 12
- Калерія** (Валерія) Кесарійська (Палестинська), мц.: черв. 20 – міцна (лат.)
- Каліса** Коринфська, мц.: квіт. 29 – прекрасна (грец.)
- Каліста** – найпрекрасніша (грец.)
- Кесарійська (Каппадокійська), мц.: лют. 29
 - Нікомідійська, мц.: вер. 14
- Калісфенія** Ефеська, мц.: жовт. 17 – з добримими силами (грец.)
- Капітоліна** Каппадокійська, мц.: лист. 9
- Касинія** Анкірська, мц.: лист. 20 – служниця (лат.)
- Катерина** – див. Єкатерина.
- Керкира** Керкирська, діва, мц.: трав. 11
- Кетевана** Кахетинська, цариця, вмц.: вер. 26 (груз.)
- Кирила** (Кіприла) Кіринейська, мц.: лип. 18 – сонце (перс.)
- Кікілія** (Цецилія) Римська, мц.: груд. 5 – короткозора (лат.)
- Кіприла** – див. Кирила
- Кіра** – пані (грец.) Берійська (Македонська), діва, затворниця, прп.: бер. 13
- Кіріакія** – панська (грец.)
- (Кірія) Кесарійська (Палестинська), мц.: черв. 20
 - Нікомідійська, мц.: лип. 20
 - Римська, мц.: квіт. 2
- Кірієна** Тарсійська, мц.: лист. 14 – пануюча (грец.)
- Кірія** – див. Кіріакія Кесарійська
- Клавдія** – кульгава (лат.)
- Амісійська (Понтійська), мц.: квіт. 2
 - Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 31; лист. 29
 - Римська, мц.: груд. 24
- Клеопатра** Палестинська, блж.: лист. 1 – славно по батькові (грец.)
- Конкордія** Римська, мц.: серп. 26 – згода (лат.)
- Крискентія** Римська, Живительниця, мц.: трав. 29; черв. 28 – яка росте (лат.)

- Ксанфіна** Толедська, прп.: жовт. 6 – руда кобила (грец.)
- Ксенія** – іноземка, мандрівниця (грец.)
- (у миру Євсевія) Миласька, дияконіса: лют. 6
 - Петербурзька, Христа заради юродива: лют. 6

Л

- Лариса** Готфська, мц.: квіт. 8 – чайка (грец.)
- Леоніла** (Неоніла) Лангонійська, мц.: січ. 29
- Лідія** Іллірійська, мц.: квіт. 5 – родом із Лідії (у Малій Азії)
- *Лія**, перша жінка старозавітного патріарха Якова: Неділя свв. праотців
- Лукина** Римська, мц.: черв. 20 – світла (лат.)
- Лукія** – світла (лат.)
- Каппадокійка, Римська, діва, мц.: лип. 19
 - Сиракузька, діва, мц.: груд. 26
- Любов** Римська, отроковиця, мц.: вер. 30
- Людмила** – людям мила (слов.) Чеська, княгиня, мц.: вер. 29

М

- Мавра** – темна (грец.)
- Константинопольська, дияконіса, ігуменя: лист. 13
 - Фіваїдська, мц.: трав. 16
- Макрина** (Мокрина) Каппадокійська, Нова, Молодша, прп.: серп. 1 – суха (грец.)
- Мамелхва** Перська, мц.: жовт. 18
- Маміка** Готфська, мц.: квіт. 8
- Манефа** Кесарійська (Палестинська), діва, мц.: лист. 26 – певна частина (євр.)
- Маргарита** Антіохійська – див. Марина Антіохійська
- Марина** – морська (лат.)
- (Маргарита) Антіохійська, вмц.: лип. 20
 - Берійська (Македонська), діва, затворниця, прп.: бер. 13
- *Маріам**, сестра пророка Мойсея: Неділі свв. Праотців, свв. отців
- Маріамна** (Марія) сестра апостола Филипа, прав.: лют. 20
- Маріоніла** Єгипетська, мц.: січ. 21
- Марія** – володарка (євр.)
- Азійська, діва, мц.: лют. 19
 - Віфанська, сестра Лазаря Чотириденного: у Неділю свв. жон-мироносиць
 - Віфінська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): лют. 25
 - Єгипетська, прп.: квіт. 14; у 5-ту Неділю Великого посту
 - Кесарійська (Палестинська), мц.: черв. 20
 - Клеопова, Яковлева, Іосієва, мироносиця: у Неділю свв. жон-мироносиць
 - Константинопольська, Палестинська, прп.: лют. 8
 - Константинопольська, патриціанка, мц.: серп. 22

- Магдалина, рівноап., мироносиця: серп. 4; в Неділю свв. жон-мироносиць
- Перська – див. Голіндуха Перська
- Перська, мц.: черв. 22
- (у чернецтві Марфа) Псковська, княгиня, прп., дружина св. Довмонта Псковського
- Радонезька, схимонахиня, мати прп. Сергія Радонезького: січ. 31; жовт. 11
- сестра ап. Филипа – див. Маріамна
- Хіданська, прп.: лист. 11

Марфа

- Азійська, діва, мц.: лют. 19
- Антіохійська, Едеська: лип. 17
- Віфанська, сестра Лазаря Чотириденного: у Неділю свв. жон-мироносиць
- Каппадокійська: вер. 14
- Перська, мц.: черв. 22
- Персіянка, Римська, мц.: лип. 19

Мастридія Олександрійська, діва, прп.: груд. 7 – дослідниця (грец.)

Матрона – знатна (лат.)

- Амісійська (Понтійська), мц.: квіт. 2
- Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 31; лист. 19
- Константинопольська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): лист. 22
- Солунська (Фессалонікійська), мц.: квіт. 9

Меланія Римлянина, Віфлеємська, Палестинська, прп.: січ. 13 – чорна (грец.)

Мелітина Маркіанопольська, мц.: вер. 29 – медова (грец.)

Милиця (серб.) (у хрещенні Євфросинія, у схимі Євфросинія) Сербська, княгиня, прав.: серп. 1

Минодора Віфінська, мц.: вер. 23 – дар місяця (грец.)

Миролія Хіоська, мц.: груд. 15 – яка робить миро (грец.)

Митродора Віфінська, мц.: вер. 23 – дар матері (грец.)

Моїко Готфська, мц.: квіт. 8

Муза Римлянина, отроковиця: трав. 29

Н

Надія Римська, отроковиця, мц.: вер. 30

Наталія Нікомідійська, мц., дружина мч. Адріана Нікомідійського, мц.: вер. 8 – природна (лат.)

Неоніла

- Лангонійська – див. Леоніла
- Сирійська, мц.: лист. 10

Ніка Коринфська, мц.: бер. 23, квіт. 29 – перемога (грец.)

Німфодора Віфінська, мц.: вер. 23

Ніна – квітучий сад (груз.) просвітителька Грузії, рівноап.: січ. 27

Нонна Назіанзька, дияконіса, прав.: серп. 18 – Богу присвячена (єгип.)

Нунехія Коринфська, мц.: бер. 23; квіт. 29 – яка має розум (грец.)

***Олда** (Олдама), пророчиця: Неділя свв. Праотців

Олдама – див. Олда

Олімпіада – яка оспівує Небо (грец.) Константинопольська, діва, дияконіса, прав.: серп. 7

Олександра (Александра) – мужня, захисниця людей (грец.)

- Амісійська (Понтійська), мц.: квіт. 2
- Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 31; лист. 19
- Римська, Нікомідійська, імператриця, мц.: трав. 6

Ольга (слов.) (у хрещенні Єлена) рівноап., велют. княгиня Руська: лип. 24

П

Павла – мала (лат.)

- Візантійська, діва, мц.: черв. 16
- Кесарійська (Палестинська), діва, мц.: лют. 23

Параскева – п'ятниця, приготування (грец.)

• П'ятниця, вміц.: лист. 10

• Римська, мц.: квіт. 2

• Римська, прмц.: серп. 8

Параскева-Петка, прп.: жовт. 27 – п'ятниця, приготування (грец.)

Пелагія – морська (грец.)

- Антіохійська, діва, мц.: жовт. 21
- Антіохійська, Єлеонська, Палестинська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): жовт. 21

• Тарсійська, діва, мц.: трав. 17; жовт. 20

Перпетуя Карфагенська, мц.: лют. 14 – постійна, вічна (лат.)

Піама Олександрійська, діва, прп.: бер. 16 – мати (єгип.)

Платоніда Сирська, прп.: квіт. 19 – широка (грец.)

Полактія Анкірська (Коринфська), діва, мц.: лист. 19

Поліксенія Іспанська, діва, прп.: жовт. 6 – дуже гостинна (грец.)

Поплія Антіохійська, дияконіса, спов.: жовт. 22 – загальнонародна (лат.)

Потамія Олександрійська, прмц.: серп. 20 – річкова (грец.)

Препедигна Римська, мц.: серп. 28 – вельми достойна (лат.)

Пріскіл्ला Римська, мц.: черв. 20 – старенька (лат.)

Просдока – див. Проскудія

Проскудія (Просдока) Едеська, мц.: жовт. 17 – очікування (грец.)

Пульхерія Грецька, цариця, блгв.: вер. 23 – прекрасна (лат.)

Р

***Раав**, мешканка Ієрихону при Ісусі Навині: Неділя свв. праотців

Раїса (Іраїда) Олександрійська, Антинопольська, діва, мц.: вер. 18, жовт. 6 – легка (грец.)

Рахіль – вівця (євр.) друга дружина старозавітного патріарха Якова: Неділі свв. отців, свв. праотців

Ревека, дружина старозавітного патріарха Ісаака: Неділі свв. отців, свв. праотців

Рипсимія Вірменська, діва, прмц.: жовт. 13 – яка кидається (грец.)

Руфіна Кесарійська (Каппадокійська), мц.: вер. 15 – рудувата (грец.)

***Руф**, моавитянка: Неділя свв. праотців

С

Саломія – сумирна (євр.)

- мироносиця, мати апп. Якова й Іоанна: у Неділю свв. жон-мироносиць

- мц. – див. Соломонія

Сарра

- *дружина старозавітного патріарха Авраама: Неділі свв. Праотців, свв. отців

- *Лівійська, Єгипетська, діва, саїтниця, прп.: субота сиропусна

Світлана

- (Фотина, Фотинія) Палестинська, прп.: лют. 26

- Самаряннина – див. Фотина Самаряннина

Севастіана – гідна честі (грец.) Гераклеїська, мц.: вер. 29

Серафима – полум'яна (євр.) Римська, діва, мц.: серп. 11

Синклітикія – сенаторка (грец.)

- Негранська, мц.: лист. 6

- Олександрійська, прп.: січ. 18

Сіра Перська, діва, мц.: вер. 6

Снандулія (Яздундокта) Перська, мц.: лист. 16

Соломонія (Саломія), мц., мати мчч. Маккавеїв: серп. 14 – смирна (євр.)

Сопатра – див. Сосипатра

Сосанна – біла лілія (євр.)

- Каппадокійська, прп.: черв. 2

- Римська, діва, мц.: серп. 24

- (Сусанна) Салернська, діва, прмц.: черв. 19

Сосипатра (Сопатра) Константинопольська, прп.: лист. 22 – яка рятує батька (грец.)

Софія – премудрість (грец.)

- Єгипетська, мц.: жовт. 1

- Римська, мц.: вер. 30

- Слуцька, кн., прав.: квіт. 1

Стефанида Дамаська, мц.: лист. 24 – вінчана (грец.)

Сусанна – біла лілія (євр.)

- *Вавилонська, прав.: Неділя свв. праотців

- мироносиця: у Неділю свв. жон-мироносиць

- Ранська – див. Шушаніка

- Салернська – див. Сосанна Салернська

Т

Тавіфа Іоппійська, прав.: лист. 7; в Неділю про розслабленого – сарна (євр.)

Таїсія

- Єгипетська, Фіваїдська, прп.: жовт. 21

- Єгипетська: трав. 23

Тамара (груз., з євр. Фамар – пальма) Грузинська, цариця, прав.: трав. 14; в Неділю свв. жон-мироносиць

Татіана (Тетяна) – фундаторка (грец.) Римська, діва, дияконіса, мц.: січ. 25

Текуса Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 31; лист. 19 – яка народжує (грец.)

Трифена Кизичеська, мц.: лют. 13 – яка розкішно живе (грец.)

У

Уїрко Готфська, мц.: квіт. 8

Ф

Фавста (Фауста) Кизичеська, діва, мц.: лют. 19 – щаслива (лат.)

Фаїна Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 31 – світла (грец.)

Фауста – див. Фавста

Февея – див. Вевея

Февронія

- (у чернецтві Євфросинія) Муромська, княгиня: лип. 8

- Сирська, діва, прмц.: лип. 8

Фекла – досконала (євр.); надія (ара-мєйськ.)

- Газька, мц.: вер. 1

- Іконійська, Селевкійська, рівноап., пер-вомц.: жовт. 7

- Перська, діва, мц.: груд. 3

- Перська, мц.: черв. 22

- Салернська, діва, прмц.: черв. 19

Феодора – Божий дар (грец.)

- Амісійська – див. Феодосія Амісійська

- Грецька, цариця, яка відновила шануван-ня ікон: лют. 24

- Грецька, цариця, дружина імператора Юстиніана I: лист. 27

- Кесарійська, прп.: січ. 12

- Константинопольська, прп.: січ. 12

- Коринфська, мц.: бер. 23; квіт. 29

- Олександрійська, діва, мц.: черв. 9

- Олександрійська, Молодша, прп. (яка по-двизалася в чоловічому образі): вер. 24

- Солунська (Фессалонікійська), прп.: квіт. 18

Феодосія – Богом дана (грец.)

- (Феодора) Амісійська (Понтійська), мц.: квіт. 2
- (у чернецтві Євфросинія), княгиня, мати св. Александра Невського
- Константинопольська, діва, прмц.: черв. 11
- Тирська, Кесарійська (Палестинська), діва, мц.: квіт. 16; черв. 11
- Феодотія** – Богом дана (грец.)
- Адріанопольська, мц.: лист. 4
- Азійська: лист. 14
- Канописька, мц.: лют. 13
- Нікейська, мц.: серп. 11; січ. 4
- Нікейська, мц. (інша): вер. 30
- Римська, мц.: лип. 17
- ***Феодула**, прп.: субота сиропусна
- Феодулія** – раба Божа (грец.)
- Аназарвська, мц.: лют. 18
- Суздальська – див. Євфросинія Суздальська
- Феозва**, дияконіса, прав.: січ. 23
- Феоктиста** – Богом створена (грец.)
- Канописька, мц.: лют. 1
- Пароська, прп.: лист. 19
- Феоніла** Кілікійська, мц.: лист. 11
- Феопістія** Римська, мц.: жовт. 3 – Богові вірна (грец.)
- Феофанія** Візантійська, імператриця, прав.: груд. 29 – богоявлення (грец.)
- Феофіла** Нікомідійська, мц.: січ. 10 – боголюбива (грец.)
- Фервуфа**, діва, мц.: квіт. 17
- Фессалонікія** Амфіпольська (Македонська), мц.: лист. 20 – з Фессалонік (грец.)
- Филипія** Пергійська (Памфілійська), мц.: трав. 4 – яка любить коней (грец.)
- Фіва** Кенхрейська (Коринфська), дияконіса, прав.: вер. 16 – світла (грец.)
- Фівея** (Вівея), мц.: вер. 18
- Філіцата** Римська, мц.: лют. 7 – щастя (лат.)
- Філіцитата** Карфагенська, мц.: лют. 14 – ошасливлена (лат.)
- Філоніла** Тарсійська, цілителька, мц.: жовт. 24
- Філофея** Румунська, мц.: груд. 20 – боголюбива (грец.)
- Фомаїда**
- *Нісівійська, прп.: субота сиропусна
- Олександрійська (Єгипетська), мц.: квіт. 26
- Фотида** Римська, мц.: квіт. 2 – світла (грец.)
- Фотина** (Світлана, Фотинія) – світла (грец.)
- Палестинська – див. Світлана Палестинська
- (Світлана) Самаряннина, Римська, мц.: квіт. 2
- Фотинія** – див. Світлана Палестинська
- Фото** Римська, мц.: квіт. 2

Х

- Харієса** Коринфська, мц.: бер. 23; квіт. 29 – мила (грец.)
- Харита** Римська, мц.: черв. 14 – люб'язна (грец.)

Харитина – благодатна (грец.)

- Амісійська (Понтійська), мц.: жов. 18
- Литовська, Новгородська, князівна, ігуменя: жов. 18

Хіонія – снігова (грец.)

- Аквілейська, мц.: квіт. 29
- Кесарійська (Палестинська), мц.: лип. 29

Хрисія, Хриса – золота (грец.)

- Могленська – див. Злата
- Римська, діва, мц.: лют. 12

Христина – Христова

- Володимирська, княгиня, мц., дружина князя Мстислава Георгійовича
- Кесарійська (Каппадокійська), мц.: лют. 19
- Лампсакійська, мц.: трав. 31
- Перська, мц.: бер. 26
- Тирська, мц.: серп. 6

Христула Антіохійська, спов.: вер. 17 – Христова раба (грец.)

Ц

Цецилія – див. Кікілія

Ш

Шушаніка (Сусанна) Ранська (Грузинська), княгиня, вмц.: вер. 10 (груз.)

Ю

Юліанія

- Амісійська (Понтійська), мц.: квіт. 2
- Вяземська, Новоторзька, княгиня, мц.: черв. 15; січ. 3
- Ілліопольська, мц.: груд. 17
- Лазаревська, Муромська: січ. 15
- мц.: лип. 5
- Нікомідійська, діва, мц.: січ. 3
- Ольшанська, Печерська, князівна, діва, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 19
- Птолемаїдська, мц., сестра мч. Павла Птолемаїдського: бер. 17; серп. 30
- Россонська, мц.: лист. 14

Юліта

- Кесарійська (Каппадокійська), мц.: серп. 13
- *прп.: субота сиропусна
- Тарсійська, мц.: лип. 28

Юлія – (Іулія)

- Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 31
- Карфагенська, Корсиканська, діва, мц.: лип. 29

Юнія – (Іунія), дружина і помічниця ап. Андроніка: трав. 30

Юстина

- Антіохійська, Нікомідійська (Дамаська), мц.: жовт. 15
- прп. – див. Іуста

Я

Яздундокта – див. Снандулія

ДОКУМЕНТИ ОБВ'ЯЧЕНОГО ПОМІСНОГО СОБОРУ

27 червня 2013 року

Постанови Помісного Собору

Української Православної Церкви Київського Патріархату

27 червня 2013 року

З милості Божої зібравшись 27 червня 2013 р. у Золотоверхому Михайлівському монастирі м. Києва на своє засідання під головуванням Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета, Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Закликати всеукраїнську паству піднести подячні молитви до Пастиреначальника і Глави Церкви Господа нашого Ісуса Христа за всі Його милості, що вилилися на нас через дар просвічення у святому хрещенні, якого народ і земля Київської Руси-України сподобилися 1025 років тому за правління рівноапостольного великого князя Київського Володимира, і за незліченні благодіяння Помісній Українській Православній Церкві Київського Патріархату, явлені у минулі роки та засвідчені зростанням і зміцненням Церкви.

Закликати пастирів і паству просити у Бога милості та благодатної допомоги на подальший час для розбудови Церкви, подолання існуючого між православними в Україні розділення та утворення єдиної Помісної Православної Церкви з Патріаршим престолом у Києві.

2. Затвердити рішення і постанови Архієрейських Соборів, схвалити діяльність Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета та Священного Синоду за міжсоборний період.

Взяти до відома доповідь Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета про життя Церкви у міжсоборний період.

3. Схвалити прийнятті Архієрейським Собором 21 жовтня 2010 р. загальноцерковні документи: «Послання до пастирів» та Соборне слово «Про Помісну Українську Православну Церкву – Київський Патріархат».

Визначити, що Історико-канонічна декларація «Київський Патріархат – Помісна Українська Православна Церква» (прийнята Архієрейським Собором 19 квітня 2007 р.) разом із Соборним словом «Про Помісну Українську Православну Церкву – Київський Патріархат» обґрунтовують і роз'яснюють позицію Української Православної Церкви Київського Патріархату щодо власного буття і відносин з іншими православними юрисдикціями в Україні та іншими Помісними Церквами.

4. Відзначити необхідність діалогу з Українською Православною Церквою Московського Патріархату, метою якого є подолання існуючого церковного розділення, утворення в Україні єдиної Помісної Української Православної Церкви з Патріаршим престолом у Києві, офіційне визнання Київського Патріархату іншими Помісними Православними Церквами як автокефальної Церкви.

Ще раз твердо наголосити на тому, що Українська Православна Церква Київського Патріархату вважає для себе неприйнятними та повністю відкидає будь-які моделі чи пропозиції досягнення церковної єдності, умовами яких ставиться входження Української Православної Церкви Київського Патріархату у будь-якій формі до складу Московського Патріархату.

Засвідчити незмінну соборну і загальноцерковну підтримку діяльності Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета на посаді Предстоятеля Української Православної Церкви Київського Патріархату.

5. Підкреслити особливо важливе значення для подальшої розбудови Помісної Української Православної Церкви та її богословського розвитку перекладу українською мовою і видання творів святих отців і вчителів Церкви, що здійснюється за участю і під керівництвом Патріарха. Закликати архієреїв, духовенство і мирян, а особливо викладачів та студентів духовних шкіл, до вивчення і засвоєння святоотцівської богословської, аскетичної та проповідницької спадщини.

6. Прийняти Діяння Помісного Собору про канонізацію новопрославлених святих Української Церкви: благовірного князя Оскольда – для загальноцерковного шанування; благовірного князя Володимира Васильовича і мученика Данила Братковського, волинського страсотерпця, – як місцевошанованих святих Волинського краю.

7. З метою удосконалення статутних положень, приведення їх у відповідність з вимогами часу та законодавства, затвердити зміни і доповнення до Статуту про управління Української Православної Церкви Київського Патріархату та викласти цей Статут у новій редакції.

8. Схвалити текст Послання Помісного Собору до пастви та всього українського народу з нагоди 1025-ліття Хрещення Київської Руси-України.

9. Звернутися з листами до Святійшого Варфоломія, Архієпископа Константинополя – Нового Риму і Вселенського Патріарха, Предстоятеля Церкви-Матері, та до Предстоятелів інших Помісних Православних Церков.

10. Схвалити тексти листів від імені Помісного Собору до Президента України В. Ф. Януковича, Прем'єр-міністра України М. Я. Азарова, Голови Верховної Ради України В. В. Рибачака та народних депутатів України.

11. Висловлюючи глибоке занепокоєння тенденцією до узаконення в різних країнах

содомії – одностатевих відносин, які однозначно засуджені Богом як гріховні, та намаганнями здійснити таке узаконення і в Україні, прийняти текст Декларації «Про негативне ставлення до гріха содомії (гомосексуалізму), його пропаганди у суспільстві і так званих одностатевих шлюбів».

Помісний Собор підносить подячні молитви до Бога за успішне завершення своїх діянь і просить Його благословення для Української Церкви, нашої держави і всього українського народу.

Патріарх Київський і всієї Руси-України

ФІЛАРЕТ

Члени Президії Помісного Собору

Митрополит Львівський і Сокальський

ДИМИТРІЙ

Митрополит Білгородський і Обоянський

ІОАСАФ

Архієпископ Миколаївський і Богоявленський

ВОЛОДИМИР

Архієпископ Донецький і Маріупольський

СЕРГІЙ

Архієпископ Рівненський і Острозький

ІЛАРІОН

Архієпископ Переяслав-Хмельницький і Бориспільський

ЕПІФАНІЙ

Протоієрей

МИКОЛАЙ ХРАПАЧ

Член Вищої церковної ради

МИКОЛА ПОРОВСЬКИЙ

Секретар Помісного Собору

Архієпископ Тернопільський, Кременецький і Бучацький

НЕСТОР

«З КИЄВА – ПО ВСІЙ РУСІ»

Послання Помісного Собору

Української Православної Церкви Київського Патріархату від 27 червня 2013 року

**до пастви та всього українського народу
з нагоди 1025-ліття хрещення Київської Руси-України**

Дорогі брати і сестри!

Шановні співгромадяни!

З милості Божої зібравшись 27 червня 2013 р. у Золотоверхому Києві в рік, коли відзначаємо 1025-ліття хрещення Київської Руси-України, Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату найперше закликає всіх до молитви про мир і єдність для Церкви і для українського народу.

Хрещення Руси-України – виняткова подія, що визначила історичну долю нашого народу. Як таїнство Хрещення оновлює людину, очищає від гріхів та відроджує до вічного життя, так і хрещення княжої Київської держави оновило її, збагатило численними духовними скарбами, відвернуло предків наших від злочестя і служіння неправдивим богам, а навернуло до служіння єдиному істинному Богові.

І. Християнство проповідувалося в наших історичних землях ще від апостольських часів. «Святий Апостол Андрій Первозваний – перший архієпископ Константинопольський, Патріарх Вселенський і апостол Руський. На Київських горах стояли ноги його, і очі його Русь бачили, а уста благословляли, і насіння віри він у нас насадив. Воїстину Свята Русь обрана серед інших східних народів, бо

в ній проповідував апостол», – проголошує постанова Собору, що відбувався у Києві під головуванням святителя Іова (Борецького) в 1621 році, в час важкої боротьби за право українців бути православними.

Християнином був прославлений нинішнім Собором у лику святих Київський князь Оскольд, у час правління якого, за історичними свідченнями, відбулося перше хрещення. У своєму посланні святитель Фотій, Патріарх Константинопольський (у 858 – 867 та 877 – 886 роках), пише: «Не лише болгари звернулися до Христа (це сталося 865 року), а й руси. Вони підняли руку на Ромейську імперію, але тепер і вони змінили еллінську й безбожну віру, у якій раніше перебували, на чисте життя у Христі. І в них запалала така спрага віри й наснага на праведне життя, що вони прийняли пастиря і з великим сумлінням приступають до Христових таїнств».

Християнкою стала дружина великого Київського князя Ігоря, рівноапостольна Ольга, яка і сама багато зробила для розповсюдження віри християнської, і онука свого, святого Володимира, виховала так, що після тривалих роздумів він не лише сам охрестився, але

й державу свою зробив християнською.

Тому Хрещення Руси-України за рівноапостольного князя Володимира, 1025-ліття якого всі ми цього року відзначаємо, є не початком розповсюдження віри Христової в наших землях, а ключовою подією в її утвердженні. З Києва, з берегів Дніпра через проповідь та хрещення віра християнська православна поширилася по всіх навколишніх землях великої держави Руської: на північ до земель Новгородських, на захід у Галицькі та Волинські землі й на схід – до Приволзького краю.

Відтак, Київ є не лише давньою столицею княжої держави, але й духовною матір'ю у хрещенні всіх міст Руси. Київська Церква – матір для Церкви Московської та інших, що згодом постали на землях Київської держави. А Київський архіпастирський престол і кафедральна велика церква Софії, Премудрості Божої, довершена святим благовірним князем Ярославом Мудрим – єдиний історичний духовний центр для єднання всіх вірних дітей Київської Церкви.

Тому Помісний Собор підкреслює історичну правду, яку ніхто не може змінити, не повинен забувати або намагатися спотворити: світло Христової віри розійшлося саме з Києва по всій Русі!

Щоб звеличити себе, а значення Києва применшити, Московський Патріархат цього року вирішив розпочати власне святкування 1025-ліття з російської столиці, щоб продовжити його в Києві ніби як у другорядному місці та підкреслити, що нібито весь історичний спадок Руси належить Московському престолові.

Так перекручували історію вже не раз. У XVII столітті в Московії іноземцям розповідали, нібито за князя Володимира спочатку був охрещений Київ, а потім відразу – Москва, і в Москві був утверджений митрополічний престол. Із XVI століття там же говорили, що нібито головний убір московських царів – золота шапка азіатського походження, ймовірно, подарована московському князю татарським ханом за віддану службу, як про це пишуть російські історики – насправді є подарунком візантійського імператора Константина Мономаха його онукові, київському князю Володимирі Мономаху, від якого потім «перейшла» у Московію. Збудоване для московських царів за наказом Івана Грозного і відтворене для Романових місце в Успенському соборі у Кремлі також називали «Мономаховим трон», який нібито був подарований із Візантії як символ передачі влади. І таких прикладів московської неправди можна наводити десятки.

Відзначаючи все це, Помісний Собор стверджує: Київська Церква є Церквою-Матір'ю для Московської, а претензії останньої духовно панувати в Києві та в Україні, переписуючи під себе історію – приречені на поразку, як і всяка неправда.

Святкування ж 1025-ліття Хрещення Київської Руси покликане нагадати і утвердити історичну правду, до вивчення і розуміння якої ми закликаємо і віруючих, і весь український народ.

II. Ще одна, важлива для українського суспільства і держави мета, яку Собор відзначає у цьогогорічному святкуванні, – нагадати всім про історичний вибір нашого народу на користь християнської європейської цивілізації.

Зараз Україна стоїть на роздоріжжі, обираючи своє майбутнє, визначаючи, у якому напрямку має відбуватися її розвиток. Святі князі Оскольд, Володимир, Ярослав Мудрий, свята княгиня Ольга понад 1000 років тому ясно вказали нам цей напрямок – до християнської Європи.

Ми не просимося бути прийнятими до Європи, адже понад тисячу років є її невід'ємною частиною, – нині як народ, у переважній більшості, ми прагнемо сучасного оновлення нашої країни на європейських і християнських засадах. Нам самим багато треба для цього зробити, але і Європа не має права відмовляти Україні в історичному праві бути визнаною її рівноправною частиною.

Хочемо наголосити: як не все у духовному, суспільному, державному житті України може бути схвалене Церквою, так не все, що є в сучасній Європі, повинно прийматися за зразок для зміни.

Європейська цивілізація також переживає духовну кризу. Войовничий секуляризм веде наступ на Церкву і християнство, на традиційні духовні та моральні цінності. Яскравим виявом цього наступу є пропаганда содомії та узаконення в окремих країнах під іменем «шлюбу» протиприродного блудного одностатевого співжиття.

Але наявність цих проблем має сприятися нами як заклик до єднання зусиль із християнами Європи в боротьбі за євангельську мораль, традиційні християнські сімейні цінності, а не як привід відмовлятися від європейського майбутнього України.

III. Завершуючи це Послання, хочемо підкреслити: ніяких проблем ми, як Церква і як народ, не зможемо вирішити, ніякі труднощі не зможемо подолати без допомоги Божої. Тому відродження церковного життя, оновлення у суспільстві та державі ми повинні починати з власного духовного оновлення, з очищення від гріхів, подолання спокус. Саме завдяки такому особистому духовному відродженню наші предки, святі князі Київські, змогли збудувати велику та шановану сусідами державу.

Слова князя Київського Володимира Мономаха нехай нагадають нам про цей християнський обов'язок набувати чесноти, а гріх – викорінювати: «Усього ж паче – убогих не забувайте, але, наскільки є змога, по силі годуйте і подавайте сироті, і за вдовицю вступіться самі, а не давайте сильним погубити людину.

Ні правого, ні винного не вбивайте і не повелівайте вбити його; якщо хто буде достоїн навіть смерті, то не погубляйте ніякої душі християнської», – повчає князь.

«Якщо вам Бог зм'якшить серце, – наставляє князь Володимир нащадків, – то сльози свої пролийте за гріхи свої, кажучи: “Як ото блудницю і розбійника, і митаря Ти помилював єси, Господи, так і нас, грішних, помилуй”. І в церкві се дійте, і спати лягаючи. Не пропустіте ж ні одної ночі. Якщо ви при силі, хоч раз поклоніться до землі, а коли вам стане немічно – то тричі. І сього не забувайте, не лінуйтеся, бо тим нічним поклоном і співом молитви людина перемагає диявола, – і що за день людина согрішить, то сим ізбаляється від гріха. Навіть і на коні їздячи, коли не буде у вас ні з ким діла і якщо інших молитов не вмієте ви мовити, то “Господи, помилуй” благайте безперестану потай, – бо ця молитва є

краща від усіх. Молітеся краще, ніж думати нісенітницю, їздячи».

Помісний Собор від імені Київського Патріархату сердечно вітає зі святом 1025-ліття хрещення Київської Русі всеукраїнську православну паству, православних українців у діаспорі, всіх християн України і весь український народ, а також сусідні з нами народи, які від Київської Церкви прийняли проповідь Євангелія і дар святого Хрещення. Нехай це свято послужить нашому духовному оновленню, нагадає про наше правдиве історичне коріння та допоможе утвердити правильний вибір для майбутнього.

Разом зі святим рівноапостольним князем Володимиром проголошуємо: «Русь свята! Бережи віру Православну, в якій твоє утвердження!»

Закликаємо на всіх вас, на державу і український народ Боже благословення!

*Від імені Помісного Собору Української Православної Церкви
Київського Патріархату*

**Філарет,
Патріарх Київський і всієї Руси-України**

**ДЕКЛАРАЦІЯ ПОМІСНОГО СОБОРУ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ
(ПРИЙНЯТА НА ЗАСІДАННІ 27 ЧЕРВНЯ 2013 РОКУ)**

**«ПРО НЕГАТИВНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ГРІХА СОДОМІЇ
(ГОМОСЕКСУАЛІЗМУ), ЙОГО ПРОПАГАНДИ У СУСПІЛЬСТВІ
І ТАК ЗВАНИХ ОДНОСТАТЕВИХ ШЛЮБІВ»**

Маючи основою незмінне та ясне, багаторазове засудження у Священному Писанні Старого і Нового Завіту, Священному Переданні і церковних канонах одностатевих відносин як гріховних та богопротивних;

з метою засвідчити позицію Української Православної Церкви Київського Патріархату щодо гріха содомії (гомосексуалізму) та його узаконення шляхом легалізації так званих одностатевих шлюбів (реєстрації одностатевих партнерств), а також щодо специфічних новітніх гендерних теорій, які у своїй суті прямо суперечать загальнолюдським природним уявленням про мораль і виправдовують та намагаються узаконити аморальність і гріх;

відзначаючи, що нижчевикладену позицію в цілому поділяють усі традиційні християнські Церкви та релігійні організації України, представлені у Всеукраїнській раді Церков і релігійних організацій,

Помісний Собор від імені Української Православної Церкви Київського Патріархату **декларує:**

1. Людина створена Богом і наділена Творцем як правами, так і обов'язками, які тісно взаємопов'язані та покликані спрямовувати людину до добра і застерігати від зла. Кожна

людина має свободу у своїх діях, але ця свобода сполучена з відповідальністю за наслідки дій. Ніхто не повинен використовувати свободу з метою творити і поширювати зло.

2. Життя – дар від Бога, який має визначену мету. Тому людина не повинна вважати власне тіло, своє життя у різних його проявах, а також взаємовідносини з іншими людьми предметами приватної власності, якими можна розпоряджатися як завгодно. Власне тіло, життя у різних його проявах, взаємовідносини з іншими людьми, суспільство і його інституції не повинні розглядатися тільки як інструменти для отримання задоволення або використовуватися для розповсюдження зла.

3. Бог створив людину як чоловіка й жінку, благословивши їх єднатися у сім'ю. Сім'я (родина) є основою суспільства, має на меті збереження дару любові, народження та повноцінне виховання дітей, сприяє збереженню суспільної моралі.

4. Одним з елементів сімейного життя є сексуальні відносини як вияв любові між чоловіком і жінкою та спосіб продовження людського роду. Сексуальні відносини не можуть бути безвідповідальними та не повинні розцінюватися тільки як спосіб задовольнити свої потя-

ги. Священне Писання Старого і Нового Завіту однозначно свідчить, що сексуальні відносини між представниками однієї статі протиприродні та є злом (дивіться, наприклад, Лев. 18: 22, Рим. 1: 21 – 32).

5. Дехто намагається переконати суспільство, що одностатева сексуальність є вродженим варіантом норми. Насправді ж такий гріховний потяг не є ні вродженою особливістю певної людини, ні варіантом нормальної статевої поведінки.

З релігійної точки зору одностатева сексуальність є наслідком особистого свобідного, але помилкового, вибору людини та проявом глибоко вкоріненого в ній гріха. Тому, як і всякий гріх, цей гріх, з Божою допомогою, людиною може бути подоланий. І першим кроком до цього має бути визнання неприродності й гріховності одностатевих сексуальних відносин.

Віруючі не мають ненависті або упередженого ставлення до осіб із гомосексуальними схильностями, але релігійні люди не можуть і не повинні миритися з гомосексуалізмом, іншими аморальними діями та їхньою пропагандою як явищами духовного й суспільного життя.

6. Ідейною основою для суспільного виправдання содомії є специфічні гендерні теорії, які виправдовують і узаконюють різні форми збочених статевих відносин, у тому числі гомосексуалізм і транссексуальність (визначення статі за власним переконанням).

Ці теорії відкидають розуміння чоловічої і жіночої статі як даності, незмінно визначеної для людської природи, а також відкидають незмінність установлених Богом природних законів статевих відносин. Натомість вони нав'язують уявлення про чоловічу і жіночу стать винятково як про частину самоідентифікації особистості, яку особа може довільно формувати і змінювати.

Такі уявлення виправдовують і узаконюють можливість довільно визначати межі між мораллю і аморальністю, а по суті відкидають сам принцип морального закону в статевих відносинах. Практичне застосування таких гендерних теорій веде до руйнування і навіть заперечення традиційного інституту сім'ї як союзу чоловіка і жінки, важливе завдання якого – народження і виховання дітей.

Враховуючи те, що вищезгадані гендерні теорії прямо і однозначно спотворюють Богоодкровенне вчення про людину, її природу та призначення у світі, виправдовують гріх та аморальність, Церква відкидає їх як лжевчення.

7. За зло Бог карає не тільки тих, хто особисто його звершує, але й тих, хто вголос чи мовчки його схвалює. Як вся людина страждає від хвороби одного органу, так і все суспільство страждає від зла, яке чинять окремі його представники.

Тому Церква не може відсторонено спостерігати за тим, як в українському суспільстві, слідом за іншими країнами, під виглядом боротьби за права людини й демократію пропагується терпиме й навіть схвальне ставлення до самого явища одностатевих сексуальних відносин. Одним із проявів такої пропаганди є спроби легалізувати так звані одностатеві шлюби або зареєстровані партнерства.

8. Церква стривожена спробами прийняти в українському парламенті закон, який би забороняв так звану дискримінацію за «сексуальною орієнтацією», та закликає парламентарів утриматися від схвалення подібних законодавчих ініціатив. Основних причин для цієї тривоги дві:

Найперше, такий закон стає лише початковим кроком до встановлення в Україні «одностатевих шлюбів», як це вже сталося в інших країнах. За даними соціологічних опитувань, 95% жителів України виступають проти такого законодавства.

По-друге, таке законодавство веде до переслідування, в тому числі кримінального, тих, хто публічно критикує гомосексуалізм. Доказом цього є історія прийняття та застосування подібних законів у інших країнах, коли під виглядом «захисту прав гомосексуалістів» порушуються фундаментальні права людини: право на свободу совісті і на свободу слова. По суті, таке законодавство дає в руки меншості інструменти для дискримінації більшості та гонінь на Церкву через її переконання.

Треба підкреслити, що ані в міжнародних загальнообов'язкових документах, ані у спільних законах Європейського Союзу немає норм, які б зобов'язували Україну ухвалювати подібний закон.

9. Передбачені законами права й пільги, якими користуються традиційні подружжя, серед іншого, є й способом заохочення громадян до утворення сім'ї як фундаментального суспільно корисного інституту. Легалізація так званих одностатевих шлюбів або зареєстрованих партнерств є способом заохочення державою своїх громадян до одностатевого сексуального життя. Прирівнюючи такі «союзи» до звичайних сімей, надаючи їм навіть право усиновлення дітей, проти чого ми категорично виступаємо, держава спотворює саме поняття про суспільну мораль та стає на дуже небезпечний шлях.

10. Шлях віддалення закону від суспільної моралі веде у прірву. Про це свідчить як історія багатьох країн у минулому, так і сьогодення. Досвід багатьох країн, у тому числі економічно розвинених, у яких спостерігається ослаблення або нівелювання інституту традиційної сім'ї, свідчить, що ці країни стикаються з такими проблемами, як катастрофічне падіння народжуваності, демографічна криза, критичне зниження суспільної

моралі. У найближчому часі корінному населенню цих країн загрожує повне зникнення. Все це має не тільки духовні, але й відчутні економічні наслідки.

Там, де легалізовано проституцію й наркоманію, одностатеві шлюби й евтаназію, вже зараз ставиться питання про легалізацію педофільї. Україна не повинна йти таким згубним шляхом.

11. Нагадуємо всім, а особливо законодавцям, про засудження Богом Содому і Гоморри на зруйнування, а також про анафему (відлучення від Церкви), якій апостол Павло піддав коринфського кровозмісника – чоловіка, що взяв собі мачуху за дружину (див. 1 Кор., розд. 5).

Тому на підставі Священного Писання і Священного Передання, канонів Церкви засвідчуємо: кожен православний християнин, який публічно підтримує та схвалює «узаконення» содомського гріха, підпадає під прокляття Содому і під анафему апостола Павла та відлучає себе від Церкви, доки не покається.

*Від імені Помісного Собору Української Православної Церкви
Київського Патріархату –*

**Філарет,
Патріарх Київський і всієї Руси-України**

**ЛИСТ ПОМІСНОГО СОБОРУ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ
(27 червня 2013 року)**

**Його Святості ВАРФОЛОМІЮ,
Архієпископу Константинополя – Нового Риму, Вселенському Патріарху,
Предстоятелям Помісних Православних Церков**

*Ваша Святосте!
Святійші і Блаженніші Владики!*

Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату, що з благовоління Божого зібрався на своє засідання 27 червня 2013 р., маючи відзначення 1025-ліття Хрещення Київської Руси-України особливою нагодою для цього, звертається до вас від імені Церкви з найщирішими вітаннями і просить ваших молитов за Україну, Українську Церкву і народ.

I. Вам добре відомо, що Православна Церква в Україні – розділена. Московський Патріархат намагається трактувати нас і нашу Церкву як «схизматичну групу», а проголошення нею автокефалії – як ініціативу небагатьох осіб заради задоволення націоналістичних прагнень чи особистих амбіцій.

І одне, й інше є неправдою.

1. Ми не є «схизматичною групою», адже нашу Церкву очолює той самий ієрарх, який законно і загально визнано був обраний Предстоятелем Української Православної Церкви у липні 1990 року, а в 1995 році нашим Помісним Собором був піднесений до Патріаршого сану. До цього у сані митрополита й у складі

12. Тому Церква виступає категорично проти законодавчого встановлення у нашій державі одностатевих шлюбів чи реєстрованих одностатевих партнерств, проти схвалення пропаганди одностатевої сексуальності, в тому числі через проведення так званих «парадів гордості» та інших подібних нововведень.

Ми не виступаємо за дискримінацію осіб, які вважають себе гомосексуалістами, але ми категорично проти того, щоб гомосексуальний спосіб життя й поведінка трактувалися як природні, нормальні й корисні для суспільства та особистості. Ми проти того, щоб содомія пропагувалася як варіант норми статевого життя і щоб держава заохочувала своїх громадян до одностатевих сексуальних стосунків.

Нехай Господь допоможе українському народу відстояти свої духовні традиції, релігійні переконання, моральні та культурні цінності перед наступом гріха!

ієрархії Російської Церкви як один з її керівників він також із 1966 року безперервно очолював Київську кафедру.

У 1992 році митрополит Київський і всієї України був із російських політичних міркувань – беззаконно, з порушенням канонів та церковного Статуту – відсторонений від служіння Предстоятеля УПЦ, а коли він не підкорився цьому беззаконню – Московська Патріархія оголосила, що його «позбавлено сану» і «піддано анафемі».

З історії Церкви ви добре знаєте численні приклади беззаконних судилищ, які влаштовувалися над ієрархами – на догоду чиємусь властолюбству або за вказівками сильних світу цього. Святителі Афанасій Олександрійський, Іоанн Золотоустий, митрополит Московський Филип – лише кілька цих імен нагадують, що і Собори архієреїв можуть помилятися, і анафема, проголошені беззаконно, є недієвими та падають на голову тих, хто їх проголошує.

В Українській Православній Церкві, через беззаконні дії Московського Патріархату на

початку 1990-х років сталося трагічне розділення. Ми щиро прагнемо подолати його, але ніколи не погодимося на те, щоб визнати оману правдою.

Київський Патріархат – не «схизматична група», а частина поки що розділеної Української Церкви і невід'ємна частина Єдиної Святої Соборної і Апостольської Церкви, бо служінням і проповіддю сповідує ту саму спасительну Православну віру, що й Церкви, Предстоятелями яких ви є.

2. Україна є окремою незалежною державою, українці є окремим народом, який у переважній більшості за віросповіданням є християнським православним. Християнська проповідь у землях України прозвучала ще з вуст апостола Андрія Первозваного, а за святого князя Володимира 988 року і держава Київська стала християнською. Тому, маючи всі історичні підстави та сучасні передумови – велику кількість архієреїв, духовенства і мирян, численні монастирі та богословські школи, виконуючи 34 Апостольське правило, Українська Церква соборно проголосила свою автокефалію.

За це рішення на Соборі УПЦ 1 – 3 листопада 1991 р. проголосували всі ієрархи та інші делегати, які законно представляли всю Українську Православну Церкву (у складі Московського Патріархату). Пізніше Московський Патріархат, використовуючи тиск і шантаж, за допомогою світських сил схилив більшість ієрархів відмовитися від цього рішення – але таке беззаконня його не може відмінити.

Тому ми твердо переконані: наша Церква є істинною Помісною Православною Церквою, яка законно проголосила свою автокефалію та смиренно очікує, що інші Помісні Православні Церкви, вивчивши наші прохання, визнають її як Церкву-сестру. Дотеперішня відсутність відповіді на ці наші прохання не може ані зупинити благодать Святого Духа, що спасительно діє в нашій Церкві, ані відмінити той беззаперечний факт, що ми є Помісною частиною єдиного Тіла Церкви Христової.

У нашому прагненні до визнання автокефалії нами керують не націоналістичні мотиви – бо ми є Церквою для всіх православних християн в Україні, а не лише для одних українців. Керують і не якісь особисті амбіції – бо прагнення до автокефалії Української Церкви було висловлене ще у 1918 році, коли після падіння монархії в Росії Україна на короткий час стала незалежною державою, а в той час, зрозуміло, з нинішніх наших ієрархів ще ніхто і не народився.

Нами керує одне: прагнення блага для Церкви і побожного українського народу, бо коли заснована після хрещення Руси Київська Митрополія не була у залежності від Московського престолу – вона процвітала духовно.

Вона видала першу повну Біблію слов'янською мовою, відому під назвою Острозької, породила першу в слов'янських землях право-

славну вищу школу – Могилянську Академію, створила під наглядом святителя Петра Могили визнаний усіма Православними Церквами «Катехізис», виховала багатьох святих, які духовно і культурно не лише оновили нашу землю, але й успішно служили в Московській державі – аж до найвіддаленіших країв Сибіру.

А коли у 1686 р. Москва беззаконно (з підкупом і насиллям) захопила владу над Київською Митрополією – відтоді наша Церква стала занепадати, її перетворили на знаряддя русифікації та упокорення українського народу перед Російською імперією.

3. Тому Помісний Собор знову, – за заповіддю Євангелія просити, щоб було дано, і стукати, щоб відчинили, – від імені всієї повноти Церкви звертається до вас із проханням відкинути московську неправду, а побачити істину, увійти з нашою Церквою в молитовне спілкування і визнати її автокефальною.

Для досягнення цієї мети ми готові через наших повноважних представників засвідчити нашу позицію та вислухати ваші думки, як приймаючи ваших представників в Україні, так і відвідуючи країни, де ви несете своє Предстоятельське служіння.

Закликаємо вас судити про нашу Церкву не за московськими словами, а безпосередньо – бо саме такою є і настанова Євангелія: не судити нікого, доки не вислухають його самого, що він свідчить про себе.

II. Всім вам добре відомо, що багато проблем і непорозумінь у відносинах між Помісними Православними Церквами виникає через прагнення Московського Патріархату посісти перше місце у Православ'ї, відсунувши Вселенського Патріарха.

Підстава для таких амбіцій Московського Патріархату, по суті, оголошується одна: що нібито Російська Церква є за числом архієреїв та парафій найбільшою Помісною Церквою.

Проте лише кілька цифр показують, що Московський Патріархат у самій Росії не є таким великим і впливовим, як хоче здаватися.

За офіційними даними російської поліції, цього року на свято Пасхи до 10 100 храмів у Росії прийшли на богослужіння 4 600 000 віруючих (при населенні держави 142 мільйони), у тому числі у Москві та області – 300 000 (при населенні самої лише Москви 12 – 14 мільйонів).

У той же час, за даними міліції в Україні, до 15 400 храмів прийшли на богослужіння більше 10 мільйонів віруючих (при населенні держави 45 мільйонів).

З цього ясно видно, що без України Російська Церква навіть формально не має ніяких підстав твердити, що вона є найбільшою. Ці офіційні державні цифри також свідчать, що справжній вплив Московського Патріархату на народ у Росії – перебільшений.

Саме тому, на нашу думку, Московський Патріарх у своїй боротьбі за вплив так впер-

то тримається за Україну – бо з самою лише Росією, де з року в рік зростає вплив ісламу, навіть мріяти бути першими стане неможливо.

Ми переконані, що визнання Православної Церкви в Україні автокефальною зробить неможливою подальшу боротьбу Московського Патріархату за перше місце у Православ'ї, яке належить Вселенському Патріарху. Це принесе більший спокій у міжправославні відносини та дозволить розв'язати багато

питань, які десятиліттями не вирішуються через прикре протистояння.

Підносячи свої молитви за вас, Святійші і Блаженніші Предстоятелі Церков, а особливо – за нашу Церкву-Матір Константинопольську на чолі зі Вселенським Патріархом, від імені Помісного Собору бажаємо вам здоров'я, благодатної допомоги у служінні, довголіття та всіх інших благ від Бога.

Взаємно просимо ваших святих молитов і благословення!

*З любов'ю у Христі Ісусі, Господі нашому –
від імені Помісного Собору Української Православної Церкви
Київського Патріархату*

**Філарет,
Патріарх Київський і всієї Руси-України**

**Лист Помісного Собору
Української Православної Церкви Київського Патріархату
(27 червня 2013 року)**

**Президенту України Віктору Федоровичу Януковичу,
Прем'єр-міністру України Миколі Яновичу Азарову,
Голові Верховної Ради України Володимирі Васильовичу Рибаку
та народним депутатам України**

*Вельмишановний Вікторе Федоровичу!
Вельмишановний Миколо Яновичу!
Вельмишановний Володимире Васильовичу!*

Шановні народні депутати України!

Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату, що зібрався на своє засідання 27 червня 2013 р., від імені Церкви – єпископату, духовенства і мирян Київського Патріархату – вітає вас із 1025-літтям хрещення Київської Руси-України, яке цього року широко відзначається на церковному та державному рівнях як в Україні, так і в інших країнах.

Ми свідчимо, що в цілому Церква в Україні має всі можливості користуватися свободою у своїй діяльності, а держава прагне забезпечити рівність прав конфесій та будувати свої відносини з ними на засадах партнерства і співробітництва. Ми цінуємо це та висловлюємо вдячність вам і всім державним діячам, хто словами і справами утворює цінності релігійної свободи, міжконфесійної злагоди, партнерських державно-церковних відносин.

Разом з тим хочемо зупинитися на окремих питаннях, які потребують особливої уваги держави.

1. Окрім інших важливих аспектів святкування 1025-ліття хрещення Київської Руси-України, ми бачимо два його завдання:

По-перше – нагадати, що проповідь Євангелія і світло православної християнської віри рознесені були в інші землі Руси саме з Києва, а тому саме Київ, а не інші закордонні столиці, є тим духовним центром, навко-

ло якого має єднатися український народ і Українська Церква.

По-друге – підкреслити понад тисячолітню належність українського народу до християнської європейської цивілізації, що нині обумовлює вибір на користь європейського напрямку розвитку України.

На жаль, ми бачимо, що певні закордонні сили та особи намагаються змінити суть свята на користь утвердження ідей єдності українського і білоруського народів з Москвою, ідей «руського міра», які є сучасною формою традиційної російської імперської ідеї, що за визначенням ставиться вороже до української державності та незалежності українського народу.

Сподіваємося, що, наскільки це залежить від Української держави, подібні намагання залишаться безплідними.

2. Останнім часом ми стали свідками поновлення боротьби за майбутнє УПЦ Московського Патріархату: чи воно буде українським та приведе, врешті-решт, до подолання церковного розділення та до утворення єдиної Помісної Церкви в Україні, чи воно буде сплановане у Москві та контрольоване нею, щоб бути інструментом впливу на Україну.

На нинішнє керівництво УПЦ (МП) знову, як і в лютому минулого року, чиниться різноманітний тиск, аби змусити цю Церкву діяти саме за вказівками з Москви.

Закликаємо державу не допустити згор-
тання прав УПЦ (МП) на незалежність і са-
мостійність в управлінні, бо це істотно по-
гіршить і без того непросту міжконфесійну
ситуацію, посилить суспільну напругу і буде
не на користь України.

3. В таких умовах Собор вважає не лише
недоречними, але й небезпечними ініціативи
надати Церкві в цілому статус юридичної осо-
би та дозволити Московському Патріархату по
суті приватизувати визначні святині України:
такі, як Києво-Печерська та Почаївська лаври.

Київський Патріархат уже неодноразово
аргументовано заявляв про неприпустимість
у нинішніх умовах розділення українського
православ'я і викликаних ним проблем у між-
конфесійних відносинах змінювати юридич-
ний статус релігійних організацій. Ця позиція
залишається незмінною.

Тому Собор ще раз підкреслює: принципо-
ві зміни до законодавства, яке регулює діяль-
ність релігійних організацій в Україні, повинні
вноситися лише після подолання існуючого
розділення найбільшої в нашій країні Церкви
– Православної – на підставі консенсусної
підтримки подібного законопроекту з боку
Всеукраїнської ради Церков і релігійних ор-
ганізацій, яка представляє понад 95% релігій-
них громад у нашій державі. Доки цього немає
– надавати Церкві в цілому статус юридичної
особи вважаємо неправильним і небезпечним
для суспільства, держави і самих Церков.

З тих самих причин Собор ще раз вислов-
лює позицію Київського Патріархату: головні
святині України – такі, як Києво-Печерська
та Почаївська лаври – повинні залишатися
у власності українського народу, а не бути
приватизованими на користь структур Мос-
ковського Патріархату.

4. Собор вітає поєднання зусиль держави
і Церкви в досягненні державного визнання
богословської освіти та висловлює сподіван-
ня, що у недалекому майбутньому це пита-
ння буде успішно вирішене.

Так само ми схвалюємо розширення і по-
глиблення добровільного вивчення в загаль-
ноосвітніх школах та в інших навчальних за-
кладах основ християнської етики.

5. Церкву не може не турбувати стан суспільної моралі українського народу. Тому ми разом з іншими Церквами та релігійними організаціями просимо зберегти Національну експертну комісію з питань суспільної моралі.

Також наша Церква виступає категорично проти спроб узаконення гріха содомії (гомосексуалізму) та обмеження права на його критику. Більш повно ця позиція викладена в окремому соборному документі – Декларації «Про негативне ставлення до гріха содомії (гомосексуалізму), його пропаганди у суспільстві і так званих одностатевих шлюбів», текст якої ми також надсилаємо вам для ознайомлення.

6. Існує вже зараз, так само як, очевидно, буде з'являтися у майбутньому, низка законодавчих ініціатив, які прямо або опосередковано стосуються реалізації права на свободу совісті та діяльності релігійних організацій. Київський Патріархат через документи і звернення Священного Синоду, Патріарха Київського і всієї Руси-України, а також через спільні міжконфесійні документи, вже інформував Вас про схвальне або негативне ставлення до тих чи інших законопроектів та ініціатив.

Ще раз підтверджуючи раніше висловлені в таких документах позиції, Собор просить, щоб будь-які нововведення і зміни, які прямо чи опосередковано стосуються реалізації права на свободу совісті та діяльності релігійних організацій, перед їх ухваленням обговорювалися за участю як окремих конфесій, так і в цілому Всеукраїнської ради Церков і релігійних організацій.

Прикрим прикладом неврахування думки ВРЦіРО стало ухвалення минулого року змін до Закону «Про свободу совісті» (Закон № 5461-VI). Сподіваємося, що цей прикрий досвід допоможе уникнути появи подібних поспішних і невиправданих законодавчих нововведень у майбутньому.

7. Зростання добробуту породило в нашому суспільстві велику спокусу: служити не Богові, а багатству, яке для багатьох стало метою життя і мірилом успіху. Але ми повинні добре пам'ятати, що не можна служити двом господарям (див.: Лк. 16: 13). Той, хто служить багатству, забуває про Бога. А хто забуває про Бога, того полишає Його благодать, а натомість приходить гріх і покарання за нього.

Не тільки наш народ, але й багато людей у всьому світі піддалися спокусі багатства, тому економічна криза – розплата людства за служіння «золотому тельцю». Добробут і процвітання для країни і кожної людини є важливими, й більшість прагне досягти їх. Але ми як християни повинні пам'ятати, що ці блага – нагорода від Бога за добродіє життя. Багатство ж, нажите за рахунок зuboжіння інших або яке використовується не на благо, а для розкішного життя і задоволень, породжує гріх, за який карає Господь.

Тому порятунок від економічної кризи, на нашу думку, треба шукати, насамперед, не тільки через оновлення економічних законів, але і через очищення совісті та виконання Закону Божого. Переконані, що процвітання в нашій країні прийде не тоді, коли збільшаться зарплати та прибутки, а коли разом із цим злодій перестане порушувати закон, крадій – грабувати, суддя – судити неправдиво, законодавець – творити несправедливі закони, політик – шукати власної вигоди, а не блага суспільства. А також тоді, коли кожен порушник, незалежно від свого суспільного

статусу, отримуватиме заслужене, справедливе, визначене законом покарання.

Впевнені, наша країна стане процвітаючою лише тоді, коли кожен її громадянин буде любити її, а не тільки самого себе чи своїх близьких, буде дбати про неї як про свою рідну Матір.

З повагою –

від імені Помісного Собору Української Православної Церкви
Київського Патріархату

**Філарет,
Патріарх Київський і всієї Руси-України**

ДІЯННЯ ОСВЯЧЕНОГО ПОМІСНОГО СОБОРУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

**«ПРО КАНОНІЗАЦІЮ БЛАГОВІРНОГО КНЯЗЯ ОСКОЛЬДА, ПЕРШОМУЧЕНИКА КИЇВСЬКОГО,
У СВЯТОМУ ХРЕЩЕННІ МИКОЛАЯ († 882 р.)»**

В ім'я Отця і Сина, і Святого Духа!

Освятий Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату, що зібрався у Золотоверхій обителі Архістратиго Божого Михаїла у м. Києві з нагоди 1025-ліття хрещення Київської Руси-України, після старанного дослідження життя і мученицького подвигу першого київського князя-християнина Оскольда-Миколая знаходить нині вчасним канонізувати і приєднати до лику святих цього благовірного мужа – правителя держави Київської.

Благовірний князь Київський і наш першомученик Оскольд народився приблизно у 30-их роках IX ст. і був по прямій лінії нащадком роду киевичів – династії князівської, родоначальником якої був славний князь Кий, що заснував наше першопрестольне місто Київ. Про це ми довідуємося з давніх наших літописів та від польських хроністів – Яна Длугоша (XV ст.) та Мацея Стрийковського (XVI ст.). Вони ж, взявши до уваги давні руські літописи і джерела, які до нас не дійшли, встановили, що князь Оскольд був останнім правителем Руси із князівського роду киевичів. Походження його імені є досить давнім: від землеробського народу, що жив у Подніпров'ї і називав себе сколотами. Про них писав античний вчений Геродот.

Очолити ще зовсім молоду і міццю нез'єднану Київську державу, князь Оскольд вирішив піднести її міжнародний авторитет, подбати про її престиж і славу. Невдовзі правитель Руси організував похід на столицю Візантії Константинополь. Причиною таких військових дій став захист наших купців, які вели торгівлю збіжжям у столиці Візантії Константинополі і були страчені на смерть за наказом імператорського двору через якийсь невеликий борг у сплаті податку. Про це нам свідчить великий патріарх Фотій, що був на той час першоієрархом Церкви Грецької, у своїй проповіді про нашествя русів на

Бажаючи Вам успіху в державному служінні на користь українського народу, сил, здоров'я і довголіття, Помісний Собор підносить за Вас і за Україну молитви до Господа і закликає на всі Ваші добрі справи Боже благословення!

Константинополь 860 року.

Отож, згідно з давніми візантійськими хроніками, місяця червня 860 року князь Оскольд здійснив військовий похід на Константинополь. Коли лодії Київського правителя дісталися берега величного града Богоматері – Царгорода, то імператора грецького Михаїла не було в ньому. Із війнством своїм імператор пішов на війну з агарянами. Русичі ж двомастами кораблів оточили місто з усіх боків так, що коли вранці 18 червня 860 року мешканці Константинополя прокинулись, то вжахнулися від такої кількості непроханих воїнів, які вже стали штурмом брати місто.

Патріарх Фотій, що залишався у столиці Візантії, закликав усіх ревно молитися і стати на захист святого міста від поганих. Становище було справді надто критичним: руси на чолі з Оскольдом ледь не підняли все на списи. Вони збирали довкола усяке добро, грабували храми, чинили насилля і нікого не щадили. Сам святий Фотій дивувався згодом цьому народові, говорячи про нього: «Народ вийшов з країни північної, прямуючи ніби на другий Єрусалим, і племена піднялися від країв землі, тримаючи луки і списи: вони жорстокі і немилосердні, голос їхній шумить, як море».

Почувши про небезпеку, імператор Михаїл припинив війну з іновірними і, повернувшись до Царгорода, став на молитву з патріархом Фотієм у церкві Святої Богородиці, що у Влаернах, і всю ніч її творив. А тоді, винісши зі співами Божественну ризу Святої Богородиці, вмочили у море її полу. Була тиша, і море заспокоїлось, «а тут відразу знялася буря з вітром, і знову встали великі хвилі, і кораблі безбожної Русі розметало, і до берега пригнало, і побило їх так, що мало їх вибавилося з такої біди і до себе повернулося», – розповідає нам преподобний Нестор Літописець. Ось як буває, коли гнівом на гнів відповідати. Але ж дивний і великий Бог християнський, у Нього ж бо Своя правда і Свої присуди. Привів неві-

рних русичів на вірних християн, а повернув їх додому зі світлом Своєї благодаті. Благовірний Оскольд шукав помсти, а отримав дорогоцінне перло – Христа Бога.

Після цього чуда Богородиці й невдалого походу вложив Бог у серце й розум Оскольда, князя усієї Руси, просити в Царгородського Патріарха Фотія хрещення для себе і для всіх своїх побратимів, для всього народу руського, племен, що проживали у його державі. Святий Фотій та імператор Михаїл III невдовзі надіслали до Русі місіонерів на чолі з єпископом, які хрестили князя Оскольда. У хрещенні правитель Руси отримав нове ім'я Миколай. З того часу в Києві постала християнська громада і засновано було єпископську кафедру.

Детальне повідомлення про хрещення Руси за князя Оскольда ми знаходимо у Констянтина Порфірородного: «І народ Русь, войовничий і безбожний, роздаючи йому золото, срібло і шовкові строї, він схилив до переговорів і, уклавши з ним мирну угоду, переконав прийняти Божественне хрещення; влаштував так, що вони прийняли архієпископа, який дістав рукопокладення від патріарха Ігнатія. Архієпископ, прибувши до країни названого народу для згаданої справи, був там прийнятий доброзичливо. Князь того народу, скликавши збори підданих і на чолі старійших з його оточення, які з причини давньої звички більше за інших були прихильні до марновірства, і міркуючи з приводу своєї віри та віри християн, закликає й питає (архієпископа), що саме той буде свідчити і чого навчатиме. Коли єпископ поклав їм книгу божественного Євангелія і свідчив їм деякі чудеса Спасителя нашого й Бога і розповів їм історію деяких чудес, здійснених Богом у Старому Завіті, руси тоді ж не забарилися сказати: «Якщо й ми не побачимо чогось подібного і особливого того, що ти говориш про трьох отроків у печі, то нічогісінько тобі не повіримо і не будемо слухати твоїх промов». Він же, будучи переконаний у непохитності сказаного: «Якщо що просите в Ім'я Моє, приймете», і ще: «Хто вірує в Мене, діла, що Я творю, сотворить і більше цих творить, коли створюване має бути не для гонору, а для спасіння душі», сказав їм: «Хоча й не вільно спокушати Бога, але, коли від серця вирішили приступити до нього, просіть, що хочете, – Бог неодмінно зробить по вірі вашій, хай я є смиренний і малий». Вони ж просили саму книгу віри християнської, тобто божественне й святе Євангеліє, кинути у розпалений вогонь, обіцяючи, коли вона лишиться неушкодженою, приступити до Бога, якого вона прославляє. Після того, як було сказано, ієрей підняв очі й руки до Бога і вигукнув: «Прослав Ім'я Твоє святе, Ісусе Христе, Боже наш, і нині перед очима народу цього всього». І кинута була в піч з вогнем книга святого Євангелія. Через тривалий час, коли піч згасла, вийнятий був священ-

ний список неушкодженим і незнищеним... так що навіть китиці на кінцях мотузки, що зв'язувала книгу, не зазнали ніякої шкоди чи зміни. Побачивши це і вражені величчю чуда, варвари без вагань почали хреститися».

Отже, як бачимо, Господь під час Оскольдівського хрещення Руси явив два чуда: перше – з Ризою Пресвятої Богородиці, а друге – з незнищеним у вогні Євангелієм – для того, щоб просвітити князя Оскольда і весь народ його.

За прикладом князя Оскольда християнство прийняло чимало київської знаті і воїнів. Віра Христова почала поширюватися і серед простого люду. Так відбулося перше масове хрещення у давній Київській державі.

Початок християнізації Руси викликав спротив з боку язичницької знаті Києва, яка, вступивши у змову проти князя Оскольда, 882 року запросила з Новгорода воєводу-язичника Олега, який через обман і підступ вбив законного володаря Руси Оскольда в одному з урочищ, приблизно за три кілометри від Старокиївської гори. Фактично це вбивство князя-мученика можна назвати переворотом, у результаті якого язичники знову повернули собі владу на Русі. У країні розпочалася жорстока язичницька реакція, на християн були оголошені гоніння, і всі християнські храми у Києві зруйновані.

Немає сумніву в тому, що Оскольд загинув як мученик, будучи першим нашим просвітителем і першим князем-християнином. Кияни з християнськими почестями поховали вбитого Оскольда, і на його могилі згодом Олма збудував церкву Святого Миколая.

Сьогодні з певністю констатуємо факт, що ніхто зі сучасників князя не сумнівався у його святості. Тому справедливо заявляє один із перших академічних істориків В. Татіщев, що Оскольда «можна за першого руського мученика вважати». Поступово, з відкриттям нових джерел і доказів та дослідженням нашої історії, ставало все відкритішим шанування Київського князя Оскольда як мученика. Відомо, що святий праведний Іоан Кронштадський не тільки шанував пам'ять першого києво-руського православного самодержця Оскольда-Миколая, але й вклонявся йому як християнському мученику. Взагалі у XIX ст. з'явилося певне зацікавлення нашою сивою давниною і першими нашими просвітителями. Митрополит Київський і Галицький Арсеній (Москвин) (1797 – 1876) порушував питання про спорудження пам'ятника князю-мученику.

Так, із мученицького подвигу першого київського князя-християнина Оскольда-Миколая розпочалось утвердження християнства у Київській Русі-Україні, яке отримало своє продовження за святої і блаженної княгині Ольги й остаточно запанувало через більше аніж сто років – за святого рівноапостольного князя Володимира Великого.

Переконаний у святому житті благовірного князя Оскольда та в його мученицькій кончині від меча убивць-язичників – задля утвердження віри Православної у державі Київській, його мужності не тільки увірувати у Христа, але й відкрито сповідувати свою віру перед тодішнім ворожим до християнства язичницьким суспільством Києва, що слугувало для прийдешніх поколінь зразком утвердження у вірі, Освячений Помісний Собор визначає:

1. Приєднати благовірного князя Оскольда, святого першомученика Київського, до лику святих для загального церковного шанування і занести його ім'я у православний церковний календар.

2. Чесні останки благовірного князя Оскольда, святого першомученика Київського, із причини давності літ від події мучеництва залишити на волю Божу.

3. Пам'ять благовірного князя Оскольда, святого першомученика Київського, відзначати в неділю 2-гу після П'ятидесятниці, у день Собору всіх святих, що в землі українській просіяли, як перехідне святкування.

4. Писати благовірному князю Оскольду, святому першомученику Київському, чесну ікону для поклоніння відповідно до визначення Святого Сьомого Вселенського Собору.

5. Надрукувати житіє благовірного князя Оскольда, святого першомученика Київського, і скласти йому богослужіння, а до цього відправляти службу за Загальною мінеєю.

6. Благословити будівництво храмів на честь благовірного князя Оскольда, святого першомученика Київського.

7. Від імені Освяченого Помісного Собору оголосити українській православній пастві про канонізацію благовірного князя Оскольда, святого першомученика Київського, і сповістити про це Предстоятелів Помісних Православних Церков.

Заступництвом і молитвами благовірного князя Оскольда, святого першомученика Київського, нехай благословить Господь український народ і державу, зміцнить у душах наших любов до Бога і до ближніх, утвердить у серцях наших мужньою стояти і свідчити про віру Православну.

Амінь!

«ПРО КАНОНІЗАЦІЮ БЛАГОВІРНОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА ВАСИЛЬКОВИЧА (БЛ. 1248 Р. – 1288 Р.)»

В ім'я Отця і Сина, і Святого Духа!

Освячений Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату, що зібрався у Золотоверхій обителі Архістратиго Божого Михаїла у м. Києві з нагоди 1025-ліття хрещення Київської Русі-України, після старанного дослідження життя і просвітницького подвигу благовірного князя Володимира Васильковича, знаходить нині вчасним канонізувати і приєднати до лику святих цього побожного мужа – правителя Волинського князівства.

Благовірний князь Володимир народився від другого шлюбу князя Василька Романовича Теревовлянського з дочкою польського князя Лешика Білого Оленою близько 1248 року (перша дружина князя Дубрава, дочка суздальського князя Юрія Всеволодовича, померла). Християнське ім'я князя Володимира було Іван, на честь святого праведного Іоана Милостивого, про що довідуємося з по смертного плачу за ним його вдови – Ольги-Олени. Князь Володимир був єдиним сином і спадкоємцем Василька Романовича.

Князь Володимир успадкував стіл м. Володимира-Волинського після смерті батька близько 1269 року. Це були непрості часи. Давня Київська держава через міжусобиці розпалася на окремі князівства, а потім монголо-татарська навала остаточно зруйнувала бажання князів об'єднуватися навколо Києва. Пряма наступниця колись мо-

гутньої і єдиної Русі – Галицько-Волинська держава – також зазнала руйнівних процесів після смерті князя Данила Галицького. Батько князя Володимира Василько ще величався «отцем і господином», однак насправді великого князя вже не існувало.

Єдиним досить інформативним джерелом для нас про діяльність і подвиги благовірного князя Володимира Васильковича є Галицько-Волинський літопис, а точніше – осібний Літописець, створений наближеним до князя книжником. З його сторінок ми довідуємося, що Володимир Василькович «правдолюбством світився до всіх своїх братів і до бояр, і до простих людей».

Більша частина князювання Володимира Васильковича у Володимирі-Волинському пройшла у боротьбі з тяжкою хворобою, недугом, який уразив із 1276 року нижню частину його губи, як наслідок – із 1285 року це вже було смертельне ракове захворювання. Благовірний князь мужньо долав ці випробування і залишив в історії Волинського краю помітний слід.

Передовсім він постає перед нами як вірний, благочестивий сім'янин. Володимир Василькович, хоч і одружився з Ольгою-Оленою, дочкою брянського князя Романа Михайловича, але дітей не мав, а виховав Ізяславу, названу доньку, і любив її дуже: «Ся була мені як од своєї княгині народжена, бо я взяв есмь її од матері її в пелюшках і вигодував».

Князь Володимир Василькович був великим миротворцем, відстоював справедливість у стосунках між князями Галицько-Волинської землі. Для багатьох він був як батько. Волинський літописець розповідає, як мазовецький князь Конрад надіслав посла до Володимира Васильковича, який лежав смертельно хворий, доживаючи останні місяці. Посол переказав волинському князеві щирі й зворушливі слова свого володаря: «Господине, брате мій! Ти ж мені був замість отця! Завдяки тобі, господине, я княжив есмь, і городи свої держав, і од братів своїх одділявся есмь, і грозен був».

Благовірний князь не тільки був мироносцем волинського краю, навколишніх земель та країн, але й виступав як великий доброчинець у часи скрути і голоду. Один епізод із літопису яскраво це підтверджує: «А після того року [1279] голод був по всій землі – і в Русі, і в Ляхах, і в Литві, і в Ятвяхах. І через це прислали ятвяги послів своїх до Володимира, так кажучи: «Господине княже Володимире! Приїхали ми есмо до тебе одо всіх ятвяг, надіючись на Бога і на твоє благополуччя. Господине, не помори нас, а прокорми нас собі». Князь Володимир Василькович прислухався до благань ятвязьких послів і «послав із Берестя до них хліб у човнах». Цей епізод із допомогою хлібом ятвягам тим дивний, що раніше (1273 р.) Володимир Василькович йшов зі своїм військом їх усмиряти, бо князі ятвягів не дотримувалися ні мирних угод, ні власних обіцянок і постійно чинили набіги на північно-західні землі Волині.

Перед своєю смертю князь Володимир Василькович передав княжіння двоюрідному братові – князю Луцькому Мстиславові. Багато хто з дослідників української історії до цього поставилися негативно, мовляв, князь вчинив не мудро, бо мав антипатію до талановитого і войовничого Лева, князя Галицького, в іншому разі знову об'єдналися б Волинь і Галичина. Однак, проаналізувавши хід передсмертніх думок благовірного князя, бачимо, що він вчинив мудро, керуючись передовсім, як людиною великої віри і духу, моральними міркуваннями.

Благовірний князь Володимир Василькович увійшов в історію як великий будівничий храмів та доброчинець. Із панегірика, присвяченого князю, ми дізнаємося, що він багато городів поставив, церков збудував, серед яких – Каменець. У ньому Володимир Василькович «церкву поставив Благовіщення святої Богородиці, і прикрасив її іконами золотими, і начиння служебне викував срібне» та багато книг богослужбових подарував. Князь Володимир Василькович також збудував храми: у Більську, Святого великомученика Юрія Переможця у Любомлі, Святого Петра в Бересті. У стольному місті своєму Во-

лодимирі заснував монастир Святих апостолів, у якому коштом князя була розмальована церква Святого великомученика Димитрія. До єпископії Перемишльської і Чернігівської Володимир Василькович приніс у дар Євангелії апракоси, оковані сріблом, прикрашені перлами, коштовним камінням та емаллями. У тому ж панегірику ми бачимо докладний опис книжок, які подарував Володимир Василькович різним церквам і які були створені у книгописній майстерні-скрипторії, а деякі переписані власноручно самим князем.

Волинський літописець залишив нам опис зовнішності і характеру Володимира Васильковича: «Сей же благовірний князь Володимир на зріст був високий, у плечах великий, з лиця гарний, волосся мав жовте кучеряве, бороду стриг, і руки мав гарні, і ноги. Голос же в нього був низкий і нижня губа дебела. Говорив він ясно [словами] зі [Святих] книг, тому що був філософ великий. І ловець він [був] умілий і хоробрий. [Був] він кроткий, смиренний, незлобивий, справедливий, не загребущий, не лживий, злодійство ненавидів, а пиття не пив [хмільного] зроду. Приязнь же він мав до всіх, а особливо ж до братів своїх, у хресному ж цілуванні стояв він по всій правді істинній, нелицемірній, і страху Божого сповнений. Особливо ж старався він про милостиню, [і] про монастирі подбав, ченців піддержуючи і всіх ігуменів з любов'ю приймаючи, і монастирі многі він спорудив. На весь [бо] церковний чин і на церковників одкрив був йому Бог серце і очі, і не затьмарював він ума свого п'янством, і кормителем він був ченцям і черницям, і вбогим, і всякому стану він яко улюблений отець був. Особливо ж на милостиню він був милостив, слухаючись Господа, Який говорить: «Оскільки вчинили ви братії моїй меншій, то й мені вчинили», а також [як] Давид говорить: «Добрый муж милує і дає весь день, він за Господом не спіткнеться». Мужність і розум у ньому жили, правда й істина з ним у парі ходили, й іншого добродіяння в нім багато було. Гордості ж у ньому не було, – тому що мерзенна є гордість перед Богом і людьми, – а завше смиряв він образ свій, сокрушався серцем, і зітхав із глибини душі, і сльози лив із очей, покаяння Давидове приймаючи, плачучи за гріхи свої, [бо] возлюбив він нетлінне паче тлінного і небесне – паче дочасного, і царство зо святими у Вседержителя Бога – паче минушого сього царства земного».

Страдницьке життя святого благовірного князя Володимира Васильковича закінчувалось. Він лежав, знемагаючи від смертельної хвороби чотири роки, роздавши чималу частку свого майна убогим. Коли ж минав четвертий рік його недуги і настала зима, то став князь ще більше хворіти. «І одпадало йому все м'ясо з підборіддя, і зуби нижні вигнили

всі, і щелепа підборіддя перегнила. Се ж був другий Іов», – розповідає нам літописець. В останні дні князь жив у Любомлі, молячись у храмі Святого великомученика Юрія Переможця, в малому вівтарі, «де ото ієреї знімають ризи свої: тут бо був у нього звичай заше ставати». Від немочі Володимир Василькович сидів на стільці і, звівши руки свої до неба, промовляв: «Владико, Господи, Боже мій! Поглянь ти на неміч мою і побач смирення моє, що проймають мене нині, – на Тебе бо уповаючи, я терплю. І за все це дякую я Тобі, Господи Боже: [коли] добра дістав я од Тебе в животті моїм, то лихого чи не можу терпіти? Як величі Твоїй угодно, – так воно й сталося, бо смирих Ти єси душу мою і в царствії Твоїм зробив мене причасником молитвами Пречистої Твоєї Матері, пророків і апостолів, і мучеників, і всіх преподобних святих отців. А оскільки навіть ті, постраждавши і вгодивши Тобі, випробувані були дияволом, мов золото в горнилі, то їхніми молитвами, Господи, до вибраного Твоїого стада, з правобічними віцями, причисли мене».

Смерть святого князя настала 10 грудня, у п'ятницю, 1288 року в Любомлі. Князя, оплакавши, погребли у його стольному граді Володимирі, в кафедральній церкві Успіння Пресвятої Богородиці в отчій гробниці. Але гріб князя не запечатали, і так пролежав він з 11 грудня 1288 року до 6 квітня 1289 року, тобто майже чотири місяці, коли на прохання його вдови Ольги труну було відкрито: «І от, прийшовши з єпископом Євсигнієм і з усім крилосом [і] одкривши гріб, побачили вони тіло його цілим і білим, і пахощі од гробу були, і запах подобен до ароматів многоцінних. Таке ото чудо побачили вони, а побачивши, прославили Бога і опечатали гріб його місяця квітня в шостий день, у середу страсної неділі». Нетлінність чесних мощей князя свідчила про святість. Однак із невідомих причин Володимира Васильковича не було прославлено до цього дня.

Час все більше віддаляв звитягу і благочестиву працю князя. Його чесні останки покоїлись у крипті Свято-Успенського собору, що зазнав значних руйнувань за уніатського єпископа Млоцького, який надумав був влаштувати таємний прохід до проповідниці і, розбивши один із внутрішніх стовпів храму, повністю завалив весь кафедральний собор. З того часу всередині собору виріс цілий вишневий садок. Лише 23 січня 1890 року на Московському археологічному з'їзді відомий мистецтвознавець проф. Адріан Прахов зачитав реферат про «Дослідження Мстиславового Володимир-Волинського собору XII сторіччя», в якому, між іншим, повідомив, що було знайдено череп благовірного князя Володимира Васильковича і визначено було з достовірністю, що це його чесна глава,

оскільки на ній знайшлися сліди тієї хвороби, від якої помер князь. Подальша доля цих чесних останків князя невідома.

Так мало пожити встиг благовірний князь Волинський Володимир Василькович, всього 40 років, а справа його свята увічнена літописцем як жодна інша. «І честі тебе Господь сподобив бути причасником на небесах за твоє благочестя, що ти мав у житті своєму. Добрий свідок благочестя твого, о блаженниче, – святая церква Святої Богородиці Марії, що її спорудив прадід твій на правовірній основі і де також мужнє твоє тіло лежить, ждучи труби архангелової».

Перекоаний у святому житті благовірного князя Володимира Васильковича, його благочестивих, подвижницьких трудах, які передовсім вилились у будівництві та прикрасі храмів і монастирів волинської землі, у його смиренні, незлобності та побожності, миротворності і просвіті, його мужній стійкості в часи недуги, а також у страдницькій кончині, що слугували для прийдешніх поколінь зразком православного благочестя та утвердження у вірі, Освячений Помісний Собор визначає:

1. *Приєднати благовірного князя Володимира Васильковича до лику місцевошанованих святих Волинського краю.*

2. *Чесні останки благовірного князя Володимира Васильковича із причини давності літ з часу їхнього погребіння залишити на волю Божу.*

3. *Пам'ять благовірного князя Володимира Васильковича як місцевошанованого Волинського краю відзначати в день його упокоєння 10 (за ст. ст.) / 23 (за н. ст.) грудня та в день Собору Волинських святих 10 (за ст. ст.) / 23 (за н. ст.) жовтня.*

4. *Писати благовірному князю Володимирі Васильковичу чесну ікону для поклоніння відповідно до визначення Святого Сьомого Вселенського Собору.*

5. *Надрукувати житіє благовірного князя Володимира Васильковича і скласти йому богослужіння, а до цього відправляти службу за Загальною мінеєю.*

6. *Благословити будівництво храмів на честь благовірного князя Володимира Васильковича.*

7. *Від імені Освяченого Помісного Собору оголосити українській православній пастві про канонізацію місцевошанованого благовірного князя Володимира Васильковича.*

Заступництвом і молитвами благовірного князя Володимира Васильковича нехай благословить Господь весь український народ, Волинський край і державу, утвердить їх у вірі православній, зміцнить у душах наших любов до Бога і до ближніх.

Амінь!

**«ПРО КАНОНІЗАЦІЮ МУЧЕНИКА ДАНИЛА БРАТКОВСЬКОГО,
СТРАСТОТЕРПЦЯ ВОЛИНСЬКОГО (БЛ. 1642 Р. – 1702 Р.)»**

В ім'я Отця і Сина, і Святого Духа!

Освячений Помісний Собор Української Православної Церкви Київського Патріархату, що зібрався у Золотоверхій обителі архістратига Божого Михайла у м. Києві з нагоди 1025-ліття хрещення Київської Руси-України, після старанного дослідження життя і мученицького подвигу Данила Братковського, знаходить нині вчасним канонізувати і приєднати до лику святих цього благовірного мужа – страстотерпця Волинського.

Мученик Данило Братковський був родовитим українським шляхтичем Брацлавського та Волинського воєводств і народився близько 1642 року. Рід Братковських, на відміну від інших, завжди міцно тримався Православ'я, не цурався своєї народності і був тісно пов'язаний із діяльністю Луцького православного Хрестовоздвиженського братства, яке провадило важку довготривалу боротьбу проти польсько-католицької експансії.

Данило Братковський вихований був змалку в душі «твердого благочестя», здобув хорошу освіту: спочатку в Києво-Братській колегії, а потім продовжив навчання в Італії. Під час своїх студій він заприятелював із Семеном Гурком з Борзни, якому судилося увійти в історію козацької України як фастівський полковник Семен Палій. В літописі Самійла Величка Данило Братковський постає перед нами як «чоловік учений, поет відмінний, святого благочестя нерушимий блюститель».

Час неблаганно заховав від нас багато з того, що стосується волинського страстотерпця: ми не маємо його портрета, мало можемо говорити про його особисте життя, але твердо знаємо, що у своїх поглядах він далеко випередив час і став незламним борцем за волю українського народу, твердо стоячи у православній вірі.

Наприкінці XVII ст., коли вже далеко позаду залишилися славні звияти доби Хмельниччини та минула катастрофічна доба Руїни, українські землі виявились переважно під контролем Московського царства та Речі Посполитої. Місцевий правлячий прошарок, який формувався із двох основних складових, – козацької старшини та православної шляхти, – у нових умовах все частіше турбувався про покращення матеріального добробуту та здобуття впливових посад. Разом з тим, і в цьому середовищі траплялись непересічні особистості, здатні на вчинок, що суперечив уявленням більшості. Вони були спроможні як стати на захист Православ'я, так і подати приклад справжньої та саможертвовної любові до ближнього: відстоювати інтереси упослідженого соціального прошарку, яким тоді було селянство.

Біду простого люду, його зневагу сильни-

ми світу цього Данило Братковський брав близько до свого серця. Він не міг змиритися з тим, що одні п'ють, їдять, бенкетують, позичають гроші, вбивають, обманюють, а інші, з простонароддя, ледь зводять кінці з кінцями, не маючи ні соціальних, ні релігійних прав на сповідання своєї батьківської віри. Волинь того часу, як і все Правобережжя, повністю була під впливом католицько-уніатської місії.

З майбутнім мучеником одного разу сталася пригода, яка перевернула все його життя, весь його світогляд. Якось Данило Братковський зустрів на дорозі селянина і як шляхтич наказав відібрати в нього знесиленого коня. Людина ображена і цілком беззахисна якимось особливим поглядом подивилася на нього. Ця подія дуже збентежила майбутнього мученика, і в ньому вперше зародилося бажання допомагати обдертим і зневаженим, стати на їхній захист.

У цей світ простонароддя і побожного благочестя Данило Братковський спочатку увійшов своєю збіркою віршів, які він видав великим накладом у Кракові 1697 р. під назвою «Світ, по частинах розглянутий». У своїй поезії волинський страстотерпець намагається відстояти правду на підставі православної християнської моралі, твердо стаючи на бік бідного, гнобленого й упослідженого українського народу. Начебто Данило Братковський і присвячує книгу польському королю Августу Сильному, але та присвята зовсім розходиться зі змістом самої книги. Дошкульна, нещадна критика шляхетського устрою Речі Посполитої, таврування нерозумної пихи, зневаги до простих людей, викриття сваволі тодішніх шляхетських сеймів, продажності урядових осіб – ось головний зміст 114-ох епіграм книжки, яку вже помітили можновладці і її змісту поетові не пробачили.

Свої погляди і чітке, правдиве стояння за бідний, знедолений український народ Данило Братковський не відділяв від захисту свого бідного сповідання святої православної віри в умовах релігійної політики Речі Посполитої. Він усвідомлював, що безправ'я українського народу більшою мірою полягає у тому, що простому люду від часів католицької реакції та польсько-литовських політичних і церковних уній не дають свободно і відкрито сповідувати батьківську православну віру. Час, у який довелося жити, діяти і боротися Данило Братковському, якраз характеризувався протистоянням між уніатами і православними. Для одних українців, як колишніх православних, із переходом в унію з'явився шанс повністю себе ототожнити з посполитим католицьким суспільством, для інших українців, які трималися православної віри і не зраджували їй, – це

означало жити в безправ'ї і постійній боротьбі за свої права. Наприкінці XVII – на поч. XVIII ст. ще більше загострилися ці протистояння. Більшість українських шляхетських родів покатоличилися. В унію перейшли останні православні владики: львівський – Йосиф Шумлянський і луцький – Діонісій Жабокрицький.

Однак у Данила Братковського навіть у цих умовах ще жевріла надія на те, що через короля, польський сейм і сеймики у воєводствах ще можна було покращити правове становище православних. Об'єднані за його сприяння православні шляхтичі Київського і Волинського воєводств на сеймі 1699 року порушили питання про свободи для людей грецької віри, але марно. Більшість делегатів польського сейму все це відкинули і, навпаки, ще більше ускладнили життя православних у Речі Посполитій, доводячи його інколи до повного абсурду, як, наприклад, у подільському місті Кам'янці, виволоченому від турків, де було заборонено православним українцям і євреям селитися.

Після такої невдачі на польському сеймі стосунки Данила Братковського з волинською шляхтою не склалися. Вона не розділила його поглядів щодо захисту прав народу грецької віри – і він переїжджає до Львова, а звідси їде на зустріч із гетьманом Лівобережної України Іваном Мазепою. З останнім Данило Братковський знався давно. Але аудієнція у Мазепи не дала для борця за православну віру бажаних результатів. На той час гетьман був учасником великої політики, яка зачіпала інтереси обох не зовсім мирних у стосунках між собою держав – Речі Посполитої та Московського царства. Відтак, у містечку Олиця дорогою до Львова Данила Братковського затримали, як пише літописець Самійло Величко, «віровідступники поляки й уніати, які на нього по всіх шляхах чигали». Втім, якимось чином волинському праведнику вдалося звільнитись. На небезпечу лицар за духом вирішив не зважати.

Після зустрічі з гетьманом Іваном Мазепою Данило Братковський намагався налагодити стосунки зі ще одним ватажком козацтва, але тепер уже Правобережної України. Ним якраз виявився його давній приятель по Києво-Могилянській академії Семен Гурко, а тепер фастівський полковник Семен Палій. Саме тут, у Фастові, Данила Братковського найбільше зрозуміли, розділили його погляди, стали на захист святого Православ'я та знедоленого носія цієї віри – українського народу.

Драматичні події, що розв'язались на Київщині й Поділлі у 1702 – 1704 рр., дуже вразили Данила Братковського. Конфлікт Самуся та Палія з Польською короною переріс у повстання, яке в історії згодом назвуть «другою Хмельниччиною». У військову кампанію, яка завершувалася на користь фастівського полковника Семена Палія, втрутився сам цар Петро I і наказав звільнити зайняті козаками міста великої частини Правобережної України та передати

їх польському королеві Августу Саксонському, згідно з Нарвським договором 1704 р. Трагічних наслідків цього повстання (полковника Семена Палія за наказом царя Петра I заарештував гетьман Іван Мазепа) вже не побачив волинський страсотерпець і оборонець віри православної Данило Братковський. Повертаючись на Волинь пізньої осені 1702 р., під містечком Заславом він потрапив до рук польського військового гарнізону і був переданий у Луцьк на розгляд військового суду.

22 листопада 1702 р. польський військовий суд виніс вирок, згідно з яким Данила Братковського піддавали тортурам, його було взято на дибу. Мученик Данило Братковський оцінював ситуацію досить тверезо. Зберігав виняткову силу духу й витримку, спокійно і свідомо готуючись до смерті. У в'язниці волинський страсотерпець 13 листопада 1702 р. написав духовного змісту заповіт, у якому насамперед засвідчив свою незламність у Православній вірі: «В ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь! Я, порошок, попіл Творця мого, Спасителя мого беру собі на Страшний суд за правдивого свідка, що не для жодних бунтів, про що Він Сам відає, що їх не було в моєму серці, і лише для ревності Бога мого, для честі Православ'я святого смерть прийняти мушу, прошу Його святого захисту, аби прийняв в руки дух мій; прошу і Матір Найсвятішу Його, для Якої чуда пулконовських святих у Києві в світ видавав, через те бути мусив в його милості пана гетьмана задніпровського, тому що хочу порятувати мою душу; усіх тих святих, про яких писав, закликаю на поміч, аби захотіли при муках і смерті моїй стати і мені опорою і душі моєї. Така є душа моя грішна, яку в руки Бога мого віддаю, а тіло моє, як землю, до землі віддаю, що має бути поховане синами моїми, особливо старшим, у місці святому, в луцькій братській церкві».

Мученик Данило Братковський заповів сиnam і дочкам, щоб вони трималися тієї віри, за яку він вмирає. Замість поминального обіду він просив роздати вбогим милостиню. У своєму заповіті Данило Братковський не забув скривдженого колись селянина, наказавши синам віддати родичам потерпілого 30 золотих.

Незважаючи на досить поважний вік, оборонець Православ'я виявив рішучість знести муки. Перше катування на дибі Данило Братковський витримав стоїчно, не промовивши жодного слова. Від подальших випробувань врятувало його помітне фізичне виснаження. Тому наступного дня вранці (26 листопада 1702 р.) «посеред ринку луцького, через ката за сім разів мордерсько зостав стятий», тобто страсотерпцю по черзі відрубали руки, ноги, тоді голову, а потім ще й навіпіл було роззято тулуба.

Так було замучено цього справжнього борця за Православ'я і волю українського народу – страсотерпця Данила Братковського. Своїх переконань він не зрадив і не відсту-

пив перед лицем смерті, а, навпаки, виявив стійкість і мужність. Православна свідомість мученика вражала нащадків, але поступово його ім'я забувалось, а чесні останки в Луцькій Хрестовоздвиженській братській церкві назавжди перемішалися з кістками інших братчиків та шляхтянок, які допомагали Православ'ю впродовж XVIII ст. вистояти несправедливий польський гніт.

Переконаний у святому житті праведника Данила Братковського та в його мученицькій кончині, його стоянні за віру Православну, істину, справедливість і волю українського народу, що слугувало для прийдешніх поколінь зразком утвердження у вірі, Освячений Помісний Собор визначає:

1. Приєднати мученика Данила Братковського, страстотерпця Волинського, до лику місцевошанованих святих Волинського краю.

2. Чесні останки мученика Данила Братковського, страстотерпця Волинського, що спочивають серед інших останків у крипті Хрестовоздвиженського храму м. Луцька, вважати чесними і святими мощами.

3. Пам'ять мученика Данила Братковського, страстотерпця Волинського як місцевоша-

нованого святого відзначати 26 листопада (за ст. ст.) / 9 грудня (за н. ст.) – у день його мученицької кончини – та у день Собору Волинських святих 10 (за ст. ст.) / 23 (за н. ст.) жовтня.

4. Писати мученику Данилу Братковському, страстотерпцю Волинському, чесну ікону для поклоніння відповідно до визначення Святого Сьомого Вселенського Собору.

5. Надрукувати житіє мученика Данила Братковського, страстотерпця Волинського, і скласти йому богослужіння, а до цього відправляти службу за Загальною мінеєю.

6. Благословити будівництво храмів на честь мученика Данила Братковського, страстотерпця Волинського.

7. Від імені Освяченого Помісного Собору оголосити українській православній пастві про канонізацію місцевошанованого мученика Данила Братковського, страстотерпця Волинського.

Заступництвом і молитвами мученика Данила Братковського, страстотерпця Волинського, нехай благословить Господь побожний віруючий народ Волинського краю, дарує йому терпіння, зміцнить його у любові до Бога і ближніх, укріпить у Православній вірі.

Амінь!

ПРО ПЕРЕСТУПКУ ТА ВІДСТУПКУ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ТА АПОСТОЛЬСЬКИХ ЧИТАНЬ НА ЛІТУРГІЇ

Одним із найважливіх питань, з яким стикається дослідник при аналізі формування річного богослужбового православного церковного календаря, є питання порядку читань Священного Писання за Божественною літургією.

Фактично єдиними джерелами з вивчення цього питання є Типікон [1] і богослужбове Євангеліє [2]. Із досліджень варто згадати праці видатних спеціалістів у сфері історичної та систематичної літургіки – професорів Миколая Дмитровича Успенського [6] і Михайла Миколайовича Скабаллановича [5], а також відповідний розділ у 1-му томі Настольної книги священнослужителя, присвячений річному колу євангельських читань [3].

Річний порядок читань Священного Писання під час літургії передовсім залежить від часу Пасхи цього та наступного року та умовно ділиться на три періоди:

- 1) Тріоді квітної (від дня Пасхи до П'ятидесятниці) – читається Євангеліє від Іоана;
- 2) Період від П'ятидесятниці до неділі після Богоявлення (тридцять три тижні) – читається Євангелія від Матфея (17 тижнів) і Луки (16 тижнів);
- 3) Тріоді постової (три підготовчі до святої Чотиридесятниці тижні та сім тижнів Великого посту разом зі Страсною седмицею) – у суботні та недільні дні переважають читання Євангелія від Марка, яке у попередній період читалося лише у будні дні.

Євангеліє від Матфея прочитується до свята Воздвиження, а з понеділка після Неділі по Воздвиженні (період з 28 вересня / 3 жовтня за н. ст.) починаються читання Євангелія від Луки, незалежно від того, яка Неділя після П'ятидесятниці це буде. Звідси, при пізній Пасці, виникає вереснева, чи Воздвиженська, переступка – переступають до читання Євангелія від Луки, пропускаючи непрочитані зачала Євангелія від Матфея. Якщо ж у цьому році була рання Пасха і зачала Євангелія від Матфея закінчились задовго до Неділі після Воздвиження, то знову читають вже прочитані зачала Євангелія від Матфея, скільки потрібно, – так виникає Воздвиженська відступка.

Професор М. Д. Успенський пояснює такий припис церковного уставу тим, що читання Євангелій підбиралося відповідно до церковних свят: «Перші християнські свята були встановлені як свідчення Церкви світу про Божественне достоїнство Господа Ісуса Христа та історичність Його Втілення. Ніхто з євангелістів не розкрив так глибоко Божественну Особу Ісуса Христа, як апостол Іоан Богослов, і ніщо з такою силою не підтверджує Божественну природу Господа, як факт Його воскресіння. Тому Церква встановила, щоб від свята Пасхи впродовж усього періоду П'ятидесятниці читалося Євангеліє від Іоана... Про священні по-

дії, що передували втіленню Сина Божого, розповідає тільки євангелист Лука. Тому Церква встановила, щоб у понеділок після Неділі по Воздвиженні... читати Євангеліє понеділка 18-го тижня (Лк., зач. 10) і звідси продовжувати рядові читання з Євангелія від Луки» [6].

Оскільки коло євангельських читань пов'язане з Пасхою, яка святкується за місячним календарем, що складається з 50-ох тижнів, то й читання у Богослужбовому Євангелії розраховані на п'ятдесят тижнів, зокрема на тридцять два тижні після П'ятидесятниці. Проте у різні роки кількість тижнів між двома Пасхами буває різною.

Якщо у минулому році Пасха була рання, а в наступному – пізня, то у період між П'ятидесятницею і Неділею про митаря і фарисея може бути більше 32-ох тижнів. Виникає необхідність відступки. Тут належить розрізняти седмичні і воскресні дні. Типікон (7 січня, 6-те «зри») регламентує відступку у седмичні дні так: «Подобает ведати, яко Євангелиа и Апостоли от Недели мясопустныя, вспятъ исчитая, до Недели приидущия, яже естъ первая по Просвещении Недели. Уведав известно, в кое число месяца пред мясопустною Неделею будет Неделя о мытари и фарисеи, и вспятъ изчет на мимошедшия Недели возвратився, начни ряд досязающъ Недели о мытари и фарисеи. Аще же когда преизбудет недель сих, оставив блюди ряд о мытари и фарисеи» [1, л. 195]. Зважаючи на цей припис Уставу, відрахунок седмиць відбувається відповідно до величини розриву, йдучи назад (33-я, 32-га, 31-а).

Щодо воскресних днів, то відступки немає: якщо кількість читань Євангелія недостатня, то в неділі після Різдва Христового, перед Богоявленням і після Богоявлення читаються лише спеціально призначені для цих неділь зачала, а рядові зачала читаються у тижні після 32-ої неділі, але так, «щоб у неділю перед митаревою було обов'язково Євангеліє (32-ої неділі) про Закхея» [5, с. 762]. Якщо бракуватиме і цих зачал, то в неділю перед Закхеевою читається зачало про хананеянку (Євангеліє 17-го тижня) [Там само].

Тобто, на відміну від седмичних днів, хоча у ці неділі й читаються Євангелія попередніх тижнів, ці читання не є повторенням, бо були пропущені у свій час.

Більш складним є питання про апостольські читання у неділі, коли буває переступка та відступка. Оскільки Типікон не говорить чітко про апостольські читання, а лише про Євангельські, думки літургістів розходяться.

Професор М. Д. Успенський вказує на те, що вересневі переступка і відступка не стосуються апостольських читань, оскільки Послання апостолів щодо їх змісту не мали відношення до історії встановлення вищезазначених свят [6].

Професор М. М. Скабалланович, навпаки, чітко говорить, що «Апостоли завжди супроводжують свої Євангелія» [5, с. 762]. Прихильники такого погляду аргументують свою думку тим, що добір читань Апостола та Євангелія здійснений із врахуванням ідейного зв'язку цих читань, який не можна порушувати.

Неоднозначність вирішення цього питання спричинила і відмінність у формуванні апостольських і євангельських читань у богослужбових православних календарях, що публікуються Видавничими відділами Української Православної Церкви Київського Патріархату та Московського Патріархату Російської Православної Церкви.

З благословення Святейшого Патріарха Київського і всієї Руси України Філарета у виданнях Української Православної Церкви Київського Патріархату апостольські читання відповідають тижню євангельських читань. Такої самої позиції до недавнього часу дотримувався і Видавничий відділ Московського Патріархату [6].

Отже, завдяки Воздвиженській відступці або переступці читань Священного Писання на літургії здійснюється турбота Церкви про те, щоб упродовж року було прочитане все Чотириєвангеліє. Питання ж про апостольські читання на має одностайної відповіді серед літургістів, а тому вирішується безпосередньо помісними Православними Церквами по-різному.

протоієрей Олександр Трофимлюк,

кандидат богословських наук, доцент,

перший проректор Київської православної богословської академії,

заступник голови Синодального управління у справах духовної освіти,

голова Видавничого відділу УПЦ Київського Патріархату

1. Типиконъ, сієсть Устав. – М. : Синодальная типография, 1906. – 567, [9] л.

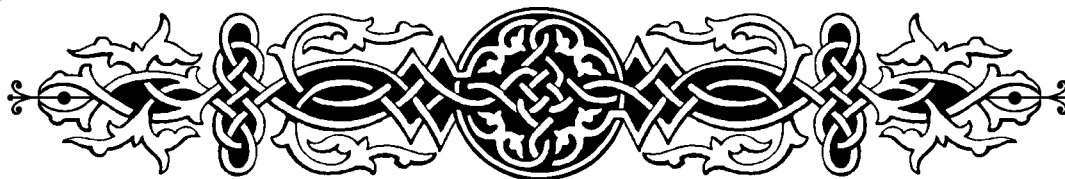
2. Покажчик, яке саме на кожний день треба читати Євангеліє протягом тижнів усього року // Святе Євангеліє. – К. : Видавничий відділ Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2006. – С. 417 – 432.

3. Годичный круг Евангельских чтений // Настольная книга священнослужителя. – М. : Издательский отдел Московского Патриархата, 1992. – Т. 1. – С. 464 – 507.

4. Про читання Євангелія на літургії // Православний церковний календар – 2013. – К. : Видання Київської Патріархії, 2013. – С. 191.

5. Скабалланович М. Н., проф. Толковый Типикон : объяснительное изложение Типикона с историческим введением. – М. : Издательство Сретенского монастыря, 2004. – 816 с.

6. Успенский Н. Д., проф. О сентябрьской переступке Евангельских чтений // Православный церковный календарь на 1971 год. – М. : Издательство Московской Патриархии, 1970. – С. 48.

ВІДОМОСТІ

**ПРО ЄПАРХІЇ, ПРАВЛЯЧИХ ТА ВІКАРНИХ АРХІЄРЕЇВ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ**

**ПАТРІАРХ КИЇВСЬКИЙ
І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТ**

*День ангела 14 грудня
День архієрейської хіротонії 04.02.1962 р.
Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36.
Тел./факс: (044) 234-30-55*

**КЕРУЮЧИЙ СПРАВАМИ
КИЇВСЬКОЇ ПАТРІАРХІЇ
ЄПИСКОП АГАПІТ (ГУМЕНЮК)**

*День ангела 14 червня
День архієрейської хіротонії 08.08.2010 р.
Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36.
e-mail: kyiv.patriarchate@gmail.com
Тел.: (044) 234-10-96, факс: (044) 235-41-77.*

**УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНІХ
ЦЕРКОВНИХ ЗВ'ЯЗКІВ**

*Голова – архієпископ Іларіон (Процик)
Адреса: 01601, м. Київ,
вул. Трьохсвятительська, 6А.
e-mail: kyivpat@gmail.com
Тел./факс: (044) 278-80-44.*

ІНФОРМАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ

*Голова – архієпископ Євстратій (Зоря)
Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36.
e-mail: prescentr@gmail.com
Тел.: (044) 270-68-93.*

ВИДАВНИЧЕ УПРАВЛІННЯ

*Голова – прот. Олександр Трофимлюк
Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36
e-mail: vydavnytstvo@gmail.com
Тел./факс: (044) 235-22-38, 278-89-56.*

УПРАВЛІННЯ У СПРАВАХ ДУХОВНОЇ ОСВІТИ

*Голова – митрополит Епіфаній (Думенко)
Адреса: 01601, м. Київ,
вул. Трьохсвятительська, 6А.
e-mail: info@kp-osvita.org.ua
Тел./факс: (044) 278-80-44.*

**УПРАВЛІННЯ ДУХОВНО-ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ ТА ІНШИХ
ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАННЯХ УКРАЇНИ**

*Голова – протоієрей Димитрій Садів'як
Адреса: 03035, м. Київ,
вул. Островського, 20/1.
e-mail: kievpatrarmy@gmail.com
Тел./ факс: (044) 245-27-97.*

УПРАВЛІННЯ У СПРАВАХ МОЛОДІ

*Голова – архімандрит Макарій (Папіш)
Адреса: 01601, м. Київ,
вул. Трьохсвятительська, 6А.
e-mail: makariote@gmail.com
Тел.: (066) 369-88-36.*

**ВІДДІЛ З ДУХОВНОГО ВИХОВАННЯ
У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ**

*Голова – протоієрей Павло Основенко
Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36.
Тел. моб: (044) 235-22-38.*

ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

*Голова – архієпископ Олександр
(Решетняк)
Адреса: м. Київ, Конtrakтова площа, 1.
Тел.: (044) 425-48-42;
Тел. моб.: (050) 594-03-02.*

**РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ “ПРАВОСЛАВНИЙ
ВІСНИК КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ”**

*Гол. редактор – протоієрей Олександр
Трофимлюк
Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36.
e-mail: pravoslvisnyk@gmail.com
Тел./факс: (044) 235-22-38, 278-89-56.*

РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ “ГОЛОС ПРАВОСЛАВ'Я”

*Гол. редактор – архієпископ Євстратій (Зоря)
Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36.
Тел./факс: (044) 235-22-38.*

КИЇВСЬКА ЄПАРХІЯ

ПАТРІАРХ КИЇВСЬКИЙ

І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТ

День ангела 14 грудня

День архієрейської хіротонії 04.02.1962 р.

Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36.

Тел./факс: (044) 234-30-55.

ВІКАРІЙ КИЇВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ АРХІЄПИСКОП БОГУСЛАВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР (РЕШЕТНЯК)

День ангела 6 грудня

День архієрейської хіротонії 16.01.1994 р.

*Адреса: м. Київ, Контрактова площа, 1,
кафедральний собор Успіння Божої Матері
(Пирогоща).*

Тел.: (044) 425-48-42.

ВІКАРІЙ КИЇВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ ЄПИСКОП ВАСИЛЬКІВСЬКИЙ ЛАВРЕНТІЙ (МИГОВИЧ)

День ангела 23 серпня

День архієрейської хіротонії 13.12.2004 р.

Адреса: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 14.

Тел. моб.: (067) 500-84-44.

ВІКАРІЙ КИЇВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ ЄПИСКОП ВИШГОРОДСЬКИЙ АГАПІТ (ГУМЕНЮК)

День ангела 14 червня

День архієрейської хіротонії 08.08.2010 р.

Адреса: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 36.

Тел.: (044) 234-10-96; факс: (044) 235-41-77.

СВЯТО-ВОЛОДИМИРСЬКИЙ КАФЕДРАЛЬНИЙ ПАТРІАРШИЙ СОБОР

*Адреса: 01001, м. Київ,
бульвар Тараса Шевченка, 20.*

Тел.: (044) 235-03-73.

Настоятель – протоієрей Борис Табачек.

СВЯТО-МИХАЙЛІВСЬКИЙ ЗОЛОТОВЕРХІЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР

*Адреса: 01601, м. Київ,
вул. Трьохсвятительська, 6.*

Тел.: (044) 278-22-48.

Намісник – єпископ Агапіт (Гуменюк).

СВЯТО-ФЕОДОСІВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР

Адреса: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 14.

Тел.: (044) 280-48-88, (096) 965-07-86.

Намісник – архімандрит Макарій (Папіш).

СВЯТО-МИХАЙЛІВСЬКИЙ ВИДУБИЦЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР

Адреса: 01014, м. Київ, вул. Видубицька, 40.

Тел.: (044) 285-35-81; факс: (044) 285-47-13

e-mail: vdmonastyr@ukr.net.

Намісник – митрополит Епіфаній (Думенко).

ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКА ЄПАРХІЯ ПАТРІАРШИЙ НАМІСНИК МИТРОПОЛИТ ПЕРЕЯСЛАВ- ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ І БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ЕПІФАНІЙ (ДУМЕНКО)

День ангела 25 травня

День архієрейської хіротонії 15.11.2009 р.

*Адреса: 01601, м. Київ,
вул. Трьохсвятительська, 6А.*

e-mail: epifanij@ukr.net

Тел.: (044) 278-80-44.

Єпархіальне управління

Секретар єпархії – прот. Михайл Лесюк

*Адреса: 01601, м. Київ,
вул. Трьохсвятительська, 6А.*

e-mail: kyiv.eparchia@gmail.com

Тел.: (044) 278-80-44.

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР м. Богуслава

*Адреса: 09700, Київська область,
м. Богуслав, вул. Озерна, 35.*

Тел.: (045 61) 5-56-05.

Намісник – ігумен Арсеній (Пожарний).

ВІННИЦЬКА ЄПАРХІЯ

ЄПИСКОП ВІННИЦЬКИЙ І БРАЦЛАВСЬКИЙ МИХАЇЛ (БОНДАРЧУК)

День ангела 21 листопада

День архієрейської хіротонії 01.01.2006 р.

*Адреса: 21022, м. Вінниця,
проїзд Станіславського, 7.*

e-mail: cerkvavin@gmail.com

Тел. моб.: (067) 974-16-19.

Секретар єпархії – прот. Ігор Сіранчук

Тел. моб.: (096) 966-89-71.

ВОЛИНСЬКА ЄПАРХІЯ

МИТРОПОЛИТ ЛУЦЬКИЙ І ВОЛИНСЬКИЙ МИХАЇЛ (ЗІНКЕВИЧ)

День ангела 13 жовтня

День архієрейської хіротонії 22.10.2000 р.

Адреса: 43025, м. Луцьк, Градний узвіз, 1.

Тел./факс: (0332) 72-44-64

e-mail: volynkonsystoriia@ukr.net

**ВІКАРІЙ ВОЛИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ
ЄПІСКОП ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ
МАТФЕЙ (ШЕВЧУК)**

*День ангела 29 листопада
День архієрейської хіротонії 17.12.2006 р.
Тел. моб.: (066) 271-58-54
e-mail: matfey@bigmir.net*

Канцелярія

Канцлер – протоієрей Микола Цап
Тел.: (0332) 72-53-63
Віце-канцлер – протоієрей Олександр
Безкоровайний
Тел. моб.: (050) 956-70-00

Інформаційно-видавничий центр

Тел.: (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій Собко.
Тел. моб.: (050) 661-56-68
Інформаційна служба.
e-mail: infosluzhba@ukr.net
Прес-служба – в. о. прес-секретаря Андрій
Гнатюк. e-mail: pres-sluzhba@ukr.net
Сайт Pravoslaviv.volyn.ua.
e-mail: info@pravoslaviv.volyn.ua
Газета «Волинські єпархіальні відомості» –
в. о. головного редактора Віталій Клімчук.
e-mail: hazeta.vyev@gmail.com
Телестудія «Собор» – головний редактор
Андрій Гнатюк. e-mail: telesobor@gmail.com
Радіостудія «Благо» – головний редактор
протоієрей Віктор Пушко.
Тел. моб.: (095) 126-40-77.
e-mail: blaho@ukr.net
Видавничий відділ і книгарня-бібліотека
«Ключі» – завідувач Дмитро Головенко.
Тел.: (0332) 29-94-01.
Тел. моб.: (050) 339-73-66, (067) 570-57-97.
e-mail: kljuchi@ukr.net

Капеланська служба

Старший капелан – протоієрей Олександр
Безкоровайний. Тел. моб.: (050) 956-70-00
Інспектор з питань місійної діяльності –
протоієрей Юрій Близнюк. Тел.: (0332)
20-00-25. Тел. моб.: (095) 538-05-87.

Паломницький центр «Україна»

Керівник – Лариса Савчук
Тел.: (0332) 71-83-77; моб.: (050) 812-09-79.

**Відділ організації благодійності
та соціального служіння**

Завідувач – Валерія Лесюк
Тел. моб.: (095) 037-67-00
e-mail: Social-sluzhba@ukr.net

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ЄПАРХІЯ
ЄПІСКОП ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ І
КРИВОРІЗЬКИЙ СИМЕОН (ЗІНКЕВИЧ)**

*День ангела 11 жовтня
День архієрейської хіротонії 21.11.2009 р.
Адреса: 49070, м. Дніпропетровськ,
вул. Короленка, 25/1.
Тел.: (056) 374-73-51; факс: (056) 745-41-54.*

ДОНЕЦЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Донецький
І Маріупольський СЕРГІЙ (ГОРОВОЦОВ)**

*День ангела 20 жовтня
День архієрейської хіротонії 14.12.2002 р.
Адреса: м. Донецьк-111, вул. Шуйського, 9/17.
Тел. моб.: (050) 478-60-81;
Адреса: 87171, Донецька обл., Тельманівсь-
кий р-н., с. Греково-Олександрівка,
вул. Ювілейна. Будинок Милосердя.
Тел.: (06279) 2-62-16.*

**ВІКАРІЙ ДОНЕЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ
ЄПІСКОП СЛОВ'ЯНСЬКИЙ
ВСЕВОЛОД (МАТВІЄВСЬКИЙ)**

*День ангела 24 лютого
День архієрейської хіротонії 06.04.2003 р.
Адреса: м. Донецьк-111,
вул. Добровольського, 5/5.
Тел. моб.: (095) 545-95-75.*

ДРОГОБИЦЬКО-САМБІРСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Дрогобицький
І Самбірський ЯКІВ (МАКАРЧУК)**

*День ангела 5 листопада
День архієрейської хіротонії 08.11.1998 р.
Адреса: 82104, м. Дрогобич,
вул. 22-го Січня, 37А.
Тел./факс: (0324) 43-18-07.
e-mail: drogobych777@gmail.com.*

ЖИТОМИРСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Житомирський
І Овруцький ІЗЯСЛАВ (КАРГА)**

*День ангела день всіх святих землі Української
День архієрейської хіротонії 11.09.1994 р.
Адреса: 10006, м. Житомир,
пров. 9-й Піонерський, 5
Тел. моб.: (097) 668-78-00.*

ЗАКАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

**Єпископ Ужгородський
І Закарпатський КИРИЛ (МИХАЙЛЮК)**

*День ангела 22 червня
День архієрейської хіротонії 3.08.2003 р.
Адреса: 88005, м. Ужгород, вул. Залізнична, 22.
Тел.: (0312) 67-31-44, моб.: (097) 437-25-12.*

ЗАПОРІЗЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Запорізький

і Мелітопольський Григорій (Качан)

День ангела 18 вересня

День архієрейської хіротонії 10.10.1995 р.

Адреса: 69000, м. Запоріжжя, вул. Калініна, 101А.

Тел.: (0612) 95-16-81.

Тел. моб.: (097) 687-29-76.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Івано-Франківський

і Галицький ЮАСАФ (Василиків)

День ангела 17 березня

День архієрейської хіротонії 06.04.1997 р.

Адреса: 76015, м. Івано-Франківськ,

вул. Грюнвальдська, 3.

Тел.: (03422) 2-34-51; (03422) 2-55-98.

Свято-Троїцький кафедральний собор

Адреса: 76015, м. Івано-Франківськ,

вул. Грюнвальдська, 1.

Ключар: протоієрей Іоан Дяків.

**Манявський Хресто-Воздвиженський
чоловічий монастир**

Адреса: 77772, с. Манява, вул. Скитова, 14,

Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (03471) 6-80-37.

Благочинний: ігумен Паїсій (Кухарчук).

Спасо-Преображенський скит

Манявського монастиря

Адреса: 77772, с. Манява, вул. Скитова, 14,

Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (097) 718-07-99.

Начальник скита: ієромонах Феогност

(Бодоряк).

Свято-Михайлівський скит

Манявського монастиря

Адреса: 77503, м. Долина, вул.

Привокзальна-12, Івано-Франківська обл.

Тел.: (097) 651-49-80.

e-mail: skytok@ukr.net.

Начальник скита: ігумен Даниїл (Кудибин).

КІРОВОГРАДСЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Кіровоградський і

Голованівський Марк (Левків)

День ангела 11 січня

День архієрейської хіротонії 01.02.2009 р.

Адреса: 25019, м. Кіровоград,

вул. 5-а Лінія, 25

Тел. моб.: (050) 905-31-58.

КІЦМАНСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Чернівецький

і Кіцманський Онуфрій (Хаврук)

День ангела 25 червня

День архієрейської хіротонії 30.10.2005 р.

Адреса: 58013, м. Чернівці-13,

вул. Червоноармійська, 97/154А.

e-mail: arhiepiskop_onufrij@ukr.net

Тел.: (0372) 54-29-71.

Тел. моб.: (067) 302-83-07, (099) 611-33-37.

КОЛОМІЙСЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Коломийський

і Косівський Юліан (Гатала)

День ангела: 29 березня

День архієрейської хіротонії: 19.02.2012 р.

Адреса: 78200, Івано-Франківська обл.,

м. Коломия, вул. Ів. Франка, 42.

Тел.: (03433) 2-44-16.

КРИМСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Сімферопольський

і Кримський Клімент (Куш)

День ангела 8 грудня

День архієрейської хіротонії 23.07.2000 р.

Адреса: 05000, Автономна Республіка Крим,

м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 17А.

Тел.: (0652) 52-12-27 (з 10 до 12 год.)

Тел. моб.: (095) 399-92-70.

ЛЬВІВСЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Львівський

і Сокальський Димитрій (Рудюк)

День ангела 4 жовтня

День архієрейської хіротонії 16.07.2000 р.

Адреса: 79005, м. Львів, вул. Грушевського, 2.

Тел.: (032) 261-58-25 (канцелярія)

Тел.: (032) 261-61-22 (керуючий єпархією)

e-mail: lvivdomosti@ukr.net

Секретар єпархії – прот. Володимир

Бачинський.

Прес-секретар керуючого єпархією –

Л. Є. Карпюк.

Кафедральний собор Покрови

Пресвятої Богородиці

Адреса: 79005, м. Львів, вул. Грушевського, 2.

Ключар: прот. Павло Кочкодан

Тел.: (032) 261-55-37.

Свято-Іоано-Золотоустівський

чоловічий монастир м. Львова

Адреса: 79008, м. Львів, вул. Лисенка, 43.

Тел.: (032) 276-54-93.

**Свято-Володимирський жіночий
монастир м. Червонограда**

Адреса: 80100, м. Червоноград,
Сокальський р-н, Львівська обл.,
вул. Б. Хмельницького, 22.
Старша сестра – монахиня Марія (Мучичка)
Тел.: (03249) 3-98-65.

**Інформаційно-видавничий
відділ єпархії**

Адреса: 79005, м. Львів,
вул. Грушевського, 2.
Голова – Л. Є. Карпюк
Тел.: +38 (093) 416-88-77
e-mail: info@gradleva.com.

Православне радіо «Град Лева»

Адреса: 79005, м. Львів,
вул. Грушевського, 2.
Головний редактор – ієрей Віктор Кайда
Тел.: +38 (066) 797-36-35
e-mail: gradleva@ua.fm.

**Офіційне друковане видання
«Церковні дзвони»**

Адреса редакції: 79005, м. Львів,
вул. Грушевського, 2.
Головний редактор – прот. Володимир
Бачинський
Тел.: (032) 261-58-25 (канцелярія).

**Єпархіальний паломницький
центр «Покров»**

Голова – ієрей Роман Мануляк
Тел.: (067) 810-66-28.

**Львівське православне молодіжне
братство Пресвятої Богородиці
на честь ікони Її «Нев'янучий цвіт»**

Адреса: 79008, м. Львів, вул. Лисенка, 43.
Голова – Браніцький Юрій
Тел.: (067) 767-52-03.

ЛУГАНСЬКА ЄПАРХІЯ

**ТИМЧАСОВО КЕРУЮЧИЙ ЄПАРХІЄЮ
АРХІЄПИСКОП Сумський і Охтирський
МЕФОДІЙ (СРІБНЯК)**

День ангела 24 травня
День архієрейської хіротонії 06.06.2004 р.
Адреса: 91009, м. Луганськ,
вул. Короленка, 92.
Тел. моб.: (050) 342-79-26.

МИКОЛАЇВСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Миколаївський
і Богоявленський
ВОЛОДИМИР (ЛАДИКА)**

День ангела 28 липня
День архієрейської хіротонії 13.03.1993 р.
Адреса: 54000, м. Миколаїв, вул. Садова, 12.
Кафедральний собор Касперівської ікони
Божої Матері.
Тел./ факс: (0512) 36-13-68.

ОДЕСЬКА ЄПАРХІЯ

**Єпископ Одеський і Балтський
МАРК (Гринчевський)**

День ангела 8 травня
День архієрейської хіротонії 17.12.2009 р.
Адреса: 65026, м. Одеса, вул. Пастера, 5.
Тел.: (0482) 32-59-67 (канцелярія)
e-mail: cerkvainfo@gmail.com

Єпархіальне управління

Секретар єпархії – архімандрит Микита (Сировегін), тел.: (048) 795-41-42.
Секретар єпархіальної ради – прот. Михайло Щерба.
Духівник єпархії – прот. Дмитро Дмитрів.
Представник єпархії з міжконфесійних відносин та зі співпраці з вищими навчальними закладами – прот. Сергій Вознесенський, тел.: (048) 795-08-40.
Представник єпархії зі співпраці з козацькими організаціями – благочинний м. Одеси прот. Михайло Кушнір.
Представник єпархії зі співпраці з політичними партіями, національно-патріотичними та громадськими організаціями – обласний благочинний прот. Віталій Сенік, тел.: (048) 723-82-25.
Керівник офіційного сайту "Православна Одещина", інформаційної служби та представник єпархії зі співпраці з медичними установами – прот. Олександр Філіппов, тел.: (048) 798-49-74.
Представник єпархії з духовного виховання в місцях позбавлення волі – свящ. Димитрій Краснобаєв, тел.: (048) 787-97-77.
Представник єпархії зі співпраці з військовими формуваннями та силовими структурами – прот. Володимир Кошарко.
Представник єпархії з духовно-патріотичного виховання молоді – ієрей Роман Дорош.

**Кафедральний собор
Різдва Христового**

Адреса: 65026, м. Одеса, вул. Пастера, 5.
Тел.: (048) 723-82-25.
Настоятель – єпископ Одеський і Балтський Марк, *ключар* – прот. Віталій Сенік.

**ПОЛТАВСЬКА ЄПАРХІЯ
АРХІЄПІСКОП ПОЛТАВСЬКИЙ
І КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ФЕДІР (Бубнюк)**

День ангела 24 серпня
День архієрейської хіротонії 12.11.2006 р.
Адреса: 36020, м. Полтава, пл. Соборна, 1.
Кафедральний собор Успіння Божої Матері
Тел.: (0532) 27-31-77 (собор); *факс:* 27-37-30 (канцелярія).

**РІВНЕНСЬКА ЄПАРХІЯ
АРХІЄПІСКОП РІВНЕНСЬКИЙ
І ОСТРОЗЬКИЙ ІЛАРІОН (Процик)**

День ангела 3 листопада
День архієрейської хіротонії 14.05.2008р.

Єпархіальне управління
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Тел./факс: (0362) 22-13-86 (канцелярія).
Тел.: (0362) 22-10-03 (архієрей).
e-mail: rivne-cerkva@ukr.net
Секретар єпархії – прот. Сергій Лучанін.

**Свято-Воскресенський
кафедральний собор**
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. Соборна, 39.
Тел.: (0362) 26-66-39.

**Свято-Покровський
кафедральний собор**
Адреса: 33023, м. Рівне, вул. Соборна, 6.
Тел.: (0362) 26-24-24.

Єпархіальний відділ духовно-патріотичного виховання у зв'язках зі Збройними силами та іншими військовими формуваннями України
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Тел./факс: (0362) 22-13-86.
Керівник – прот. Віталій Друзюк.

Єпархіальний інформаційно-видавничий відділ
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Тел./факс: (097) 639-71-36.
e-mail: rivne-cerkva@ukr.net
Керівник – прот. Василій Рудніцький.

Єпархіальний відділ у зв'язках з громадськістю та соціального служіння
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Тел./факс: (0362) 22-13-86.
Керівник – прот. Сергій Сергійович Лучанін.

Єпархіальний відділ у справах молоді
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Тел.: (050) 956-45-28.
Керівник – прот. Валентин Гордіюк.

Єпархіальний відділ у зв'язках із пенітенціарними закладами
Адреса: 33025, м. Рівне, вул. Басівкутська, 60.
Тел.: (0362) 68-14-50.
Керівник – прот. Григорій Горбач.

Паломницький центр «Воскресіння»
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Головний координатор – прот. Миколай Капітула.
Тел.: (097) 481-89-20.

Свято-Варваринський жіночий монастир
Адреса: 35600, м. Дубно, Рівненська обл., вул. Шевченка, 51.
Тел.: (095) 400-78-58.
Настоятелька – ігуменя Анна (Кулінець).

Свято-Воскресенський чоловічий монастир на Повстанських Могилах (урочище Гурби)
Адреса: 35752, с. Мости, Здолбунівський р-н, Рівненська обл., вул. Лісна, 1.
Тел.: (067) 883-07-59.
Намісник – ієромонах Нифонт (Карпінський).

Свято-Георгіївський чоловічий монастир на Козацьких Могилах
Адреса: 35510, с. Плешева, Радивилівський р-н, Рівненська обл., вул. Козацької слави, 26.
Тел.: (03633) 2-87-22.
e-mail: monastyr-km@ukr.net
Намісник – ігумен Софроній (Бордюк).

Газета «Духовна нива»
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Тел.: (0362) 43-20-63; *факс* (0362) 22-13-86.
Головний редактор – Якимович Михайло Іванович.

СУМСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Сумський
і Охтирський МЕФОДІЙ (СРІБНЯК)**

*День ангела 24 травня
День архієрейської хіротонії 06.06.2004 р.
Адреса: 40030, м. Суми, вул.
Холодногорська, 6.
Тел.: (0542) 27-32-97, моб.: (050) 342-79-26
e-mail: Klekit2006@gmail.com*

**Вікарій Сумської єпархії
єпископ Конотопський
АФНАСІЙ (ЯВОРСЬКИЙ)**

*День ангела 15 травня
День архієрейської хіротонії 21.08.2011 р.
Тел. моб.: (066) 744-35-47.*

ТЕРНОПІЛЬСЬКО-БУЧАЦЬКА та ТЕРНОПІЛЬСЬКО-КРЕМЕНЕЦЬКА ЄПАРХІЇ

**Архієпископ Тернопільський,
Кременецький і Бучацький
НЕСТОР (Писик)**

*День ангела: 9 листопада
День архієрейської хіротонії: 05.03.2006 р.*

**Управління Тернопільсько-
Бучацької єпархії**

*Адреса: 46008, м. Тернопіль,
вул. Федьковича, 14.
Тел.: (0352) 42-40-38; факс: (0352) 23-61-60.
e-mail: eparhia@cerkva.te.ua.
Секретар єпархії – прот. Олексій
Головацький.*

**Управління Тернопільсько-
Кременецької єпархії**

*Адреса: 46000, м. Тернопіль,
вул. Князя Острозького, 19.
Тел.: (0352) 25-54-78, 25-59-85.
Тел./факс: (0352) 54-69-71.
Секретар – прот. Миرون Гах*

**Відділ духовно-патріотичного
виховання у Збройних силах та інших
військових формуваннях України**

*Адреса: 46008, м. Тернопіль,
вул. Федьковича, 14. Тел.: (097) 275-32-64.
Голова відділу – прот. В'ячеслав Кізілов.*

Відділ у справах молоді

*Адреса: 46008, м. Тернопіль,
вул. Федьковича, 14.
Тел.: (097) 793-39-11.
Голова відділу – прот. Вадим Криворучко.*

**Відділ з духовного виховання в місцях
позбавлення волі**

*Адреса: 46008, м. Тернопіль,
вул. Федьковича, 14. Тел.: (067) 350-48-56.
Голова відділу – прот. Володимир Борис.*

Інформаційно-видавничий відділ

*Прес-служба – Адреса: 46008, м. Тернопіль,
вул. Федьковича, 14;
Тел.: (097) 720-09-16, (067) 134-43-30;
e-mail: press@cerkva.te.ua;
Адміністратори веб-сайту – Максим
Герасимюк, свящ. Олег Гах.*

Газета «Лампада Православ'я»

*Адреса: 46008, м. Тернопіль,
вул. Федьковича, 14;
Тел.: (097) 744-81-38;
e-mail: gazeta@cerkva.te.ua;
Головний редактор – протодіяк.
Володимир Зубілевич.*

**Свято-Юріївський чоловічий монастир
на хуторі Вірля**

*Адреса: 47023, Комплекс №1,
хутір Вірля Дунаївської сільської ради,
Кременецький р-н, Тернопільська обл.
Тел.: (098) 320-27-67.
Намісник – ієромонах Полікарп (Касько)*

ТЕРНОПІЛЬСЬКО-ТЕРЕБОВЛЯНСЬКА ЄПАРХІЯ

**Єпископ Тернопільський
і Теребовлянський ПАВЛО (Кравчук)**

*День ангела 12 липня
День архієрейської хіротонії 29.03.2009 р.
Адреса: 48164, с. Кобиловолоки,
Теребовлянський р-н, Тернопільська обл.
Тел. моб: (097) 771-79-67.*

ХАРКІВСЬКА ЄПАРХІЯ

**Єпископ Харківський
і Богодухівський
МИТРОФАН (Бутинський)**

*День ангела 17 червня
День архієрейської хіротонії 25.08.2013 р.
Адреса: 61093, м. Харків,
вул. Володарського, 4.
Тел.: (057) 372-38-56; моб.: (067) 676-72-89.*

Храм св. ап. і св. Іоана Богослова

*Адреса: 61017, м. Харків, вул. Котлова, 105А.
Тел.: (057) 712-43-23.*

ХЕРСОНСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Херсонський
і Таврійський ДАМІАН (ЗАМАРАЄВ)**

День ангела 18 жовтня
День архієрейської хіротонії 19.10.1997 р.
Адреса: 73000, м. Херсон, вул. Енгельса, 45.
Тел.: (0552) 38-01-13; 43-66-48.
Тел./факс: (0552) 43-66-53.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Хмельницький
і Кам'янець-Подільський
АНТОНІЙ (МАХОТА)**

День ангела 23 липня
День архієрейської хіротонії 21.07.1996 р.
Адреса: 29025, м. Хмельницький,
вул. Курчатова, 4А.
Тел.: (0382) 76-35-76, 55-17-59.
Тел. моб.: 067-383-82-30.
e-mail: anthony@ic.km.ua
Секретар єпархії – прот. Володимир Марущак.
Тел. моб.: 097-227-40-85.

ЧЕРКАСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Черкаський
і Чигиринський ІОАН (ЯРЕМЕНКО)**

День ангела 4-та неділя Великого посту
День архієрейської хіротонії 30.03.2003 р.
Адреса: 18002, м. Черкаси, вул. Слави, 10.
Свято-Троїцький кафедральний собор.
Тел.: (0472) 45-28-10; факс: (0472) 45-62-72.
e-mail: ch_ep@mail.ru

Інформаційний відділ

Голова – свящ. Андрій Шпунт.
Адреса: 18002, м. Черкаси, вул. Слави, 10.
e-mail: ier-a@yandex.ru. Тел.: (096) 994-13-21.

ЧЕРНІВЕЦЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Чернівецький
і Буковинський ДАНИЛО (КОВАЛЬЧУК)**
День ангела 30 грудня
День архієрейської хіротонії 16.12.1992 р.
Адреса: 58000, м. Чернівці,
вул. Заньковецької, 22.
Тел.: (0372) 52-38-98, 52-65-72, 58-58-41.

ЧЕРНІГІВСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Чернігівський
і Ніжинський ЄВСТРАТІЙ (Зоря)**
День ангела 10 квітня
День архієрейської хіротонії 25.05.2008 р.

Адреса: 14000, м. Чернігів,
вул. Коцюбинського, 37.
Тел.: (0462) 67-77-11.

БІЛГОРОДСЬКО-ОБОЯНСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Білгородський
і Обоянський ІОАСАФ (ШИБАЄВ)**

День ангела 17 вересня
День архієрейської хіротонії 19.02.1995 р.
Адреса: Росія, 309240, Білгородська обл.,
Шебекинський р-н, сел. Маслова Пристань,
вул. Гагаріна, 6.
Тел.: (10-747248) 2-71-93.

**Вікарій Білгородської єпархії
єпископ Валуйський
ПЕТРО (МОСКАЛЬОВ)**

День ангела 12 липня
День архієрейської хіротонії 13.12.2008 р.
Адреса: Росія, 309240, Білгородська обл.,
Шебекинський р-н, сел. Маслова Пристань,
вул. Гагаріна, 6.
Тел.: (10-747248) 2-71-93.

БОГОРОДСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Богородський
АДРІАН (Старина)**

День ангела 8 вересня
День архієрейської хіротонії 06.02.1994 р.
Адреса: Росія, 142406, м. Ногінськ,
Московська обл., вул. Радянської
Конституції, 17 (Глухів). Свято-Троїцький
храм.
Тел.: (10-749651) 5-83-56.
e-mail: mitropolet@mail.ru

СХІДНО-МОЛДОВСЬКА ЄПАРХІЯ

**Єпископ Фалештський і Східно-
Молдовський ФІЛАРЕТ (ПАНКУ)**

День ангела 14 грудня
День архієрейської хіротонії 31.07.2005р.
Адреса: str. Unirii-62 or. Straseni Moldova
MD 3701
Тел.: +373-265-938-89

ЕКЗАРХІЯ В ГРЕЦІЇ

**Єпископ Херсонеський
ХРИЗОСТОМ (МПАКОМІТРОС)**

Адреса: АДМΗΤΟΝ 52, ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ,
Αθήναι, Greece
Тел./факс: 210-8670888; 6947449660;
6936742623.

ВІКАРІАТ УПЦ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ В США І КАНАДІ

СЕКРЕТАР ВІКАРІАТУ протоієрей Віктор Полярний

Адреса: Very Rev. Victor Poliarny
300 East Army Trail Road #37
Bloomington, IL 60108
Тел.: (630) 307-2477.
e-mail: revpoliarny@aol.com

CANADA

Церква святих апостолів Петра і Павла

Адреса: 304 – 8th Street
New Westminster B.C. V3M 3R1
CANADA
Голова Управи: Анатолій Цяцька
Тел.: (604) 291-2001.
e-mail: allatoly@yahoo.ca

Свято-Михайлівська церква

Адреса: 2075 McDonald Street
REGINA, SASKATCHEWAN S4N 2Y4
CANADA
Голова Управи: Лаврентій Бойчук
Тел.: (306) 781-3348.
e-mail: lsboyчук@sasktel.net

ARIZONA

Свято-Покровська церква

Адреса: 1102 North 10 Street
PHOENIX, AZ 85006
Голова Управи: Віктор Швець
Тел.: (623) 516-9812.

CALIFORNIA

Свято-Троїцька церква

Адреса: 833 West Torrance Boulevard
Torrance, CA 90505
Поштова адреса:
2537-D Pacific Coast Highway, Box 365
Torrance, CA 90505
Настоятель: ієрей Олег Сацюк
2537-D Pacific Coast Highway, Box 365
Torrance, CA 90505
Тел.: (310) 947-2644.
e-mail: osaciuk@aol.com
Голова Управи: Григорій Сахневич
Тел.: (310) 562-6008.
e-mail: gsaxon@yahoo.com

CONNECTICUT

Свято-Троїцька церква

Адреса: 99 York Street
Bridgeport, CT 06610
Настоятель: прот. Олександр Двінятін

Тел.: (203) 888-0673.

e-mail: godhelp@ukr.net

Голова Управи: Світлана Гусак

Тел.: (203) 888-3587.

FLORIDA

Свято-Миколаївська церква

Адреса: 5031 South West 100 Avenue
Cooper City, FL 33328
Настоятель: прот. Богдан Згоба
Тел.: (954) 580-3558.
Голова Управи: Галина Воскобійник
Тел.: (561) 338-3163.
e-mail: helen@woskob.com

ILLINOIS

Церква святого апостола Андрія Первозваного

Адреса: 300 East Army Trail Road
Bloomington, IL 60108
Настоятель: митр. прот. Віктор Полярний
300 E. Army Trail Rd. Unit #37
Bloomington, IL 60108
Тел.: (630) 307-2477.
e-mail: vrevpoliarny@aol.com
Голова Управи: Іван Яресько
Тел.: (630) 202-5331.
e-mail: jjaresko@aol.com

Свято-Софіївський собор

Адреса: 6656 West Higgins Avenue
Chicago, IL 60656
Тел.: (773) 631-0552.
Настоятель: свящ. Петро Мазепа
Голова Управи: Андрій Скиба
4575 N. Nagle Ave
Harwood Heights, IL 60706
Тел.: (708) 774-9320 (С) (708) 867-7762 (Н)

Свято-Миколаївська церква

Адреса: 17935 Springfield Avenue
Homewood, IL 60430
Настоятель: прот. Борис Забродський
Тел.: (708) 799-1023.
Голова Управи: Михайло Забродський
Тел.: (708) 227-5922.

Свято-Покровський собор

Адреса: 904 North Washtenaw Avenue
Chicago, IL 60622
Настоятель: архімандрит Питирим
Тел.: (773) 507-6009.
Голова Управи: Марія Кривенко
Тел.: (847) 259-7520.

MICHIGAN

**Собор святого апостола
Андрія Первозваного**

Адреса: 5130 Prescott Avenue
Detroit, MI 48212
Голова Управи: Сергій Лазоренко
Тел.: (586) 751-5055

NEW JERSEY

Свято-Вознесенський собор

Адреса: 635 Broad Street
Clifton, NJ 07013
Настоятель: протопресвітер Олег Жовнірович
Тел.: (551) 655-5501
e-mail: RevOleh25@aol.com
Голова Управи: Володимир Могучий
Тел.: (973) 661-4949
e-mail: wolodymyr@verizon.net

Свято-Покровська церква

Адреса: 73-81 Washington Avenue
Clifton, NJ 07011
Настоятель: прот. Ярослав Яріш
Тел.: (215) 300-3921
Голова Управи: др. Сильвія Білобронь
Тел.: (973) 472-7654

NEW YORK

Свято-Михайлівська церква

Адреса: 237 Maple Avenue
Uniondale, NY 11553
Настоятель: прот. Ярослав Думанський
Тел.: (516) 538-6806
Голова Управи: Оксана Отаманюк
Тел.: (631) 841-2114

OHIO

Свято-Троїцька церква

Адреса: 9672 State Road
North Royalton, OH 44133
Тел.: (440) 237-0101
Настоятель: прот. Роман Загурський
Тел.: (440) 237-0104
Голова Управи: Василь Турко

Церква святого першомученика Стефана

Адреса: 1905 Pearl Road
Brunswick, OH 44212
Тел.: (440) 521-4753
Голова Управи: панімастка Роксана Посаківська
3558 Hastings Rd
Medina, OH 44256
Тел.: (330) 722-5064

Свято-Троїцька церква

Адреса: 7777 Ridge Road
Parma, OH 44129

Настоятель: ієрей Петро Акружну

Тел.: (440) 848-8358

Голова Управи: Володимир Долбін

Тел.: (216) 661-0573

e-mail: whdolbin@aol.com

WASHINGTON D.C.

**Місійна Парафія св. Преображення
Господнього**

Адреса: 1090 Sterling Ave.
Herndon, VA 20170
Настоятель: прот. Стефан Женчух
941 Park Ave Herndon, VA 20170
Тел.: (850) 375-4848
e-mail: stefanzencuch@gmail.com

Українська Православна Місія в Японії

Адреса: Saint Jude Ukrainian Orthodox Mission
3-3-16 Mure Mitaka-shi, Tokyo 181-0002
Japan
Настоятель – священник Павло Корольок.
Тел.: 81-422-43-5424
e-mail: father@stjude.jp

Німецький деканат

**УПЦ Київського Патріархату
протопресвітер Пауль Ехінгер**

Адреса: Protopresbyter Paul Echinher,
Deutsches Dekanat der Ukrainischen
Orthodoxen Kivche Patrifrchat Kiev
Stephanusstrase 4, 41472 Neuss
Тел.: 02131/8 57 50. *Fax:* 02131/98 04 39.

**Парафія УПЦ Київського Патріархату
в Австралії**

**Парафія Святого Архистратига Михаїла
УАПЦ в Аделаїді,
П.А. Інкорпорована**

Настоятель – протоієрей Петро Косацький
Голова Управи – пан Володимир Ткачук
Адреса: 427 Port Road Croydon, S.A. 5008
Australia
Тел.: (08) 8340 0253.

**Парафія УПЦ Київського Патріархату
в Республіці Парагвай**

**Парафія Святого Юрія Переможця
м. Енкарнасьйон**

Настоятель – ієрей Анатолій Яремко
Голова Управи – пані Марія Ремезовська
Адреса: CARLOS ANTONIO LOPEZ/ TOMAS
ROMERO PEREIRA
ENCARNACION – PARAGUAY
Тел.: (0595)-(71)-20 33 22.

ДУХОВНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Київська православна богословська академія

Ректор – митрополит Епіфаній (Думенко)
Адреса: 01601, м. Київ,
вул. Трьохсвятительська, 6А.
e-mail: info@kda.org.ua
Тел./факс: (044) 278-80-44.

Львівська православна богословська академія

Ректор – протоієрей Ярослав Ощудляк
Адреса: 79000, м. Львів, вул. Лисенка, 43.
e-mail: lozynskyu@rambler.ru
Тел.: (032) 276-54-94 (ректор),
(032) 276-54-93 (канцелярія).

Волинська православна богословська академія

Ректор – протоієрей Ігор Швець
Адреса: 43000, м. Луцьк, Градний узвіз, 5.
e-mail: volyn.pbi@gmail.com
Тел.: (0332) 72-44-77.

Рівненська духовна семінарія

Ректор – протоієрей Віталій Лотоцький
Адреса: 33000, м. Рівне, вул. 16 Липня, 4А.
e-mail: lot.vit.ur@gmail.com
Тел.: (0362) 22-25-42.

Дніпропетровська духовна семінарія

Ректор – протоієрей Орест Юнак
Адреса: 49019, м. Дніпропетровськ,
проспект Свободи, 89.
e-mail: seminaria.dp@gmail.com
Тел.: (056) 767-54-02.

Івано-Франківський богословський інститут

Проректор – протоієрей Іоан
Телятинський
Адреса: 76015, м. Івано-Франківськ,
вул. Грюнвальдська, 3.
Тел.: (0342) 2-55-98.

Богословське відділення КПБА при філософсько-теологічному факультеті Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича

Завідувач відділення – протоієрей Микола Щербань
Адреса: 58000, м. Чернівці,
вул. Коцюбинського, 2.
e-mail: bogoslovcv@ukr.net
Тел.: (0372) 58-47-29.

ІНТЕРНЕТ-САЙТИ

(станом на 01 вересня 2013 року)

ЗАГАЛЬНОЦЕРКОВНІ

УПЦ Київський Патріархат: офіційний веб-сайт – <http://www.cerkva.info>

Єпархії

Вінницька єпархія www.cerkva.vn.ua
Волинська єпархія www.pravoslavja.lutsk.ua
Дніпропетровська єпархія www.cerkva.dp.ua
Донецька єпархія www.cerkva.dn.ua
Дрогобицько-Самбірська єпархія www.drogobych-orthodox.info
Закарпатська єпархія www.orthodox.uz.ua
Запорізька єпархія www.sobor.zp.ua
Івано-Франківська єпархія www.pravoslavia.if.ua
Кіровоградська єпархія www.cerkva-el.com.ua
Кіцманська єпархія www.cerkva.cv.ua

Коломийська єпархія www.kolomija.com
Кримська єпархія www.cerkva-krim.at.ua
Луганська єпархія www.pravoslavja.lg.ua
Львівська єпархія www.gradleva.com
Одеська єпархія www.cerkvainfo.od.ua
Переяслав-Хмельницька єпархія www.perejaslav.km.ua
Полтавська єпархія www.orthodox.pl.ua
Рівненська єпархія www.rivne-cerkva.rv.ua
Сумська єпархія www.pravoslavya.sumy.ua
Тернопільсько-Буцацька єпархія www.cerkva.te.ua
Тернопільсько-Кременецька єпархія www.tk-eparhia.org.ua

Тернопільсько-Теребовлянська єпархія
www.tte.inf.ua

Харківська єпархія
www.cerkva.kharkov.ua

Херсонська єпархія **www.pravoslav.tv**

Хмельницька єпархія **www.cerkva-km.info**

Чернівецька єпархія
www.orthodox-cv.org

Чернігівська єпархія **www.cerkva.in.ua**

Черкаська єпархія **www.cherkas.org.ua**

Вікаріат у США і Канаді **www.uockp.net**

Німецький деканат **ukrainian-church.de**

Відділи

Управління зовнішніх церковних зв'язків
www.kyivpat.org

Видавниче управління
www.vydavnytstvo.org.ua

Синодальне управління у справах
духовної освіти **www.kp-osvita.org.ua**

Синодальне управління духовно-патріо-
тичного виховання у Збройних силах та
інших військових формуваннях України
www.kievpatrarmy.org.ua

Синодальне управління у справах молоді
www.usm.org.ua

Навчальні заклади

Київська православна богословська
академія **www.kda.org.ua**

Львівська православна богословська
академія **www.lpba.org.ua**

Волинська православна богословська
академія **www.vpba.org**

Богословське відділення КПБА при ФТФ
Чернівецького національного універси-
тету ім.Ю. Федьковича
www.bogoslov.cv.ua

Рівненська духовна семінарія
seminaria.rv.ua

Монастирі

Києво-Михайлівський Золотоверхий чоло-
вічий монастир **www.archangel.kiev.ua**

Видубицький Свято-Михайлівський чоло-
вічий монастир **www.monastyr.kiev.ua**

Свято-Феодосіївський ставропігійний чоло-
вічий монастир **www.feodosij.org.ua**

Свято-Миколаївський чоловічий монастир
м. Богуслава Київської єпархії
www.boguslav-monastery.org.ua

Манявський Хресто-Воздвиженський
чоловічий монастир **www.manyava.if.ua**

Свято-Георгіївський чоловічий монастир
на Козацьких Могилах
www.monastyr.in.ua

Свято-Миколаївський чоловічий монастир
с. Жидичина Волинської єпархії
chernectvo.org

Свято-Воскресенський чоловічий монас-
тир на Повстанських могилах (ур. Гурби)
www.gurby-monastyr.org.ua

Свято-Феодорівський чоловічий монастир
сmt. Вапнярки, Вінницької обл.
www.feodor-monastyr.com.ua

Свято-Михайлівський скит Манявського
монастиря **www.skyt.if.ua**

Парафії

Свято-Володимирський патріарший
собор, м. Київ **www.katedral.org.ua**
Храм Живоносного Джерела (Казанської
ікони Божої Матері), м. Київ
hram.kiev.ua

Свято-Покровський храм на Солом'янці,
м. Київ **www.kievpatrarmy.org.ua/hram**
Храм Різдва Христового, м. Київ
www.hram-rizdva.org.ua

Храм Успіння Пресвятої Богородиці
(Пирогощі) на Подолі, м. Київ
www.cerkva.pyrogoscha.org.ua

Парафія Святого архістратига Михаїла,
м. Київ, Пирогів **www.parafia.org.ua**
Козацька церква Покрови Пресвятої
Богородиці, «Мамаєва слобода», м. Київ
www.mamajeva-sloboda.ua

Парафія Введення в храм Пресвятої
Богородиці, м. Київ **www.cerkva.kiev.ua**
Парафія преподобного Миколи Святоші,
м. Київ **www.svyatoshi.kiev.ua**
Парафія св. Серафима Саровського, м. Київ
www.users.iptelecom.net.ua/~parafija

Києво-Святошинське благочиння
Київської єпархії **www.kievsvyat.kiev.ua**
Свято-Миколаївський храм, Книшовий
меморіальний парковий комплекс,
м. Бориспіль **www.nikolashram.org.ua**

Храм прп. Єфрема, єпископа Переяславсь-
кого, м. Переяслав-Хмельницький
www.hram.pp.ua

Парафія Покрови Божої Матері, с. Скибин,
Київська обл. **www.pokrova.p.ht**

Храм Різдва Пресвятої Богородиці,
с. Карапиші, Миронівський район
www.karapushi.in.ua

Відділ церковної благодійності і соціального служіння Дніпропетровської єпархії **dccss-upts-dp5.webnode.ru**

Свято-Катеринівський кафедральний собор, м. Чернігів **www.cathedral.ho.ua**

Свято-Покровська парафія, м. Бровари **www.pokrova-hram.org.ua**

Собор свт. Миколая, м. Фастів, Київська обл. **www.fastiv-sobor.org**

Храм св. вмч. Димитрія Солунського, Церковно-етнографічний комплекс «Українське село», с. Бузова, Києво-Святошинський р-н. **www.hram.in.ua**

Обухівське благочиння Київської єпархії **www.cerkva-obuhiv.org.ua**

Храм Воздвиження Чесного Хреста, м. Луцьк **www.chesnohrest.lutsk.ua**

Свято-Михайлівський кафедральний собор, м. Житомир **www.smk-sobor.org.ua**

Костопільське благочиння Рівненської єпархії **www.kostopil-cerkva.org.ua**

Парафія Успіння Пресвятої Богородиці, м. Охтирка **www.uspinnya-okhtyrka.in.ua**

Свято-Покровський храм, м. Чортків **www.sv-pokrova.com.ua**

Свято-Троїцький собор, м. Тернопіль **www.troickiy.com.ua**

Церква Святого архістратига Михаїла, м. Нововолинськ **www.cerkva-nv.com**

Свято-Покровська парафія, м. Дніпро-дзержинськ **www.pokrova.ucoz.ua**

Всіхсвятська парафія, м. Рівне **parafiya.io.ua**

Собор Різдва Пресвятої Богородиці, м. Дубно (Страклів), Рівненська єпархія **www.soborboogorod.at.ua**

Парафія Всіх українських святих, м. Львів **www.hram.lviv.ua**

Княжий храм Святого Миколая Чудотворця, м. Львів **www.mykolaj.lviv.ua**

Храм Св. Петра Могили Собор Успіння Пресвятої Богородиці, м. Маріуполь **www.cerkvamarina.ucoz.ua**

Храм Всіх Святих землі Української, м. Хмельницький **www.agios.com.ua**

Свято-Троїцький храм, м. Красилів, Хмельницька єпархія **www.cerkva-krs.io.ua**

Парафія Всіх святих землі Української, м. Тальне, Черкаська обл. **www.talne-cercva.com.ua**

Свято-Духівський храм, м. Дніпропетровськ **www.svdh.dp.ua**

Храм святого благовірного князя Ярослава Мудрого, м. Дніпропетровськ **www.st-yaroslav.dp.ua**

Свято-Троїцький храм, м. Кривий Ріг **www.nashhram.jimdo.com**

Храм святого апостола Іоана Богослова, м. Харків **www.bogoslov.kharkov.ua**

Парафія Успіння Пресвятої Богородиці, с. Угринь, Чортківський р-н, Тернопільська обл. **www.ugruny.at.ua**

Парафія Святого апостола Андрія Первозваного, м. Блумінгдейл, Іллінойс (США) **www.standrewuoc.com**

Свято Троїцька парафія, м. Бриджпорт, штат Коннектикут (США) **www.cerkva-usa.info**

Собор Вознесіння Господнього, Кліфтон (Нью Джерсі, США) **www.cliftonorthodoxcathedral.org**

Братства

Київське молодіжне православне братство **www.kyivbratstvo.org.ua**

Апологетичне товариство св. мч. Іустина Філософа **www.apologet.kiev.ua**

Калуське молодіжне православне братство прп. Іова та Феодосія Манявських **www.kalushbratstvo.if.ua**

Ніжинське православне молодіжне братство свт. Іоана Тобольського **www.orthodox-nezhin.at.ua**

Львівське православне молодіжне братство Пресвятої Богородиці на честь ікони її «Нев'янучий цвіт» **www.hram.lviv.ua**

Недільні школи

Дитяча недільна школа Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря м. Києва «Чадом» **www.chado-bozhe.com.ua**

Дитячий сайт храму святої Олександри м. Херсона **www.velikden.ks.ua**

Портали

Axios Forum: православний молодіжний форум **www.axios.org.ua**

Православний духовний центр, м. Буча, Київська область **www.agnec.in.ua**

«Православний портал – LOGOS.UA» **www.logos.at.ua**

Православний апологетичний духовно-просвітницький портал «Одигитрія» **www.odigitrya.at.ua**

Сайт інтернет-радіостанції «Град Лева» **www.radio.gradleva.com**

ЗМІСТ

Єпископат Української Православної Церкви Київського Патріархату.....	2
Хроніка життя Української Православної Церкви Київського Патріархату (серпень 2012 – липень 2013 рр.).....	8
Загальні відомості на 2014 рік.....	65
Місяцеслов на 2014 рік.....	67
Пасхалія на 2014 – 2033 роки.....	141
Імена святих, найбільш поширені серед православних християн.....	142
Документи Освяченого Помісного Собору 27 червня 2013 року.....	185
Про переступку та відступку євангельських та апостольських читань на літургії.....	201
Відомості про єпархії, правлячих та вікарних архієреїв Української Православної Церкви Київського Патріархату.....	203
Відомості про духовні навчальні заклади.....	213
Відомості про інтернет-сайти.....	213

На першій сторінці обкладинки – новозбудований Свято-Троїцький кафедральний собор м. Луганська, освячений Святійшим Патріархом Київський і всієї Руси-України Філаретом 20 липня 2013 року.

На останній сторінці обкладинки – новозбудований Свято-Володимирський храм м. Чернівців, освячений Святійшим Патріархом Київський і всієї Руси-України Філаретом 16 вересня 2012 року.

ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 2014 РІК

Видавничий відділ
Української Православної Церкви
Київського Патріархату

Головний редактор – протоієрей Олександр Трофимлюк
Упорядник місяцеслова – протоієрей Іоанн Київський
Літературний редактор – Олександр Мирончук
Верстка, дизайн – Олена Мадзяновська, Ірина Айвазова
Фото – прес-центр Київської Патріархії

Ваші зауваження та пропозиції просимо надсилати за адресою:

01004, м. Київ-4, вул. Пушкінська, 36.
Тел.: (044) 235-22-38, факс: (044) 278-89-56.
e-mail: vydavnytstvo@gmail.com